

KANTON SARAJEVO
Ured za borbu protiv korupcije i
upravljanje kvalitetom

ANALIZA

ANTIKORUPCIJSKOG OKRUŽENJA

U JAVNOM SEKTORU KANTONA SARAJEVO

ZA 2021. GODINU

Sarajevo, januar 2022. godine

KANTON SARAJEVO

Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom

**Analiza antikorupcijskog
okruženja u javnom sektoru
Kantona Sarajevo
za 2021. godinu**

Sarajevo, januar 2022. godine

UREDNIK:

KANTON SARAJEVO

Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom

IZDAVAČ:

KANTON SARAJEVO

Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom
Reisa Džemaludina Čauševića 1, Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-277

Fax: + 387 (0) 33 562-217

web: <http://vlada.ks.gov.ba>

e-mail: uk@uk.ks.gov.ba

Sadržaj

Uvod.....	1
Informacioni sistem Ureda	5
Zaključak	8
Analize iz Registra prijava korupcije.....	9
Uvod.....	9
I Opšti uporedni statistički pokazatelji (za period 2019. – 2021. godina)	10
<i>Broj zaprimljenih prijava .....</i>	<i>10</i>
<i>Vrste prijavljivanja.....</i>	<i>11</i>
<i>Način zaprimanja prijava.....</i>	<i>12</i>
<i>Vrste nepravilnosti iz prijava .....</i>	<i>13</i>
<i>Status prijava.....</i>	<i>14</i>
II Posebni statistički pokazatelji (za 2021. godinu)	15
<i>Prijave po sektorima.....</i>	<i>15</i>
<i>Prijave po oblastima.....</i>	<i>18</i>
<i>Prijave po institucijama .....</i>	<i>19</i>
III Osnovane prijave – detaljni pokazatelji.....	21
IV Neosnovane prijave – detaljni pokazatelji	24
<i>Prikaz najznačajnijih predmeta i uočenih nepravilnosti .....</i>	<i>25</i>
<i>Nepravilnosti u procesu imenovanja .....</i>	<i>29</i>
Zaključci	35
Analiza trošenja sredstava za reprezentaciju u javnom sektoru	37
Zaključci	38
Provjeda Zakona	39
Prikupljanje i unos podataka o imovini	39
<i>Izdavanje prekršajnih naloga .....</i>	<i>43</i>
<i>Provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija.....</i>	<i>46</i>
<i>Završna izlaganja i preporuke za unapređenje .....</i>	<i>50</i>
Postupci imenovanja supervizora.....	53
I Opis procesa	53
Proces javnih nabavki u Kantonu Sarajevo	61
I – Pravni osnov	61
II – Kontrola javnih nabavki	61
III – Analiza podataka iz Registra podataka o javnim nabavkama u Kantonu Sarajevo	66
<i>Osnovni statistički podaci o javnim nabavkama iz Registra .....</i>	<i>66</i>
IV – Proces delegiranja eksperata u komisiju za javne nabavke	70
Zaključak	72
Postupak provjere diploma zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo	73
Zaključak	79

Analiza propisanih uslova za imenovanja direktora javnih ustanova i preduzeća u Kantonu Sarajevo	81
I Uvod.....	81
II Cilj Analize.....	81
III Analiza propisanih uslova	81
1. Ustanove iz oblasti obrazovanja.....	82
2. Ustanove iz oblasti rada i socijalne politike.....	84
3. Ustanove iz oblasti zdravstva	86
4. Ustanove iz oblasti kulture i sporta	87
5. Javna preduzeća	89
6. Fondovi iz oblasti boračke zaštite	94
7. Ustanova iz oblasti zaštićenih prirodnih područja.....	94
8. Turistička zajednica.....	95
IV Zaključci i preporuke za postupanje	96
Analiza ugovora o radu nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo.....	99
I Pravni osnov	99
II Ustanove iz oblasti rada i socijalne politike Kantona Sarajevo.....	99
III Ustanove iz oblasti zdravstva Kantona Sarajevo	101
IV Javna preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo	104
Preduzeća iz oblasti privrede	104
Preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture.....	107
V Zaključci i preporuke za postupanje.....	109
Registri zaposlenih i imenovanih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo.....	115
I Pravni osnov	115
II Osnovno o registru imenovanih i zaposlenih lica.....	115
Registar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo	115
Registar zaposlenih lica u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo.....	117
Zaključak.....	119
Integracija jedinica lokalne samouprave u antikoruptivni sistem.....	121
Zaključak.....	123
Uspostavljeni registri u 2021. godini.....	125
Uvod.....	125
1. Registar korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo	125
2. Registar poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo	126
3. Registar transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo	128
Zaključak.....	132
Analiza saziva zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo u periodu 2018.-2022.....	133
I Uvod.....	133
II Saziv Skupštine Kantona Sarajevo za period 2018. – 2022.	133
Zaključak.....	135
Analize Ureda i njihovi rezultati	137
1. Analiza procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora.	137
2. Analiza organa i pravnog okvira za borbu protiv korupcije u zemljama okruženja – stanje u BiH i Kantonu Sarajevo	138
3. Analitički osvrt na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo	139

Zaključak	141
Revizorski izvještaji	143
I Općenito o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine	143
II Pregled revizorskih izvještaja za 2020. godinu	144
<i>Izvještaj o finansijskoj reviziji Ministarstva privrede Kantona Sarajevo.....</i>	144
<i>Izvještaj o finansijskoj reviziji Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo .....</i>	146
<i>Izvještaj o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo .....</i>	148
<i>Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo .....</i>	150
<i>Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove „Djeca Sarajeva“.....</i>	152
III Analiza revizorskih izvještaja za 2020. godinu	153
Zaključak:	157
Konflikti i neosnovane beneficije unutar institucija javnog sektora Kantona Sarajevo	159
I Uvod	159
II Neosnovane beneficije nosioca javnih funkcija	159
III Konflikti unutar institucija javnog sektora.....	160
Zaključak:	161
Završno izlaganje	163

Uvod

Korupcija je široko rasprostranjena i izuzetno štetna društvena anomalija, čije se postojanje negativno reflektuje na ostvarivanje vladavine prava, kao temeljne pretpostavke koja omogućava građanima da uživaju svoja prava i slobode. Korupcija destabilizira politički sistem i institucije države, posebno države koja nije izgradila snažne i sposobne institucije da oblikuju i provode politiku, donose zakone i osiguravaju njihovu provedbu. Ova destabilizacija političkog sistema i institucija određene države, uzrokovana koruptivnim djelovanjem, posljedično dovodi do ugrožavanja pravne države i pravne sigurnosti građana. Zbog svih negativnih posljedica korupcije, borba protiv korupcije treba biti imperativ, aktivnost za koju postoji širok društveni konsenzus i manifestovana politička volja i podrška. Ta politička volja odraz je političke svijesti o važnosti borbe protiv korupcije, na političkoj razini, te uključuje davanje prioritetnih resursa za borbu protiv iste.

Složenost korupcije i veliki broj pojavnih oblika u kojima se manifestuje predstavljaju veliki izazov državama širom svijeta, koje su predane izgradnji i učvršćivanju demokratskog poretka, te osiguranju visokih standarda društvenog i ekonomskog razvoja. Borba protiv korupcije mora podrazumijevati veliki broj različitih aktivnosti, koje samo ako su međusobno povezane i komplementarne, mogu dati potrebne rezultate. Također, ova borba neminovno zahtjeva saradnju i koordinaciju različitih državnih tijela, koja u svojim nadležnostima imaju prevenciju i borbu protiv korupcije kao osnovne aktivnosti djelokruga svog rada. Međunarodna saradnja je također iznimno važna za efikasnu borbu protiv korupcije. Preventivno i represivno antikorupcijsko djelovanje zahtjeva otkrivanje slabosti u sistemu borbe protiv korupcije, na razini institucija koje ovu borbu provode, te manjkavosti zakonodavnog okvira kojim je ova oblast uređena. Donošenje učinkovitih propisa iz oblasti prevencije i borbe protiv korupcije direktnan je odraz postojanja političke volje u borbi protiv te negativne društvene pojave. Ovi propisi moraju se temeljiti na pouzdanim podacima i kvalitetnim analizama, koje ukazuju na konkretnе uzroke korupcije u određenoj oblasti. Nedvojbeno je da visok nivo transparentnosti i integriteta u javnom sektoru uzrokuje manje prilika za korupciju. Živjeti u informacijskom dobu znači živjeti u eri transparentnosti. Imajući u vidu ovu činjenicu potrebno je da i propisi iz oblasti prevencije i borbe protiv korupcije propisuju visok stepen transparentnosti i integriteta u obavljanju javnih funkcija. Pored propisa, iznimno je važan položaj i nadležnosti organa zaduženih za borbu protiv korupcije. Stvarni položaj i nadležnosti tih organa determiniraju njihovu učinkovitost u borbu protiv korupcije.

Upravo su donošenje novih sveobuhvatnih, modernih i provodivih antikoruptivnih pravnih propisa u Kantonu Sarajevo i jačanje pravnog položaja i nadležnosti Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo (Ured) detektovani kao glavni načini jačanja antikoruptivnog sistema Kantona Sarajevo. Ovo je potvrđeno i Analizom antikorupcijskog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo, koju je Ured sačinio i objavio u decembru 2020. godine, povodom Međunarodnog dana borbe protiv korupcije - 9. decembar. Ovom analizom se nepostojanje pravne regulacije sukoba interesa nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo i zakonske zaštite prijavitelja korupcije (zviždača - uzbunjivača), zajedno sa potrebom donošenja propisa o zabrani nepotizma i stranačkog zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo i propisa kojim se uređuje dodjela sredstava neprofitnim organizacijama i udruženjima iz Budžeta Kantona Sarajevo, detektuju kao glavne manjkavosti antikoruptivnog

sistema u Kantonu Sarajevo. Kao što je poznato korupcija posebno negativne posljedice ima ako se dešava u javnom sektoru, ako su njome obuhvaćeni dijelovi javnog sektora koji su temelji svakog demokratskog društva (pravosuđe, policija, tužilaštvo itd.). Javni sektor, kao što mu i samo ime kaže, treba da služi interesima javnosti, svih građana. Jedini način da bi građani imali uvid u aktivnosti javnog sektora i time ocijenili da li javni sektor ispunjava svoje obaveze je otvorenost i transparentnost javnog sektora.

Analiza antikorupcijskog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo za 2020. godinu rezultirala je donošenjem Uredbe o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo. Ovu uredbu Vlada Kantona Sarajevo donijela je, na inicijativu Ureda, na 24. sjednici održanoj 20.05.2021. godine, a ista je stupila na snagu 04.06.2021. godine. Ova uredba je jedan od tri propisa čije je donošenje Ured tražio Analizom antikorupcijskog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo za 2020. godinu. Također, Ured je u toku 2021. godine izradio radni materijal Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo, te isti dostavio na sugestije organima uprave Kantona Sarajevo i našim međunarodnim partnerima.

Vođeni pozitivnim iskustvom iz 2020. godine i rezultatima koje je postigla prethodna analiza, Ured se i ove godine odlučio za izradu Analize antikorupcijskog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo za 2021. godinu. Novom analizom su obuhvaćeni osnovni procesi i aktivnosti koje je Ured vršio u toku 2021. godine. Dakle, analizom se omogućava zainteresovanoj javnosti da, u jednom dokumentu, izvrši uvid u rad Ureda i stekne sliku o procesima koje vodimo. Također, nova analiza će u svom završnom dijelu sadržavati i izlaganje o propisima koje Kanton Sarajevo treba donijeti kako bi ojačao svoj antikoruptivni odgovor, te drugim aktivnostima koje imaju za svrhu nadogradnju antikoruptivnog sistema Kantona Sarajevo. Na kraju uvodnog dijela ovog dokumenta ističemo da aktivnosti i nastojanja Ureda imaju snažnu podršku svih relevantnih međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, te je Ured u Izvještaju nezavisnih eksperata o pitanju vladavine prava u našoj zemlji (tzv. Priebeov Izvještaj) okarakterisan kao dobar primjer borbe protiv korupcije. Također, Izvještaj Evropske Komisije o Bosni i Hercegovini za 2021. godinu (Poglavlje 23: Pravosuđe i osnovna prava – dio: Sprečavanje korupcije) navodi da je Ured nastavio progres u prevenciji i borbi protiv korupcije, ali da je riječ o usamljenom primjeru i da rad Ureda nije praćen radom drugih nadležnih organa, što bi uvjetovalo postizanje još boljih rezultata u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije. Drugi Izvještaj o usklađenosti Bosne i Hercegovine sa preporukama GRECO u Četvrtom krugu evaluacije (usvojen na 85. plenarnoj sjednici GRECO-a održanoj u periodu 21. – 25. septembra 2020. godine), u pojedinim dijelovima, pominje Ured i Kanton Sarajevo, kao subjekte koji su poduzeli značajne aktivnosti na ispunjavanju obaveza iz preporuka GRECO.

Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo Ured je dostavio krajem 2021. godine prijedloge Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022. i Akcionog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022. Ovi strateški dokumenti obuhvataju donošenje Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo, koji je također dostavljen ovom ministarstvu pripremljen u obliku radnog materijala i koji tretira oblasti, između ostalog, sukoba interesa i zaštite prijavitelja korupcije. Kako su pokrenute inicijative na nivou Federacije BiH koje se odnose na donošenje propisa koji tretiraju iste ove oblasti, potrebno je sačekati ishod ovih inicijativa višeg nivoa vlasti kako bi se izbjegla neusklađenost propisa, što je jedini razlog zašto spomenuti strateški dokumenti Kantona Sarajevo nisu još uvijek doneseni. Pojedine aktivnosti propisane nacrtom strateških dokumenata, koje su u nadležnosti Ureda, su već provedene ili pokrenute.

Rezultati i dosadašnja dostignuća na polju izgradnje antikorupcijskog sistema u Kantonu Sarajevo ostvareni su u saradnji sa organizacijama međunarodne zajednice u našoj zemlji. Posebno smo zahvalni za svesrdnu pomoć i podršku koju su Uredu u ključnim aktivnostima pružili Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Bosni i Hercegovini i Ured specijalnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini.

Analiza antikorupcijskog okruženja u javnom sektoru Kantona Sarajevo za 2021. godinu kreirana je sa namjerom da se svako njeno poglavje može posmatrati i analizirati kao jedna cjelina. Međutim, radi razumijevanja problema korupcije i njenih posljedica, neophodno je ovu analizu sagledati u cijelosti i steći šиру sliku o problematici na koju se odnosi.

Osnovni ciljevi izrade ove analize bili su edukativni, preventivni i korektivni. Svaka naredna analiza služit će za komparaciju sa prethodnom kao korektiv. S obzirom na iznesenu problematiku, ova analiza zaslužuje tematsku sjednicu Skupštine i Vlade Kantona Sarajevo.

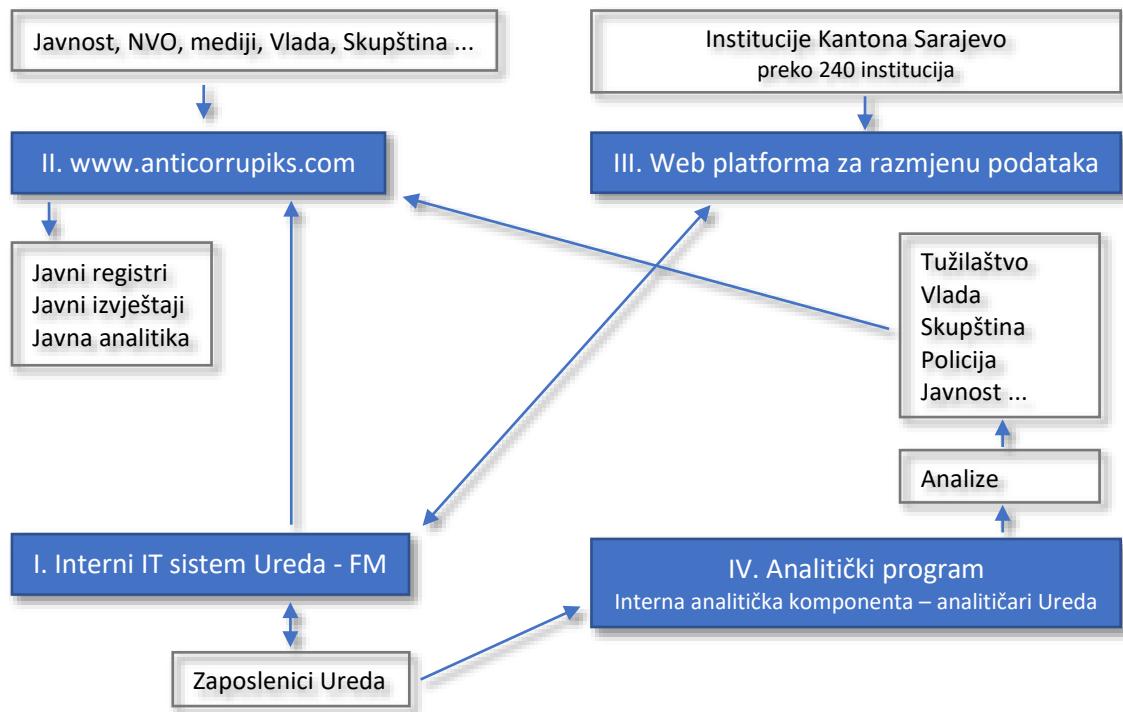
Informacioni sistem Ureda

Informacione tehnologije nedvojbeno predstavljaju nezamjenjiv alat u promociji transparentnosti i odgovornosti, kao i u otkrivanju i suzbijanju korupcije i drugih nepravilnosti. Poseban značaj informacione tehnologije imaju ako se primjenjuju u radu javnog sektora. Mogućnost primjene informacionih tehnologija u radu javnog sektora je široka, te se iste koriste za efektivnije prijavljivanje korupcije i drugih nepravilnosti, poboljšanje protoka informacija između javnih institucija, između institucija i građana, za izgradnju višeg stepena transparentnosti, odgovornosti i građanske participacije. Viši nivo transparentnosti, koji omogućava primjenu informacionih tehnologija, ograničava mogućnost diskrecionog odlučivanja, pa time i mogućnost za nastanak nepravilnosti. Upravo zbog svih navedenih benefita informacionih tehnologija Ured je uspostavio vlastiti Informacioni sistem koji je rezultat spoznaje o važnosti, značaju i prednostima informatičkih alata u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije. Informacioni sistem Ureda predstavlja inkorporiranje dostignuća informatičkih tehnologija u svakodnevno obavljanje poslova Ureda. Pri uspostavi Informacionog sistema Ureda imali smo podršku Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini. Riječ je o jedinstvenom antikorupcionom informacionom sistemu, kreiranom za potrebe provođenja aktivnosti iz nadležnosti Ureda. Informacioni sistem Ureda je multimodularan, visokih analitičkih performansi i mogućnosti, te omogućava veću ekonomičnost i efikasnost u svakodnevnom radu Ureda. U registrima Informacionog sistema Ureda pohranjene su sve baze podataka koje vodi i kojim upravlja Ured, kao i ostali podaci koji su od značaja za obavljanje aktivnosti iz nadležnosti Ureda, tako da je isključena mogućnost zloupotrebe tih podataka. Istovremeno, ovaj koncept osigurava potpunu samostalnost Ureda u uspostavljanju, izmjenama i upravljanju internim i *online* bazama podataka, kreiranim u cilju prevencije koruptivnih aktivnosti i drugih oblika uočenih nepravilnosti. Informacioni sistem osigurava potpunu digitalizaciju podataka Ureda i ograničava uticaj ljudskog faktora na provođenje pojedinih radnji iz djelokruga rada Ureda.

Informacioni sistem Ureda je multimodularan i sastavljen je iz četiri osnovne komponente:

1. Interna komponenta kao centralna i osnovna komponenta Informacionog sistema Ureda, dizajnirana je i implementirana na posebnoj softverskoj platformi, sa integrisanim analitičko-statističkim paketom softverskih alata;
2. Komponenta – web stranica <https://www.anticorruptiks.com> – prezentaciona, javna platforma Informacionog sistema Ureda, preko koje su *online* registri i podaci, uz integrisane statističko-analitičke izvještaje, dostupni javnosti;
3. Komponenta – web platforma za razmjenu podataka – pomoću adekvatnih web tehnologija ovlaštene osobe institucija javnog sektora Kantona Sarajevo vrše neposredan unos podataka u odgovarajuće registre interne komponente;
4. Komponenta – sofisticirani analitički softver koji Uredu služi za različite pojedinačne analize, ako i analize velikih podataka. Navedeni softver Uredu je donirala Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini.

Unutar Informacionog sistema Ureda kreirani su moduli koji svoju funkciju obavljaju koristeći odgovarajuće komponente sistema.

Ilustracija 1: Struktura Informacionog sistema Ureda – ključne komponente

Modul I Informacionog sistema sadrži baze podataka Ureda. Cilj ovog modula jeste centralizacija, organizacija, upravljanje, zaštita i analitika podataka koji se u njemu nalaze. Ovaj modul Informacionog sistema Ureda omogućava međusobnu povezanost baza podataka koje sadrži, sa mogućnošću automatske analitike, statistike i integracije podataka iz različitih baza, za potrebe rada Ureda. U okviru Modula I Informacionog sistema Ureda trenutno postoji 20 registara (baza podataka), koji sadrže podatke od važnosti za rad Ureda.

Sedam registara, koji su dio Informacionog sistema Ureda (Modula I), su *online* baze podataka, javno dostupne svim zainteresovanim licima putem web stranice: www.anticorrupiks.com, i to:

- Registar zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo;
- Registar imenovanih lica Kantona Sarajevo;
- Registar podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo;
- Registar podataka o javnim nabavkama Kantonu Sarajevo;
- Registar korisnika podsticaja poljoprivredi u Kantonu Sarajevo;
- Registar poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo;
- Registar transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz budžeta Kantona Sarajevo.

Za svaki od sedam *online* registara Ured je kreirao analitičku platformu, sa javno dostupnim analitičko-statističkim pokazateljima iz ovih registara. Cilj ove platforme je javno praćenje ključnih procesa u Kantonu Sarajevo, kao što su zapošljavanje, imenovanja, javne nabavke, dodjela sredstva kroz transfere, poticaje i podsticaje poljoprivredi, odnosno maloj privredi. Analitička platforma trenutno sadrži ukupno 141 analitičko-statistički izvještaj, koji su javno dostupni. Navedeni izvještaji kreirani su kako bi se lakše i adekvatnije mogli javno pratiti koruptivni rizici i potencijalne nepravilnosti u ključnim procesima javnog sektora, posebno u kritičnim momentima kao što su izbori ili promjena vlasti. Ovo je konkretan primjer realizacije

načela transparentnosti javnog sektora, kroz primjenu savremenih informatičkih platformi i alata.

Ostali registri sadržani u Modulu I Informacionog sistema Ureda su interne baze podataka koje služe Uredu za praćenje ključnih procesa i rizičnih područja za pojavu korupcije u Kantonu Sarajevo.

U okviru Modula I razvijena je web aplikacija za neposredan unos podataka sa namjenom da, pomoću adekvatnih web tehnologija, ovlaštene osobe institucija javnog sektora Kantona Sarajevo vrše neposredan unos podataka u odgovarajuće registre Informacionog sistema Ureda. Ured je proveo sve pripremne aktivnosti za *online* unošenje podataka o imovini nosioca javnih funkcija, tako da će se i taj proces uskoro početi odvijati na optimalniji i ekonomičniji način.

Modul II Informacionog sistema Ureda ima za primarni zadatak izradu elektronskog plana integriteta institucija javnog sektora Kantona Sarajevo, te automatsko, softversko praćenje realizacije mjera iz plana integriteta. U tom smislu Ured je implementirao potrebne pretpostavke za izradu elektronskih planova integriteta, prije svega uspostavu potrebnih registara (kao što je npr. Registar rizika i Registar propisa) i baza podataka. Ovi registri su kreirani u saradnji sa institucijama javnog sektora Kantona Sarajevo i rizici koji su u njima sadržani neposredno su kreirani iz propisa kojima se uređuje rad institucija javnog sektora Kantona Sarajevo. Ovaj dio Informacionog sistema Ureda još uvijek je u fazi razvoja. U toku 2022. godine Ured pokreće pilot projekat, u saradnji sa 10 institucija javnog sektora Kantona Sarajevo, na izradi elektronskih planova integriteta ovih institucija i monitoringu mjera koje propisuju. Nakon okončanja pilot faze, ovaj sistem će u toku 2022. godine biti proširen na sve institucije javnog sektora Kantona Sarajevo. To će omogućiti potpunu primjenu informacionih tehnologija u kreiranju elektronskih planova integriteta institucija javnog sektora Kantona Sarajevo i nadzoru nad provedbom mjera koje sadrže. Također, na ovaj način će se vršiti rangiranje institucija javnog sektora Kantona Sarajevo po stepenu provedbe mjera iz plana integriteta i izvršiti pritisak, kako na rukovodioce tih institucija tako i na političke stranke kojim je pripalo upravljanje tim procesima ili resorima, kako bi se što više angažovali na provedbi planova integriteta i prevenirali pojavu koruptivnih radnji u institucijama kojim rukovode. Potpuna implementacija Modula II Informacionog sistema Ureda jedan je od glavnih projekata na kojem Ured trenutno radi i koji će svoje rezultate u oblasti prevencije korupcije dati u toku 2022. godine. Uspostava elektronskih planova integriteta neminovno će rezultirati jačanjem integriteta cjelokupnog javnog sektora Kantona Sarajevo, te doprinijeti prevenciji koruptivnog ponašanja i drugih oblika nepravilnosti. Shodno navedenom, strateškim pristupom Ureda u konceptu i implementaciji elektronskog plana integriteta za institucije javnog sektora, Kanton Sarajevo će biti lider u primjeni jedinstvenog idejnog rješenja ovakve vrste i namjene u Bosni i Hercegovini, ali i u regionu.

Svrha **Modula III** Informacionog sistema Ureda jeste rangiranje, upoređivanje i kategorizacija javnih institucija po kriteriju provedbe mjera iz antikorupcijskih dokumenata, odnosno softverski nadzor nad provedbom antikorupcijskih dokumenata i mjera institucija Kantona Sarajevo, te izrada adekvatnih analiza i izvještaja na osnovu provedenog nadzora. Ovim dijelom Informacionog sistema Ureda promovira se i transparentnost rada institucija javnog sektora Kantona Sarajevo. Permanentan uvid u provedbu antikorupcijskih mjera predstavlja jedan od preduvjeta odgovornosti u radu javnih institucija, te doprinosi smanjivanju diskrecije i arbitarnosti pri donošenju odluka od javnog interesa, smanjenoj korupciji i informiranoj javnosti. Osim uvida u provedbu antikorupcijskih mjera, Modul III bi omogućio i izradu

adekvatnih izvještaja koja bi sadržavala podatke o stepenu provedbe mjera od strane svake javne institucije Kantona Sarajevo, te rangiranje i upoređivanje javnih institucija po osnovu više različitih kriterija vezanih za oblast borbe protiv korupcije.

Osnovna karakteristika Informacionog sistema Ureda je njegova višedimenzionalnost i nadogradivost. Svi moduli i registri koji sadrži Informacioni sistem Ureda služe prevenciji korupcije i drugih oblika nepravilnosti u javnom sektoru Kantona Sarajevo, otkrivanju mogućih nepravilnosti, praćenju osnovnih procesa i aktivnosti javnog sektora u Kantonu Sarajevo u cilju detekcije koruptivnih rizika u istim, te povećanju odgovornosti u rukovođenju javnim institucijama Kantona Sarajevo.

Zaključak

Ured je uspostavio vlastiti Informacioni sistem koji predstavlja inkorporiranje dostignuća informatičkih tehnologija u svakodnevni rad Ureda. Informacioni sistem Ureda je multimodularan, visokih analitičkih performansi i mogućnosti. Osnovna svrha Informacionog sistema Ureda je prevencija i otkrivanje korupcije i drugih oblika nepravilnosti u javnom sektoru Kantona Sarajevo. U Informacionom sistemu su sadržani interni i *online* registri. Sedam registara, koji su dio Informacionog sistema Ureda, su *online* baze podataka javno dostupne putem web stranice: www.anticorrupiks.com. Ovih sedam *online* registara sadrže podatke o imenovanim i zaposlenim licima, imovini nosioca javnih funkcija, javnim nabavkama, transferima neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta KS, te podsticajima poljoprivredi i poticajima razvoju male privrede u Kantonu Sarajevo. Za svaki od sedam *online* registara Ured je kreirao analitičku platformu, sa javno dostupnim analitičko-statističkim pokazateljima iz ovih registara, kako bi se lakše i adekvatnije mogli javno pratiti koruptivni rizici i potencijalne nepravilnosti u ključnim procesima javnog sektora, posebno u kritičnim momentima kao što su izbori ili promjena vlasti. Informacioni sistem osigurava potpunu digitalizaciju podataka Ureda i jedan je od alata koji omogućava efikasnije obavljanje poslova koji su u nadležnosti Ureda.

Analize iz Registra prijava korupcije

Uvod

Aktivnosti u vezi sa prijavljivanjem korupcije i koruptivnih aktivnosti organizovane su i započete u 2016. godini, i od tada se provode u kontinuitetu do danas. Postepeno je uspostavljen sistem za prijavu korupcije, koji sada, pored uobičajenih načina prijave korupcije (pismeno, usmeno, telefonski i putem sandučića koji se nalazi u Šalter sali – zgrada Vlade Kantona Sarajevo), omogućava prijavu korupcije i putem on-line sistema, kao i putem e-mail adrese. Prijava korupcije se može izvršiti anonimno ili povjerljivo (kao registrovani prijavitelj).

Pod prijavom korupcije se smatra svako pismeno ili usmeno obavještenje koje zaprimi Ured, a koje sadrži podatke o povredi, odnosno zloupotrebi povjerene funkcije, radne obaveze ili posla od strane nosioca javnih funkcija, državnih službenika i ostalih zaposlenih lica u institucijama Kantona Sarajevo, a koje su prvenstveno počinjene u cilju sticanja protivpravne imovinske koristi za sebe ili drugoga (privatna korist). Također, pod prijavom se smatra i svako zaprimljeno obavještenje o povredi zakona, drugog propisa, kao i druge nepravilnosti u radu koje ukazuju na postojanje korupcije.

Svaka zaprimljena prijava se obavezno evidentira u internu knjigu ulazne pošte i elektronski registar prijava. Zaprimljene prijave i prateća dokumentacija se čuvaju u sređenom i sigurnom stanju, u odgovarajućim registratorima i sefovima, s ciljem zaštite od neovlaštenog pristupa, oštećenja, uništenja ili nestajanja. Sadržaj prijave i osnovanost navoda u prijavi razmatraju se na savjestan i odgovaran način, uz princip jednakog tretmana.

Po zaprimanju prijave, Ured pokreće i provodi postupak provjere osnovanosti navoda iz iste, u okviru kojeg vrši prikupljanje i analizu podataka i dokumentacije, kao i uvid u raspoložive baze podataka i relevantne pravne propise, nakon čega Ured o svim uočenim nepravilnostima obavještava nadležne organe/institucije (inspekcijski organi, tužilaštva, porezna uprava, ili drugi nadležni kontrolni organi), te u određenim slučajevima daje i preporuke s ciljem sprečavanja i prevencije eventualnih budućih nepravilnosti.

Postupak provjere Ureda po zaprimljenim prijavama podrazumijeva analizu prikupljenih podataka i dokumentacije, koja je u većini slučajeva obimna, kompleksna i odnosi se na različite segmente i procese, te samim tim zahtjeva posebnu pažnju i stručna znanja, kao i duži vremenski period za postupanje.

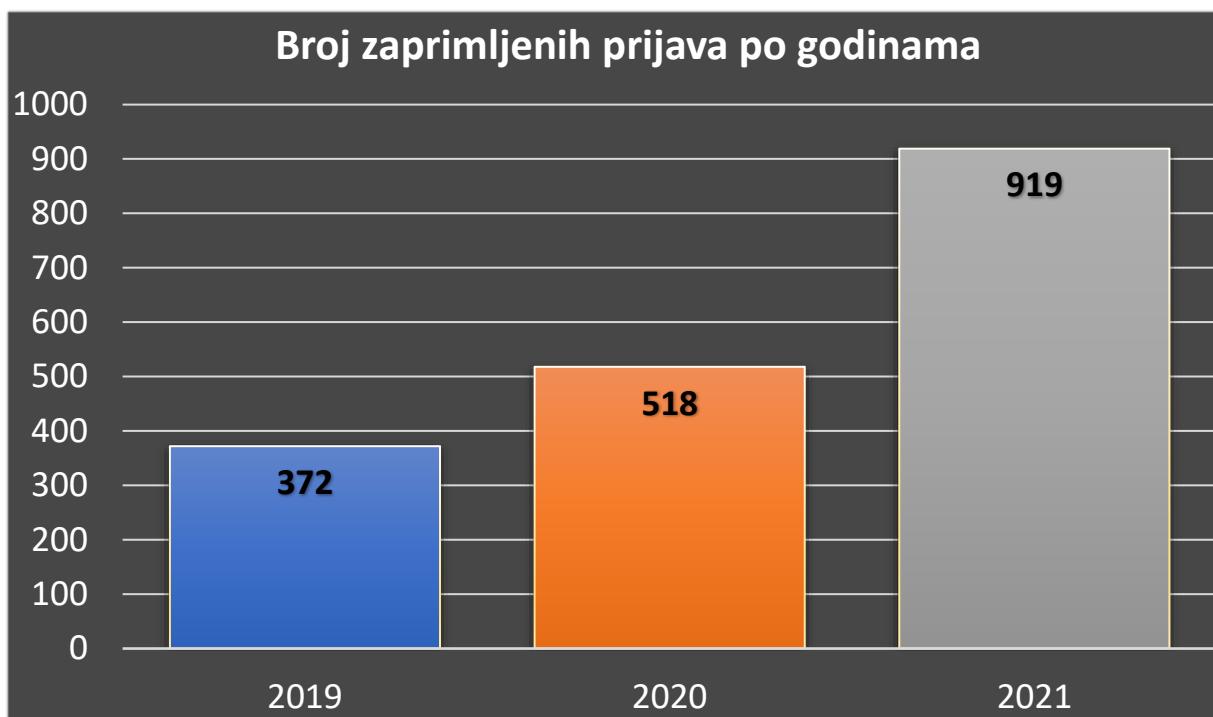
Pored postupanja po zaprimljenim prijavama od strane prijavitelja, Ured predmete formira i po službenoj dužnosti (*ex officio*), kojom prilikom koristi podatke i informacije iz tzv. „otvorenih izvora“, iz informacionog sistema Ureda, kao i podatke do kojih dođe tokom analize dokumentacije u nekom od predmeta koji se vode po zaprimljenim prijavama.

I Opšti uporedni statistički pokazatelji (za period 2019. – 2021. godina)

Broj zaprimljenih prijava

		PERIOD →	2019	2020	2021
BROJ ZAPRIMLJENIH PRIJAVA	OSNOVANE	292	405	677	
	NEOSNOVANE	80	113	242	
	UKUPNO	372	518	919	

Tabela 1: Osnovni statistički podaci

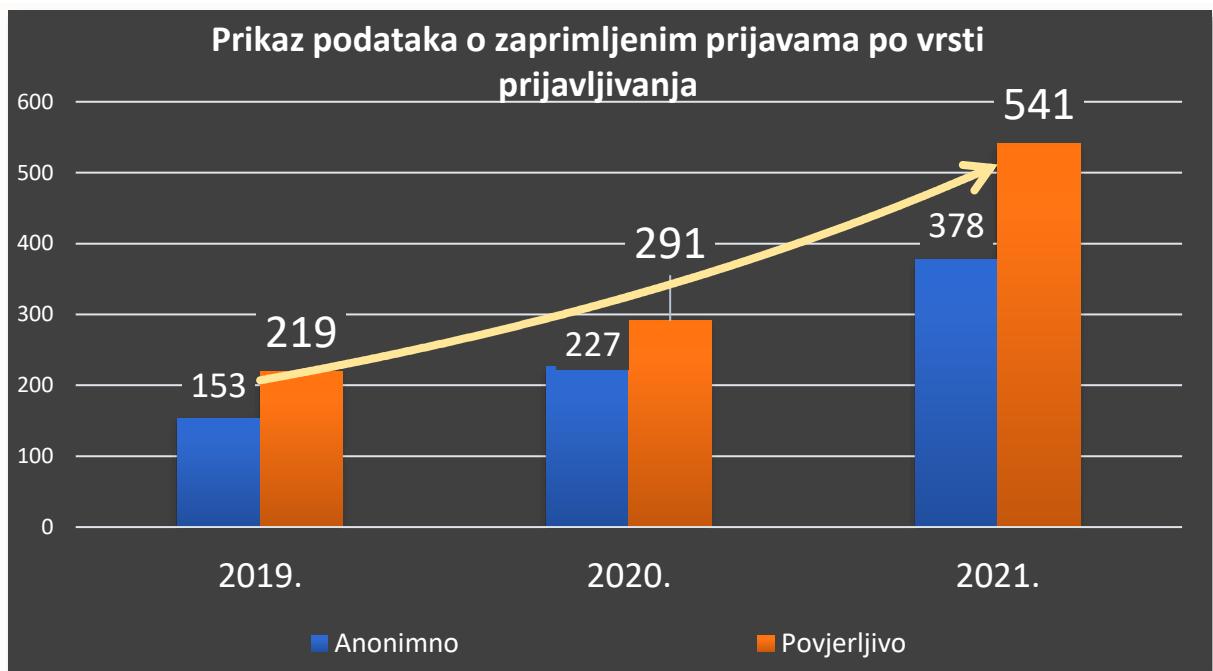
Grafikon 1: Broj zaprimljenih prijava po godinama

- U protekle tri godine, evidentan je porast broja prijava svake godine u odnosu na prethodnu, a naročit rast broja prijava evidentan je u 2021. godini, što ukazuje na povećano povjerenje građana u rad Ureda, odnosno činjenicu da je Ured prepoznat kao tijelo za efikasnu borbu protiv korupcije.

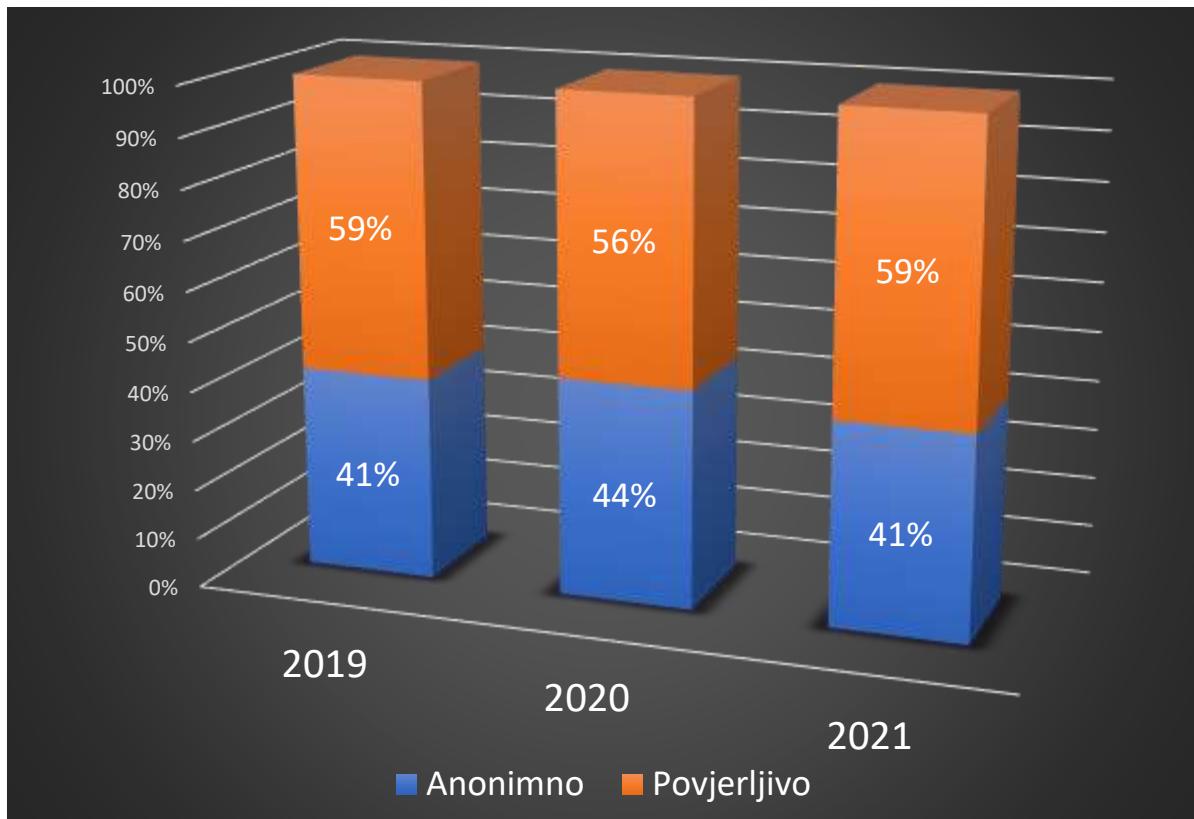
Vrste prijavljivanja

PERIOD →		2019	2020	2021
BROJ ZAPRIMLJENIH PRIJAVA	ANONIMNO	153	227	378
	POVJERLJIVO	219	291	541
	UKUPNO	372	518	919

Tabela 2: Podaci o zaprimljenim prijavama po vrsti prijavljivanja

Grafikon 2: Prikaz podataka o zaprimljenim prijavama po vrsti prijavljivanja

Grafikon 3: Procentualni prikaz podataka o zaprimljenim prijavama po vrsti prijavljivanja

- Posmatrajući podatke na godišnjem nivou, evidentno je da broj anonimnih prijava srazmerno ostaje približno isti, bez znatnih varijacija i odstupanja.

Način zaprimanja prijava

PERIOD	NAČIN PRIJAVE						
	Direktno - lično	E-mail	Obrazac za prijavu korupciju	Putem protokola	WEB aplikacija	Ex officio	UKUPNO
2019	78	95	8	180	8	3	372
2020	94	163	5	185	35	36	518
2021	80	321	5	441	20	52	919

Tabela 3: Podaci o prijavama po načinu zaprimanja prijava

- Po načinu zaprimanja, najviše prijava u 2021. godini zaprimljeno je putem protokola (441), zatim putem e-maila (321) te direktno-lično (80).

- Iz tabele je vidljivo da broj predmeta formiranih po službenoj dužnosti (*Ex officio*) ima tendenciju rasta, pa je broj takvih predmeta u 2021. godini ukupno 52, od kojeg se broja najviše predmeta odnosi na postupak provjere diploma (slučajevi u kojima Ured, nakon što u toku postupka provjere diploma dođe do podataka da određena diploma nije vjerodostojna, podnosi nadležnom tužilaštvu krivičnu prijavu/informaciju o postojanju indicija o počinjenom krivičnom djelu krivotvorene isprave).

Vrste nepravilnosti iz prijava

VRSTA NEPRAVILNOSTI	PERIOD		
	2019	2020	2021
Zloupotreba javne funkcije	42	20	29
Nepravilnost u procesu imenovanja	-	3	57
Sukob interesa	8	7	11
Nepravilnost u zapošljavanju	137	130	170
Zloupotreba u javnim nabavkama	12	31	46
Kršenje zakona o prijavljivanju imovine	-	10	4
Nepravilnost u oblasti gradnje i prostornog planiranja	3	10	55
Zloupotreba javnih sredstava	30	34	76
Krivotvorene isprave	8	26	46
Kršenje zakona i drugih propisa	88	87	83
Nepravilnosti vezane za promjene u katastru nekretnina i ZK	-	-	16
Povrede prava iz radnog odnosa	-	-	59
Nepravilnosti na nivou BiH/Entiteta	12	47	87
Ostale nepravilnosti	32	113	180
UKUPNO	372	518	919

Tabela 4: Podaci o prijavama po vrsti nepravilnosti

- Po vrsti nepravilnosti, najviše prijava u 2021. godini odnosilo se na nepravilnosti u zapošljavanju, ukupno 170. Na ovom mjestu je bitno istaći da je Ured u 2021. godini, radi preciznijeg pregleda situacije u ovoj oblasti, odvojeno evidentirao prijave koje se odnose na povrede prava iz radnog odnosa (takvih prijava je bilo ukupno 59), za razliku od prethodnih godina kada su se takve prijave evidentirale kao nepravilnost u oblasti zapošljavanja.

Evidentan je nagli porast broja zaprimljenih prijava nepravilnosti u oblasti gradnje i prostornog planiranja (55 prijave), koji je u 2021. godini pet puta veći u odnosu na 2020. godinu (10 prijava). Imajući u vidu naprijed navedenu činjenicu, Ured je u fokus svog

rada stavio upravo ovu oblast pa je shodno tome inicirao, te uz pomoć Američke ambasade u BiH izradio i objavio edukativno informativni video materijal pod nazivom „Po čijoj mjeri?“, koji je predstavljen javnosti na pres konferenciji održanoj dana 22.11.2021. godine, i u kojem su javnosti prezentirane uočene nepravilnosti u ovoj oblasti. Ova oblast i dalje ostaje u fokusu rada Ureda u narednom periodu.

Također, o značaju navedenog video materijala govori i činjenica da je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, samoinicijativno pokrenulo prikazivanje istog u svim srednjim školama na području Kantona Sarajevo.

Ujedno, Ured je od 2021. godine, shodno velikom broju zaprimljenih prijava, kao posebnu kategoriju evidentirao zaprimljene prijave koje se odnose na nepravilnosti vezane za promjene u katastru nekretnina i zemljišnim knjigama.

Također, iz tabele je vidljiv porast broja zaprimljenih prijava koje se ne odnose na institucije Kantona Sarajevo, već na institucije drugih nivoa vlasti u BiH, što ukazuje na činjenicu da Ured, iako nema nadležnost da postupa po ovakvim prijavama, uživa povjerenje građana sa teritorija cijele države BiH, a ne samo Kantona Sarajevo, a koje je prema procjeni Ureda podstaknuto i dolaskom Erika Larsona, kao savjetnika američke ambasade za borbu protiv korupcije, u Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo. Također, Ured je u protekloj godini zaprimio i određeni broj prijava iz inostranstva, što svjedoči o prepoznatljivosti Ureda kao tijela za efikasnu borbu protiv korupcije.

Status prijava

	PERIOD →	2019	2020	2021	
OSNOVANE PRIJAVE	PROSLIJEĐENE DRUGIM NADLEŽNIM ORGANIMA NA POSTUPANJE	292	398	515	Ukupno 677
	PROVJERE UREDA U TOKU	-	7	162	
NEOSNOVANE PRIJAVE	80	113	242		
UKUPNO	372	518	919		

Tabela 5: Podaci o statusu prijava

- Kada se posmatra status prijava, koje su zaprimljene u 2021. godini, iz tabele je vidljivo da je od ukupnog broja zaprimljenih prijava (919), neosnovanih prijava je bilo 242, dok je osnovanih bilo ukupno 677.
- Od ukupnog broja osnovanih prijava (677), 515 prijava je nakon izvršene analize i provjera od strane Ureda, a na koji način su iscrpljene nadležnosti Ureda, dostavljeno drugim organima nadležnim za postupanje po istim, dok je za 162 prijave postupak provjere od strane Ureda još uvijek u toku.

II Posebni statistički pokazatelji (za 2021. godinu)

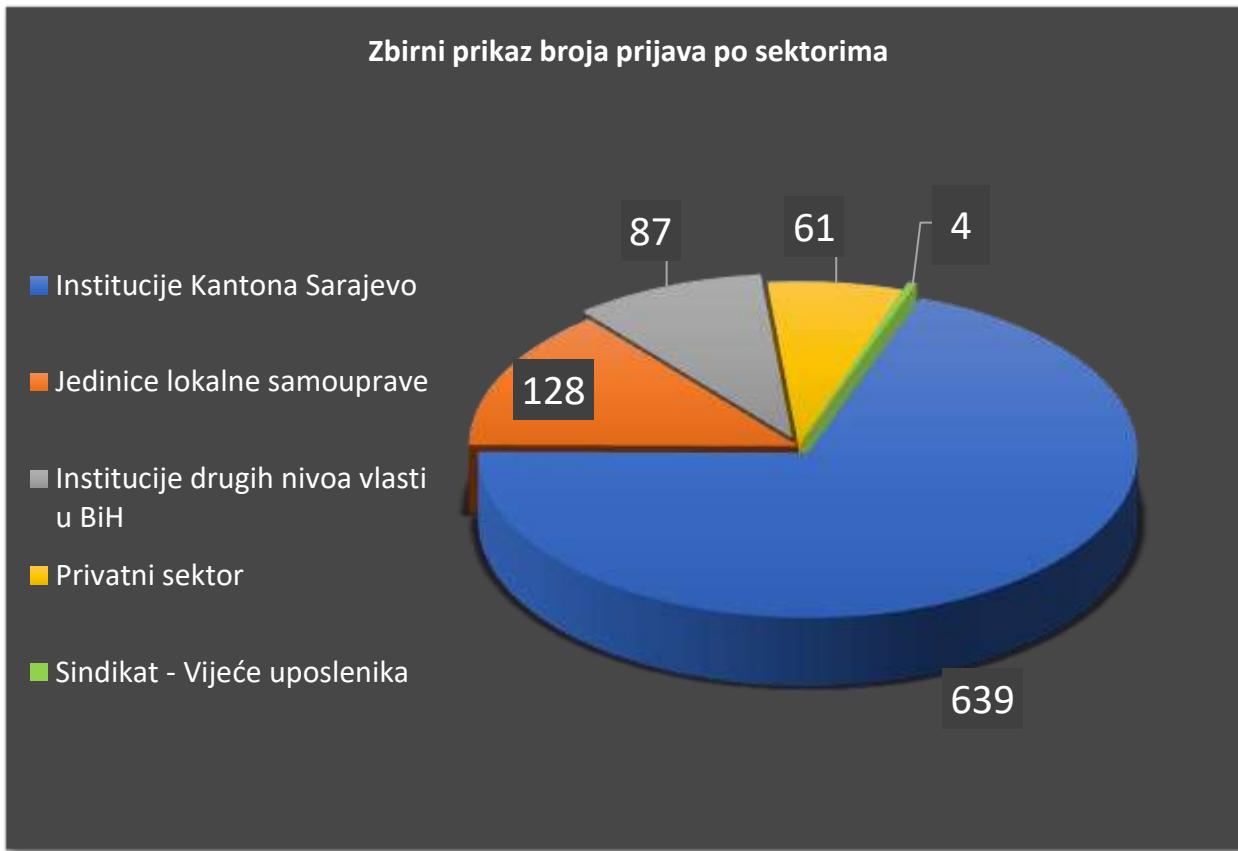
Prijave po sektorima

INSTITUCIJE KANTONA SARAJEVO	SEKTOR	BROJ PRIJAVA	UKUPNO 639
	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	23	
	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	7	
	Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo	27	
	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	22	
	Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo	106	
	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo	35	
	Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	10	
	Ministarstvo za boračka pitanja Kantona Sarajevo	9	
	Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo	40	
	Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	125	
	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	53	
	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	95	
	Ostali organi državne službe Kantona Sarajevo	48	
	Skupština Kantona Sarajevo	1	
	Vlada Kantona Sarajevo	7	
	Pravosuđe KS	31	
JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE		128	
SINDIKAT - VIJEĆE UPOSLENIKA		4	
PRIVATNI SEKTOR		61	
INSTITUCIJE DRUGIH NIVOA VLASTI U BIH		87	
UKUPNO		919	

Tabela 6: Podaci o zaprimljenim prijavama po sektorima

- Posmatrajući podatke o zaprimljenim prijavama po sektorima, vidljivo je da se najveći broj prijava odnosi na sektor komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (125), zatim slijede sektor zdravstva (106), te sektor odgoja i obrazovanja (95).

- Naprijed navedena TOP 3 sektora, obuhvataju najveći broj javnih ustanova ili javnih preduzeća, sa najvećim brojem zaposlenih. Dakle, radi se o najvećim sistemima sa mrežom vertikalno i lateralno povezanih organizacionih jedinica.

Grafikon 4: Grafički zbirni prikaz broja prijava po sektorima

- Iz grafikona je vidljivo da se od ukupnog broja zaprimljenih prijava u 2021. godine (919), najveći broj prijava (639) odnosi na institucije Kantona Sarajevo, a zatim slijede prijave koje se odnose na jedinice lokalne samouprave (128), te prijave koje se odnose na institucije drugih nivoa vlasti u BiH (87).
- Ured je u 2021. godini, shodno velikom broju zaprimljenih prijava, kao posebnu kategoriju evidentirao zaprimljene prijave koje se odnose na jedinice lokalne samouprave, a koje su u ranijim godinama evidentirane u kategoriji prijava koje se odnose na institucije drugih nivoa vlasti u BiH.
- Po vrsti nepravilnosti, najveći broj prijava u sva tri sektora odnosi se na nepravilnosti u procesu zapošljavanja.
- U sektoru komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, evidentan je veći broj prijava koje se odnose na nepravilnosti u procesu imenovanja (18 prijava), što je razumljivo iz razloga što se najveći broj javnih preduzeća u koje se imenuju upravljačke strukture nalazi upravo u sektoru komunalne privrede.

VRSTA NEPRAVILNOSTI	Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	Ministarstvo zdravstva	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje
Zloupotreba javne funkcije	4	2	1
Nepravilnost u procesu imenovanja	18	9	7
Sukob interesa	1	0	3
Nepravilnost u zapošljavanju	27	35	38
Zloupotreba u javnim nabavkama	15	9	3
Kršenje zakona o prijavljivanju imovine	0	2	0
Nepravilnost u oblasti gradnje i prostornog planiranja	3	0	0
Zloupotreba javnih sredstava	9	11	4
Krivotvorene isprave	19	3	3
Kršenje zakona i drugih propisa	8	10	6
Povrede prava iz radnog odnosa	5	11	10
Ostale nepravilnosti	16	14	20
UKUPNO	125	106	95

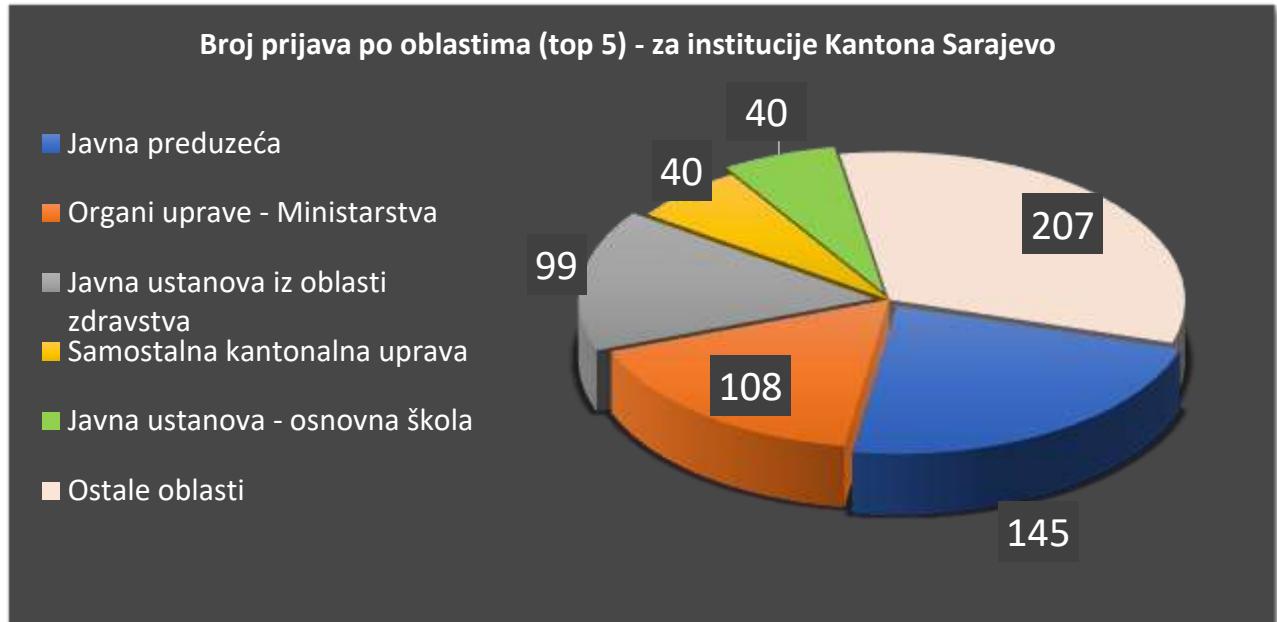
Tabela 7: Podaci o prijavama za top tri sektora po vrsti nepravilnosti

Prijave po oblastima

	OBLAST	BROJ PRIJAVA
INSTITUCIJE KANTONA SARAJEVO	Javna Ustanova KS	11
	Javna Ustanova predškolskog obrazovanja	6
	Javna Ustanova Osnovnog obrazovanja - osnovna škola	40
	Javna Ustanova Srednjeg obrazovanja - srednja škola	30
	Univerzitet u Sarajevu - visokoškolska ustanova	6
	Organizaciona jedinica UNSA - fakultet	31
	Organizaciona jedinica UNSA - akademija	3
	Organizaciona jedinica UNSA - institut	1
	Javna Ustanova iz oblasti zdravstva KS	99
	JU/Fond iz boračke zaštite KS	3
	JU kulture/sporta KS	23
	Javna Ustanova iz oblasti rada i socijalne politike KS	30
	Javna preduzeća čiji je osnivač KS	145
	Kantonalna javna ustanova/agencija/fond	9
	<i>Sui generis</i> organizacije	3
	Organi uprave - ministarstva	108
	Samostalna kantonalna uprava	40
	Samostalna kantonalna upravna organizacija	6
JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	Stručne i druge službe KS	8
	Sudovi (KS)	22
	Tužilaštva (KS)	9
	Zastupnici / zastupnice	1
	Premijer / ministri	5
INSTITUCIJE DRUGIH NIVOA VLASTI U BIH	Općinski organi uprave	106
	Gradski organi uprave	19
	Javna preduzeća čiji je osnivač Općina	1
	Javna preduzeća čiji je osnivač Grad	1
	Javna ustanova na lokalnom nivou	1
OSTALO	Institucije BiH	12
	Institucije FBIH i drugih kantona	74
	Institucije Republike Srpske	1
OSTALO	Poslovni subjekt / firma	36
	Udruženje građana / NVO	12
	Fizičko lice / građanin	17
	UKUPNO	919

Tabela 8: Podaci o zaprimljenim prijavama po oblastima

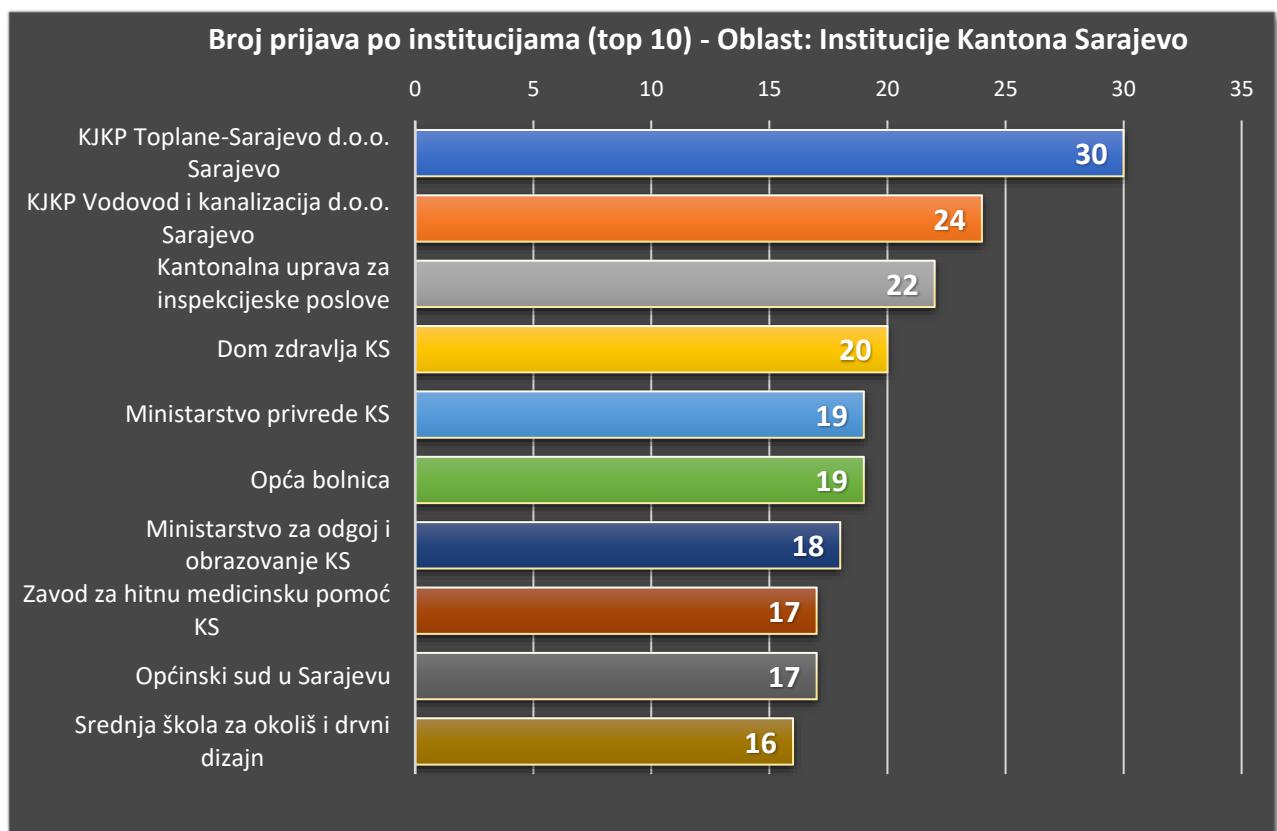
- Posmatrajući podatke o zaprimljenim prijavama po oblastima, vidljivo je da se najveći broj prijava odnosi na javna preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo (145).

Grafikon 5: Grafički prikaz broja prijava po oblastima (top 5) – Za institucije Kantona Sarajevo

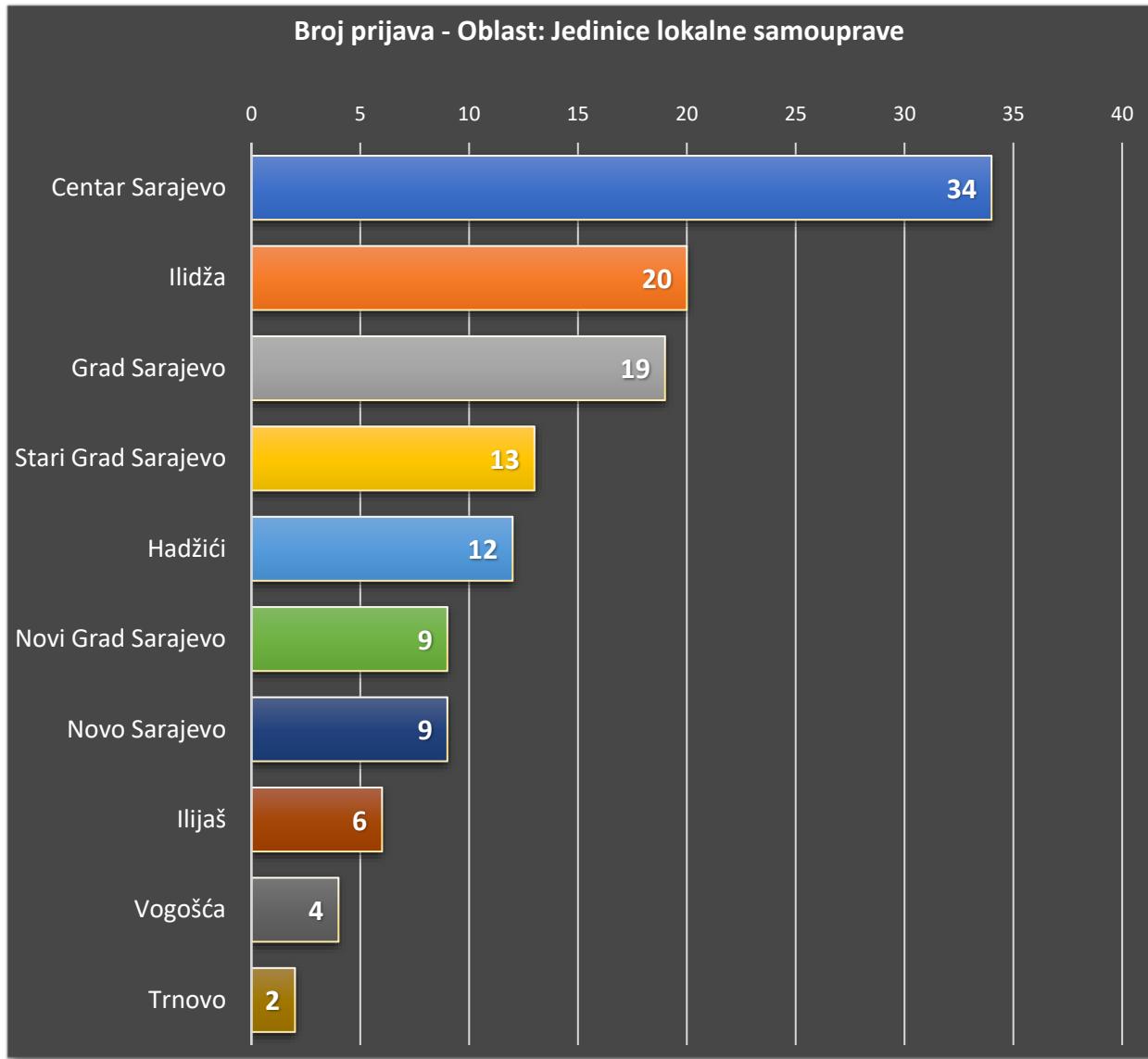
- Navedenih TOP 5 sektora zajedno obuhvataju područje od cca 68% od ukupnog broja prijava, koje se odnose na institucije Kantona Sarajevo, a sve ostale oblasti zajedno obuhvataju 32%.

Prijave po institucijama

Grafikon 6: Grafički prikaz broja prijava po institucijama (top 10) – Oblast: Institucije Kantona Sarajevo

- Podaci o zaprimljenim prijavama u odnosu na pojedine institucije su zbog boljeg i jasnijeg prikaza sortirani kao „TOP 10“.
- Vidljivo je da se najveći broj prijava odnosi na kantonalna javna komunalna preduzeća „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo i „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo.

Grafikon 7: Grafički prikaz broja prijava – Oblast: Jedinice lokalne samouprave

- Od ukupnog broja zaprimljenih prijava koje se odnose na jedinice lokalne samouprave (128), najveći broj prijava se odnosi na Općinu Centar Sarajevo (34), a potom slijede Općina Ilijadža (20) i Grad Sarajevo (19).

III Osnovane prijave – detaljni pokazatelji

		2021		
PROSLIJEĐENE PRIJAVE	POSTUPANJE ORGANA OKONČANO	240	NAVODI POTVRĐENI	56
			NAVODI POTVRĐENI DJELIMIČNO	61
			NAVODI NISU POTVRĐENI	123
	POSTUPANJE ORGANA NIJE OKONČANO	275		
PROVJERE UREDA U TOKU		162		
UKUPNO		677		

Tabela 9: Podaci o statusu osnovanih prijava

- Od ukupnog broja osnovanih prijava (677), 515 prijava je nakon izvršene analize i provjera od strane Ureda, proslijeđeno drugim organima nadležnim za postupanje po istim, dok je za 162 prijave postupak provjere navoda iz istih još uvijek u toku.
- Od ukupnog broja prijava koje su proslijeđene drugim organima nadležnim za postupanje po istim (515), postupanje drugih nadležnih organa je okončano u 240 slučajeva, dok je u 275 slučajeva postupanje tih drugih organa još uvijek u toku.
- Od ukupnog broja prijava po kojima je postupanje drugih organa okončano (240), u 123 slučaja nisu potvrđeni navodi iz prijave, u 61 slučaju navodi iz prijave su djelimično potvrđeni, dok su u 56 slučajeva navodi iz prijave u potpunosti potvrđeni.

PROSLIJEĐENE PRIJAVE	INSTITUCIJA	BROJ PRIJAVA	POTVRĐENI NAVODI IZ PRIJAVE		NAVODI IZ PRIJAVE NISU POTVRĐENI	<i>NEMAMO POVRATNU INFORMACIJU</i>
			DA	DJELIMIČNO		
	Uprava policije	61	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>11</u>	<u>48</u>
	Tužilaštvo	78	<u>8</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>66</u>
	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	154	<u>29</u>	<u>33</u>	<u>51</u>	<u>41</u>
	Budžetski inspektorat	6	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>6</u>
	Upravni inspektorat	36	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>7</u>	<u>19</u>
	Federalna uprava za inspekcijske poslove	8	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
	Kontrolni organ ustanove/preduzeća	25	<u>0</u>	<u>4</u>	<u>12</u>	<u>9</u>
	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH	8	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>8</u>
	Resorno Ministarstvo - Vlada KS	73	<u>7</u>	<u>14</u>	<u>10</u>	<u>42</u>
	Skupština KS	7	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>4</u>
	Općinska inspekcija	7	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
	Agencija za javne nabavke BiH	8	<u>2</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>4</u>
	Drugi nadležni organi	44	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>8</u>	<u>36</u>
	UKUPNO				515	

Tabela 10: Podaci o prijavama i institucijama kojima su iste proslijedene

- Iz tabele je vidljivo je da je najveći broj prijava, nakon postupanja Ureda, proslijedeno na dalje nadležno postupanje Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove (154 prijave), a potom slijede Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo (78 prijava) i resorna ministarstva/Vlada Kantona Sarajevo (73 prijave).
- Od ukupnog broja proslijedjenih prijava Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove (154), u 113 slučajeva postupanje KUIP-a je okončano, dok u 41 slučajeva Ured još uvijek nema povratnu informaciju o ishodu inspekcijskog nadzora.

- Od ukupnog broja prijava, po kojima je postupanje KUIP-a okončano (113), u 62 slučaja navodi iz prijave su u potpunosti ili djelimično potvrđeni, dok u 51 slučaju navodi iz prijave nisu potvrđeni.
- Od ukupnog broja slučajeva u kojima su navodi iz prijave u potpunosti ili djelimično potvrđeni (62), Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je po prijavama Ureda izrekla ukupno 54 upravne mjere/prekršajne sankcije, dok u osam slučajeva, unatoč utvrđenim nepravilnostima, KUIP nije imao osnova za upravno/prekršajno djelovanje prema subjektu nadzora.

VRSTA MJERA/SANKCIJA	BROJ
Rješenje o upozorenju	23
Rješenje o otklanjanju nedostataka	13
Rješenje o zabrani poduzimanja radnji	2
Rješenje o preduzimanju odgovarajućih radnji	1
Prekršajni nalog	15 (Ukupno 55.500 KM)
UKUPNO	54

Tabela 11: Podaci o broju i vrsti izrečenih mjera/sankcija od strane KUIP-a u okviru okončanih prijava

- Iz tabele je vidljivo da je KUIP u najvećem broju slučajeva (23) izrekao mjeru upozorenja, kao preventivnu mjeru, a potom slijedi upravna mjera – rješenje o otklanjanju nedostataka kao korektivna mjera u 13 slučajeva, te prekršajni nalozi u 15 slučajeva, kao represivna mjera.
- Iz tabele je vidljivo da je iznos izrečenih novčanih kazni po prekršajnim nalozima u 2021. godini 55.500 KM, što je približno iznosu izrečenih novčanih kazni od strane KUIP-a u 2020. godini (51.700 KM).

IV Neosnovane prijave – detaljni pokazatelji

SEKTOR	BROJ PRIJAVA
Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	8
Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	1
Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo	7
Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	3
Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo	22
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo	8
Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	2
Ministarstvo za boračka pitanja Kantona Sarajevo	4
Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo	10
Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	29
Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	6
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	21
Ostali organi državne službe Kantona Sarajevo	11
Skupština Kantona Sarajevo	1
Vlada Kantona Sarajevo	4
Pravosuđe KS	18
JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	27
PRIVATNI SEKTOR	13
INSTITUCIJE DRUGIH NIVOA VLASTI U BIH	47
UKUPNO	242

Tabela 12: Podaci o neosnovanim prijavama po sektorima

- Od ukupnog broja neosnovanih prijava (242), 155 takvih prijava se odnosilo na institucije Kantona Sarajevo, 47 na institucije drugih nivoa vlasti u BiH, 27 na jedinice lokalne samouprave, te 13 na privatni sektor.
- Od ukupnog broja neosnovanih prijava koje su se odnosile na institucije Kantona Sarajevo (155), najveći broj otpada na Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (29), zatim na Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo (22), te na Ministarstvo za odgoj i obrazovanje (21).

Prikaz najznačajnijih predmeta i uočenih nepravilnosti

Nepravilnosti u poslovanju kantonalnog javnog komunalnog preduzeća iz oblasti saobraćaja

Postupajući po Zaključku Vlade Kantona Sarajevo, kojim je Ured zadužen da pripremi informaciju vezano za neplaćanje obaveza propisanih zakonom u kantonalnom javnom komunalnog preduzeću iz oblasti saobraćaja, i to za obaveze plaćanja poreza na dodatnu vrijednost (PDV), obaveze plaćanja poreza i doprinosa u periodu od 2009. do 2016. godine i obaveze po tužbama radnika ovog Preduzeća po Kolektivnom ugovoru, Ured je sačinio Izvještaj broj: 20-04-12146-11-5/21 od 05.05.2021. godine. Citirani Izvještaj Ured je sačinio nakon okončanog postupka provjere u predmetnom slučaju, u toku kojeg je Ured od strane nadležnih organa/institucija pribavio određene podatke i dokumentaciju, te izvršio uvid u javno dostupne izvještaje/analize o stanju u navedenom preduzeću, kao i u relevantne pozitivne pravne propise koji regulišu predmetnu oblast.

Nakon toga, a cijeneći pritom činjenicu da je nakon izvršene detaljne analize cjelokupne (veoma obimne) dokumentacije u predmetnom slučaju, Ured došao do saznanja koja opravdano ukazuju na postojanje indicija o eventualno počinjenim krivičnim djelima i mogućim počiniocima istih, te je shodno tome, Ured vezano za predmetni slučaj sačinio dvije krivične prijave, kojim je obuhvaćen veći broj lica (cca 50 lica), od kojih je jedna dostavljena Kantonalmu tužilaštvu Kantona Sarajevo (zbog postojanja osnova sumnje o počinjenju više krivičnih djela propisanih Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine), a druga Tužilaštvu Bosne i Hercegovine (zbog postojanja osnova sumnje o počinjenju krivičnog djela propisanog Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine).

Zapošljavanje više osoba u kantonalnom javnom komunalnom preduzeću

Ured je dana **06.08.2021. godine** zaprimio anonimnu prijavu, koja je sadržavala navode o više nepravilnosti iz oblasti zapošljavanja po različitim osnovama i programima, u jednom od kantonalnih javnih komunalnih preduzeća u Kantonu Sarajevo.

S ciljem provjere navoda iz zaprimljene prijave, Ured je u saradnji sa Kantonalmu upravom za inspekcijske poslove KS inicirao inspekcijski nadzor iz oblasti radnih odnosa. Iz informacije koja je, nakon izvršenog inspekcijskog nadzora dostavljena Uredu, vidljivo je da je u predmetnom preduzeću utvrđen veći broj nepravilnosti, i to kako slijedi.

Vezano za okolnosti zapošljavanja radnika putem Programa „Posao za sve“ u 2019. i 2020. godini, utvrđeno je da je predmetni poslodavac zaključio ukupno sedam (7) spornih Ugovora o radu, i to četiri (4) Ugovora za radna mjesta koja uopšte nisu predviđena internim aktom preduzeća i tri (3) Ugovora koji nisu ispunjavali tražene uslove za konkretno radno mjesto.

Vezano za okolnosti zapošljavanja radnika putem Programa „Sufinansiranje zapošljavanja šehidskih porodica i porodica poginulih branilaca“, u periodu od 01.05.2019. do 31.05.2020. godine, utvrđeno je da je poslodavac zaključio jedan (1) sporni Ugovor o radu, i to za radno mjesto koje uopšte nije predviđeno internim aktom preduzeća.

Vezano za okolnosti zapošljavanja radnika putem Programa „50+“, u periodu od 01.05.2019. do 31.05.2020. godine, utvrđeno je da je poslodavac zaključio ukupno dva (2) sporna Ugovora o radu, za radna mjesta koja nisu uopšte predviđena internim aktom preduzeća.

Vezano za okolnosti zapošljavanja radnika na osnovu Odluke Uprave preduzeća o prijemu radnika bez raspisivanja javnog oglasa, u periodu od 01.05.2019. do 31.05.2020. godine, utvrđeno je da je poslodavac zaključio ukupno pet (5) spornih Ugovora o radu sa radnicima koji nisu ispunjavali tražene uslove za konkretno radno mjesto, odnosno u personalnim dosjeima tih radnika nije pronađena dokumentacija kao dokaz o ispunjavanju traženih uslova.

Vezano za okolnosti zapošljavanja radnika putem Javnih oglasa za prijem radnika na određeno vrijeme, u periodu od 01.05.2019. do 31.05.2020. godine, utvrđeno je da je poslodavac zaključio ukupno osam (8) spornih Ugovora, i to: sedam (7) spornih Ugovora o radu sa radnicima koji nisu ispunjavali tražene uslove za konkretno radno mjesto, odnosno u personalnim dosjeima tih radnika nije pronađena dokumentacija kao dokaz o ispunjavanju traženih uslova, te jedan (1) Ugovor o radu za radno mjesto koje nije uopšte predviđeno internim aktom preduzeća.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, te nakon analize druge relevantne dokumentacije od strane Ureda, uočeno je da u konkretnom slučaju postoji sumnja da je Uprava preduzeća tokom 2019. i 2020. godine, suprotno odredbama pozitivno pravnih propisa iz oblasti zapošljavanja, omogućila i odobrila zapošljavanje za ukupno 23 osobe, na koji način im je omogućeno sticanje svih prava iz radnog odnosa, pa je s tim u vezi Ured sačinio Informaciju koju je dostavio na nadležno postupanje Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo, zbog postojanja indicija o počinjenju krivičnog djela.

Izgradnja objekta u zaštićenom području

Ured je dana **28.09.2020. godine** zaprimio zastupničku inicijativu Skupštine Kantona Sarajevo u kojoj je od Ureda zatraženo da u okviru svojih nadležnosti provjeri postupanje svih javnih organa po pitanju izgradnje objekta na zaštićenom dijelu planine Trebević, jer je riječ o području na kome je takva gradnja zabranjena.

Ured je shodno svojim nadležnostima prikupio potrebne podatke i dokumentaciju vezano za predmetni slučaj, te je nakon pregleda i analize istih došao do određenih zapažanja i zaključaka. Naime, prema mišljenju Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo, predmetni objekat nalazi se u drugoj zaštićenoj zoni, te je u tom mišljenju navedeno da se postojeći objekti obnavljaju u gabaritima kao što su bili, a kapaciteti objekata u funkciji se ne smiju proširivati. Prema mišljenju Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, potrebno je postupiti u skladu sa smjernicama i mišljenjem Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo, te je pored toga potrebno pribaviti i mišljenje Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. Prema mišljenju resornog Ministarstva, predmetno zemljište se nalazi u obuhvatu Druge zone zaštite prema Zakonu o proglašenju Zaštićenog pejzaža „Trebević“, te je istaknuto da bi se prilikom obnove objekta trebali poštovati prijašnji gabariti i namjena objekta.

Nedugo nakon toga, isto Ministarstvo je na zahtjev investitora dalo novo mišljenje, u kojem je navedeno da je planirani zamjenski objekat u granicama pripadajuće parcele, te se kao takav može realizovati, kako je predviđeno dostavljenim Idejnim projektom (veći gabariti), a sve uzimajući u obzir potrebe korisnika prostora.

Nakon toga, na osnovu svih pribavljenih mišljenja, nadležna Općinska služba donijela je Rješenje kojim je investitoru data urbanistička saglasnost za radove izgradnje objekta na mjestu ranije porušenog objekta. Iz ovog Rješenja je vidljivo da je nadležna Općinska služba bila upoznata sa sadržajem svih izdatih mišljenja u toku predmetnog postupka, kao i sa činjenicom da je dostavljenim Idejnim projektom predviđena izgradnja objekta veće spratnosti i gabarita u odnosu na objekat koji je ranije postojao. Rješenje je postalo pravosnažno istog dana kada je i doneseno. Na osnovu navedene urbanističke saglasnosti (Rješenja), nadležna Općinska služba izdala je investitoru i odobrenje za građenje, koje je postalo pravosnažno dan poslije njegovog donošenja, što ukazuje da nadležna Općinska služba, kao prvostepeni organ, u ova slučaja nije sačekala da protekne rok od 15 dana za eventualno izjavljivanje žalbe, a što je bila u obavezi u skladu za odredbama Zakona o upravnom postupku Federacije BiH.

Ured je nakon postupanja i analize prikupljene dokumentacije, sačinio informaciju koju je dostavio na nadležno postupanje Kantonalm tužilaštvu Kantona Sarajevo, zbog postojanja sumnje o počinjenju krivičnog djela u konkretnom slučaju.

Izgradnja objekata u vodozaštitnoj zoni

Ured je obavljajući redovne aktivnosti iz svoje nadležnosti, tokom mjeseca **februara 2021. godine**, došao do informacija i saznanja da je od strane jedne Općinske službe za prostorno uređenje na području Kantona Sarajevo donijet određen broj rješenja (urbanističke saglasnosti/odobrenja za građenje), a za koja je naknadno od strane Općinske inspekcije utvrđeno da ista sadrže određene nepravilnosti, odnosno da ne ispunjavaju sve uslove propisane u Zakonu o prostornom uređenju Kantona Sarajevo.

S tim u vezi, Ured je izvršio prikupljanje potrebne dokumentacije i podataka vezano za predmetni slučaj, te je nakon analize iste uočeno da se od ukupnog broja izdatih, a kasnije poništenih rješenja, određeni broj odnosi na područje vodozaštitne zone. Iz pribavljenе dokumentacije proizilazi da je na osnovu izdatih, a kasnije poništenih rješenja, sagrađeno više objekata u području vodozaštitne zone. Prema navodu nadležnih Općinskih službi, navedena rješenja su poništена iz razloga što je u postupku njihovog preispitivanja utvrđeno da su ista donesena suprotno zakonskim odredbama, a kao posljedicu su proizvela određeni broj objekata koji su izgrađeni i koji i dalje egzistiraju u pojasu vodozaštitne zone.

Nakon postupanja i analize prikupljene dokumentacije, Ured je sačinio informaciju i istu dostavio na nadležno postupanje Kantonalm tužilaštvu Kantona Sarajevo, zbog postojanja sumnje o počinjenju krivičnog djela u konkretnom slučaju.

Zapošljavanje više državnih službenika u općinskom organu uprave

Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, zaprimio je dana **30.11.2020. godine** anonimnu prijavu o navodnim nepravilnostima u vezi zapošljavanja većeg broja lica (državnih službenika) u Općinskom organu uprave. U

međuvremenu Ured je došao i do saznanja da je krajem 2020. godine, Općinski načelnik uputio Agenciji za državnu službu Federacije BiH zahtjeve za popunu upražnjenih radnih mjesta, odnosno pokrenuo postupak popunjavanja radnih mjesta državnih službenika.

S tim u vezi, a imajući u vidu činjenicu da se zapošljavanje državnih službenika vrši na osnovu Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo, Ured je predmetnu prijavu proslijedio na postupanje Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo – Upravnom inspektoratu, sa zahtjevom za vršenje inspekcijskog nadzora na navedene okolnosti.

Tokom inspekcijskog nadzora, utvrđeno je da je Općinski načelnik, u vremenskom periodu od 2011. do 2020. godine, donio i potpisao ukupno 29 rješenja o postavljenju za ukupno 29 zaposlenika (namještenika) u Općini i na takav način im uspostavio radno-pravni status državnih službenika (koji još uvijek traje), bez provođenja konkursne procedure, a što je u suprotnosti sa odredbama Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo. Također je utvrđeno da je Općinski načelnik naknadno pokrenuo postupak pred Agencijom za državnu službu Federacije BiH s ciljem popunjavanja tih radnih mjesta, unatoč činjenici da ista nisu upražnjena, ili je kod određenih radnih mjesta/pozicija konkursom tražen veći broj izvršilaca u odnosu na broj izvršilaca koji je sistematizovan u Pravilniku, a što je također u suprotnosti sa odredbama Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo.

Nakon okončanog postupka provjere u predmetnom slučaju, Ured je podnio krivičnu prijavu Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo, zbog postojanja sumnje da je Općinski načelnik počinio krivično djelo zloupotreba položaja i ovlaštenja.

Uvećanje plata po osnovu radnog učinka

Ured je dana **23.07.2021. godine** zaprimio prijavu sa navodima o većem broju nepravilnosti koje je u svom radu počinio direktor jednog od Zavoda u Kantonu Sarajevo. Prijava je, između ostalog, sadržavala navode da je direktor Zavoda tokom 2019., 2020. i 2021. godine donosio pojedinačne odluke na osnovu kojih je radnicima Zavoda, na ime radnog učinka, propisivao uvećanje osnovne plaće izražene u procentima. Ured je nakon analize zaprimljene prijave, u saradnji sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, inicirao inspekcijski nadzor na navedene okolnosti. Iz informacije koja je, nakon izvršenog inspekcijskog nadzora dostavljena Uredu, vidljivo je da je u predmetnom Zavodu utvrđen veći broj nepravilnosti, i to kako slijedi.

Naime, u 2019. godini u mjesecu avgustu, septembru i novembru, za određeni broj uposlenika Zavoda odlukom direktora vršeno je uvećanje plaće u rasponu od 10-20 %, s tim da je u mjesecu decembru 2019. godine odlukom direktora svim radnicima Zavoda uvećana plaća u iznosu od 20 %.

Tokom 2020. godine i to za mjesecce januar, februar, mart, maj, juni, juli, avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar uvećanje plaće za određeni broj radnika bilo je u rasponu od 10-20 %.

U 2021. godini za mjesecce januar, februar, mart, april, maj i juli, za određeni broj radnika vršeno je uvećanje plaće u rasponu od 15-20%.

Direktor zavoda, kontinuirano je donosio pojedinačne odluke na osnovu kojih je radnicima propisivao uvećanje plaće izražene u procentima, na ime radnog učinka bez da je od strane direktora Zavoda ispoštovana i primijenjena odredba Pravilnika o radu iz 2019. i 2020. godine, jer poslodavac nije u propisanom roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Pravilnika o radu, donio, niti obezbijedio donošenje Pravilnika o radnom učinku.

Naime, Pravilnikom o radu poslodavca (Zavoda) iz 2019. godine propisano je da radni učinak definiše poslodavac u skladu sa općim propisima, kolektivnim ugovorom ili posebnim pravilnikom, a koji Pravilnik je poslodavac obavezan donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Pravilnika o radu. Međutim, navedeni pravilnik o radnom učinku ne postoji i isti nije donezen kod predmetnog poslodavca (Zavoda), iz čega proizilazi da poslodavac nije imao pravni osnov a ni kriterije na osnovu kojih bi vršio utvrđivanje i određivanje uvećanja plaće po osnovu radnog učinka, posebno uzimajući u obzir da se uvećanje plaće kretalo u rasponu od 10-20% od osnovne plaće radnika.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, a prevashodno cijeneći činjenicu da je direktor Zavoda postupanjem na naprijed opisani način, donoseći pojedinačne Odluke o uvećanju plata radnicima bez pravnog osnova (bez usvojenog Pravilnika o radnom učinku, a koji je bio u obavezi donijeti u skladu sa odredbama Pravilnika o radu) očito nesavjesno postupio u vršenju svoje dužnosti, što je za posljedicu imalo nastanak štete po budžet Zavoda u iznosu od cca. 60.000,00 KM, Ured je sačinio Informaciju koju je dostavio na nadležno postupanje Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo, s obzirom da u konkretnom slučaju postoje indicije koje ukazuju na počinjenje krivičnog djela nesavjestan rad u službi.

Nepravilnosti u procesu imenovanja

Imenovanje vršioca dužnosti direktora Javne ustanove iz oblasti zdravstva

Ured je dana **17.02.2021. godine**, zaprimio prijavu o navodnim nepravilnostima počinjenim prilikom imenovanja vršioca dužnosti direktora jedne od javnih ustanova iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo, u kojoj je između ostalog navedeno da je to lice prvi put postavljeno za vršioca dužnosti direktora još u septembru 2019. godine, te da navodno prilikom tog imenovanja nije imao završenu školu za menadžment u zdravstvu, a što, kako se u prijavi navodi, mora imati svaki direktor zdravstvene ustanove.

U toku postupka provjere osnovanosti navoda iz zaprimljene prijave Ured je izvršio prikupljanje relevantne dokumentacije i podataka, te je nakon izvršene analize iste i uvida u relevantne propise, a prevashodno u Statut navedene Javne ustanove, došao do zaključka da je nesporno da se vršilac dužnosti direktora, bez obzira na činjenicu da se ne bira putem javnog oglasa, već ga imenuje Upravni odbor, ima sva prava i dužnosti direktora, pa shodno tome, treba da ispunjava i sve uslove koji su Statutom propisani kao uslovi za imenovanje direktora (kao jedan od uslova predviđeno je i posjedovanje znanja o zdravstvenom menadžmentu, koje se dokazuje certifikatom o obavljenoj edukaciji iz top menadžmenta (napredni nivo) u skladu sa propisima o kontinuiranoj

profesionalnoj edukaciji odnosno završenoj specijalizaciji iz zdravstvenog menadžmenta ili završenom postdiplomskom studiju iz zdravstvenog menadžmenta).

U toku postupka provjere Ured je također došao do zaključka da je Upravni odbor navedene javne ustanove, tri puta uzastopno, imenovao isto lice za vršioca dužnosti direktora, počev od 17.09.2019. godine, na kojoj poziciji se imenovani nalazio do dana njegovog imenovanja za direktora (17.03.2021. godine), što predstavlja period duži od 6 mjeseci (ukupno 18 mjeseci), a što nije u skladu sa odredbom člana 32., stav 3. Statuta i odredbom člana 67. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH”, br. 46/10 i 75/13), te ujedno ukazuje i na neblagovremeno izvršavanje dužnosti Upravnog odbora Ustanove, koji po Statutu imenuje i razrješava direktora bolnice.

Kako je u međuvremenu to isto lice koje je imenovano za vršioca dužnosti direktora ove javne ustanove, dana 17.03.2021. godine, imenovano na poziciju direktora ove ustanove u punom mandatu (na period od 4 godine), Ured je od navedene ustanove prikupio dokumentaciju vezanu i za ovo imenovanje. Nakon izvršene analize dostavljene dokumentacije od strane Ureda je uočeno da je lice koje je imenovano za direktora prilikom prijave na javni oglas priložio i Uvjerenje o završenom II ciklusu studija visokog obrazovanja, odsjek/smjer Zdravstveni menadžment, te je uvidom u isto utvrđeno da je imenovano lice završilo II ciklus studija, smjer Zdravstveni menadžment, i to dana 07.11.2020. godine, te se shodno tome indirektno izvodi zaključak da ovo lice, prilikom sva tri imenovanja na poziciju vršioca dužnosti direktora, nije ispunjavalo jedan od uvjeta koji su propisani Pravilnikom o uvjetima u pogledu vrste završenog fakulteta zdravstvenog usmjerenja koje moraju ispuniti osobe koje konkurišu za direktora zdravstvene ustanove („Službene novine Federacije BiH”, broj: 77/17).

O uočenim nepravilnostima u predmetnom slučaju, Ured je sačinio Informaciju koju je dostavio resornom Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo, na znanje i eventualno daljnje postupanje, a sve sa ciljem prevencije eventualnih budućih nepravilnosti. U periodu koji je uslijedio nakon postupanja Ureda u predmetnom slučaju, ovo lice je podnijelo ostavku na funkciju direktora ustanove.

Imenovanje vršioca dužnosti izvršnog direktora u kantonalmu javnom komunalnom preduzeću

Postupajući po zaprimljenom zastupničkom pitanju od **15.04.2021. godine**, u kojem je navedeno da lice koje je imenovano za vršioca dužnosti izvršnog direktora u jednom od kantonalnih javnih komunalnih preduzeća navodno ne ispunjava uslove propisane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenog Preduzeća, Ured je pokrenuo postupak provjere osnovanosti navoda iz istog, tokom kojeg je izvršeno prikupljanje relevantne dokumentacije i podataka u predmetnom slučaju. Nakon izvršene analize prikupljene dokumentacije i podataka od strane navedenog Preduzeća, Ured je s ciljem utvrđivanja osnovanosti navoda iz predmetne prijave/zastupničkog pitanja, uputio Zahtjev za vršenje inspekcijskog nadzora Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo (KUIP) na predmetne okolnosti, od koje je Ured zaprimio Informaciju u kojoj je između ostalog navedeno da je predmetno imenovanje izvršeno na osnovu odluke Nadzornog odbora, te da shodno tome, inspekcija rada nije nadležna da kontroliše rad i odluke nadzornih odbora.

Uzimajući u obzir činjenicu da se Inspektorat rada oglasio nenađežnim u predmetnom slučaju, Ured je izvršio uvid u dostavljenu dokumentaciju od strane navedenog Preduzeća, kao i relevantne propise, te je sa aspekta uočavanja potencijalnih koruptivnih rizika, došao do sljedećih podataka i zaključaka u predmetnom slučaju:

- prevashodno, nakon izvršenog uvida u Statut Preduzeća, uočeno je da je u istom navedeno da „vršilac dužnosti člana Uprave ima sva prava i obaveze koje ima član Uprave”, te se shodno tome, izvodi zaključak da i vršilac dužnosti člana Uprave, ima sva prava i obaveze koje ima član Uprave, pa tako treba da ispunjava i sve uslove koji su propisani za imenovanje člana Uprave;
- nakon izvršenog uvida u Statut Preduzeća, u kojem su propisani Uslovi za imenovanje izvršnog direktora, te uvida u dostavljeni izvod iz Pravilnika o radu u koji je inkorporirana i sistematizacija radnih mjesta, Ured je uočio da su uslovi koji se traže na poziciji izvršnog direktora, a koji se odnose na stručnu spremu, različito propisani u Statutu Preduzeća i dijelu Pravilnika o radu koji se odnosi na unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta u navedenom Preduzeću, odnosno da isti nisu usklađeni, što predstavlja koruptivni rizik, i ostavlja prostor za eventualne zloupotrebe;
- nakon izvršene analize cjelokupne dokumentacije koja je dostavljena Uredu a koja se odnosi na predmetno imenovanje vršioca dužnosti izvršnog direktora, uočeno je da je lice koje je imenovano za izvršnog direktora završilo prvi ciklus studija u trajanju od 6 semestara/tri godine, ali iz dostavljene Diplome nije vidljivo da je to lice nakon okončanja studija steklo 240 ECTS bodova, što je kao uslov predviđeno Statutom, niti je iz dostavljene dokumentacije Uredu vidljivo da to lice ima diplomu o završenom drugom ciklusu studija, što je kao uslov za navedenu poziciju predviđeno Pravilnikom o radu, te se shodno sve navedenom, na kraju može izvesti zaključak da lice koje je imenovano za vršioca dužnosti izvršnog direktora, prilikom tog imenovanja nije dostavilo diplomu sa traženim stepenom završene stručne spreme.

O uočenim nepravilnostima u predmetnom slučaju, Ured je sačinio Informaciju koju je dostavio resornom Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, na znanje i eventualno daljnje postupanje odnosno poduzimanje mjera i radnji iz nadležnosti ovog ministarstva, a sve sa ciljem prevencije eventualnih budućih nepravilnosti. Naprijed navedeno je iz razloga što Preduzeće u kojem je izvršeno ovo imenovanje spada u resor ovog ministarstva, kao i činjenicu da Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog resornog ministra imenuje punomoćnike koji u ime Osnivača vrše ovlaštenja Skupštine u Preduzeću, koja odlučuje o imenovanju predsjednika i članova Nadzornog odbora pojedinačno, a Nadzorni odbor imenuje i razrješava članove Uprave u skladu sa Statutom Preduzeća.

U periodu koji je uslijedio nakon postupanja Ureda u predmetnom slučaju, uočeno je da ovo lice, nakon isteka privremenog mandata na poziciji vršioca dužnosti, nije imenovano na predmetnu funkciju u punom mandatu.

Imenovanje direktora Javne ustanove iz oblasti kulture i sporta

Postupajući po zaprimljenoj prijavi od **30.04.2021. godine**, koja se odnosila na navodne nepravilnosti počinjene prilikom imenovanja direktora jedne od javnih ustanova iz

oblasti kulture i sporta, u smislu da lice koje je imenovano ne ispunjava jedan od posebnih uslova propisanih konkursom, tj. „da nije na funkciji u političkoj stranci u smislu člana 5. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH“, Ured je pokrenuo postupak provjere osnovanosti navoda iz iste, tokom kojeg je izvršeno prikupljanje relevantne dokumentacije i podataka u predmetnom slučaju.

Nakon izvršene analize prikupljene dokumentacije i podataka, Ured je sačinio Informaciju o uočenim nepravilnostima koju je dostavio Vladi Kantona Sarajevo, a u kojoj je između ostalog navedeno da je Ured došao do informacije da je lice koje je imenovano za direktora ove javne ustanove, prema podacima sa službene internet stranice jedne od političkih stranaka, član predsjedništva te stranke, što jasno ukazuje da se isti nalazi na funkciji u političkoj stranci. U Informaciji je nadalje navedeno da prevashodno sa aspekta uočavanja i prevencije korupcije, Ured smatra da su stečeni uslovi da se od strane Vlade Kantona Sarajevo pokrene procedura za utvrđivanje odgovornosti Upravnog odbora i direktora zbog navedenih okolnosti.

Ured je također ovu Informaciju o uočenim nepravilnostima, zajedno sa prikupljenom dokumentacijom u postupku provjere, dostavio i Upravi policije MUP-a na nadležno postupanje, a sve uzimajući u obzir da iz raspoložive dokumentacije proizilaze indicije o eventualnom počinjenu krivičnog djela, od kojeg je Ured obaviješten da su policijski službenici Odjeljenja za privredni kriminal Sektora kriminalističke policije Uprave policije MUP-a KS, Informaciju Ureda, zajedno sa prilozima dostavljenim uz istu, dostavili Kantonalmu tužilaštvu Kantona Sarajevo na nadležnost i odluku o daljem postupanju. Ured će svakako nastaviti da prati postupanje nadležnih organa u predmetnom slučaju.

Imenovanje vršioca dužnosti direktora javne ustanove iz oblasti komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša

Vršeći provjere po zaprimljenoj prijavi **od 07.06.2021. godine**, Ured je uočio da je Vlada Kantona Sarajevo donijela Rješenje o izmjeni Rješenja o privremenom imenovanju direktora javne ustanove, a kojim je produžen period privremenog imenovanja direktora ustanove. Prvobitnim Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo isti direktor je već bio jedanput privremeno imenovan na kraći period, a najduže tri (3) mjeseca, tako da je taj period istekao. Naime, članom 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da se imenovanja na kraći period mogu vršiti do najviše tri mjeseca, te da se ne mogu ponoviti.

O uočenim nepravilnostima Ured je obavijestio Vladu Kantona Sarajevo. Dana 18.11.2021. godine, Vlada Kantona Sarajevo je donijela rješenje o imenovanju direktora javne ustanove u punom mandatu.

Imenovanje izvršnog direktora u kantonalmu javnom komunalnom preduzeću

Ured je dana **08.06.2021. godine** zaprimio prijavu u kojoj je navedeno da lice koje je imenovano za izvršnog direktora za opšte poslove u javnom preduzeću navodno ne ispunjava uslove propisane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Preduzeća, u pogledu radnog iskustva.

Nakon izvršene analize prikupljene dokumentacije i podataka, Ured je uočio koruptivni rizik vezano za način dokazivanja radnog iskustva u konkretnom slučaju ali i uopće, te je shodno tome Ured dao preporuku da Nadzorni odbor prilikom imenovanja za vršioce dužnosti ili pak prilikom provođenja/raspisivanja konkursa za pozicije u punom mandatu, od kandidata kao dokaz radnog iskustva prvenstveno traži Uvjerenje o činjenicama iz matične evidencije nadležne institucije za penzijsko i invalidsko osiguranje (koje sadrži šifru zanimanja), ili potvrdu/uvjerenje poslodavca kod kojeg je kandidat radio koja/e moraju sadržavati podatke o tome na kojim poslovima je kandidat radio, da li su to poslovi visoke stručne spreme, kao i tačno preciziran period radnog angažmana, a sve imajući u vidu činjenicu da se radi o rukovodećim, i ujedno veoma odgovornim pozicijama, sa kojih se rukovodi i upravlja Preduzećem. Naprijed navedeno prevashodno iz razloga što je u članu 12. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, broj 8/05) između ostalog navedeno da Upravu bira Nadzorni odbor većinom glasova na osnovu javnog konkursa iz reda kandidata koji po menadžerskim znanjima i iskustvu najbolje odgovaraju za izvršenje operativnih i poslovnih potreba javnog preduzeća. O svemu navedenom upoznato je resorno ministarstvo u Vladi Kantona Sarajevo, s obzirom na činjenicu da Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog resornog ministra imenuje punomoćnike koji u ime Osnivača vrše ovlaštenja Skupštine u Preduzeću, koja odlučuje o imenovanju predsjednika i članova Nadzornog odbora pojedinačno, a Nadzorni odbor imenuje i razrješava članove Uprave u skladu sa Statutom Preduzeća.

Dana 02.11.2021. godine predmetno lice je podnijelo ostavku na funkciju izvršnog direktora za opšte poslove u Javnom preduzeću.

Imenovanje vršioca dužnosti članova Upravnog odbora Javne ustanove iz oblasti zdravstva

Vršeći provjere po zaprimljenoj prijavi od **29.07.2021. godine**, o navodnim nepravilnostima u vezi imenovanja članova Upravnog odbora Javne zdravstvene ustanove, Ured je došao do podatka da je Vlada Kantona Sarajevo donijela Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti predsjednika i vršioca dužnosti članova Upravnog odbora ustanove, pri čemu nijedan od dva predstavnika ustanove nije iz reda zdravstvenih radnika, što je suprotno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH i Statuta Javne ustanove.

Naime, odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH, propisano je da Upravni odbor zdravstvene ustanove u vlasništvu kantona ima pet članova i čine ga predstavnici osnivača (tri člana, od kojih jedan mora biti ispred kantonalnog ministarstva) i predstavnici stručnih radnika zdravstvenih ustanova (dva člana, od kojih jedan mora biti iz reda zdravstvenih radnika). O uočenim nepravilnostima Ured je obavijestio Vladi Kantona Sarajevo.

Dana 19.08.2021. godine, Vlada Kantona Sarajevo donijela je rješenje o izmjeni rješenja o imenovanju vršioca dužnosti predsjednika i vršioca dužnosti članova Upravnog odbora ustanove, čime su nepravilnosti otklonjene.

Imenovanje vršioca dužnosti članova upravnog odbora javne ustanove iz oblasti zdravstva

Vršeći provjere po zaprimljenoj prijavi od **11.08.2021. godine**, Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo uočio je da Javnom zdravstvenom ustanovom, već duži vremenski period, upravljaju predsjednik i članovi Upravnog odbora u mandatu vršioca dužnosti, a ne u punom mandatu. Prema prikupljenim podacima, rješenjem Vlade Kantona Sarajevo imenovan je v.d. predsjednik i v.d. članovi Upravnog odbora ustanove, na period od 19.03. do 19.06.2021. godine, a nakon toga, rješenjem Vlade Kantona Sarajevo period navedenog imenovanja je produžen do 18.09.2021. godine, do okončanja procedure Javnog oglasa i radi osiguranja kontinuiteta upravljanja.

Članom 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH propisano je da se predsjednici i članovi upravnih odbora javnih zdravstvenih ustanova imenuju u proceduri u skladu sa propisima o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima u Federaciji, a članom 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da se imenovanja na kraći period mogu vršiti do najviše 3 mjeseca, te da se ne mogu ponoviti. Stoga, evidentno je da je aktualni saziv Upravnog odbora predmetne zdravstvene ustanove imenovan na duži period od Zakonom propisanog.

O uočenim nepravilnostima Ured je obavijestio resorno ministarstvo u Vladi Kantona Sarajevo, obzirom da se predsjednik i članovi upravnog odbora javnih zdravstvenih ustanova imenuju i razrješavaju na prijedlog kantonalnog ministra.

Dana 16.09.2021. godine Vlada KS donijela je rješenje o imenovanju članova Upravnog odbora u punom mandatu, čime su nepravilnosti otklonjene.

Imenovanje članova Upravnog odbora Javne ustanove iz oblasti zdravstva

Vršeći provjere po zaprimljenoj prijavi od **10.09.2021. godine**, Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo došao je do podatka da je Vlada Kantona Sarajevo, na prijedlog Ministra zdravstva, donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Javne zdravstvene ustanove, pri čemu kao članovi Upravnog odbora nisu imenovana dva predstavnika zdravstvene ustanove, što je suprotno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH i Statutu ustanove.

Naime, odredbama člana 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH propisano je da Upravni odbor zdravstvene ustanove u vlasništvu kantona ima pet članova i čine ga predstavnici osnivača (tri člana, od kojih jedan mora biti ispred kantonalnog ministarstva) i predstavnici stručnih radnika zdravstvenih ustanova (dva člana, od kojih jedan mora biti iz reda zdravstvenih radnika). O uočenim nepravilnostima Ured je obavijestio Vladu Kantona Sarajevo, te će Ured nastaviti pratiti da li će u predmetnom slučaju biti otklonjene uočene nepravilnosti.

Zaključci

U protekle tri godine, evidentan je porast broja prijava svake godine u odnosu na prethodnu, a naročit rast broja prijava evidentan je u 2021. godini, što ukazuje na povećano povjerenje građana u rad Ureda, odnosno činjenicu da je Ured prepoznat kao tijelo za efikasnu borbu protiv korupcije.

Po vrsti nepravilnosti, najviše prijava u 2021. godini odnosilo se na nepravilnosti u zapošljavanju, kao što je bio slučaj i u 2020. godini, a što ukazuje na činjenicu da je korupcija prilikom zapošljavanja u javnom sektoru i dalje dominantna pojava.

U 2021. godini, evidentiran je nagli porast broja zaprimljenih prijava nepravilnosti u oblasti gradnje i prostornog planiranja u odnosu na prethodne godine, te je Ured shodno tome, u fokus svog rada stavio upravo ovu oblast, te inicirao i uz pomoć Američke ambasade u BiH izradio i objavio edukativno informativni video materijal pod nazivom „Po čijoj mjeri?“, koji je predstavljen javnosti na press konferenciji održanoj dana 22.11.2021. godine, s ciljem prezentiranja uočenih nepravilnosti u ovoj oblasti i njihovog negativnog uticaja na životnu okolinu i zdravlje ljudi. Ujedno, o svim uočenim nepravilnostima Ured je sačinio informacije, koje je zajedno sa prikupljenom dokumentacijom dostavio nadležnim organima/institucijama na dalje postupanje, a sve sa ciljem utvrđivanja eventualne individualne odgovornosti aktera u predmetnim slučajevima. Ova oblast i dalje ostaje u fokusu rada Ureda u narednom periodu.

U 2021. godini, povećan je broj zaprimljenih prijava koje se odnose na institucije drugih nivoa vlasti u BiH, što ukazuje na činjenicu da Ured, iako nema nadležnost da postupa po ovakvim prijavama, uživa povjerenje građana sa teritorija cijele države BiH, a ne samo Kantona Sarajevo, a koje je prema procjeni Ureda podstaknuto i dolaskom Erika Larsona, kao savjetnika američke ambasade za borbu protiv korupcije, u Ured.

Po načinu zaprimanja prijava, i u 2021. godini je nastavljen trend značajnog broja anonimnih prijava u odnosu na prijave kod kojih je poznat identitet prijavitelja, što ukazuje na činjenicu da su uslijed nedostatka pravnog mehanizma za njihovu zaštitu (Zakon o zaštiti prijavitelja), prijavitelji obeshrabreni u smislu otkrivanja svog identiteta. Ujedno, naprijed navedeno otežava rad Ureda, iz razloga što je u slučajevima anonimnog prijavljivanja Ured onemogućen da od strane samih prijavitelja prikuplja dodatne podatke, činjenice i informacije koje su u većini slučajeva najrelevantnije za utvrđivanje nepravilnosti u konačnici.

Imajući u vidu nedostatak pravnog mehanizma zaštite prijavitelja korupcije, u slučajevima povjerljivog prijavljivanja (kada je Uredu poznat identitet prijavitelja), postupak provjere se provodi bez navođenja identiteta prijavitelja u korespondenciji sa drugim institucijama, a sve s ciljem njihove zaštite i sprečavanja nastanka eventualnih štetnih posljedica koje mogu nastupiti zbog podnošenja prijave.

Postupajući po velikom broju zaprimljenih prijava u protekle tri godine (1809 prijava), od kojih je samo u 2021. godini bilo 919 prijava, evidentan je određeni broj prijava (koji nije zanemariv) kod kojih nadležni organi, nakon što im Ured dostavi informaciju o uočenim nepravilnostima, konstatuju odnosno utvrde da je nepravilnost počinjena, ali kod istih izostane utvrđivanje individualne odgovornosti pojedinaca za počinjene nepravilnosti. Kao

primjer za naprijed navedeno ističemo nepravilnosti u postupcima imenovanja, u kojim slučajevima se Kantonalna uprava za inspekcijske poslove oglašava nenađežnom za provjeru tih postupaka. Iako ni Ured nema formalno-pravnu nadležnost za utvrđivanje tih nepravilnosti i njihovo sankcionisanje, Ured provodi postupak provjere i analizira dokumentaciju vezano za imenovanja, te o uočenim nepravilnostima redovno obavještava organe koji vrše imenovanja/razrješenja. Unatoč tome, veoma često izostane reakcija tih organa u smislu utvrđivanja individualne odgovornosti počinjocu tih nepravilnosti i njihovog sankcionisanja.

Imajući u vidu činjenicu da je korupcija sistemski problem, koji kao takav zahtjeva djelovanje u više pravaca (prvenstveno na polju prevencije, ali u konačnici i na polju represije), neophodno je jasno utvrditi i pravno normirati efikasan sistem odgovornosti nosilaca javnih funkcija za počinjene nepravilnosti, koje imaju obilježja koruptivnog djelovanja (koji bi pored prekršajne i krivične odgovornosti, kao „najtežih“ oblika odgovornosti, prije svega podrazumijevao i administrativnu odgovornost).

Ured će u budućnosti, na osnovu analize prikupljenih podataka u segmentu postupanja po prijavama korupcije i drugih nepravilnosti, kreirati mјere i aktivnosti s ciljem sistemskog rješavanja pojava koje imaju obilježja koruptivnog ponašanja.

Ured će i dalje potencirati sektorski pristup u borbi protiv korupcije, koji se pokazao kao efikasan, te će s tim u vezi posebna pažnja biti usmjerena na nepravilnosti u oblasti prostornog uređenja i građenja, te u oblasti imenovanja. U tom kontekstu, Ured će nastaviti da prati i analizira stanje u ovim oblastima, te će na osnovu stečenih iskustava predlagati mјere za poboljšanje stanja u istim, posebno u segmentu prevencije budućih nepravilnosti i otklanjanja koruptivnih rizika, kao i uspostavljanja efikasnog sistema odgovornosti.

Analiza trošenja sredstava za reprezentaciju u javnom sektoru

Shodno propisanim nadležnostima, Ured je tokom 2021. godine po službenoj dužnosti, provodio postupak provjere obima i načina trošenja sredstava za reprezentaciju, kojom prilikom su od određenog broja javnih institucija u Kantonu Sarajevo prikupljene informacije i podaci u vezi načina korištenja sredstava za reprezentaciju (ukupno 11 javnih preduzeća i 18 javnih ustanova).

S tim u vezi Ured je javnim institucijama uputio zahtjev koji je sadržavao upite iz određenih segmenata karakterističnih za način trošenja sredstava reprezentacije, a sve shodno procjeni Ureda da je aktivnost trošenja sredstava reprezentacije podložna koruptivnim rizicima, te da može doći do određenih zloupotreba. Tako je Ured tražio dostavu informacija o tome da li članovi rukovodstva ustanove/preduzeća ili drugi zaposlenici ostvaruju pravo na korištenje sredstava za reprezentaciju, i pod kojim uslovima; informaciju da li su i u kojem iznosu finansijskim planom – budžetom ustanove/preduzeća za 2021. godinu predviđeni i planirani troškovi reprezentacije; da li je na nivou ustanova/preduzeća donesen Pravilnik ili neki drugi interni akt o korištenju sredstava za reprezentaciju, te da li se nabavka roba i usluga (koje se evidentiraju kao trošak reprezentacije) vrši putem nekog od postupaka koji su propisani Zakonom o javnim nabavkama BiH, ili na drugi način.

Naime, Federalno ministarstvo finansija, dana 28.03.2005. godine, donijelo je Smjernice za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, gdje je u tački III pod nazivom „Procedure koje bi trebalo donijeti“ između ostalog naveden i Pravilnik o poklonima i reprezentaciji.

Na osnovu prikupljenih informacija i izvršene analize, Ured je uočio određene nepravilnosti i to: sve javne ustanove iz oblasti kulture i sporta Kantona Sarajevo, te većina ustanova iz oblasti zdravstva Kantona Sarajevo vrše utrošak sredstava namijenjenih za reprezentaciju, ali te javne ustanove nemaju usvojen Pravilnik niti drugi interni akt kojim bi bio regulisan obim i način korištenja sredstava za reprezentaciju. S obzirom na to da su javne ustanove iz oblasti kulture i sporta i iz oblasti zdravstva Kantona Sarajevo budžetski korisnici, Ured smatra da su iste u obavezi implementirati navedene smjernice Federalnog ministarstva finansija i donijeti potrebne interne akte kojima se reguliše predmetna oblast.

Shodno svemu navedenom, Ured je sačinio informacije o uočenim nepravilnostima koje su dostavljene resornim ministarstvima iz navedenih oblasti, tj. Ministarstvu kulture i sporta te Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo, sa preporukom za pokretanje postupka donošenja i usvajanja Pravilnika kojim će biti regulisan obim i način trošenja sredstava za reprezentaciju, a s ciljem transparentnog i svrshishodnog trošenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju.

U narednom periodu, Ured će izvršiti kontrolu postupanja institucija iz gore navedenih oblasti po datim Preporukama Ureda, te će u slučaju nepostupanja po istim inicirati budžetski inspekcijski nadzor.

Zaključci

Na analiziranom uzorku provjeravanih institucija, Ured je uočio da većina provjeravanih institucija ima usvojen Pravilnik o načinu trošenja sredstava reprezentacije, te da se ista troše putem postupaka javnih nabavki. Za manji broj institucija, koje nisu normirale ovu oblast, Ured je dao preporuke, čiju će realizaciju pratiti u narednom periodu.

S ciljem jedinstvenog pravnog normiranja predmetne oblasti u Kantonu Sarajevo, te jačanja transparentnosti i sprečavanja zloupotreba, pored analiziranog broja javnih ustanova i preduzeća (ukupno 11 javnih preduzeća i 18 javnih ustanova), Ured će u periodu koji slijedi pokrenuti postupak provjere obima i načina trošenja sredstava za reprezentaciju i u preostalim javnim institucijama.

Provedba Zakona

Provedba Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo (Zakon) jedna je od najvažnijih aktivnosti kojom se Ured bavi. Nadležnost Ureda za vršenje ove aktivnosti neposredno proizilazi iz člana 5. ovog propisa, prema kome je Ured nadležan za provođenje Zakona, a što podrazumijeva ovlaštenje za prikupljanje, provjeru i obradu podataka o imovini nosioca javnih funkcija, uspostavljanje i vođenje Registra podataka o imovini. Nedvojbeno je riječ o jedinstvenom zakonu koji predviđa obavezu nosioca javnih funkcija da prijave imovinu i prihode, te pravo Ureda da vrši provjere prijavljenih podataka o imovini i prekršajno kažnjava nosioce koji nisu prijavili imovinu u rokovima propisanim Zakonom i vrši druge nadležnosti koje Zakon propisuje. Upravo donošenjem i stupanjem na snagu Zakona položaj Ureda i njegova uloga značajno jačaju, jer se njime osigurava finansijska nezavisnost Ureda. Naime, Zakon u članu 5. stav (2) propisuje da odobrena budžetska sredstva za funkcionisanje i rad Ureda ne mogu biti manja od 0,05% prihoda budžeta Kantona Sarajevo na godišnjem nivou. Također, ovim propisom neposredno se osigurava i obaveza Skupštine Kantona Sarajevo da se ne smije miješati u svakodnevni rad Ureda, a što djelimično prevenira političke pritiske na rad Ureda. Upravo uspostavljanje finansijske i političke nezavisnosti tijela koja se bave prevencijom i borbom protiv korupcije predstavlja međunarodnu praksu kad je riječ o radu ovih tijela i osiguravanju njihovog efikasnog i profesionalnog rada.

Zakon je antikoruptivni propis koji u sebi sadrži preventivno i represivno antikoruptivno dejstvo i njegovo provođenje doprinosi podizanju nivoa povjerenja građana u nepristrasno, časno i profesionalno obavljanje imenovanih javnih funkcija u institucijama u Kantonu Sarajevo. Ovaj propis svjedoči da saradnja i akcija različitih društvenih faktora može biti izrazito plodonosna, kad je riječ o prevenciji i borbi protiv korupcije i drugih društvenih anomalija. Zakon predviđa uspostavu Registra podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, a koji predstavlja elektronsku zbirku podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Ovaj registar je baza podataka u kojoj su, u digitalnom formatu, sadržani podaci o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, koji sadrži kreirane mogućnosti izvoza tih podataka, njihove sinhronizacije na web platformu www.anticorruptiks.com, zatim visoke mogućnosti izvještavanja i grafičkih prikaza izvještaja o prihodima, pokretnoj i nepokretnoj imovini, finansijskim obavezama, dionicama, poklonima i dr.

Prikupljanje i unos podataka o imovini

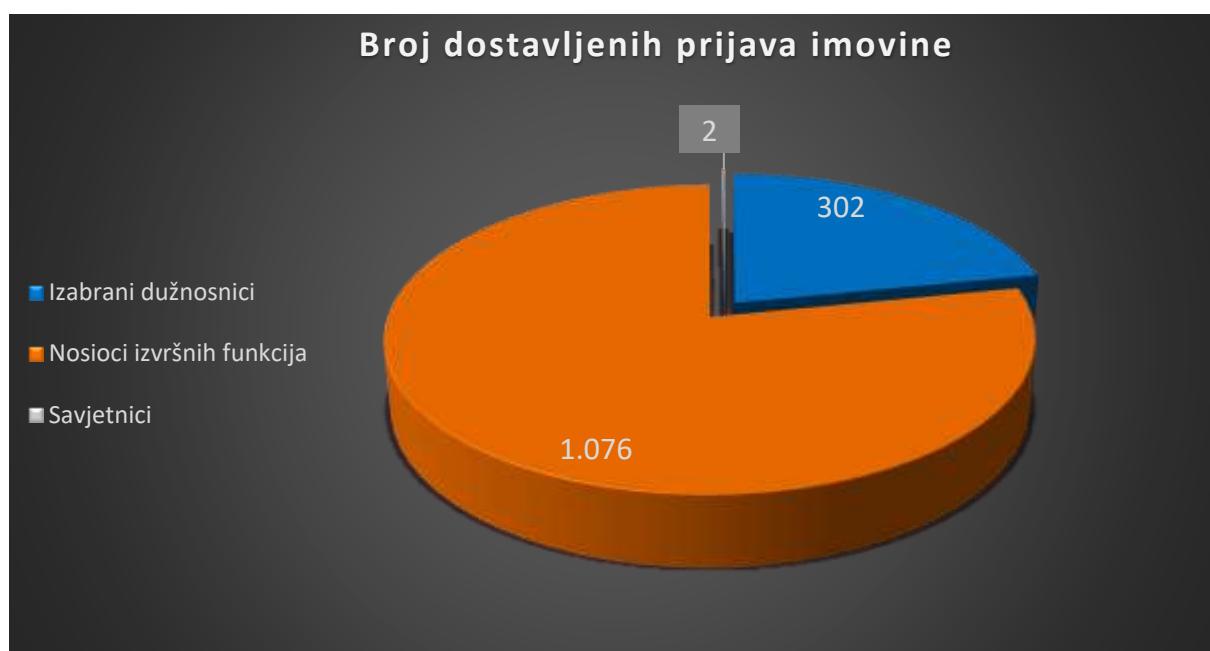
Kako je riječ o novom zakonskom rješenju, a u cilju stvaranja pretpostavki za što efikasniju provedbu istog Ured je, neposredno nakon stupanja na snagu Zakona, svim institucijama javnog sektora u Kantonu Sarajevo u kojima se vrše imenovanja nosioca javnih funkcija, poslao e-mail kojim obavještava nosioce javnih funkcija o stupanju na snagu Zakona i rokovima za dostavu podataka koji su Zakonom predviđeni. Televizija Kantona Sarajevo je medijski propratila sve aktivnosti Ureda na pripremi provedbe Zakona, te upoznala nosioce javnih funkcija, ali i širu javnost, sa stupanjem na snagu Zakona. Stupanjem na snagu Zakona, uslijedio je proces prijema obrazaca prijave imovine i unosa istih u Registar podataka o imovini. Ured svakodnevno prikuplja i u Registar unosi, po više Zakonom predviđenih osnova (prilikom preuzimanja dužnosti, godišnje prijavljivanje imovine, poslije završetka dužnosti i na zahtjev Ureda),

podatke o imovini nosioca javnih funkcija. Radi se o **kontinuiranoj aktivnosti**, te je u toku **2021. godine** Ured zaprimio ukupno **1380 prijava imovine** nosioca javnih funkcija, po svim osnovama. U skladu sa članom 4. Zakona, Ured je u Registru podataka o imovini sve nosioce javnih funkcija podijelio na izabrane dužnosnike, nosioce izvršnih funkcija i savjetnike.

- **Izabranim dužnosnicima** smatraju se zastupnici u Skupštini Kantona Sarajevo, vijećnici u Gradskom vijeću Grada Sarajevo i vijećnici u općinskim vijećima općina na teritoriji Kantona Sarajevo. Izabrani dužnosnici su poslali **302** prijave imovine, što čini **21,88%** od ukupno do sada zaprimljenih prijava.
- **Nosiocima izvršnih funkcija** smatra se premijer Kantona Sarajevo, članovi Vlade Kantona Sarajevo, gradonačelnik Grada Sarajevo, općinski načelnici općina na teritoriji Kantona Sarajevo, direktori i zamjenici direktora agencija, fondova, javnih preduzeća, javnih ustanova i institucija čiji je osnivač Kanton Sarajevo, članovi skupština, upravnih i nadzornih odbora direkcija, zavoda, javnih ustanova, javnih preduzeća i drugih institucija u Kantonu Sarajevo koji su izabrani i imenovani ili je za njihov izbor ili imenovanje data saglasnost od strane zakonodavnog organa Kantona Sarajevo ili Gradskog i općinskog vijeća ili Vlade Kantona Sarajevo. Nosioci izvršnih funkcija su poslali **1076** prijava ili **77,97%** prijava.
- **Savjetnicima** se smatraju savjetnici izabranih dužnosnika i nosioca izvršnih funkcija koji se imenuju po *lex specialis* propisima. **Dva** savjetnika su prijavila imovinu, što je **0,15%** od ukupno pristiglih prijava.

Prijava imovine nosioca javnih funkcija između ostalog sadrži informacije o pravu vlasništva na nepokretnim stvarima u zemlji i inostranstvu.

Ukupna vrijednost prijavljene nepokretne imovine nosioca javnih funkcija je **70.038.328,78 KM**. Vrijednost prijavljene nepokretne imovine nosioca izvršnih funkcija je **56.904.892,78 KM** ili **81,20%**, dok je vrijednost nepokretne imovine izabranih dužnosnika **13.083.436,00 KM** ili **18,70%**. Vrijednost prijavljene nepokretne imovine savjetnika iznosi **50.000,00 KM**, što je **0,10%** vrijednosti ukupno prijavljene nepokretne imovine.

Grafikon 8: Prikaz dostavljenih prijava podataka o imovini nosilaca javnih funkcija

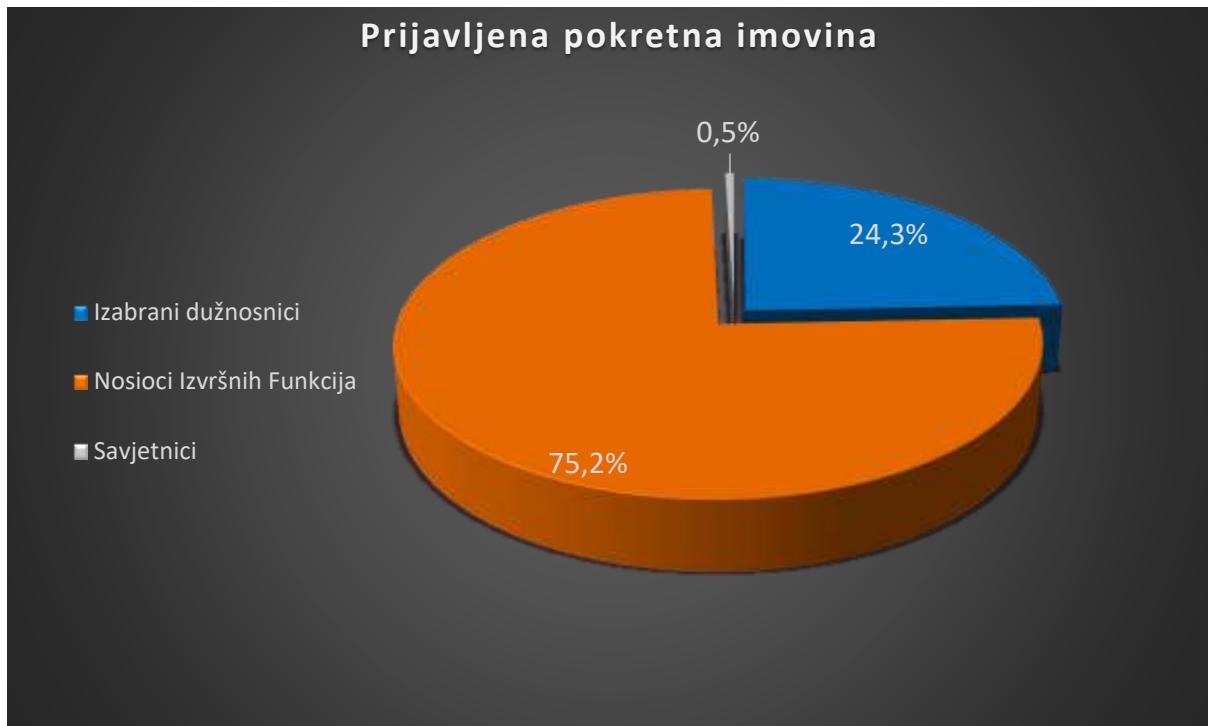

Grafikon 9: Grafički prikaz vrijednosti prijavljene nepokretne imovine

Nosioci javne funkcije	Vrijednost prijavljene nepokretne imovine (U BAM)
Izabrani dužnosnici	13.083.436,00 BAM
Nosioci izvršnih funkcija	56.904.892,78 BAM
Savjetnici	50.000,00 BAM
Ukupno	70.038.328,78 BAM

Tabela 13: Tabelarni prikaz vrijednosti prijavljene nepokretne imovine u BAM

Prijava imovine nosioca javnih funkcija sadrži i informacije o pravu vlasništva na pokretnim stvarima koje podliježu registraciji kod nadležnih organa u zemlji i inostranstvu, kao i pravo vlasništva na pokretnim stvarima u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM u zemlji i inostranstvu. Ukupna vrijednost prijavljene pokretne imovine svih nosioca javnih funkcija koji su prijavili imovinu iznosi **19.734.535,00 KM**. Vrijednost prijavljene pokretne imovine nosioca izvršnih funkcija je **14.891.185,00 KM** ili **75,2%**. Vrijednost pokretne imovine izabralih dužnosnika je **4.823.350,00 KM** ili **24,3%**, dok je vrijednost prijavljene pokretne imovine savjetnika **20.000,00 KM** ili **0,5%**.

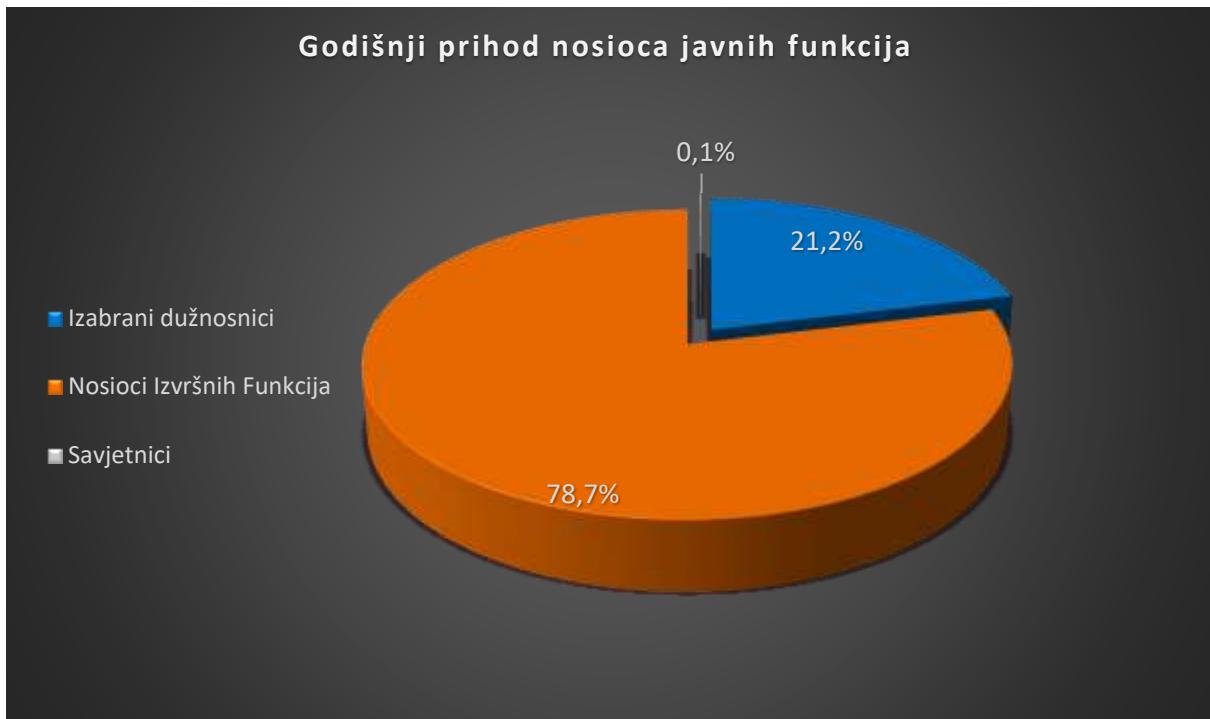
Grafikon 10: Grafički prikaz vrijednosti prijavljene pokretne imovine

Nosioci javne funkcije	Vrijednost prijavljene pokretne imovine (U BAM)
Izabrani dužnosnici	4.823.350,00 BAM
Nosioci izvršnih funkcija	14.891.185,00 BAM
Savjetnici	20.000,00 BAM
Ukupno	19.734.535,00 BAM

Tabela 14: Tabelarni prikaz vrijednosti prijavljene pokretne imovine

Nosioci javnih funkcija, između ostalog, u svojoj prijavi imovine obavezni su navesti informacije o izvoru i visini godišnjih novčanih prihoda u zemlji i inostranstvu, s tim što navode iznos i vrstu izvora svakog prihoda. Ukupni godišnji prihodi nosioca javnih funkcija koji su prijavili imovinu u 2021. godini su **34.992.489,78 KM**.

Prihodi nosioca izvršnih funkcija su **27.539.297,58 KM** ili **78,7%**. Prihodi izabranih dužnosnika koji su prijavili imovinu su **7.429.192,20 KM** ili **21,2%**. Prihodi savjetnika su **24.000,00 KM**, što predstavlja **0,1%** ukupno prijavljenih prihoda.

Grafikon 11: Prikaz prihoda na godišnjem nivou koje su prijavili nosioci javnih funkcija

Nosioci javne funkcije	Godišnji prihod (U BAM)
Izabrani dužnosnici	7.429.192,20 BAM
Nosioci izvršnih funkcija	27.539.297,58 BAM
Savjetnici	24.000,00 BAM
Ukupno	34.992.489,78 BAM

Tabela 15: Tabelarni prikaz godišnjih prihoda nosioca javnih funkcija koji su dostavili podatke o imovini

Izdavanje prekršajnih naloga

Provođenje Zakona podrazumijeva nadležnost **Ureda da izdavanjem prekršajnog naloga** kazni nosioce javnih funkcija za kršenje obaveza utvrđenih Zakonom i to ukoliko kasne sa godišnjim prijavljivanjem imovine, ne prijave imovinu prilikom preuzimanja dužnosti, ne prijave imovinu poslije završetka javne funkcije ili ne prijave imovinu na zahtjev Ureda.

Ured je, u svrhu ispunjenja pomenute nadležnosti, izradio vlastiti obrazac prekršajnog naloga uskladen sa Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, a koji je odobrilo Federalno ministarstvo pravde. Također, osigurali smo stalni pristup registru novčanih kazni i prekršajne evidencije koji vodi Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA), te je Ured sa ovom agencijom zaključio sporazum kojim se definišu sva pitanja pristupa i zaštite ličnih podataka i uređuju međusobni odnosi u vezi korištenja i načina pristupa evidenciji koju vodi i tehnički održava IDDEEA.

U toku 2021. godine, **Ured je izdao 42 prekršajna naloga**. Od 42 nosioca javne funkcije kojima su izdati prekršajni nalozi u 2021. godini, njih sedam je bilo prekršajno sankcionisano i

prethodne godine, te im je zbog ponovljenog prekršaja, a u skladu sa članom 21. stavom (2) Zakona, izrečena novčana kazna u iznosu od 3.000 KM. Dvoje od ovih lica su izvršila plaćanje novčane kazne u iznosu od 1.500 KM plaćanjem 50% kazne u roku od osam dana, dva lica su zatražila sudsko odlučivanje, dok su preostala tri lica prekoračila rok za plaćanje, a nisu zatražili sudsko odlučivanje.

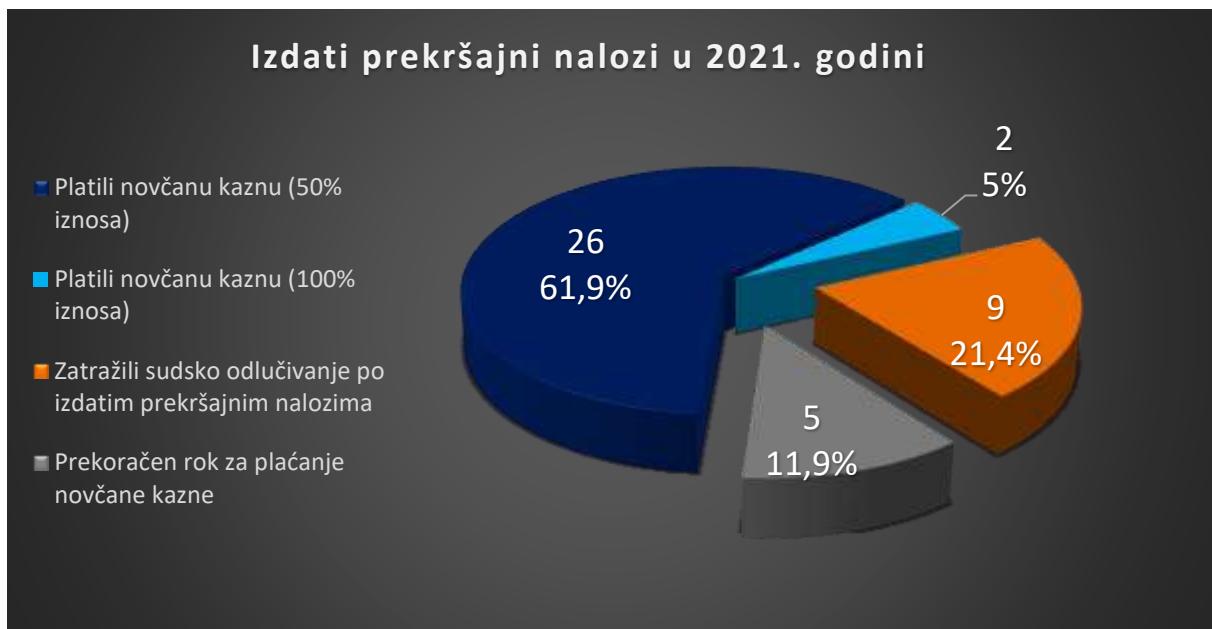
	Broj lica	Procentualno
Platili 50% novčane kazne	2	28,57%
Zatražili sudsko odlučivanje po izdatim prekršajnim nalozima	2	28,57%
Prekoračen rok za plaćanje novčane kazne	3	42,86%
Ukupno	7	100%

Tabela 16: Tabelarni prikaz izdatih prekršajnih naloga zbog ponovljenog prekršaja (3.000 KM)

U 2021. godini izdato je 35 prekršajnih naloga u iznosu od 1.000 KM, 24 lica je izvršilo plaćanje 50% kazne u roku od osam dana (platili iznos od 500 KM), dok su dva lica platila novčanu kaznu u iznosu od 1.020 KM (izrečena kazna uvećana za 20 KM dodatne takse za naplatu), a sedam lica je zatražilo sudsko odlučivanje. Preostala dva lica su prekoračila rok za plaćanje 50% kazne, kao i za traženje sudskog odlučivanja, te im je izrečena kazna uvećana za 20 KM dodatne takse za naplatu, a u skladu za članom 58. stav (2) Zakona o prekršajima FBiH, a još uvijek nisu izvršili plaćanje punog iznosa kazne.

	Broj lica	Procentualno
Platili 50% novčane kazne	24	68,6%
Platili iznos od 1.020 KM	2	5,7%
Zatražili sudsko odlučivanje po izdatim prekršajnim nalozima	7	20%
Prekoračen rok za plaćanje novčane kazne	2	5,7%
Ukupno	35	100%

Tabela 17: Tabelarni prikaz ukupno izdatih prekršajnih naloga u iznosu od 1.000 KM

Grafikon 12: Prikaz ukupno izdatih prekršajnih naloga

Na ovaj način u budžet Kantona Sarajevo je u 2021. godini ukupno uplaćeno 17.040,00 KM, s tim da pet lica još uvijek nije uplatilo kaznu (tri lica nisu platili kaznu od 3.020 KM, a dva lica kaznu od 1.020 KM), što čini ukupno 11.100,00 KM nenaplaćenih kazni.

U 2021. godine održano je ukupno 36 pretresa pred Općinskim sudom u Sarajevu, a povodom prekršajnih naloga izdatih od strane Ureda. 35 pretresa je bilo povodom prekršajnih naloga izdatih u 2020. godini, dok je jedan bio iz 2021. godine u kojem je doneseno Rješenje Općinskog suda u Sarajevu kojim je prekršajni nalog postao konačan i izvršan zbog propuštanja okrivljenog da pristupi usmenom pretresu. Sud je obavezao okrivljenog na plaćanje troškova postupka u iznosu od 50 KM.

U svih 36 postupaka, donesena su rješenja kojim su okrivljeni oglašeni odgovornim za prekršaj, te je sud cijeneći sve okolnosti izrekao različite sankcije.

	Broj odluka	Procentualno	Iznos novčane kazne
Novčana kazna od 1.000 KM	9	25%	9.000 KM
Novčana kazna od 500 KM	5	13,9%	2.500 KM
Novčana kazna od 400 KM	1	2,7%	400 KM
Novčana kazna od 350 KM	1	2,7%	350 KM
Novčana kazna od 300 KM	4	11,2%	1.200 KM
Novčana kazna od 250 KM	1	2,7%	250 KM
Novčana kazna od 200 KM	6	16,7%	1.200 KM
Novčana kazna od 100 KM	2	5,5%	200 KM
UKOR	3	8,4%	-
USLOVNA OSUDA	4	11,2%	-
Ukupno	36	100%	15.100 KM

Tabela 18: Prikaz sudske odluke po prekršajnim nalozima Ureda

U ovim postupcima nadležni sud je izrekao sankcije nosiocima javnih funkcija u ukupnom iznosu od 15.100 KM (u rasponu od ukora do 1.000 KM), te izrekao obavezu plaćanja troškova sudskog postupka u iznosu od 1.220 KM (u rasponu od 10 KM do 50 KM). Ured nema podatke o izvršenju novčanih kazni izrečenih na osnovu Rješenja suda kojima su okrivljeni oglašeni odgovornim, iz razloga što je članom 102. stav (1) Zakona o prekršajima, propisano da sve novčane kazne i troškovi postupka izrečeni na temelju konačnog i izvršnog prekršajnog naloga ili pravomočnog i izvršnog rješenja o prekršaju upisat će se u Registar novčanih kazni i biti evidentirani kao dug koji kažnjenik duguje odgovarajućoj razini vlasti kojoj se plaća. Članom 104. stav (2) istog Zakona propisano je da će sudovi pratiti izvršenje novčanih kazni i drugih mjera izrečenih rješenjem o prekršaju.

Ured je zaprimio jedno rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu, kao drugostepenog suda, povodom žalbe okrivljenog izjavljene protiv rješenja Općinskog suda u Sarajevu, koja se odbija kao neosnovana i potvrđuje prvostepeno rješenje. Prvostepenim rješenjem, Općinski sud u Sarajevu je oglasio odgovornim okrivljenog, što je kao nosilac javne funkcije u Kantonu Sarajevo, propustio da u propisanom roku od 01 do 31. januara 2020. godine izvrši godišnje prijavljivanje imovine, čime je počinio prekršaj iz člana 10. Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, zbog čega mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 500 (petstotina) KM. Istovremeno je sud obavezao okrivljenog da snosi troškove postupka u paušalnom iznosu od 20 (dvadeset) KM.

U budžet Kantona Sarajevo je na osnovu kazni koje je u 2020. godini izrekao Ured ukupno uplaćeno 89.820,00 KM, s tim da još uvijek 21 nosilac javne funkcije nije izvršio uplatu novčane kazne (izrečena kazna od 1000 KM, uvećana za 20 KM dodatne takse za naplatu). Detaljne podatke o plaćenim novčanim kaznama na osnovu prekršajnih naloga izdatim u 2020. godini, Ured je dostavio Skupštini Kantona Sarajevo u Informaciji iz decembra 2020. godine, a koju Ured dostavlja svakih šest mjeseci.

U budžet Kantona Sarajevo je za sada, na osnovu kazni koje je izrekao Ured u 2020. i 2021. godini ukupno uplaćeno 106.860,00 KM.

Provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija

Provedba Zakona, kao jednu od osnovnih aktivnosti podrazumijeva i provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Upravo zbog ove aktivnosti i nadležnosti Ureda u njenom provođenju ovaj Zakon ima specifičan značaj i po tome je jedinstven u pravnom prostoru naše države, jer se prvi put u historiji naše države jednim zakonom, propisuje obaveza nosioca javnih funkcija da prijave imovinu i poklone, predviđaju sankcije za neprijavljinje i vrše provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija. Provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija obuhvata i provjeru podataka o imovini njihovih bliskih srodnika.

Postupak provjere pokreće se donošenjem rješenja o provjeri, a završava se sačinjavanjem izvještaja o rezultatima izvršene provjere. Uredba o uspostavljanju i vođenju Registra ličnih podataka o imovini i postupku provjere imovine nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo u članu 19. stav (3) propisuje obavezu Ureda da u toku kalendarske godine izvrši provjeru podataka o imovini i poklonima, izvorima i vrsti prihoda kojim je imovina kupljena za najmanje 200 nosioca javnih funkcija. Uredbom je također propisana i obaveza Ureda da sačini Plan

provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo za 2021. godinu, a što je i učinjeno (Plan provjera donijet 14.01.2021. godine).

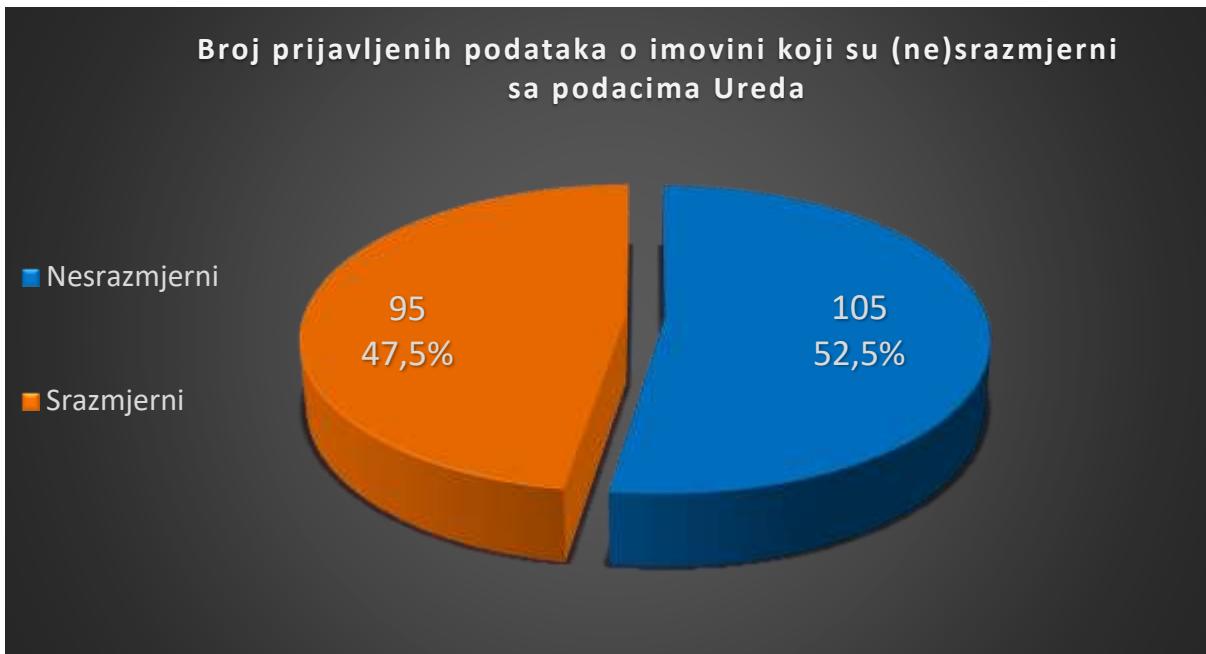
U 2021. godini Ured je izvršio 200 provjera imovine nosioca javnih funkcija i njihovih bliskih srodnika. Postupak provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo provodi se jednobrazno za sve nosioce čiji podaci o imovini su predmet provjere. Upravo iz razloga i potrebe unificiranosti cjelokupnog postupka provjere Ured je sačinio Metodologiju provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Metodologijom se detaljno razrađuju koraci procesa provjere, organi kojima se Ured obraća za dostavu podataka, analiza prikupljenih podataka i druga postupanja Ureda u ovom postupku.

Praksa nam je pokazala da se radi o veoma kompleksnom i dugotrajnom procesu u kojem se Ured u provođenju ovih aktivnosti obraća matičnim uredima, nadležnim sudovima u FBiH (zemljišnoknjižnim odjeljenjima) ili Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS, nadležnom ministarstvu unutrašnjih poslova, Registru vrijednosnih papira FBiH, Centralnoj banci BiH, Poreznoj upravi FBiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, komercijalnim bankama koje posluju na teritoriji BiH, te po potrebi i ostalim nadležnim institucijama. Također, u ovim postupcima Ured provjerava imovinu i utvrđuje činjenice koje se odnose i na bliske srodnike nosilaca javnih funkcija. Nakon okončanja postupka prikupljanja isprava i dokaza o vlasništvu nad imovinom nosioca javne funkcije i njegovih srodnika, kao i dokaza o prihodima, rashodima i finansijskim obavezama subjekta provjere, službeno lice Ureda pristupa analizi prikupljene dokumentacije. Nakon analize ovlašteno lice Ureda upućuje dopis nosiocu čija se imovina provjeravala, kojim mu se omogućava da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima utvrđenim provjerom, nakon čega se sačinjava izvještaj o izvršenoj provjeri. U slučaju da se utvrdi nesrazmjer između prihoda i imovine, ukoliko postoji osnov sumnje u istinitost podataka u prijavi imovine ili zakonitosti načina na koji je imovina stečena, Ured o tome obavještava nadležno tužilaštvo, porezne ili druge organe, a ukoliko utvrđena povreda sadrži obilježja krivičnog djela, Ured nadležnom tužilaštvu podnosi krivičnu prijavu.

Ured je u 2021. godini okončao postupak provjere podataka o imovini za **200** nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Kod **105** nosioca, je utvrđen nesrazmjer između podataka koje su prijavili Ured i podataka do kojih je Ured došao u postupku provjere, što predstavlja **52,5%**. Kod **95** nosioca javne funkcije provjerom nije utvrđen nesrazmjer.

Utvrđen (ne)srazmjer	Broj lica	Procentualno
Utvrđen nesrazmjer	105	52,5%
Utvrđen srazmjer	95	47,5%
Ukupno	200	100%

Tabela 19: Tabelarni prikaz imovine kod koje je utvrđen nesrazmjer između podataka prijavljenih Uredu i podataka do kojih je Ured došao u postupku provjere

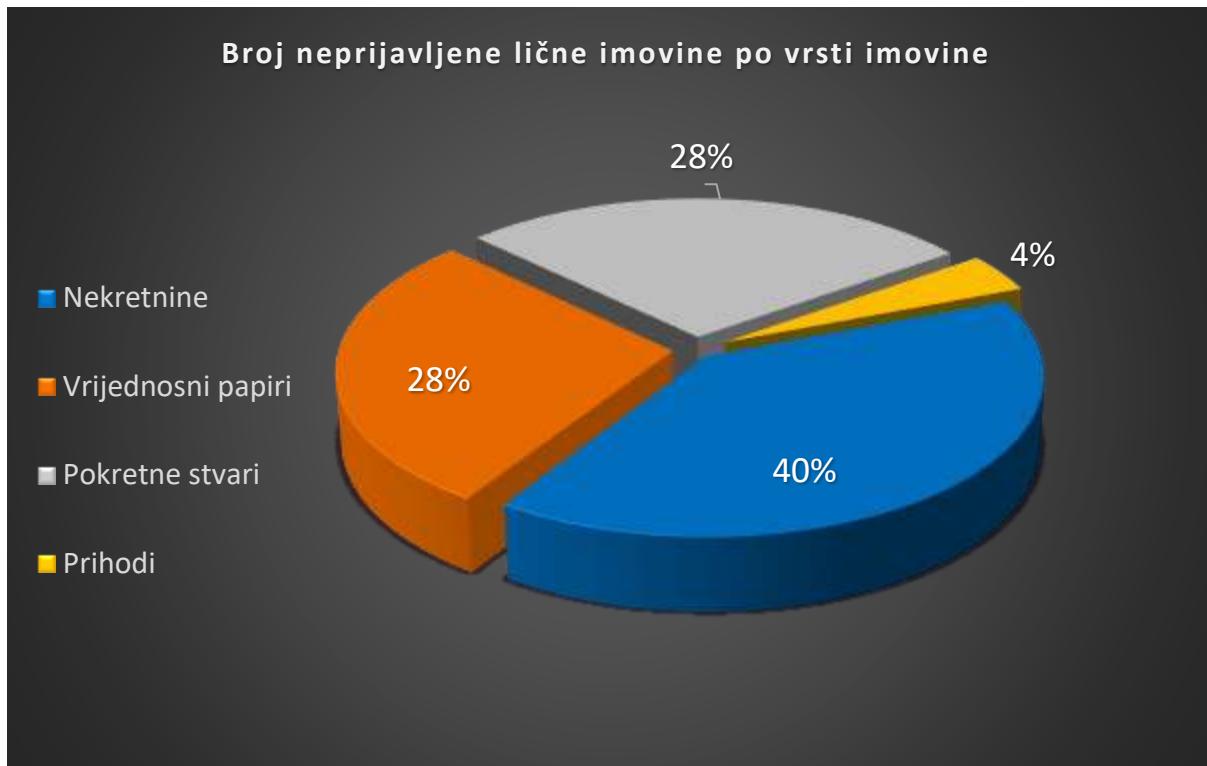

Grafikon 13: Prikaz prijava imovine kod kojih je utvrđen nesrazmjer između podataka prijavljenih Uredu i podataka do kojih je Ured došao u postupku provjere

Kad je riječ o ličnoj imovini nosioca javnih funkcija, njih 10 nije prijavilo nekretnine u njihovom vlasništvu/suvlasništvu, sedam nije prijavilo pokretne stvari (šest nije prijavilo putnička motorna vozila, a jedan nosioc moped), sedam nosioca nije prijavilo vrijednosne papire čiji su vlasnici, dok jedan nosilac nije prijavio prihode. Što se nepokretne imovine tiče, radi se o nekretninama koje ova lica nisu stekla neposredno kupovinom, već se radi o naslijedenoj imovini, koju su stekli prije nego što su počeli obavljati javnu funkciju. Kod motornih vozila je čest slučaj da lica koja prijavljuju imovinu pogrešno protumače član 8. stav (1) tačke b) i c) Zakona, te ne prijave motorna vozila čija je vrijednost manja od 5.000 KM, što je kod ovih sedam lica bio slučaj. Vezano za vlasništvo nad vrijednosnim papirima, u ovih sedam slučajeva se radi o dionicama u investicionim fondovima, a koje su ova lica stekla na osnovu certifikata koje su dobili na osnovu učešća u ratu (tzv. ratni certifikati), te ove dionice nemaju skoro nikakvu tržišnu vrijednost. Lice koje nije prijavilo prihode je u svom izjašnjenu navelo kako je on zaposlen u kantonalnoj javnoj ustanovi, da je njegova plata javno dostupna u našem registru zaposlenih, te je smatrao da ćemo taj podatak povući iz tog registra, ali je u izjašnjenu naveo svoje godišnje prihode.

Vrsta imovine	Broj neprijavljene lične imovine	Procentualno
Nekretnine	10	40%
Vrijednosni papiri	7	28%
Pokretne stvari	7	28%
Prihodi	1	4%
Ukupno	25	100%

Tabela 20: Tabelarni prikaz broja nosioca koji nisu prijavili podatke o ličnoj imovini

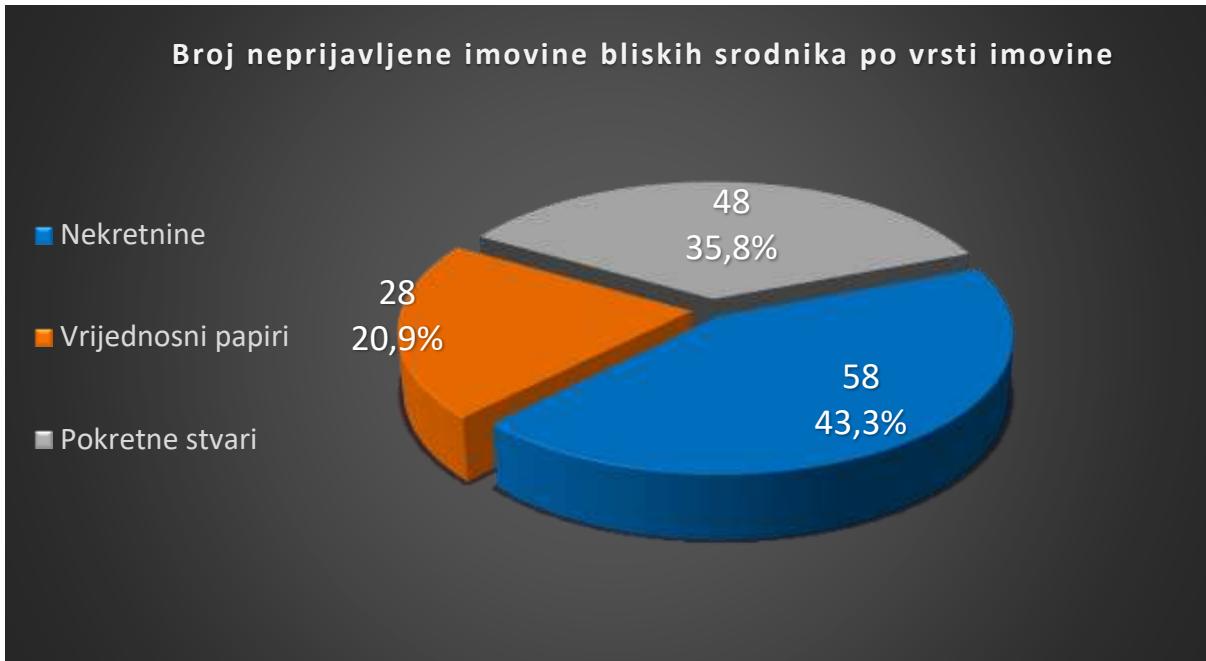

Grafikon 14: Prikaz imovine prema vrsti koja nije prijavljena Uredu, a koju je Ured utvrdio u postupku provjere

Nosioci javnih funkcija su u obavezi da prijave i imovinu svojih bliskih srodnika (roditelji, djeca, bračni/vanbračni drug, usvojitelj i usvojenik), kada je imovina bliskih srodnika odvojena od imovine nosioca javne funkcije u Kantonu Sarajevo. Nakon što je Ured ustanovio o kojim licima je riječ (na osnovu podataka iz matičnih evidencijskih sistema koji smo dobili od strane matičnih ureda općina u FBiH i RS), prikupio podatke o njihovoj imovini, te prikupljene podatke analizirao, ustanovljeno je da nosioci javnih funkcija nisu prijavili svu imovinu bliskih srodnika, za koje su to po Zakonu obavezni učiniti. Kad je riječ o imovini bliskih srodnika nosioca javnih funkcija, **58** nosioca nisu prijavila nekretnine u vlasništvu/suvlasništvu bliskih srodnika, **48** nosioca nisu prijavila pokretne stvari (motorna vozila) u vlasništvu bliskih srodnika i **28** nosioca nisu prijavila vrijednosne papiere u vlasništvu njihovih bliskih srodnika.

Vrsta imovine	Broj neprijavljene imovine bliskih srodnika	Procentualno
Nekretnine	58	43,28%
Vrijednosni papiri	28	20,90%
Pokretne stvari	48	35,82%
Ukupno	134	100%

Tabela 21: Tabelarni prikaz imovine koja nije prijavljena prema vrsti imovine, a koja se odnosi na bliske srodnike

Grafikon 15: Prikaz imovine koja nije prijavljena prema vrsti imovine, a koja se odnosi na bliske srodnike

U svim ovim postupcima provjere podataka o imovini, u kojima smo detektovali nesrazmjer između prijavljene imovine i podataka do kojih je Ured došao u postupku provjere smatramo da utvrđeni nesrazmjer nema obilježja krivičnog djela, u smislu člana 21. stav (4) Zakona, i nisu povrijeđeni principi i svrha Zakona iz čl. 2. i 3. Zakona.

Uredba propisuje obavezu Ureda da prije formalnog okončanja provjere, omogući subjektu provjere da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima relevantnim za provjeru. S tim u vezi Ured je sve nosioce javnih funkcija čije podatke o imovini je provjeravao, upoznao s provjerom i dao im mogućnost da se izjasne o navodima provjere, bez obzira je li provjerom utvrđen nesrazmjer ili nije. Postupak provjere se završava sačinjavanjem izvještaja o izvršenoj provjeri. Izvještaj sadrži taksativno pobrojane sve aktivnosti Ureda provedene u toku provjere podataka o imovini, podatke o eventualno utvrđenom nesrazmjeru između prijavljene imovine i imovine utvrđene provjerom, sa konkretnim podacima o kakvoj imovini se radi i preporuke za postupanje nakon provedene provjere.

Svoj puni smisao postupak provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija, koji provodi Ured, dobit će tek nakon protoka nekoliko godina od stupanja na snagu Zakona. Naime, protokom nekoliko godina od stupanja na snagu Zakona jasno će se moći pratiti povećanje imovine pojedinih nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, te eventualno nezakonito sticanje iste.

Završna izlaganja i preporuke za unapređenje

Donošenjem Zakona djelokrug rada Ureda i njegove nadležnosti u mnogome su proširene. Provedba ovog propisa predstavlja značajan profesionalni izazov za Ured, s obzirom da ne postoji sličan propis u našoj zemlji, a samim time ni mogućnost da se koristimo iskustvima drugih u njegovoj provedbi. Stupanjem na snagu ovog zakona Ured dobija nove nadležnosti, a što je uvjetovalo i promjenu osnivačkog akta Ureda i njegovu prilagodbu odredbama Zakona koje se odnose na Ured.

Kao i provedba svakog propisa, posebno onog kojim se uređuju dosad nenormirani društveni odnosi, tako i pri provođenju ovog zakona, Ured se susreće i susreće sa nizom većih i manjih problema i poteškoća.

Kako smo to i u prethodnoj analizi isticali, u provedbi Zakona najveće poteškoće nam pravi neusklađenost Obrasca prijave imovine sa odredbama Zakona, odnosno to što obrazac ne sadrži sve rubrike za unos podataka koje propisuje Zakon. Još jedna od poteškoća sa kojima se Ured susreće u provođenju Zakona je nemogućnost potpunog uvida u sva lica na koja se Zakona odnosi, odnosno Ured nema u svakom momentu podatke o broju ovih lica i funkcijama koje obavljaju iz razloga stalnih i učestalih promjena nadzornih, upravljačkih i rukovodnih struktura javnog sektora Kantona Sarajevo. U svrhu što tačnijeg uvida u stanje imenovanih lica na koja se Zakon odnosi, Ured prati i analizira podatke o imenovanim licima sadržane u Registru imenovanih lica. Uzimajući u obzir iskustva Ureda u primjeni i provođenju u praksi odredbi Zakona, utvrđena je potreba da se preciznije definišu pojedine odredbe ovog zakona, kao i da se unaprijedi i učini efikasnijim sistem i način prijavljivanja imovine nosioca javnih funkcija i njihovih bliskih srodnika. Iz tog razloga Ured je pripremio Inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona, te istu uz obrazloženje poslao Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo. Ministarstvo je nosilac izrade ovog zakona, a Vlada Kantona Sarajevo je Zaključkom, a nakon pribavljenog mišljenja Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo i Ministarstva finansija Kantona Sarajevo predložila Skupštini Kantona Sarajevo da utvrdi nacrt Zakona i uputi ga u javnu raspravu u trajanju od 30 dana. Na sjednici održanoj 06.12.2021. godine Skupština Kantona Sarajevo je utvrdila Nacrt Zakona, te ga uputila u javnu raspravu koja će se održati u kantonalnim organima, jedinicama lokalne samouprave, naučnim i stručnim ustanovama i trajeće 30 dana. Očekujemo da će se početkom 2022. godine, nakon održane javne rasprave i prihvaćenih primjedbi, Prijedlog Zakona naći pred zastupnicima u Skupštini Kantona Sarajevo.

Ukoliko se usvoji Zakon o izmjenama i dopunama Zakona, najznačajnija promjena će se odnositi na način prijave podataka o imovini nosioca javnih funkcija. Imenovanim licima/nosiocima javnih funkcija bi se omogućilo da lično unose podatke o svojoj imovini u kreirani web obrazac koji bi preuzele prilikom imenovanja na funkciju. Lice koje prijavljuje imovinu bi na svoj e-mail dobilo pristupnu šifru za pristup web obrascu, panelu za unos podataka sa obaveznim rubrikama, u koji bi unijeli potrebne podatke o svojoj imovini i imovini bliskih srodnika. Nakon unosa podataka i njihovog spremanja, isti obrazac bi printali i slali na kontrolu Ureda. Obrazac bi sadržavao *barcode*, koji omogućava jednostavnu kontrolu podataka od strane zaposlenika Ureda. Ured je već u okviru svog Informacionog sistema razvio web aplikaciju za direktni unos podataka o imovini od strane nosioca javne funkcije. Ovaj način neposrednog unosa podataka Ured je već testirao i u najkraćem roku je moguće ovaj način implementirati. Ovo bi bio optimalan način prikupljanja i unosa podataka o imovini nosioca javnih funkcija. Na ovaj način bi se u ovaj postupak uvela dostignuća informatičkih tehnologija, ovi postupci bi se modernizirali i učinili efikasnijim, te bi se smanjila mogućnost grešaka i dala bi se nova dimenzija radu javnog sektora Kantona Sarajevo kad je riječ o obavljanju javnih funkcija. Ured će u slučaju usvajanja ovog Zakona pripremiti i posebno uputstvo kojim će se detaljnije razraditi ovaj način prijave.

Sastavni dio Nacrta Zakona koji je utvrdila Skupština Kantona Sarajevo je i novi Obrazac prijave imovine koji sadržava sve potrebne rubrike koje predviđa Zakon (objedinjen je Obrazac prijave imovine i Obrazac tabele za dostavu podataka predviđenih Zakonom u jedan jedinstveni obrazac) Ostavljena je i opcija da način dostave prijave imovine ostane isti kao i do sad, iz

razloga što možda neki nosioci javnih funkcija nisu upoznati sa informacionim tehnologijama i lakše bi svoju obavezu prijave imovine izvršili na dosadašnji način („ručno“). U dijelu Analize koja se odnosi na izdavanje prekršajnih naloga od strane Ureda naveli smo da je Ured u 2021. godini izdao višestruko manje prekršajnih naloga nosiocima javnih funkcija nego u prethodnoj godini. Na osnovu ovog, možemo zaključiti da je ostvarena opća svrha sankcija, a to je društvena osuda počinitelja prekršaja, utiče se na počinitelja da ubuduće ne čini navedeni prekršaj, te se utiče na sve ostale nosioce javnih funkcija da ne čine navedene prekršaje. Dakle osim represivnog djelovanja, Zakon ostvaruje i svoju preventivnu ulogu. Ovo je vidljivo i na primjeru provjera podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, gdje je također u 2021. godini utvrđen manji broj nesrazmernih prijava nego u godini prije, a i sam nesrazmjer je manjeg značaja nego prošle godine. Svoj puni smisao postupak provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija, koji provodi Ured, dobit će tek nakon proteka nekoliko godina od stupanja na snagu Zakona. Naime, protekom nekoliko godina od stupanja na snagu Zakona jasno će se moći pratiti povećanje imovine pojedinih nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, te eventualno nezakonito sticanje iste.

Praksa Ureda u provođenju Zakona pokazuje da nosioci javnih funkcija u Kantonu Sarajevo ozbiljnije shvataju svoju obavezu prijave imovine, te se na ovaj način ispunjavaju neke od svrha za donošenje Zakona, uspostava sistema transparentnosti i javne kontrole rada nosioca javnih funkcija, zaštita integriteta nosioca javnih funkcija, a što bi trebalo doprinijeti i podizanju nivoa povjerenja građana u nepristrasno, časno i profesionalno obavljanje imenovanih javnih funkcija u institucijama u Kantonu Sarajevo.

Iz dosadašnjeg izlaganja u ovoj analizi jasno se moglo vidjeti da je broj nosioca izvršnih funkcija koji su prijavili imovinu u 2021. godini značajno veći nego u prethodnoj godini. Razlog za to je taj što je u prethodnom periodu više puta dolazilo do promjene vlasti, pa je u skladu s tim dolazilo i to promjena u upravljačkim strukturama kantonalnih javnih ustanova i javnih preduzeća.

Postupci imenovanja supervizora

I Opis procesa

Institut supervizije uveden je u postupke zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo Uredbom o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim licima s javnim ovlaštenjima na teritoriji kantona, grada ili općine, u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji su osnivači kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima kanton, grad ili općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 9/19, 21/19). Članom 13. ove uredbe propisuje se nadležnost Ureda da imenuje supervizora i zamjenika supervizora za nadzor nad provođenjem javnog oglasa za prijem u radni odnos. Ured imenuje supervizora i zamjenika supervizora sa Liste supervizora koju sačinjava i vodi Ured, a na koju je saglasnost dala Vlada Kantona Sarajevo svojom odlukom. Uloga supervizora je da prati i nadgleda pravilnu primjenu odredbi pomenute uredbe i tok postupka po raspisanom javnom oglasu za prijem u radni odnos. Istovremeno sa uvođenjem instituta supervizora Ured je, u svom Informacionom sistemu, kreirao Registar konkursa, kao internu bazu podataka o provedenim javnim oglasima po odredbama gore pomenute uredbe, supervizorima koji u njima učestvuju i drugim podacima bitnim za postupak prijema u radni odnos i izbor supervizora. Informacioni sistem omogućava Uredu automatski, softverski način izbora supervizora u konkretnom postupku, a po osnovu podataka o stručnoj spremi koja se traži za radna mjesta za koja se provodi konkretni postupak prijema u radni odnos. Na ovaj način se u potpunosti izbor supervizora prepušta softveru, na osnovu prethodno kreiranog algoritma, te se isključuje mogućnost uticaja zaposlenika Ureda na ovaj proces. Članom 13. gore navedene uredbe propisane su nadležnosti supervizora. Istim članom propisan je cijeli tok postupka imenovanja supervizora. Ovaj postupak se pokreće tako da poslodavac koji provodi postupak prijema u radni odnos podnosi zahtjev za imenovanje supervizora i zamjenika supervizora Uredu. Uz zahtjev za imenovanje supervizora, poslodavac je dužan priložiti opis poslova te potrebne uslove za radno mjesto za koje se provodi javni oglas/prijem u radni odnos. Nakon prijema zahtjeva i unošenja podataka iz zahtjeva u Registar konkursa, **Informacioni sistem Ureda automatski bira supervizora i zamjenika supervizora za konkretni postupak prijema u radni odnos.** Ured zatim obavještava supervizora i njegovog zamjenika o imenovanju, te poslodavca da je imenovao supervizora za nadzor nad provođenjem postupka prijema u radni odnos.

Supervizor ne može biti lice zaposleno u Uredu, kao ni lice zaposleno kod poslodavca koji provodi postupak prijema u radni odnos. Ovo znači da imenovani supervizori nisu zaposlenici Ureda, niti su na bilo koji način povezani sa Uredom. Supervizori su lica većinom zaposlena u javnom sektoru Kantona Sarajevo, a manji broj supervizora dolazi iz nevladinog sektora i akademske zajednice. Supervizore Uredu delegiraju direktori/rukovodioci institucija (većinom javnog sektora Kantona Sarajevo) i Ured nema uticaja na to. Znači da direktori/rukovodioci, iz reda svojih zaposlenika, delegiraju Uredu supervizore po njima poznatim kriterijima. Ured ih, posredstvom svog Informacionog sistema, samo imenuje da budu supervizori u postupcima zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Nakon što Ured imenuje supervizora za nadzor nad konkretnim postupkom prijema u radni odnos, Ured nema više nikakvog uticaja na ovaj proces niti postupanje supervizora u njemu. Ovo je bitno pitanje koje treba razjasniti jer Ured zaprima pritužbe na rad supervizora u kojima se navodi da „naš“

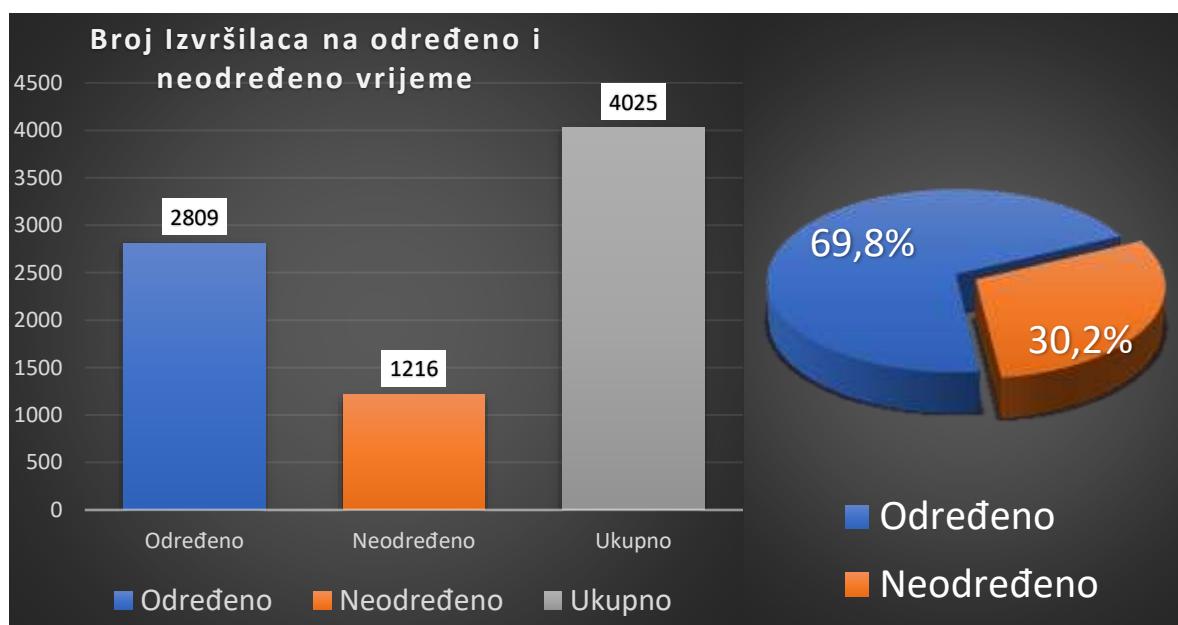
supervizor nije uočio određene nepravilnosti u postupku prijema u radni odnos. Podnosioci ovih pritužbi često misle da je supervizor zaposlenik Ureda, što naravno nije tačno. Uporedo sa imenovanjima supervizora i njihovih zamjenika u postupcima prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo Ured zaprima i značajan broj prijava nepravilnosti u ovim postupcima. Različita je osnovanost tih prijava. Međutim, iz svih prikupljenih podataka do kojih je Ured došao u postupcima supervizije jasno je da ovaj proces **sadrži sistemske nedostatke**. Shodno navedenom Ured je izradio **Analizu procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora**. Nakon objave ove analize Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo izradilo je Nacrt nove Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo. Ovaj nacrt dostavljen je Uredu na sugestije. Ured je imao ukupno 11 sugestija na ovaj nacrt i većina sugestija Ureda je uvrštena u Prijedlog Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo. Također, Ured je imao tri sugestije i na Prijedlog Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, od kojih sugestije Ureda na član 5. prijedloga ove uredbe nisu uvrštene u tekst usvojene uredbe. Nakon svega pomenutog Vlada Kantona Sarajevo donijela je, na 21. sjednici održanoj 07.05.2021. godine, **novu Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 19/21). U ovoj novoj uredbi zadržan je institut supervizora i predviđena nadležnost Ureda za njegovo imenovanje, precizirane su odredbe koje se odnose na rokove dostave zahtjeva za imenovanje supervizora i zamjenika supervizora, prilozi koji idu uz zahtjev, rokovi za imenovanje supervizora itd. Nadležnosti supervizora propisane su članom 14. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo. Ovim članom supervizor je ovlašten da prati pravilnu primjenu odredbi ove uredbe od postupka javnog oglašavanja za prijem u radni odnos do sačinjavanja liste uspješnih kandidata. Također, supervizor nadzire rad Komisije za provođenje postupka prijema u radni odnos, na način da prati rad ove komisije, vrši nadzor nad otvaranjem, pregledanjem i ocjenom pristiglih prijava na javni oglas i nadzire postupak izbora kandidata. Radnje supervizora nakon uočenih nepravilnosti u postupku prijema u radni odnos identične su onim iz ukinute uredbe. Prema članu 14. stav (2) uredbe kada supervizor uoči nepravilnosti prilikom provođenja postupka prijema u radni odnos, poduzima sljedeće mjere:

- usmeno obavještava članove komisije o uočenim nepravilnostima i zahtjeva njihovo otklanjanje prije nastavka provođenja postupka prijema u radni odnos, što se zapisnički evidentira;
- pismeno obavještava poslodavca o uočenim nepravilnostima u slučaju da članovi komisije odbiju otkloniti nepravilnosti i nastave provođenje postupka prijema u radni odnos, sa detaljnim opisom povrede postupka prijema u radni odnos, kako bi poslodavac razmotrio obavijest i utvrdio da li uočene nepravilnosti predstavljaju osnov za poništenje postupka prijema u radni odnos;
- pismeno obavještava Ured o uočenim nepravilnostima u slučaju da poslodavac u roku od pet dana od dana dostavljanja obavještenja o uočenim nepravilnostima, iste ne otkloni ili ne poništi postupak prijema u radni odnos;
- Ured u roku od pet dana od dana prijema obavještenja podnosi zahtjev za inspekcijski nadzor Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove, Inspektoratu rada, zaštite na radu i socijalne zaštite sa informacijom o uočenim nepravilnostima iz obavještenja, koja vezano za ove nepravilnosti, u roku od sedam dana dostavlja Uredu informaciju o rezultatima inspekcijskog nadzora.

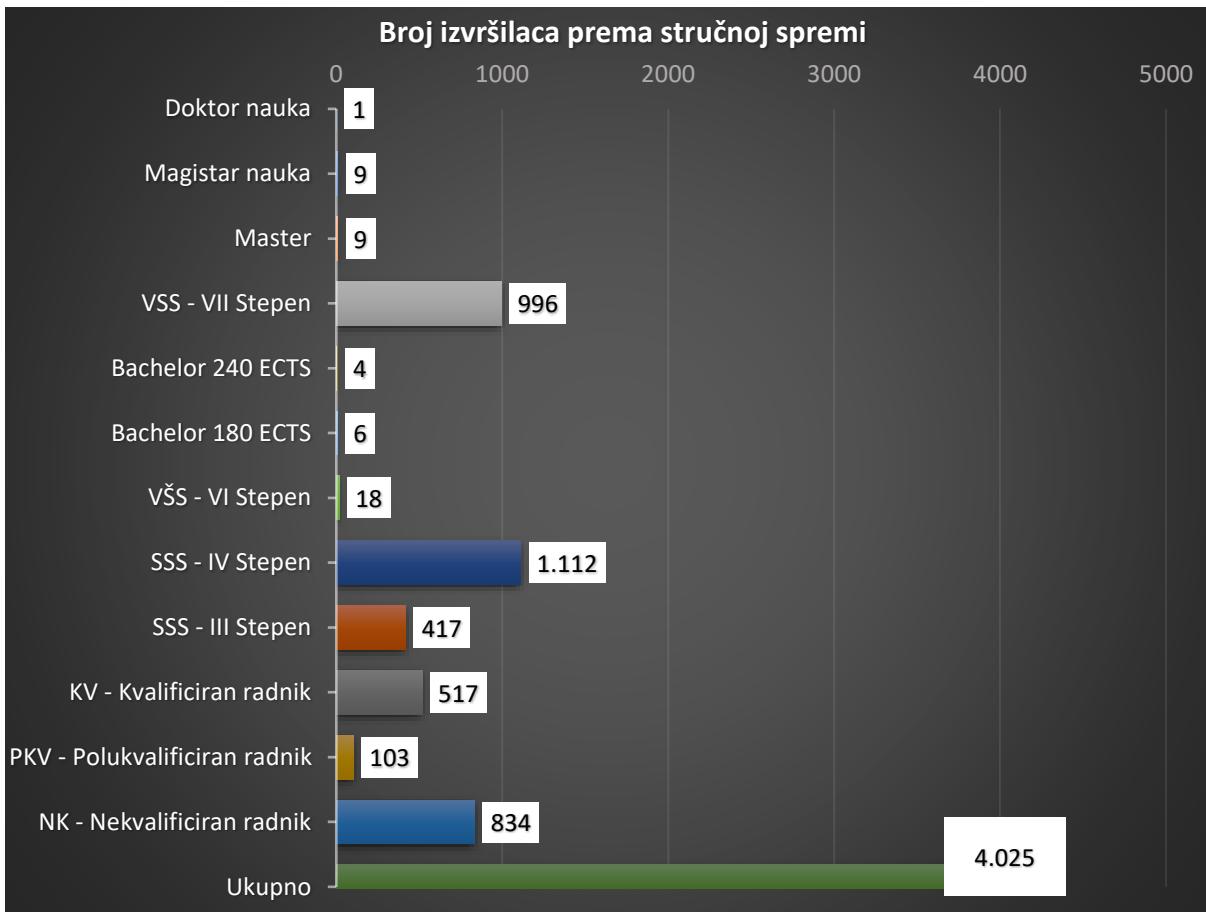
Novom uredbom predviđena je mogućnost poništenja javnog oglasa od strane Vlade Kantona Sarajevo, propisani izuzeci u primjeni uredbe usklađeni sa presudom Ustavnog suda Federacije BiH, precizirane prekršajne odredbe i osiguran veći stepen odgovornosti rukovodioca u slučaju nepoštivanja odredbi Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo. Nakon donošenja nove uredbe Vlada Kantona Sarajevo donijela je i novu Odluku o naknadi za rad supervizora. Ovom odlukom povećava se naknada supervizorima. Donošenje ove odluke je posljedica spoznaje da su primanja supervizora mala i da u pojedinim slučajevima njihovi izdaci su veći od iznosa naknade koju primaju. Također, ovom odlukom dodatno se motivišu supervizori da bolje i kvalitetnije obavljaju svoju ulogu.

II Statistički podaci iz postupaka supervizije

Ured je, od stupanja na snagu prve Uredbe o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim licima s javnim ovlaštenjima na teritoriji kantona, grada ili općine, u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji su osnivači kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima kanton, grad ili općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala (08.03.2019.godine) do trenutka pisanja ovog materijala, imenovao supervizora i zamjenika supervizora u ukupno **540 postupaka** prijema u radni odnos, za prijem **4.025 izvršilaca/radnika**, od toga **2.809** na određeno i **1.216** na neodređeno vrijeme.

U svrhu sticanja uvida u ljudske potencijale zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo, veoma važni su podaci o stepenu stručne spreme lica čije zaposlenje se traži i vrši u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Ovim podacima neposredno se stiče uvid u ljudske potencijale kojim raspolaže javni sektor Kantona Sarajevo.

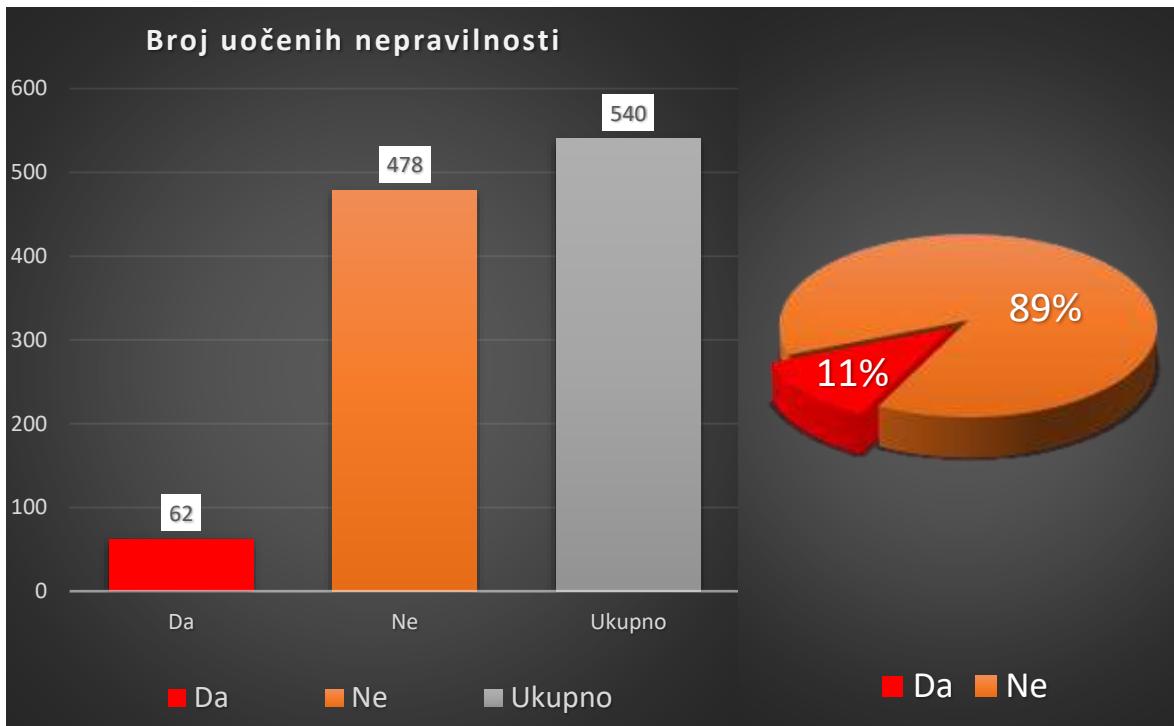
Grafikon 17: Izvršioci prema stručnoj spremi

Prema dosadašnjim iskustvima i praksama, postoji širok krug proceduralnih i materijalnih nedostataka čija povreda se može desiti u konkretnom postupku prijema u radni odnos, a koje supervizor može uočiti. Tako su supervizori uočili nepravilnosti u ukupno 62 postupka prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Različite okolnosti su supervizori kvalificirali kao nepravilnosti. Od ukupno 62 postupka u kojima su supervizori uočili nepravilnosti, njih 45 je poništeno.

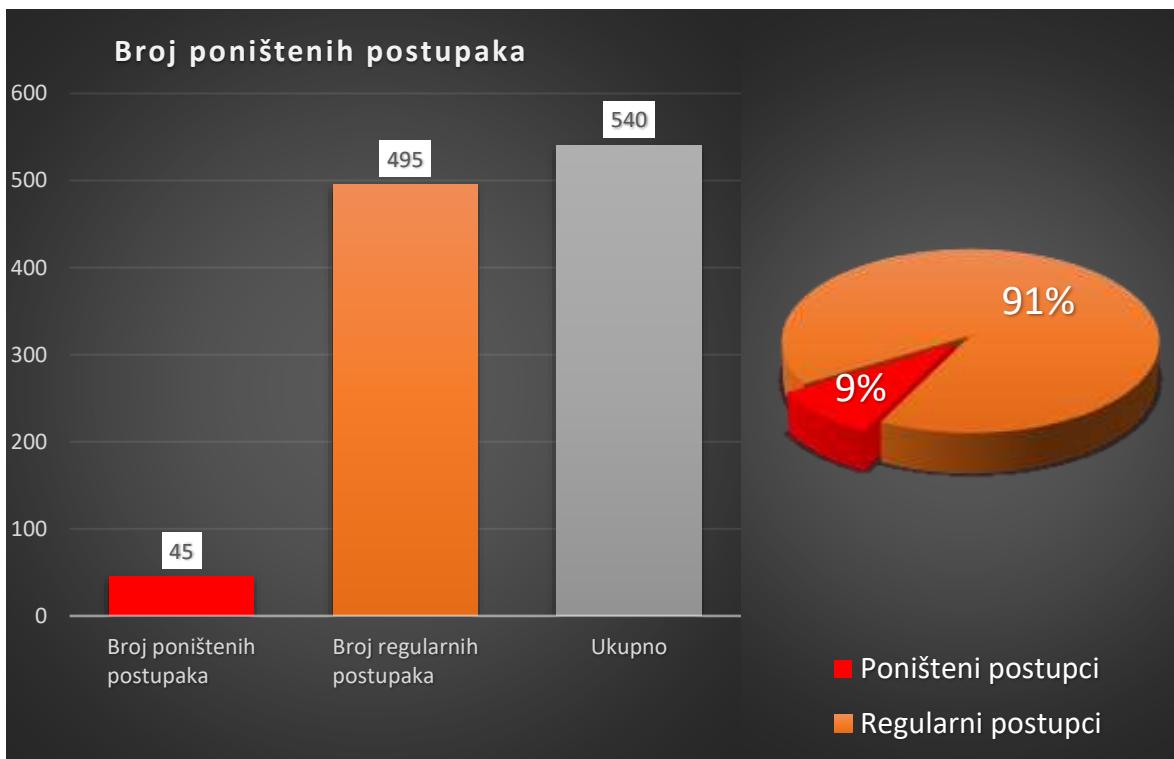
Pored intervencije supervizora, veoma čest razlog poništenja postupka prijema u radni odnos je promjena odgovornog lica kod poslodavca koji vrši zapošljavanje. Ovaj razlog je posebno vezan za promjene vlasti u Kantonu Sarajevo i promjene direktora/rukovodilaca, organa upravljanja i nadzora u institucijama javnog sektora Kantona Sarajevo. Ova pojava direktno svjedoči u prilog tvrdnji da procesi zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo imaju svoju političku konotaciju i značaj.

U naredna dva grafikona prikazan je odnos broja postupaka sa uočenim nepravilnostima i broja poništenih postupaka sa ukupnim brojem postupaka prijema u radni odnos u javnom sektoru u kojima je Ured imenovao supervizora.

Supervizori su uočavali različite razloge koji su prema njihovom mišljenju i poimanju postupka prijema u radni odnos kvalificirali kao nepravilnosti i predstavljali razlog za poništenje postupka prijema u radni odnos, kod konkretnih poslodavaca.

Grafikon 18: Broj postupaka sa uočenim nepravilnostima

Grafikon 19: Broj poništenih postupaka

III Nedostaci procesa supervizije i njihovi primjeri

Dosadašnja praksa je pokazala da je proces supervizije povezan sa određenim rizicima i **sistemskim nedostacima**. Kao sistemski nedostaci ovog procesa mogu se navesti:

- supervizori **nisu profesionalci ili stručnjaci koji poznaju propise** u određenoj oblasti u kojoj se imenuju da budu supervizori,
- **ne postoji jasno definisani kriteriji i uslovi** da bi neko lice bilo supervizor,
- proces supervizije **usporava proces zapošljavanja** u javnom sektoru Kantona Sarajevo, a što je suprotno načelu efikasnosti, kojim bi se i ovi postupci trebali rukovoditi,
- institutom supervizora vrši se „**dupli nadzor**“ nad postupcima prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo, od strane supervizora i Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, a što je konstatovano u presudi Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-31/19 od 06.10.2019. godine. Ova činjenica stvara konfuziju, disfunkcionalnost i pravnu nesigurnost u ovim postupcima,
- dupli nadzor ili **dvostruka kontrola** postupaka prijema u radni odnos **suprotna je odredbama Zakona o radu FBiH** („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/16 i 89/18) koji propisuje da se nadzor postupka prijema u radni odnos vrši putem inspekcije rada (član. 159.). Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo ima zakonom propisanu nadležnost da vrši nadzor nad postupcima zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo, što sve druge subjekte u ovom procesu čini suvišnim, pa tako i supervizora,
- institut supervizora **često služi kao opravdanje i alibi** rukovodiocu/direktoru poslodavca koji vrši zapošljavanje i članovima Komisije za provođenje postupka prijema u radni odnos da u postupcima prijema u radni odnos nije bilo nepravilnosti, jer nisu primijećene od strane supervizora, iako je Kantonalna uprava za inspekcijske poslove utvrdila da je u određenom postupku prijema u radni odnos prekršen relevantni propis. U ovim situacijama direktor/rukovodilac se pravda kako supervizor nije uočio nepravilnosti u tom postupku, iako ih je inspekcija nedvojbeno utvrdila,
- postojećim pravnim okvirom **nije definisana odgovornost supervizora** u slučaju evidentnih propusta učinjenih prilikom vršenja nadzora nad provođenjem postupka prijema u radni odnos, što otvara prostor za različite oblike neprofesionalnog i neetičnog ponašanja supervizora,
- supervizori, kao neko ko izvana učestvuje u konkretnom postupku prijema u radni odnos, **mogu biti predmet manipulacija i neprimjerene** uticaja rukovodioca i članova Komisije za provođenje postupka prijema u radni odnos,
- zbog objektivnih ili subjektivnih razloga dešava se da supervizor **ne prisustvuje terminu** rada Komisije za provođenje postupka prijema u radni odnos, a da Ured blagovremeno ne obavijesti o tome. To Uredu stvara velike probleme da iznađe modalitete kako da se postupak prijema u radni odnos nastavi i da se angažuje zamjenik supervizora, koji također može biti nedostupan ili u nemogućnosti da zamjeni supervizora. Zbog ovih situacija može doći do obustave konkrenog postupka prijema u radni odnos, a što osim ponovnog angažmana članova komisije i dodatnog utroška javnih sredstava, stvara troškove i stres kandidatima koji su se prijavili na javnih oglas,
- postoji značajan broj slučajeva kada su supervizori **neopravdano prijavili navodne nepravilnosti u postupku**, a za koje se ispostavilo da nisu nepravilnosti. Ovakve **neopravdane intervencije** supervizora u postupak prijema u radni odnos utiču negativno na isti, a da ne pominjemo koliko se svako produženje ovog procesa odražava na kandidate koji su se prijavili na taj konkurs.

U prethodnom izlaganju pobrojali smo neke od nedostataka procesa supervizije, koji imaju obilježja sistemskih. Veoma bitno je pomenuti da postoji značajan broj postupaka prijema u radni odnos u kojima je Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo utvrdila nepravilnosti, a koje nije uočio supervizor. U narednom izlaganju iznosimo dva primjera.

Primjer 1.

Javna ustanova iz oblasti zdravstva je u decembru 2021. godine raspisala javnih oglas za prijem dva zaposlenika, na neodređeno vrijeme. Nakon što je Komisija za provođenje postupka prijema u radni odnos sačinila listu uspješnih kandidata, v.d. direktor ustanove je donio Odluku o prijemu u radni odnos. Supervizor **nije uočio nepravilnosti u ovom postupku**. Istovremeno Kantonalna uprava za inspekcijske poslove **utvrdila je da Komisija za provođenje postupka prijema u radni odnos nije imenovana u skladu sa Uredbom** o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, te je izrekla prekršajni nalog v.d. direktoru ustanove u iznosu od 1.000,00 KM i ustanovi, u iznosu od 3.000,00 KM.

Primjer 2.

Javno preduzeće čiji je osnivač Kanton Sarajevo raspisalo je, u augustu 2021. godine, javni oglas za prijem 16 radnika. Imenovani supervizor **nije imao primjedbe na ovaj postupak prijema u radni odnos**. Međutim, Ured je zaprimio prijavu nepravilnosti u ovom postupku koju smo uputili Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove. Nadležni inspektor **je utvrdio nepravilnost u ovom postupku** i to da Odluka o prijemu u radni odnos nije donijeta u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, te je izrekao prekršajni nalog direktoru preduzeća u iznosu od 1.000,00 KM i preduzeću u iznosu od 3.000,00 KM.

Postoji još mnogo slučajeva **nepodudarnosti između nalaza inspekcije i supervizora**, a koji govore u prilog činjenici da **supervizori, u značajnom broju slučajeva, ne mogu prepoznati nepravilnost u postupcima prijema u radni odnos**.

IV Zaključak

Institut supervizora pokazao se **nedovoljno učinkovitim da bi prevenirao ili otkrio pojavu zloupotreba u postupcima prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo**. Ovim institutom stvara se **sistem dvostrukе kontrole** postupaka prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo, a što dovodi **do kolizije pravnih propisa, pravne nesigurnosti i konfuzije** pri zapošljavanju u javnom sektoru Kantona Sarajevo.

Sam proces supervizije, **zbog nedostatka stručnosti supervizora, djeluje suvišan i dovodi do dodatnog usložnjavanja i birokratizacije** postupaka prijema u radni odnos u javnom sektoru, koji su ionako komplikovani. Ovaj institut nije ostvario željene antikorupcijske rezultate. Ured svakodnevno ulaze **enormne napore** da bi se ovaj proces mogao odvijati. Ured može intervenisati u proces prijema u radni odnos (podnijeti inicijativu za poništenje postupka prijema u radni odnos) samo ukoliko supervizor uoči nepravilnost i tu nepravilnost potvrdi i Kantonalna uprava za inspekcijske poslove svojim aktom, a što je u praksi skoro nemoguće da se dogodi, pa su samim time mogućnosti Ureda u ovom procesu iznimno limitirane. Uslov da institut supervizora postigne bilo kakve rezultate u procesu zapošljavanje je njegovo konstantno doradivanje, kroz sistem specifičnih, usmjerenih obuka, koje za cilj imaju pripremljenost

supervizora za sve posebnosti i izazove postupaka zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Ured nema ljudskih kapaciteta za realizaciju ovih obuka.

Imaju u vidu rečeno, institut supervizije potrebno je ukinuti, jer je praksa pokazala da nije adekvatan mehanizam prevencije pojave koruptivnih rizika u procesima zapošljavanja u javnom sektoru. Jačanje integriteta i odgovornosti članova Komisije za provođenje postupka prijema u radni odnos i direktora institucija javnog sektora, kroz donošenje sistemskih antikorupcijskih dokumenata i uspostavu sistema kontrole provedbe mjera iz istih, dovodi do prevencije nepravilnosti u ovim postupcima. Također, sistemsko rješenje za prevenciju zloupotreba u postupcima prijema u radni odnos u javnom sektoru je konstantno razvijanje demokratske kulture i etičkog ponašanja svih učesnika ovih postupaka.

Proces javnih nabavki u Kantonu Sarajevo

I – Pravni osnov

Vlada Kantona Sarajevo donijela je **Uredbu o kontroli javnih nabavki u svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 27/19, 29/19, 48/19 i 13/20) kojom se uređuju pravila i procedure u postupku javnih nabavki koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo, a naročito pitanja koja se odnose na: planiranje javnih nabavki i istraživanje tržišta, kriterijumi za imenovanje komisije za nabavke, izbor postupaka javnih nabavki, procedura izrade tenderske dokumentacije, objedinjavanje javnih nabavki, praćenje izvršenja ugovora, kontrola javnih nabavki i dr. Uredbom se uspostavlja sistem kontrole javnih nabavki u svim ugovornim organima, a kontrolu javnih nabavki, shodno članu 46. Uredbe, provodi Ured.

Vlada Kantona Sarajevo donijela je **Odluku o registru podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 6/21) kojom se propisuje način vođenja Registra podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo, obaveza unosa podataka, odgovornost za blagovremenost i autentičnost podataka, rokovi unosa podataka i uređuju druga pitanja koja se odnose na Registar.

Na osnovu člana 12. Odluke o uslovima i načinu polaganja ispita za eksperte iz oblasti javnih nabavki, Vlada Kantona Sarajevo donijela je **Odluku o delegiranju eksperta i zamjenika eksperta u komisiju za javne nabavke i naknada eksperta za rad u komisiji** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 47/20) kojom se uređuje način delegiranja eksperta i zamjenika eksperta u komisiju za javne nabavke u institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, kriteriji, visina i način isplate naknade za delegiranog eksperta i zamjenika eksperta u postupku rada u komisiji za javne nabavke.

II – Kontrola javnih nabavki

Kontrola javnih nabavki podrazumijeva kontrolu zakonitosti i kontrolu svrshodnosti svih javnih nabavki koje provode ugovorni organi.

Zakonitost javnih nabavki podrazumijeva usklađenost postupanja svih ugovornih organa sa Zakonom i pratećim provedbenim podzakonskim aktima.

Svrshodnost javnih nabavki podrazumijeva javnu nabavku kojom su, uz blagovremeno i racionalno planiranje i provođenje postupka, nabavljene robe, usluge ili radovi odgovarajućeg kvaliteta, po najpovoljnijim uslovima, i kojom se ostvaruju ciljevi ugovornog organa u skladu sa utvrđenim politikama i prioritetima Kantona Sarajevo i u interesu krajnjih korisnika građana Kantona Sarajevo.

Kontrola javnih nabavki podrazumijeva kontrolu planiranja javnih nabavki, provođenje postupaka javnih nabavki i realizacije ugovora o javnih nabavkama.

Ured je izradio Metodologiju kontrole javnih nabavki u svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, kojom se uređuju pitanja i način realizacije kontrole javnih nabavki, vrste ove kontrole, prioriteti za kontrolu, poslovi kontrole, način, postupak, plan i izvještaji kontrole javnih nabavki, broj godišnjih i mjesecnih redovnih kontrola javnih nabavki koje Ured treba provesti, kao i druga pitanja koja se odnose na postupak kontrole javnih nabavki. Metodologija je usklađena sa Uredbom. Sastavni dijelovi ove metodologije su obrasci koji se odnose na:

1. Godišnji plan kontrole javnih nabavki,
2. Mjesečni plan kontrole javnih nabavki,
3. Obrazac kontrole javnih nabavki, i
4. Pregled dokumentacije u postupcima kontrole javne nabavke.

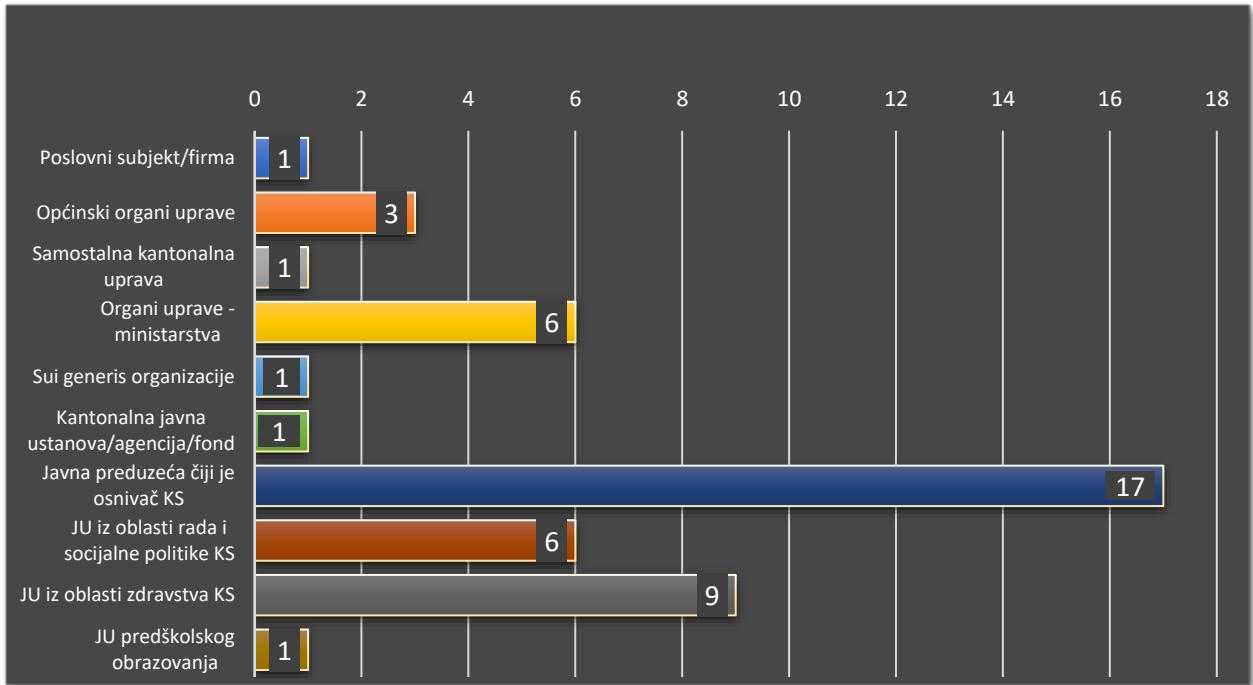
Ured se susreće sa poteškoćama u provođenju ovog procesa iz razloga što još nisu okončane aktivnosti na kadrovskom popunjavanju radnih mjesta koja se odnose na provođenje kontrole javnih nabavki, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Ureda. Trenutno u Uredu nema lica koje je prema aktu (rješenju) o postavljanju na radno mjesto zaduženo za ove poslove.

Shodno navedenim poteškoćama, primjena Metodologije kontrole javnih nabavki u svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo može u potpunosti započeti tek nakon popunjene navedenog radnog mesta u Uredu.

Proces kontrole javnih nabavki u 2021. godini Ured je provodio putem postupanja po prijavama navodnih nepravilnosti u provođenju postupaka javnih nabavki od strane institucija na koje se obaveza primjene Uredbe odnosi.

Ured je u 2021. godini zaprimio 46 prijava koje se odnose na nepravilnosti u provođenju postupaka javnih nabavki (zloupotrebe u javnim nabavkama).

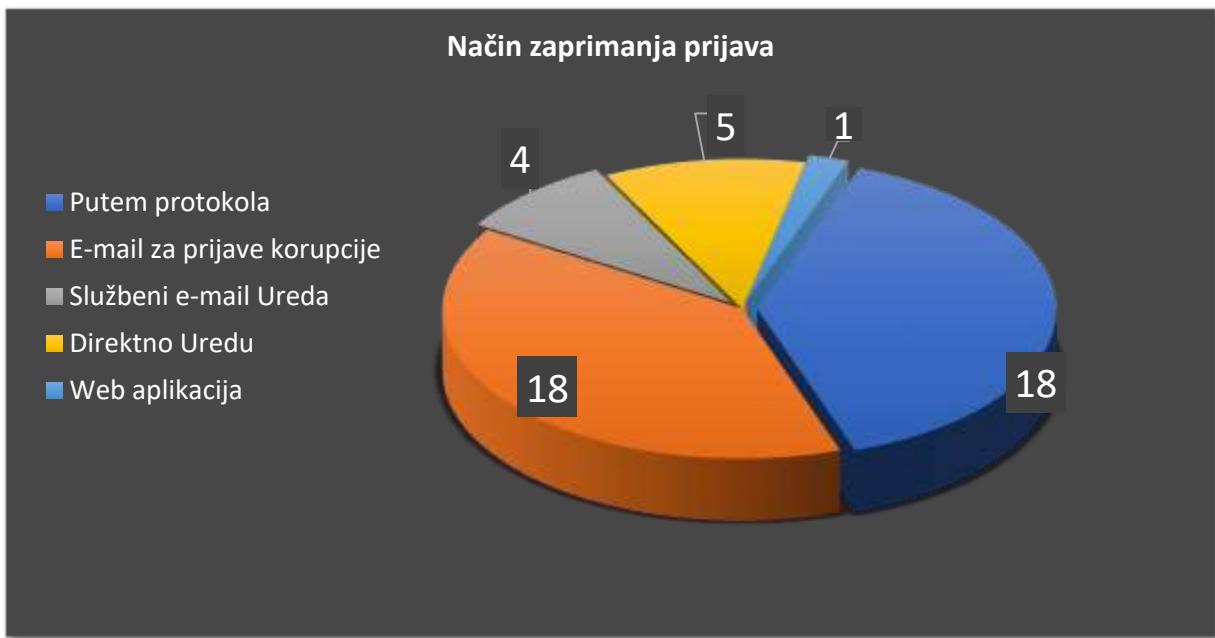
U nastavku teksta grafički su prikazani statistički pokazatelji zaprimljenih prijava iz ove oblasti, i to: broj zaprimljenih prijava razvrstanih po statusu vlasništva institucija u Kantonu Sarajevo, način zaprimanja prijava, potvrđeni navodi iz prijava, postupanje po prijavama i status prijava.

Grafikon 20: Broj zaprimljenih prijava nepravilnosti/nezakonitosti iz oblasti javnih nabavki u 2021. godini, razvrstan po statusu vlasništva institucija u Kantonu Sarajevo

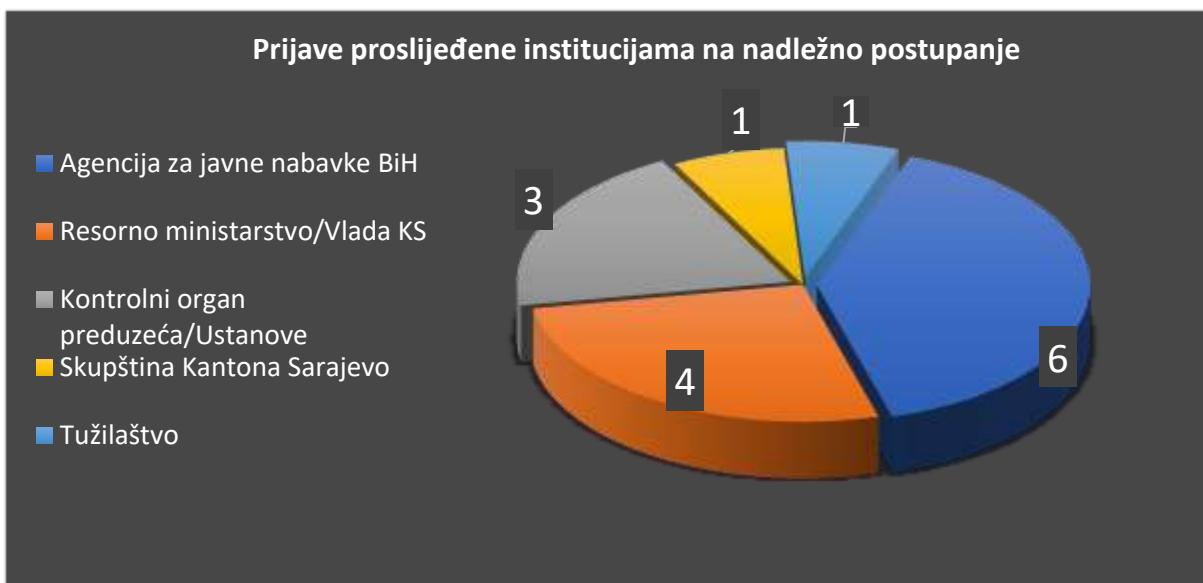
Kroz statistiku zaprimljenih prijava iz oblasti javnih nabavki može se uočiti da se u najvećem procentu prijave odnose na sektor iz oblasti komunalne privrede, a zatim na sektor iz oblasti zdravstva.

Kada je u pitanju način zaprimanja prijava, najveći broj prijava Ured je zaprimio putem protokola i putem e-maila za prijave korupcije, po 18 prijava, dok je direktno u Ured zaprimljeno pet prijava. Putem službenog e-maila Ureda zaprimljene su četiri prijave a putem web aplikacije Ureda zaprimljena je jedna prijava.

Grafikon 21: Način zaprimanja prijava nepravilnosti/nezakonitosti iz oblasti javnih nabavki u 2021. godini

Nakon zaprimanja prijave, Ured vrši provjeru navoda iz iste na način što od institucije na koju se prijava navodnih nepravilnosti u postupku provođenja javne nabavke odnosi zatraži dostavljanje izjašnjenja na navode iz prijave i dokumentaciju koja je nastala u toku provođenja predmetne nabavke. Dostavljenu dokumentaciju Ured analizira u pogledu njene usklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona i Uredbe o kontroli javnih nabavki u svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo. U slučaju kada Ured uoči da je kod provođenja javne nabavke došlo do eventualnog kršenja zakonskih ili podzakonskih akata o istom obavještava Agenciju za javne nabavke. U slučaju utvrđivanja drugih eventualnih nepravilnosti u predmetnom postupku Ured obavještava nadležne institucije o tome. U nastavku teksta je grafički prikaz postupanja Ureda po prijavama, u pogledu obavještavanja nadležnih institucija o utvrđenim nepravilnostima u postupcima provođenja javnih nabavki.

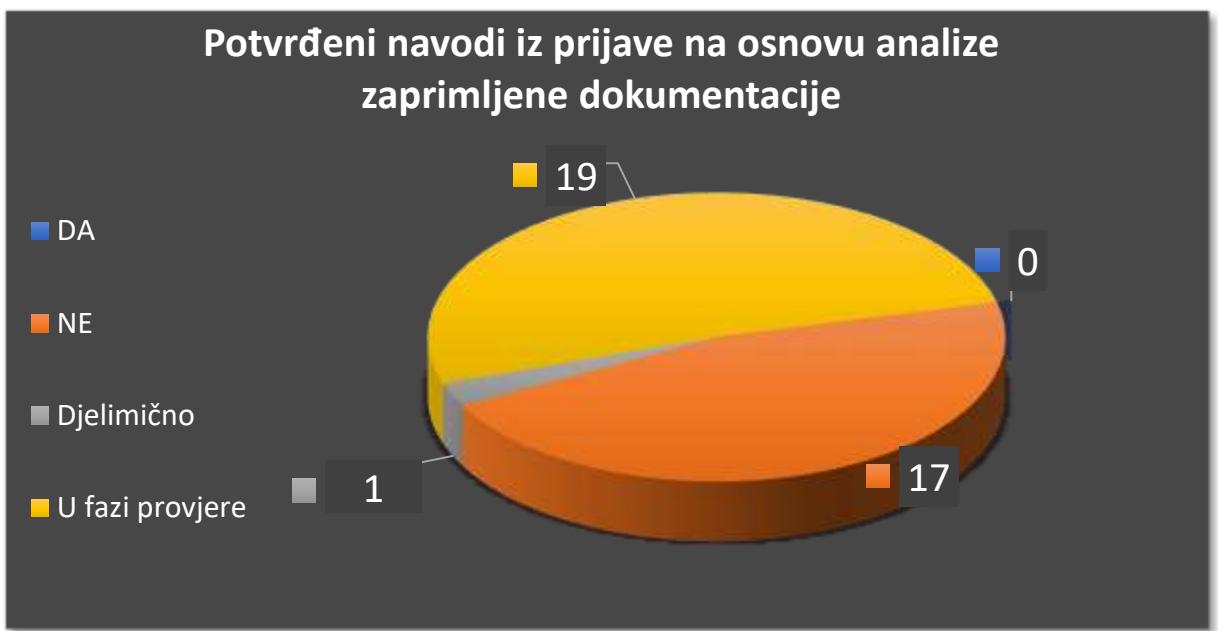
Grafikon 22: Prijave koje su proslijedene institucijama na nadležno postupanje u 2021. godini

Grafikon 23: Prijave koje nisu proslijedene institucijama na nadležno postupanje u 2021. godini

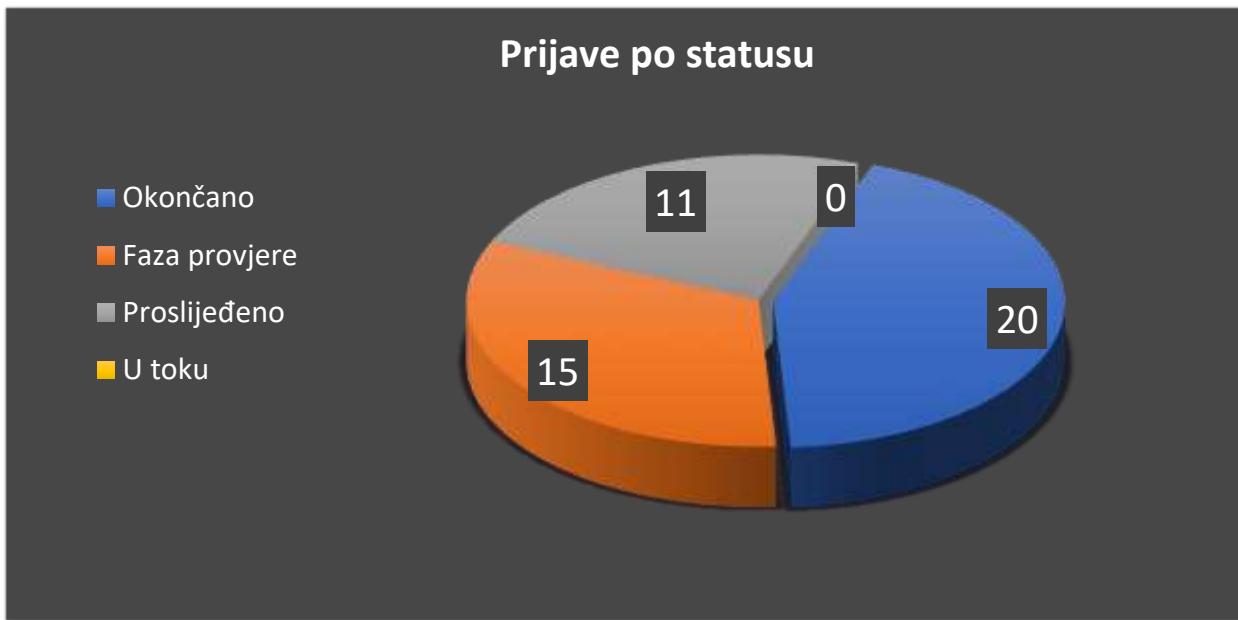

Grafikon 24: Potvrđeni navodi proslijedjenih prijava institucijama na nadležno postupanje u 2021. godini

Grafikon 25: Potvrđeni navodi iz prijave na osnovu analize zaprimljene dokumentacije

Od ukupno 46 prijava iz predmetne oblasti koje je Ured zaprimio u 2021. godini, okončan je postupak postupanja kod 20 prijava, dok je kod 26 prijava isti još u toku.

Grafikon 26: Status zaprimljenih prijava nepravilnosti/nezakonitosti iz oblasti javnih nabavki u 2021. godini

III – Analiza podataka iz Registra podataka o javnim nabavkama u Kantonu Sarajevo

Ured je u 2021. godini, shodno Odluci o registru podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo, uspostavio **Registar podataka o javnim nabavkama u Kantonu Sarajevo**. Registar služi kao jedinstvena evidencija podataka o javnim nabavkama u institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo koje provode javne nabavke, a u svrhu prevencije mogućih nezakonitosti ili nesvrshodnosti u postupcima provođenja javnih nabavki.

Ured je izradio Uputstvo za unos podataka u ovaj registar i isti je dostavio svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo radi postupanja po Uputstvu u pogledu evidentiranja podataka o provedenim javnim nabavkama u Registar.

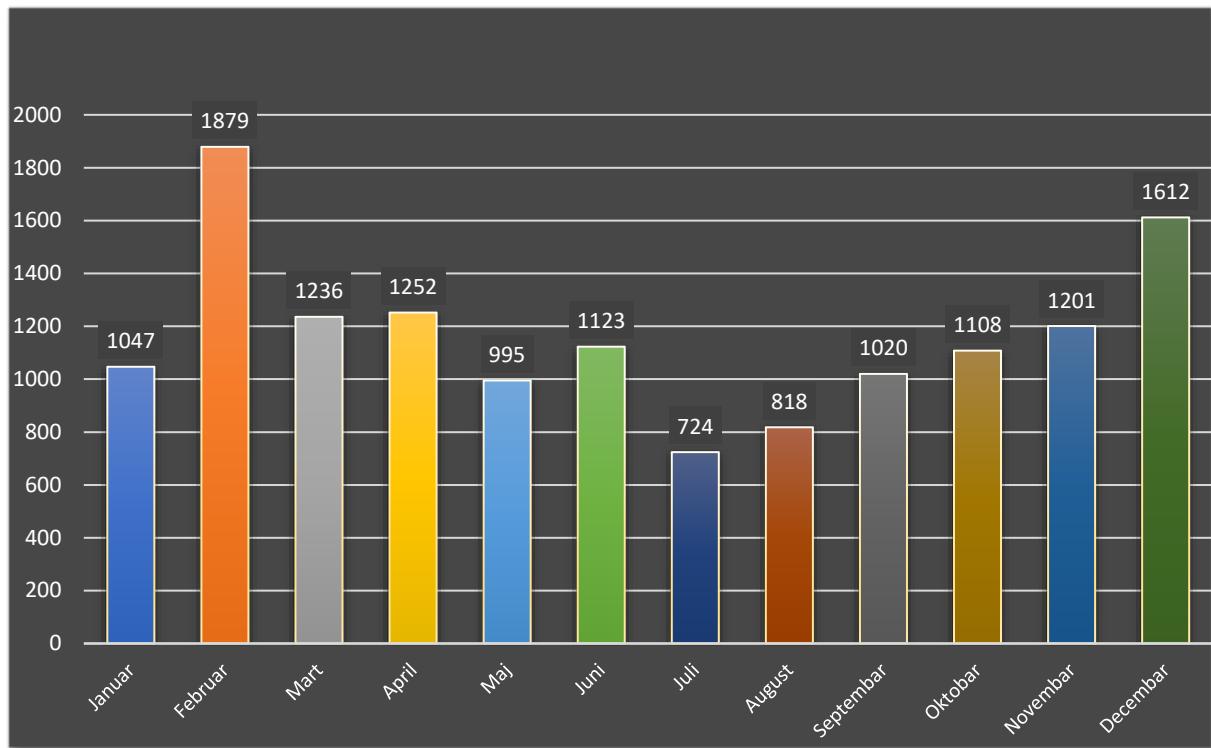
Ured vrši nadzor nad primjenom Odluke u pogledu praćenja rokova (blagovremenosti) za unos podataka, te reaguje prema institucijama u slučaju nepoštivanja ove odluke.

Osnovni statistički podaci o javnim nabavkama iz Registra

Prema odredbama Odluke o Registru podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo, institucije vrše unos podataka o javnim nabavkama po fazama provođenja postupka javne nabavke u Registar, a najkasnije u roku 15 dana od dana okončanja postupka javnih nabavki.

Ured je konstatovao da su u Registru evidentirani podaci za **14.015** započetih/realizovanih postupaka javnih nabavki od strane institucija koje su iste provodile u 2021. godini.

U nastavku teksta je grafički prikaz unosa podataka o započetim/realizovanim postupcima javnih nabavki od strane institucija u 2021. godini.

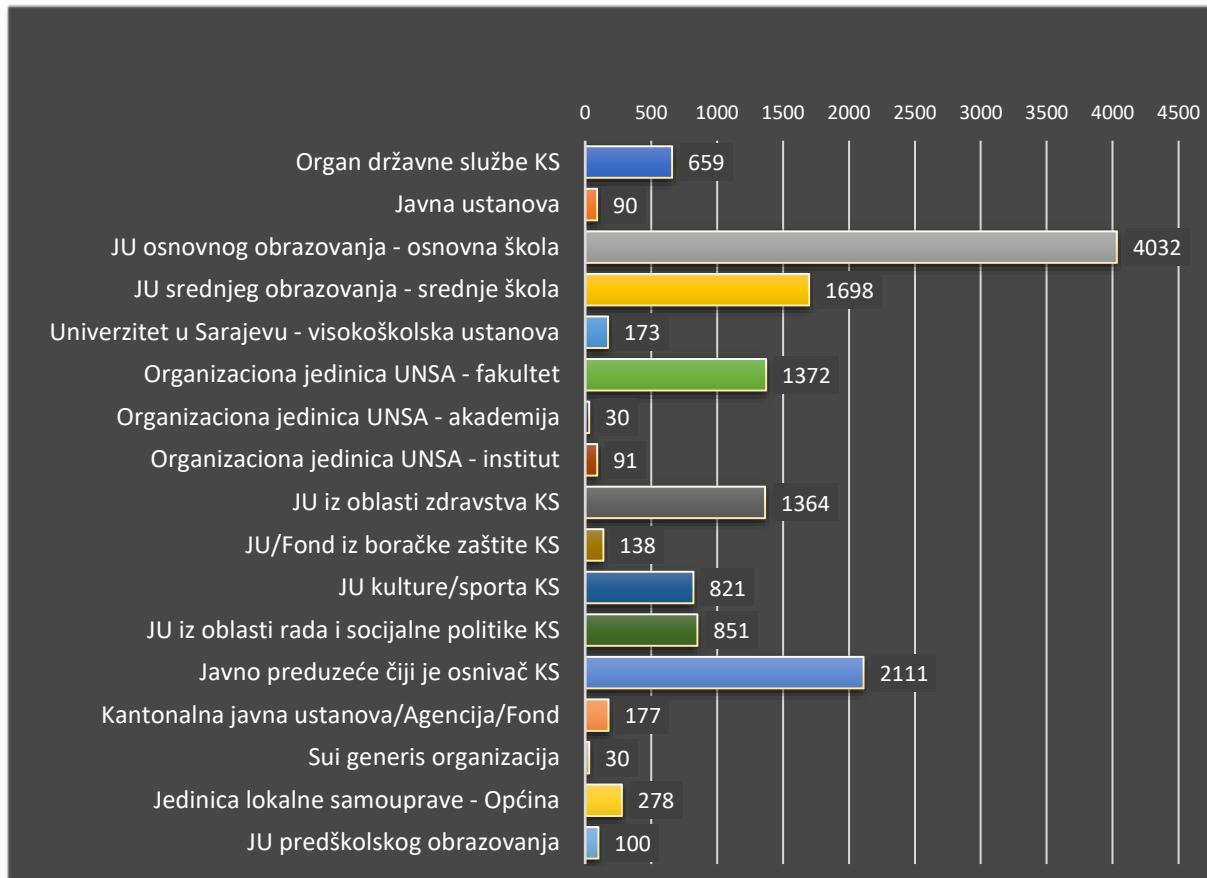

Grafikon 27: Broj evidentiranih postupaka javnih nabavki u Registru, prikazan po mjesecima u 2021. godini

Prema podacima u Registru, Ured je konstatovao da je **2.125** ili **15%** nabavki u početnoj fazi, odnosno donesena je odluka o pokretanju istih, kod **2.868** ili **20%** nabavki potpisana je ugovor o realizaciji nabavke, dok su kod **9.022** ili **64%** nabavki realizovani potpisani ugovori o provođenju nabavki.

Najveći broj unesenih podataka o započetim/realizovanim postupcima javnih nabavki unesen je od strane ustanova iz oblasti osnovnog obrazovanja, i to podaci za ukupno **4.032 nabavki**, zatim od strane javnih preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo, podaci za **2.111 nabavki**, od strane ustanova iz oblasti srednjeg obrazovanja uneseni su podaci za **1.698 nabavki** koje su ove ustanove započele ili realizovale u 2021. godine.

U nastavku teksta grafički je prikazan broj unosa podataka o započetim/realizovanim podacima javnih nabavki u Kantonu Sarajevo u 2021. godini, razvrstan po statusu vlasništva institucija Kantona Sarajevo.

Grafikon 28: Broj evidentiranih postupaka javnih nabavki u 2021. godini, prema statusu vlasništva institucija Kantona Sarajevo

Na osnovu podataka u Registru, Ured je konstatovao da su institucije u 2021. godini započele/realizovale postupke javnih nabavki najviše putem **direktnog sporazuma**, **10.533** postupaka nabavki. Ukupna novčana vrijednost započetih postupaka realizacije nabavki, po osnovu direktnog sporazuma, iznosi **11.808.163,42 KM** bez PDV-a, a od ovog iznosa isplaćeno je **9.119.078,54 KM** bez PDV-a za realizovane nabavke.

Putem ugovora **izuzetih od primjene Zakona o javnim nabavkama** institucije su započele/realizovale **1.411** postupaka nabavki. Novčana vrijednost potpisanih ugovora za realizaciju predmetnih nabavki iznosi **39.736.398,92 KM** bez PDV-a, a za realizovane nabavke isplaćeno je **30.967.278,23 KM** bez PDV-a.

Po osnovu **otvorenog postupka** započeto/realizovano je ukupno **1.096** postupaka nabavki. Ukupna novčana vrijednost potpisanih ugovora za realizaciju ovih nabavki iznosi **24.262.245,23 KM** bez PDV-a, a realizovane nabavke su isplaćene u iznosu od **9.821.229,63 KM** bez PDV-a.

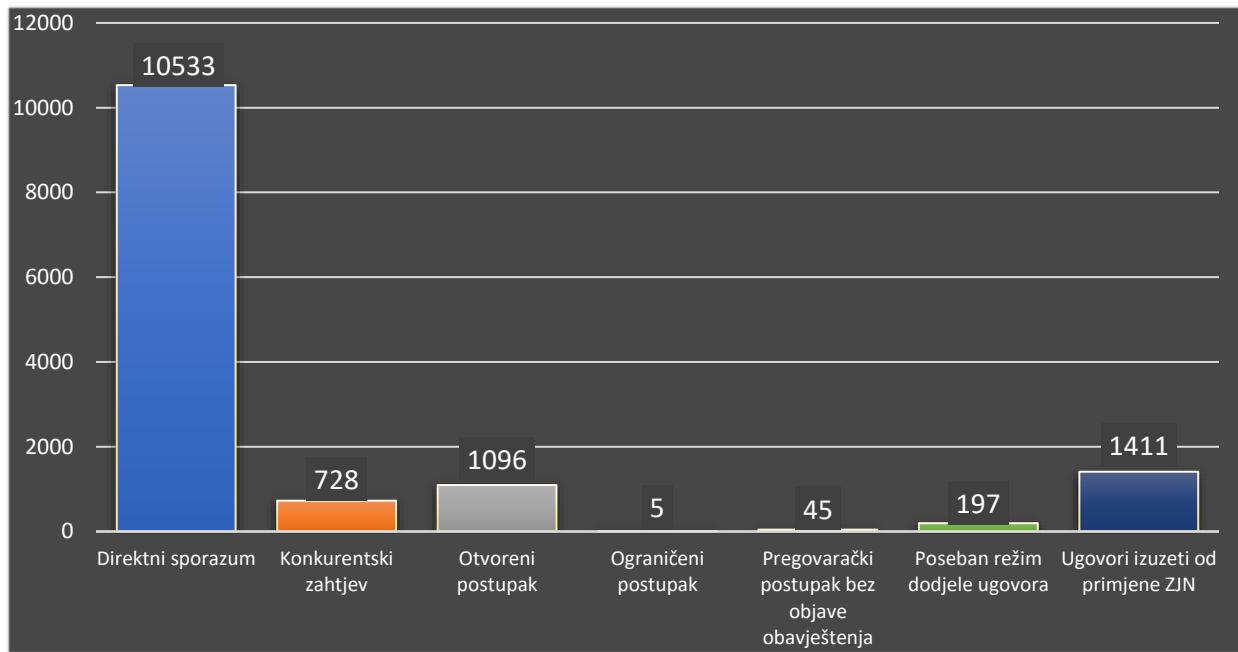
Putem **konkurenetskog zahtjeva za dostavu ponuda** provedeno je ukupno **728** postupak nabavki. Novčana vrijednost potpisanih ugovora za realizaciju nabavki iznosi **6.676.328,03 KM** bez PDV-a, od čega je isplaćeno **3.565.158,02 KM** bez PDV-a za realizovane nabavke.

Ukupno **197** postupaka nabavki institucije su započele/realizovale po osnovu **posebnog režima dodjele ugovora**. Novčana vrijednost potpisanih ugovora za realizaciju ovih nabavki iznosi

1.624.666,97 KM bez PDV-a, a za realizovane nabavke isplaćeno je **1.293.516,21 KM** bez PDV-a.

Po osnovu **pregovaračkog postupka bez objave obavještenja** započeto/realizovano je **45** postupaka nabavki, čija vrijednost sa potpisanih ugovora je **2.644.480,18 KM** bez PDV-a. **1.562.146,79 KM** bez PDV-a isplaćeno je za realizovane nabavke.

Kada je u pitanju **ograničeni postupak**, po osnovu istog provedeno je ukupno **pet** postupka nabavki. Ukupna procijenjenom vrijednost realizacije ovih nabavki iznosi **546.859,82 KM** bez PDV-a.

Grafikon 29: Broj započetih/realizovanih nabavki u 2021. godini prema vrsti postupka

Prema dostupnim podacima u Registru, institucije u Kantonu Sarajevo nisu provodile postupke javnih nabavki putem pregovaračkog postupka sa objavom obavještenja, takmičarskog dijaloga i konkursa za izradu idejnog rješenja.

Od ukupnog broja (14.015) započetih/realizovanih postupaka javnih nabavki, **7018** ili **50,07%** nabavki odnosi se na nabavke **usluga**, **6686** ili **47,71%** nabavki odnosi se na nabavku **roba** dok **311** ili **2,22%** nabavki odnosi se na nabavku **radova**.

Ured je tokom 2021. godine kontinuirano vršio nadzor nad unosom podataka u Registru podataka o javnim nabavkama u Kantonu Sarajevo.

Prilikom ovog nadzora Ured je utvrdio da neke od institucija koje vrše unos podataka u Registar iste ne evidentiraju u potpunosti i to na način što blagovremeno ne vrše izmjene faza provođenja javnih nabavki shodno stvarnom stanju provedene nabavke, ne vrše unose datuma u polja gdje su datumi predviđeni u Registru, te ne prilažu dokumentaciju za pojedine faze postupka provođenja nabavki koja je nastala u toku ovog procesa, i sl. S obzirom da se radi o tehničkim propustima, Ured je u svakodnevnoj komunikaciji sa institucijama koje unose podatke u Registar otklanjao utvrđene ranije navedene nedostatke.

IV – Proces delegiranja eksperata u komisiju za javne nabavke

Vlada Kantona Sarajevo je u svrhu profesionalizacije poslova javnih nabavki formirala Listu eksperata iz oblasti javnih nabavki. Lista je formirana na osnovu izbor lica putem javnog poziva. To su lica koja posjeduju stručno znanje iz oblasti javnih nabavki i koji su prilikom izbora na Listu pristupili polaganju stručnog ispita iz ove oblasti, pred Komisijom koju je formirala Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ureda. To su lica koja dolaze i iz realnog i iz javnog sektora zaposlenja.

Listu eksperata čini:

- a) Lista eksperata iz oblasti poznавања прописа из области јавних набавки,
- b) Lista eksperata који posjeduju stručno znanje из области које могу бити предмет јавне набавке.

Oвим лицима Уред је издао увјеренje о положеном испиту.

Listu eksperata iz oblasti јавних набавки trenутно чини 50 eksperata на Listi eksperata iz oblasti поznавања прописа из области јавних набавки и 21 експерт на Listi eksperata који posjeduju stručno znanje из области које могу бити предмет јавне набавке, и то из области: права, економије, машинаства, шумарства, саобраћаја и комуникација, електротехнике, хемије, криминалистике.

Prema Уредби о контроли јавних набавки у свим институцијама чiji је осниваč Кантон Сарајево уговорни органи воде рачуна да у комисију за набавке имenuju najmanje jedног експерта са Liste eksperata iz oblasti поznавања прописа из области јавних набавки, а за поступак јавне набавке чија procijenjena vrijednost prelazi iznose из члана 14. ст. (2) и (3) Закона о јавним набавкама, обавезно imenuju jedног експерта са ове liste и najmanje jedног експерта са Liste eksperata који posjeduju stručno znanje из области које могу бити предмет јавне набавке.

Експerti se obavezno imenuju za nabavke чија je vrijednost набавке за robe i usluge jednakа ili veća od:

- a) 250.000,00 KM**, за уговорне organe iz člana 4. stav (1) tač. a) i c) ovog zakona,
- b) 400.000,00 KM**, за уговорне organe iz člana 4. stav(1) tačka b) ovog zakona,
- c) 800.000,00 KM**, за секторске уговорне organe iz člana 5. ovog zakon,
- d) kada je vrijednost набавке, u slučaju radova, jednakа ili **већа od 9.000.000,00 KM**.

Shodno članu 2. Odluke o delegiranju експерта i zamjenika експерта u komisiju za јавне nabavke i naknada експерта za rad u komisiji Ured je zadužen za delegiranje експерта i zamjenika експерта sa Liste eksperata iz oblasti јавних набавки u komisiju za јавне nabavke.

Delegiranje експерта i zamjenika експерта od strane Ureda vrši se nakon zaprimljenog zahtjeva od institucije koja planira provesti postupak јавне набавке.

Uloga delegiranog експерта u komisiju za јавне nabavke jeste da svojom stručnošću i znanjem poboljša proces provođenja јавних набавки u pogledu pravilne primjene zakonskih i podzakonskih akata u ovom procesu. U slučaju da експерт koji učestvuje u radu komisije za јавне nabavke, kao član komisije za јавну набавку, uoči određene nepravilnosti u postupku provođenja iste dužan je o tome obavijestiti Ured u roku ne dužem od tri dana. Ured je do sada zaprimio samo jednu ovaku obavijest, te je shodno istoj reagovao prema уговорном organu

koji je određenu nepravilnost odmah uklonio. Radi se o jednom preduzeću čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

U 2021. godini Ured je postupao po 79 zahtjeva za delegiranje eksperta i zamjenika eksperta u komisiju za javne nabavke.

Delegirano je 79 eksperata i zamjenika eksperata sa Liste eksperata iz oblasti javnih nabavki, dok je sa Lista eksperata koji posjeduju stručno znanje iz oblasti koje mogu biti predmet javne nabavke delegirano 36 eksperata i 16 zamjenika eksperata.

	Lista eksperata iz oblasti poznavanja propisa iz oblasti javnih nabavki		Lista eksperata koji posjeduju stručno znanje iz oblasti koje mogu biti predmet javne nabavke	
Broj zahtjeva za delegiranje eksperata	Broj delegiranih eksperata	Broj delegiranih zamjenika eksperata	Broj delegiranih eksperata	Broj delegiranih zamjenika eksperata
79	79	79	36	16

Tabela 22: Broj zahtjeva i broj delegiranih eksperata i zamjenika eksperata iz oblasti javnih nabavki za imenovanje u komisiju za javne nabavke

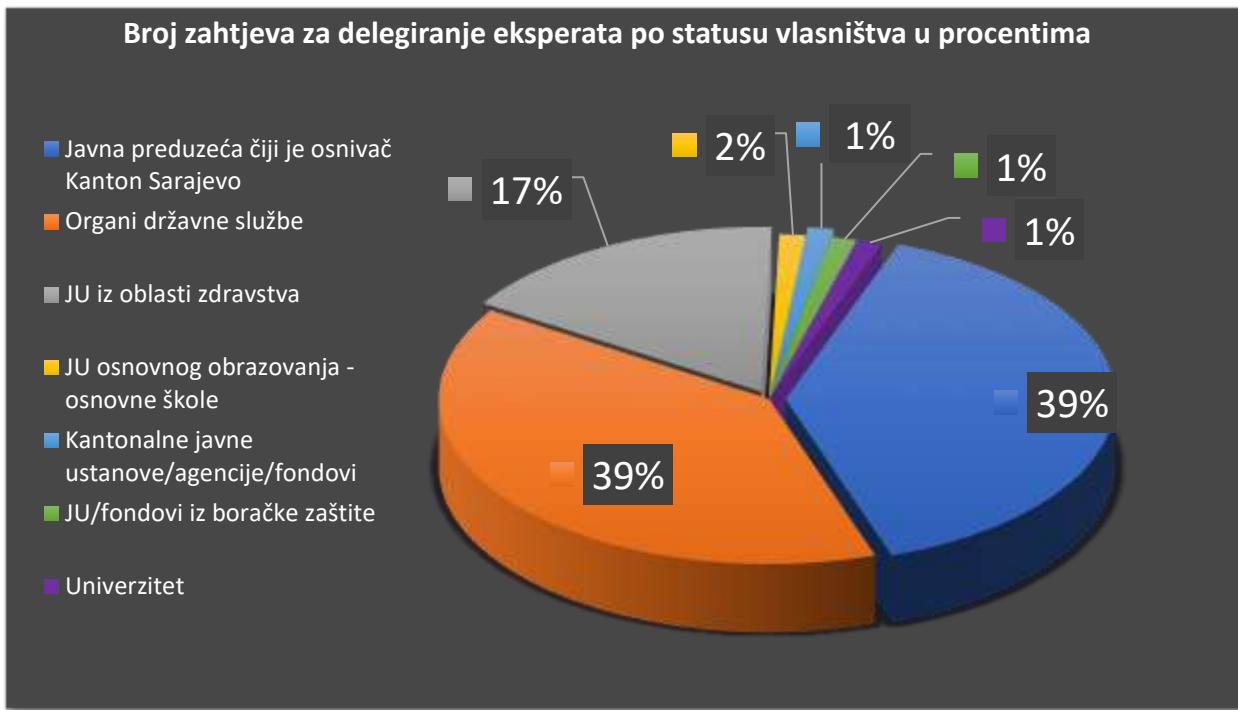
Zbog nedovoljnog broja eksperata iz određenih oblasti (hemija, mašinstvo, elektrotehnika i dr.) ili zbog nedostatka istih za neke od oblasti (farmacija, zrakoplovstvo, IT tehnologija) koje su predmet javnih nabavki koje provode institucije, a koje su se obratile Uredu sa zahtjevom za delegiranje eksperta ili zamjenika eksperta u komisiju za javne nabavke, Ured nije bio uvijek u mogućnosti iste delegirati.

U tim situacijama institucije su postupale u skladu sa članom 15. stav (3) Uredbe, a koji propisuje da ako na Listi eksperata nema eksperta iz člana 4. stav (6) tačka b) ove uredbe za konkretni predmet nabavke, ugovorni organ može za taj predmet nabavke imenovati lice koje nije na Listi eksperata, a koje posjeduje stručno znanje iz oblasti predmeta javne nabavke, na što im je Ured i ukazivao u obavijesti o nemogućnosti predmetnog delegiranja.

U nastavku teksta je prikaz broja zahtjeva za delegiranje eksperata iz oblasti javnih nabavki u komisije za javne nabavke, na osnovu kojih je Ured delegirao eksperte, razvrstan po statusu vlasništva institucija u Kantonu Sarajevo.

R.b.	Status vlasništva institucija	Broj zahtjeva za delegiranje eksperata
1.	Javna preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo	31
2.	Organi državne službe	31
3.	JU iz oblasti zdravstva	13
4.	JU osnovnog obrazovanja - osnovne škole	1
5.	Kantonalne javne ustanove/agencije/fondovi	1
6.	JU/fondovi iz boračke zaštite	1
7.	Univerzitet	1
	Ukupno	79

Tabela 23: Broj zahtjeva za delegiranje eksperata u 2021. godini, razvrstan po statusu vlasništva institucija u Kantonu Sarajevo

Grafikon 30: Broj zahtjeva za delegiranje eksperata u 2021. godini, razvrstan po statusu vlasništva institucija Kantona Sarajevo, u procentima

Zaključak

Zbog značajnog broja zaprimljenih primjedbi na sadržaj Uredbe o kontroli javnih nabavki u svim institucijama čiji je osnivač Kanton Sarajevo od strane institucija koje su obavezne da istu primjenjuju prilikom planiranja i provođenja postupaka javnih nabavki, u pogledu nejasnoća određenih odredbi Uredbe i zbog navodnih nemogućnosti primjene istih u postupku provođenja nabavki, Ured će u narednom periodu uputiti inicijativu Ministarstvu pravde i uprave Kantona Sarajevo za izmjenu ovog propisa.

U cilju poboljšanja ovog procesa, Ured je zatražio od svih institucija koje primjenjuju Uredbu da dostave prijedloge za izmjene i dopune Uredbe, u toku je prikupljanje navedenih prijedloga, a isti će biti dostavljeni navedenom ministarstvu na razmatranje, te eventualno postupanje po istim u pogledu izmjena Uredbe.

Postupak provjere diploma zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo

Inicijativu za pokretanje revizije diploma zaposlenih u tijelima uprave, institucijama, zavodima, agencijama, direkcijama, javnim poduzećima i drugim tijelima, dostavila je Ured 20.05.2019. godine Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: APIK). U obrazloženju dostavljene inicijative, koja je dostavljena i antikorupcijskim tijelima entiteta i drugih kantona, navedeno je da je temeljni cilj ove inicijative da se otklone bilo kakve sumnje i nedoumice u pogledu validnosti diploma zaposlenih u javnim institucijama na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine, te da će se provođenjem ove inicijative pokazati opredijeljenost za učinkovitiju i angažiraniju borbu protiv korupcije u javnom sektoru, kao i uticati na jačanje povjerenja građana u javne institucije u BiH.

Zakonom o APIK-u propisana je obaveza saradnje institucija javnog sektora svih nivoa vlasti sa APIK-om, te je Ured, u skladu sa svojim ovlaštenjima i nadležnostima, predložio Vladi Kantona Sarajevo prihvatanje predmetne inicijative.

Vlada Kantona Sarajevo je prihvatile predmetnu inicijativu i zadužila Ured za pokretanje revizije diploma zaposlenih u organima uprave, stručnim i drugim službama Kantona Sarajevo, institucijama, zavodima, agencijama, direkcijama, javnim ustanovama, javnim preduzećima i pravnim licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo. Ured je zadužen da zatraži, putem navedenih institucija javnog sektora Kantona Sarajevo, provjeru vjerodostojnosti diploma o stečenoj stručnoj spremi zaposlenika ovih institucija, u skladu sa podacima iz personalnih dosjea, od obrazovnih ustanova koje su izdale diplome.

Prije započinjanja aktivnosti na reviziji diploma, Ured je zatražio mišljenje Agencije za zaštitu ličnih/osobnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Agencija). Kao odgovor na traženo mišljenje, Agencija je uputila Ured na dokument pod nazivom „Mišljenje u vezi provjere diplome zaposlenih“, od 01.02.2019. godine, objavljen na službenoj internet stranici Agencije. Uvidom u navedeno mišljenje, Ured nije mogao utvrditi da je prikupljanje i obrada podataka u svrhu revizije diploma u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka. U Mišljenju se navodi da bi za navedeno pitanje **bilo poželjno zatražiti mišljenje drugih institucija nadležnih za zaštitu ljudskih prava**.

Shodno navedenom Ured se **obratio Instituciji ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Institucija ombudsmena) i zatražio mišljenje o planiranim aktivnostima Ureda. Zaprimljen je odgovor i stav Institucije ombudsmena po ovom pitanju, uz napomenu da je isti odgovor ranije dostavljen Sekretarijatu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koji se ranije također obratio upitom po istom pitanju.

U svom odgovoru Institucija ombudsmena navodi da je Zakon o zaštiti ličnih podataka jasno precizirao da je za obradu podataka potrebna saglasnost nosioca podataka, ali da se **lični podaci, u određenim slučajevima, mogu obrađivati i bez saglasnosti nosioca podataka**. Tako je ovim zakonom propisano i da kontrolor može obrađivati podatke, bez saglasnosti nosioca

podataka, između ostalog i ako je obrada ličnih podatka **potrebna za ispunjenje zadatka koji se izvršava u javnom interesu**. Također je navedeno da se ne smije zanemariti činjenica da su u konkretnom slučaju nosioci podataka službenici javnih organa koji se finansiraju iz javnog budžeta i koji momentom stupanja u javnu službu pristaju raditi za javno dobro i u javnom interesu, te da je stav Institucije ombudsmena **da javni interes u ovakvim i sličnim slučajevima uvijek ima prevagu nad zaštitom privatnosti**.

Nakon pribavljanja mišljenja i stavova relevantnih institucija po pitanju zaštite ličnih podataka u procesu revizije diploma u javnom sektoru, Ured je početkom 2020. godine svim institucijama javnog sektora Kantona Sarajevo zatražio dostavljanje podataka o školskoj spremi njihovih zaposlenika, što predstavlja prvu fazu realizacije aktivnosti revizije diploma. U narednoj fazi ovog procesa od nadležnih obrazovnih institucija Ured traži provjeru vjerodostojnosti dostavljenih podataka.

U ovom procesu Ured je vodio računa, rukovodeći se principima obrade podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka, da od navedenih institucija zahtjeva samo podatke u obimu koji je neophodan za ispunjenje svrhe pokrenute aktivnosti revizije diploma. Shodno tome, Ured je zatražio samo dostavljanje podataka o broju i datumu izdavanja diplome, kao i naziv obrazovne institucije koja je istu izdala, o stečenoj stručnoj spremi svih zaposlenika u određenoj instituciji, a koji se već nalaze u Registru zaposlenih lica koji Ured vodi u skladu sa **Odlukom o registru zaposlenih u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo**.

Potrebitno je istaći da su sve institucije u javnom sektoru Kantona Sarajevo odgovorile na zahtjev Ureda i dostavile tražene podatke o diplomama zaposlenih.

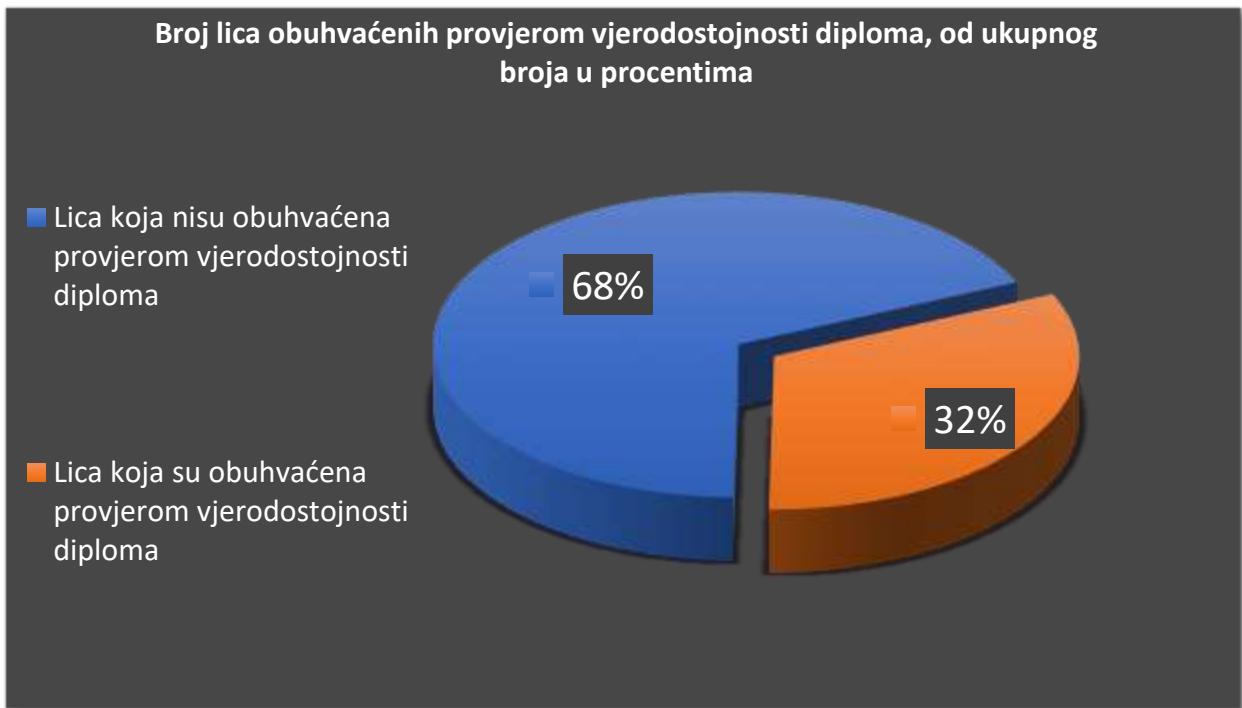
U saradnji sa navedenim institucijama i odgojno-obrazovnim privavnim i državnim ustanovama, Ured je radio na opsežnom prikupljanju, analizi, obradi i provjeri podataka u pogledu vjerodostojnosti diploma zaposlenih u datim institucijama.

Metodom provjere diploma obuhvaćeno je 22.831 zaposlenih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo. U nastavku je prikazan tabelarni prikaz prikupljenih i obrađenih podataka:

Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru (metodološki uzorak)	22.831 lica
Provjerom obuhvaćeno do sada	7.300 lica
Potvrđena vjerodostojnost	7.221 lica
Diplome koje nisu vjerodostojne	79 diploma

Tabela 24: Prikupljeni i obrađeni podaci u dosadašnjem postupku provjere diploma u javnom sektoru Kantona Sarajevo

U toku provođenja navedenih aktivnosti, Ured je do dana sačinjavanja ove analize **za ukupno 79 lica** uputio **krivične prijave ili informacije Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo**, zbog postojanja osnova sumnje da su ova lica počinila **krivično djelo „Krivovorenje isprave“ iz člana 373. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine**, na način što su prilikom prijema u radni odnos predala (upotrijebila) diplome za koje je naknadnim provjerama utvrđeno da nisu vjerodostojne.

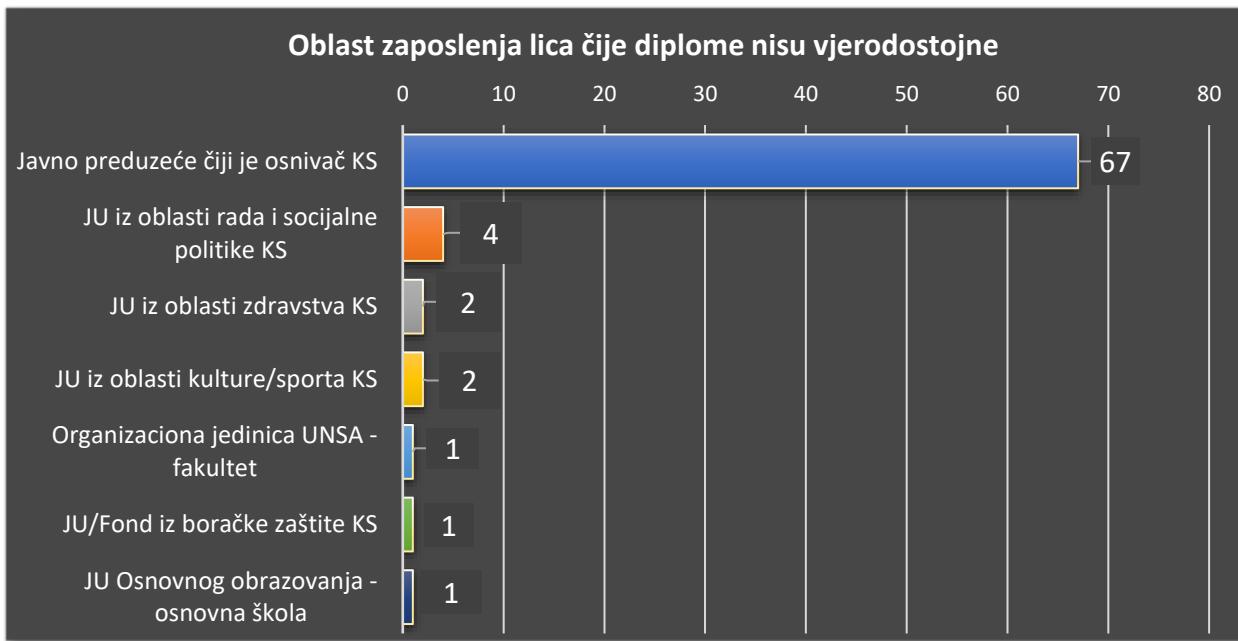
Grafikon 31: Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo (metodološki uzorak) iznosi 22830, a od tog broja do sada je 7300 lice bilo obuhvaćeno postupkom provjere diploma

U nastavku je prikazan ukupan broj lica čije diplome nisu vjerodostojne, razvrstan po statusu vlasništva institucija u javnom sektoru Kantona Sarajevo:

Status vlasništva institucija u javnom sektoru Kantona Sarajevo	Broj lica čije diplome nisu vjerodostojne
JP čiji je osnivač KS	67
JU iz oblasti rada i socijalne politike KS	4
JU iz oblasti zdravstva KS	2
JU iz oblasti kulture/sporta KS	2
Organizaciona jedinica UNSA – fakultet	1
JU/Fond iz boračke zaštite KS	1
JU Osnovnog obrazovanja – osnovna škola	1
JU Predškolskog obrazovanja	1

Tabela 25: Broj lica čije diplome nisu vjerodostojne, razvrstan po statusu vlasništva institucija u javnom sektoru Kantona Sarajevo

Iz prethodne tabele i sljedećeg grafikona vidljivo je da se najveći broj diploma koje nisu vjerodostojne odnosi na zaposlenike u javnim preduzećima čiji je osnivač Kanton Sarajevo, ukupno 67 diploma, zatim slijede ustanove iz oblasti rada i socijalne politike, sa četiri diplome zaposlenika.

Grafikon 32: Oblast zaposlenja lica čije diplome nisu vjerodostojne

Dalje, po dva zaposlenika u ustanovama iz oblasti zdravstva i kulture i sporta posjeduju diplome koje nisu vjerodostojne.

Četiri lica čije diplome nisu vjerodostojne zaposlenici su na organizacionoj jedinici Univerziteta u Sarajevu (fakultetu), fondu iz oblasti boračke zaštite, osnovnoj školi i ustanovi iz oblasti predškolskog obrazovanja.

Grafikon 33: Stručna spremna lica čije diplome nisu vjerodostojne

Stručna spremna lica čije diplome nisu vjerodostojne	Broj lica čije diplome nisu vjerodostojne
SSS	76
VSS	3

Tabela 26: Stručna spremna lica čije diplome nisu vjerodostojne

Od 79 zaposlenih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo čije diplome nisu vjerodostojne, 76 diploma se odnosi na lica **sa srednjom stručnom spremom (SSS)** a tri diplome se odnose na lica **sa visokom stručnom spremom (VSS)**.

U sljedećoj tabeli su navedeni nazivi obrazovnih institucija koje nisu potvrđile vjerodostojnost diploma zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo, koje su isti prilikom prijema u radni odnos predali (upotrijebili), a na kojima je navedeno da su ih ove obrazovne ustanove izdale.

Naziv obrazovne institucije	Broj potvrda da se radi o diplomama koje nisu vjerodostojne
JU Srednja škola za saobraćaj i komunikacije Sarajevo	38
JU Srednja mašinska tehnička škola Sarajevo	5
JU Mješovita srednja saobraćajna škola u Tuzli	4
JU Srednja građevinsko geodetska škola u Sarajevu	3
JU „Mješovita srednja mašinska srednja škola u Tuzli, Mašinska tehnička	2
JU „Mješovita srednja škola“ Gračanica	2
Mješovita srednja škola, srednja ekonomski škola, Srebrenik	2
JU „Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola“ Sarajevo	2
Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu	1
Fakultet za saobraćaj i komunikacije Univerziteta u Sarajevu	1
Fakultet za poljoprivredu i biosistemske znanosti u Mariboru	1
JU Srednja škola metalskih zanimanja Sarajevo	1
Javna ustanova Drvnotehnička mješovita srednja škola Živinice	1
Javna ustanova mješovita srednja škola Živinice	1
JU Mješovita srednja saobraćajna škola Brijesnica Velika Dobojska Istok	1
Medicinska škola u Doboju	1
Mješovita srednja i metalska škola u Tuzli	1
Saobraćajna i elektro škola u Doboju	1
Srednja medicinska škola Tuzla	1
Srednja strukovna škola s pravom javnosti „Centar za obrazovanje“ Široki Brijeg	1
Srednjoškolski centar „Đuro Pucar Stari“ Dobojski; Ugostiteljska stručna škola	1
Srednjoškolski centar „Đuro Pucar-Stari“ Dobojski Ugostiteljsko turistička škola	1
R.O. Srednjoškolski centar „Đuro Pucar- Stari“ u Doboju - Saobraćajna stručna škola	1
Srednjoškolski centar Foča	1
Tehnička škola u Novom Pazaru Republika Srbija	1
Tehnički školski centar Zvornik	1
Mješovita srednja ugostiteljsko-turistička škola, Konjic	1
Srednja tehnička škola grafičkih tehnologija, dizajna i multimedije Ilidža	1
Saobraćajna tehnička škola, Zemun	1

Tabela 27: Obrazovne institucije koje nisu potvrđile vjerodostojnost diploma

Ured je, provodeći aktivnosti na provjeri vjerodostojnosti diploma, do sada obuhvatio 7.300 diploma zaposlenih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Obrazovne institucije potvratile su vjerodostojnost diploma u 7.221 slučajeva, dok u 79 slučajeva obrazovne institucije nisu potvratile vjerodostojnost diploma.

Provjerama obuhvaćeno	7.300
Obrazovne institucije potvratile vjerodostojnost diploma	7.221 (98,92%)
Obrazovne institucije nisu potvratile vjerodostojnost diploma	79 (1,08%)

Tabela 28: Broj zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo koji su obuhvaćeni provjerom

U nastavku su nazivi institucija u javnom sektoru Kantona Sarajevo i broj zaposlenih lica u istim čije diplome nisu vjerodostojne:

Naziv institucija javnog sektora u Kantonu Sarajevo	Broj lica čije diplome nisu vjerodostojne
KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo	20
KJKP „Gradski saobraćaj“ d.o.o. Sarajevo	13
KJKP „Vodovod i Kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo	9
KJP „Sarajevo-šume“ d.o.o. Sarajevo	8
KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	8
KJKP „Toplane“ d.o.o. Sarajevo	4
KJP Centar „Skenderija“ d.o.o. Sarajevo	2
KJU „Dom za socijalno zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“ Kantona Sarajevo	2
JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo	2
JP „Televizija Kantona Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	2
Elektrotehnički fakultet UNSA	1
JU „Fond memorijala Kantona Sarajevo“	1
JU „Kamerni teatar 55“	1
JU „Terapijska zajednica-Kampus Kantona Sarajevo“	1
JU „Djeca Sarajeva“	1
JU Narodno pozorište Sarajevo	1
JU OŠ „Silvije Strahimir Kranjčević“	1
KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“	1
KJKP „Tržnice-pijace“ d.o.o. Sarajevo	1

Tabela 29: Nazivi institucija javnog sektora u Kantonu Sarajevo i broj lica čije diplome nisu vjerodostojne

Ured je zaprimio Rješenje od 07.07.2021. godine, koje je Agencija donijela rješavajući po prigovoru određenog broja zaposlenika u Fondu Kantona Sarajevo za izgradnju stanova. Rješenjem se osporava pravni osnov Uredu za prikupljanje i obradu podataka o diplomama zaposlenih u organima uprave, kao i ovlaštenje Ureda da iste dostavlja

obrazovnim ustanovama u svrhu utvrđivanja njihove vjerodostojnosti. Agencija u Rješenju dovodi u pitanje i cilj inicijative APIK-a, navodeći da je isti pogrešno definisan. Također, u Rješenju se navodi da je Agenciji **nepotpuna i nejasna preporuka** Institucije ombudsmena koja se odnosi na to da se ne smije zanemariti činjenica da su, u konkretnom slučaju, nosioci podataka službenici javnih organa koji se finansiraju iz javnog budžeta i koji momentom stupanja u javnu službu pristaju raditi za javno dobro i u javnom interesu, te da je **stoga Institucija ombudsmena stava da javni interes u ovakvim i sličnim slučajevima uvijek ima prevagu nad zaštitom privatnosti.**

Nakon što je o zaprimljenom rješenju Agencije upoznao i APIK i Instituciju ombudsmena, Ured je od istih ponovo dobio podršku u provođenju predmetne aktivnosti.

Ured je 23.08.2021. godine zaprimio Mišljenje **u kojem APIK daje punu podršku Uredu u procesu pokretanja revizije diploma zaposlenih** u javnom sektoru Kantona Sarajevo, smatrajući da se u konkretnom slučaju radi o postupku koji je od javnog interesa, pa shodno tome podrazumijeva mogućnost kontrolora da može obrađivati podatke bez saglasnosti nositelja podataka, između ostalog i ako je obrada ličnih podataka potrebna za ispunjenje zadatka koji se izvršavaju u javnom interesu, a što je regulisano članom 6. stav (1) tačka d) Zakona o zaštiti ličnih podataka i potvrđeno odgovorom Institucije ombudsmena.

Institucija ombudsmena u odgovoru od 30.08.2021. godine **ponovo naglašava da su nosioci podataka, u konkretnom slučaju, službenici javnih organa koji se finansiraju iz javnog budžeta i koji momentom stupanja u javnu službu pristaju raditi za javno dobro i u javnom interesu.** Ombudsmeni Bosne i Hercegovine u odgovoru navode da smatraju da bi prilikom zasnivanja radnog odnosa, u svim institucijama i tijelima, organima uprave i upravnim organizacijama, javnim preduzećima i javnim ustanovama u Bosni i Hercegovini, bilo neophodno izvršiti provjeru vjerodostojnosti obrazovnih isprava. Na taj način bi se efikasnije, brže i jednostavnije obrađivali lični podaci nosioca, a istovremeno izbjeglo dodatno izlaganje utrošku vremena i ljudskih resursa za sačinjavanje rješenja i naknadno vođenje postupaka revizije.

Shodno navedenim mišljenjima APIK-a i Institucije ombudsmena, u skladu sa svojim nadležnostima Ured je na osnovu odredbi člana 19. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine podnio tužbu Sudu Bosne i Hercegovine radi poništenja Rješenja Agencije od 07.07.2021. godine.

Zaključak

Provođenje revizije diploma zaposlenih u javnom sektoru je aktivnost od visokog javnog interesa i veoma važan korak šireg društvenog značaja, posebno u smislu jačanja integriteta javnog sektora i vraćanja povjerenja građana u državne institucije. U ovom procesu Ured je značajno angažovao svoje kapacitete i resurse, te će, uprkos opstrukcijama i pritiscima, nastaviti provoditi ove aktivnosti nesmanjenom dinamikom.

Analiza propisanih uslova za imenovanja direktora javnih ustanova i preduzeća u Kantonu Sarajevo

I Uvod

Uredbom o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo osnovan je i utvrđen djelokrug rada i nadležnosti Ureda.

Prema članu 5. navedene uredbe, Ured je nadležan za provođenje aktivnosti na prevenciji korupcije kao i prikupljanju podataka i informisanju nadležnih o uočenim radnjama koje mogu imati koruptivne elemente.

U istom članu Uredbe, tačka g) propisuje da je Ured nadležan za objedinjavanje prikupljenih podataka, sačinjavanje analiza i informisanje nadležnih u skladu sa ovom uredbom.

Postupajući u skladu sa navedenim nadležnostima, Ured je u proteklom periodu zatražio od svih ustanova, preduzeća i fondova u Kantonu Sarajevo (javnih institucija) dostavljanje podataka o propisanim/definisanim uslovima za direktore/v.d. direktore i izvršne direktore/v.d. izvršne direktore, izvode iz akata kojima su definisani/propisani predmetni uslovi, kao i informaciju o izmjeni ovih uslova u posljednje dvije godine.

Razlog koji je prethodio ovoj aktivnosti Ureda jeste veći broj zaprimljenih prijava navodnih nepravilnosti u pogledu ispunjavanja uslova propisanih u statutima/pravilnicima javnih ustanova i preduzeća u Kantonu Sarajevo koji se odnose na imenovanja direktora.

II Cilj Analize

Cilj Analize propisanih uslova za direktore/v.d. direktore i izvršne direktore/v.d. izvršne direktore (direktore) u javnim institucijama u Kantonu Sarajevo jeste sagledati zakonske, podzakonske i interne akte u segmentu definisanja propisanih uslova, identifikovati potencijalne rizike, te predložiti mjere nadležnim organima za ublažavanje odnosno eventualno eliminisanje istih. Analiza je nastala kao odgovor na sve veći broj nepravilnosti uočenih u ovoj oblasti.

III Analiza propisanih uslova

Ured je u proteklom periodu izvršio analizu propisanih uslova za direktore u javnim institucijama u Kantonu Sarajevo, a na osnovu dostavljenih podataka od strane ovih institucija.

Predmet analize bili su propisani uslovi za direktore iz sljedećih oblasti javnih institucija u Kantonu Sarajevo:

1. Oblast obrazovanja:
  - Osnovno obrazovanje
  - Srednje obrazovanje
  - Visoko obrazovanje
2. Oblast rada i socijalne politike
3. Oblast zdravstva
4. Oblast kulture i sporta
5. Javna preduzeća
6. Fondovi iz oblasti boračke zaštite
7. Ustanova iz oblasti zaštićenih prirodnih područja
8. Turistička zajednica.

Podaci su prikupljeni tokom 9. i 10. mjeseca 2021. godine, a u nastavku teksta prikazana je analiza propisanih uslova za direktore u javnim institucijama u Kantonu Sarajevo, razvrstana po oblastima.

1. Ustanove iz oblasti obrazovanja

U ustanovama iz oblasti **osnovnog obrazovanja** uslovi za direktora propisani su u Zakonu o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 23/17, 33/17, 30/19, 34/20 i 33/21) i Pravilniku o izboru, imenovanju i razrješenju direktora osnovnih škola Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 2/18, 32/18 i 30/19).

Zakon o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/17, 30/19 i 33/21) i Pravilnik o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 46/18) definiju uslove za direktora u ustanovama iz oblasti **srednjeg obrazovanja**.

Navedeni propisi, pored općih i posebnih uslova za imenovanje direktora u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja, propisuju da na navedenu funkciju ne mogu biti imenovana lica koja imaju smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa **Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o sukobu interesa)** i **Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o imenovanjima)**.

Kada je u pitanju oblast **visokog obrazovanja**, Zakon o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 33/17, 26/19, 35/20, 40/20 i 39/21) i Statut Univerziteta u Sarajevu propisuju uslove rukovodioca organizacionih jedinica, odnosno dekana fakulteta / akademija, dok Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 26/16) i Statut Univerziteta u Sarajevu od 28.11.2018. godine, propisuju uslove za direktora naučnoistraživačkih instituta.

Odredbe **Zakona o sukobu interesa i Zakon o imenovanjima** ne primjenjuje se u postupku izbora rukovodioca organizacionih jedinica, dekana fakulteta/akademija, dok kod izbora direktora instituta, Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti u članu 24. stav (17) propisuje da

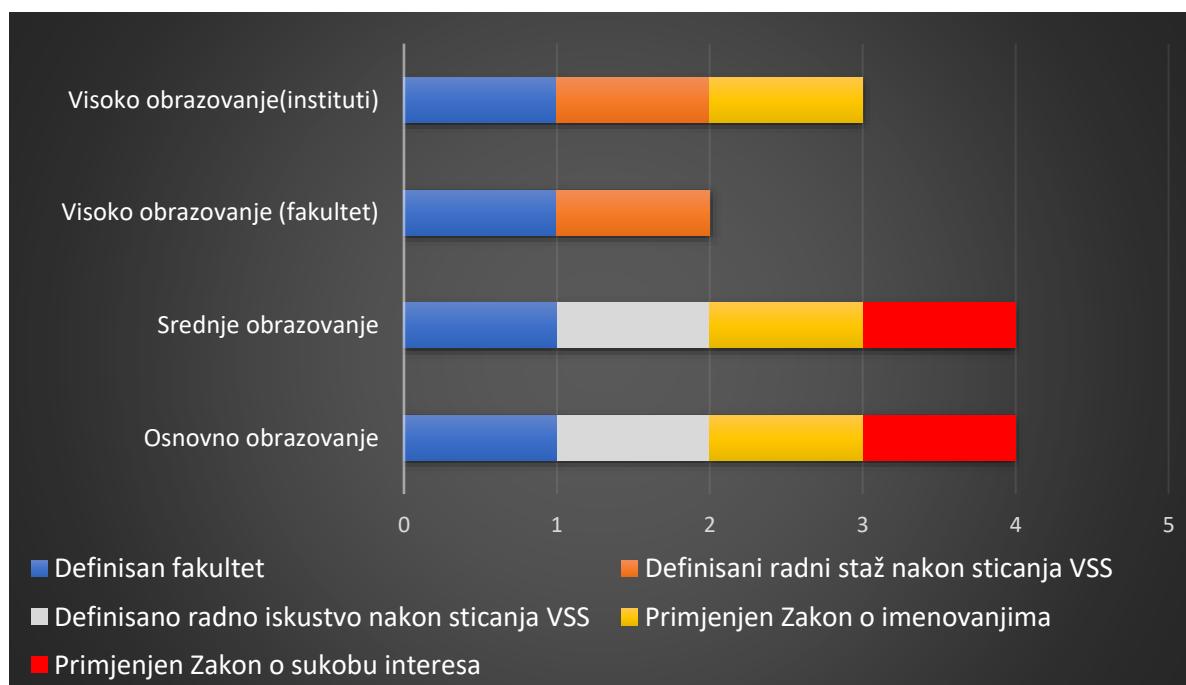
direktor u toku mandata ne može, između ostalog, biti politički angažiran u stranačkom rukovodstvu, zakonodavnoj, izvršnoj ili sudskoj vlasti bilo kojeg nivoa u vlasti, a što predviđa i Zakon o imenovanjima.

Kada su u pitanju propisani uslovi za direktore i dekane u ustanovama iz oblasti obrazovanja (osnovno, srednje i visoko), Ured je na osnovu dostavljene dokumentacije od ustanova konstatovao da su isti jasno definisani u pogledu **stručne spreme, definisanja radnog staža/iskustva** nakon sticanja visoke stručne spreme, odnosno **staža/iskustva** iz djelatnosti predmetnih ustanova.

Uslovi za direktore i dekane u ustanovama iz oblasti obrazovanja nisu se mijenjali u posljednje dvije godine.

R.b.	Oblast	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisano radno iskustvo nakon sticanja VSS	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Osnovno obrazovanje	Da		Da	Da	Da
2.	Srednje obrazovanje	Da		Da	Da	Da
3.	Visoko obrazovanje (fakulteti)	Da	Da			
4.	Visoko obrazovanje (instituti)	Da	Da		Da	
Ukupno		4	2	2	3	2

Tabela 30: Prikaz definisanih uslova za direktore i dekane u ustanovama iz oblasti obrazovanja

Grafikon 34: Ukupan broj definisanih uslova za direktore i dekane u ustanovama iz oblasti obrazovanja

2. Ustanove iz oblasti rada i socijalne politike

Uslovi za imenovanje direktora u ustanovama iz oblasti **rada i socijalne politike** propisani su u Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 38/14-prečišćeni tekst, 28/16, 44/17 i 28/18), Pravilniku o vrsti stručne spreme i proceduri izbora i imenovanja direktora javnih ustanova iz oblasti socijalne zaštite („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/18 i 22/19) i pravilima ustanova.

Prema članu 113. navedenog Zakona za direktora ustanove može biti imenovano lice koje ispunjava sljedeće uvjete:

- da je državljanin Bosne i Hercegovine,
- da ima završen VII stepen stručne spreme, odnosno završen najmanje prvi ciklus bolonjskog studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje četiri studijske godine sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/ Bachelor (240 ECTS bodova),
- da ima najmanje pet godina radnog staža od kojih najmanje tri godine na rukovodećim poslovima,
- da ima opštu zdravstvenu sposobnost,
- da nije osuđivan za krivično djelo koje je nespojivo sa obavljanjem dužnosti direktora,
- da nije osuđivan za prekršaj koji je nespojiv sa obavljanjem dužnosti direktora.

Zakon u istom članu propisuje da „**Bliži uvjeti za imenovanje direktora ustanove koji se odnose na vrstu stručne spreme, urediće se pravilnikom koji donosi ministar**“.

Ministar rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica u skladu sa ovim Zakonom donio je 2018. godine Pravilnik o vrsti stručne spreme i proceduri izbora i imenovanja direktora javnih ustanova iz oblasti socijalne zaštite, u kojem se u članu 2. propisuje vrsta stručne spreme, u pogledu da „**Za direktora ustanove može se imenovati lice koje ima stručnu spremu iz oblasti socijalnog rada, psihologije, pedagogije i prava**“.

Ovaj Pravilnik izmijenjen je 2019. godine, te trenutno prema istom za direktora ustanova iz oblasti rada i socijalne politike može biti imenovano lice koje ima stručnu spremu **iz oblasti društvenih nauka**, kao vrstu stručne spreme.

Shodno navedenom, Ured je **utvrđio da je donošenjem izmjena Pravilnika iz 2019. godine došlo do povrede člana 113. stav (2) Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo** iz razloga što su se izmjenama Pravilnika korigovali uslovi u pogledu tačno definisane vrste stručne spreme (nazivi fakulteta) za lica koja mogu biti imenovana za direktora ustanova iz oblasti rada i socijalne politike, te su trenutno propisani uslovi u pogledu vrste stručne spreme u istom, definisani po grupaciji fakulteta.

Imajući u vidu djelatnosti ustanova iz oblasti rada i socijalne politike propisane u Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo i trenutno propisanog uslova u pogledu vrste stručne spreme „**iz oblasti društvenih nauka**“, Ured je mišljenja da se isti treba izmijeniti i tačno propisati (precizirati) o kojim fakultetima se radi, kao što je bilo u Pravilniku iz 2018. godine, te na taj način trenutni Pravilnik uskladiti sa zakonskim odredbama.

Podsjećanja radi, na internet stranici Univerziteta u Sarajevu (<https://www.unsa.ba/org-jedinica>) nalazi se dokument koji sadrži popis fakulteta po grupaciji, te u grupaciju **društvenih**

nauka spadaju sljedeći fakulteti: Ekonomski fakultet, Fakultet političkih nauka, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Fakultet za upravu i Pravni fakultet.

Prema ovom dokumentu lica koja imaju stručnu spremu iz oblasti psihologije i pedagogije koja je osnovna djelatnost u većini ustanova iz oblasti rada i socijalne politike, koje se izučavaju na Filozofskom fakultetu, ne bi mogla biti imenovane za direktora predmetnih ustanova, jer ovaj fakultet spada u grupaciju humanističkih nauka.

Napominjemo da su u prvobitnom Pravilniku iz 2018. godine, pored prava i socijalnog rada, psihologija i pedagogija bile propisane kao vrsta uslova stručne spreme za direktora koji se imenuje u ustanove iz predmetne oblasti, a što je prema sadašnjem definisanju predmetnog uslova eliminisano, jer navedeni fakulteti ne spadaju u propisanu oblast.

Pored navedenog uslova (vrsta stručne spreme) koji nije jasno definisan, Ured je konstatovao da u ustanovama iz ove oblasti nisu jasno definisani ni uslovi koji se odnose na **radni staž** iz razloga što Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo ne propisuje da je potreban radni staž koji je stečen u struci nakon završene visoke stručne spreme. Također, kao uslov za imenovanje direktora Zakon ne propisuje ni **staž/iskustvo u oblasti djelatnosti** kojom se ustanove iz oblasti rada i socijalne politike bave, naveden je staž na rukovodećim poslovima bez preciziranja stepena stručne spreme sa kojim je radni staž stečen.

Navedeni propisi ne tretiraju odredbe **Zakona o imenovanjima** koje propisuju da za direktora u institucijama ne može biti imenovano **lice koje je na funkciji u političkoj stranci**, u smislu smetnji za imenovanje na funkciju direktora u ustanovama iz ove oblasti.

U ustanovama iz predmetne oblasti djelimično se primjenjuju odredbe **Zakona o sukobu interesa** i to na način da **direktor ustanove ne može biti predsjednik i član upravnog odbora i predsjednik i član nadzornog odbora bilo koje ustanove nezavisno od oblasti za koju je ustanova osnovana, a koja djeluje u Bosni i Hercegovini**.

Zakon o sukobu interesa propisuje situacije nespojivosti s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositeljima izvršne funkcije ili savjetnika, a koje se odnose na sljedeće:

- Članstvo u upravnom odboru, nadzornom odboru, skupštini, upravi ili menadžmentu ili u svojstvu ovlaštene osobe u javnom poduzeću nespojivo je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Članstvo u upravnom ili nadzornom odboru ili obnašanje funkcije direktora direkcije ili agencije za privatizaciju nespojivi su s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Angažman u privatnom poduzeću u uvjetima u kojima se stvara sukob interesa, nespojiv je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Izabrani dužnosnici, nositelji izvršnih funkcija i savjetnici moraju podnijeti ostavku na svaku od nespojivih funkcija i poslova najkasnije u roku od tri dana nakon preuzimanja javne funkcije.

R.b.	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisano radno iskustvo nakon sticanja VSS	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Ne	Ne	Ne	Ne	Djelimično
UKUPNO USTANOVA IZ OBLASTI RADA I SOCIJALNE POLITIKE: 8					

Tabela 31: Prikaz definisanih uslova za direktore u ustanovama iz oblasti rada i socijalne politike

Sve institucije iz predmetne oblasti (**osam ustanova**) dostavile su Uredu tražene podatke u vezi sa propisanim uslovima za direktore i isti su bili predmet analize od strane Ureda.

U ovim institucijama predmetni uslovi mijenjali su se 2019. godine izmjenom Pravilnika o vrsti stručne spreme i proceduri izbora i imenovanja direktora javnih ustanova iz oblasti socijalne zaštite, od strane ministra rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica, u pogledu grupisanja fakulteta kao uslova vrste stručne spreme.

3. Ustanove iz oblasti zdravstva

Uslovi za imenovanje direktora u ustanovama iz **oblasti zdravstva** propisani su u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti FBiH („Službene novine FBiH“, br. 46/10 i 75/13), Pravilniku o uvjetima u pogledu vrste završenog fakulteta zdravstvenog usmjerenja koje moraju ispuniti osobe koje konkuriraju za direktora zdravstvene ustanove („Službene novine FBiH“, broj: 77/17), Pravilniku o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji iz zdravstvenog menadžmenta i statutima ovih ustanova, statutima i pravilnicima o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mјesta u ovim ustanovama.

Prema dostavljenoj dokumentaciji od strane ustanova iz oblasti zdravstva Ured je konstatovao da je uslov za imenovanje direktora koji se odnosi na **vrstu stručne spreme (definisanje fakulteta)** jasno definisan u članu 66. Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH, jer isti propisuje da direktor zdravstvene ustanove mora imati medicinski, stomatološki odnosno farmaceutski fakultet, najmanje pet godina radnog iskustva u struci, znanje o zdravstvenom menadžmentu koje dokazuje certifikatom o obavljenoj edukaciji iz zdravstvenog menadžmenta, odnosno završenoj specijalizaciji iz zdravstvenog menadžmenta ili završenom postdiplomskom studiju iz zdravstvenog menadžmenta, te ispunjavati i druge uvjete propisane aktom o osnivanju, odnosno statutom.

Iz navedenih odredaba Zakona konstatovano je da su i uslovi koji se odnose na **radno iskustvo** u struci, kao i **radno iskustvo iz djelatnosti** ustanova jasno definisani.

Jedan od uslova koji je propisan u aktima kojima se definišu uslovi za direktora u ustanovama iz oblasti zdravstva odnosi se i na prezentiranje **programa rada i razvoja** ustanove u stručnom i ekonomsko finansijskom smislu za mandatni period prilikom imenovanja na ovu funkciju.

Odredbe Zakona o imenovanjima i Zakona o sukobu interesa koje propisuju situacije nespojivosti s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositeljima izvršne funkcije ili savjetnika nisu propisane kod imenovanja direktora u ustanovama iz oblasti zdravstva, kao smetnja za imenovanje na predmetnu funkciju.

R.b.	Definisan fakultet	Definisano radno iskustvo nakon sticanja VSS	Definisano radno iskustvo iz djelatnosti ustanova	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Da	Da	Da	Da	Ne	Ne
UKUPNO USTANOVA IZ OBLASTI ZDRAVSTVA: 10						

Tabela 32: Prikaz definisanih uslova za direktore u ustanovama iz oblasti zdravstva

Od **13 ustanova** iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo **10 ustanova** je dostavilo Uredu tražene podatke i iste su bile predmet analize, dok **tri ustanove** nisu dostavile podatke i to: Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo i JU Zavod za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP-a Kantona Sarajevo.

Predmetni uslovi u ustanovama iz oblasti zdravstva nisu se mijenjali u posljednje dvije godine.

4. Ustanove iz oblasti kulture i sporta

Prema dostavljenim podacima od strane svih **(12) ustanova** iz oblasti kulture i sporta, Ured je konstatovao da su uslovi za imenovanje direktora u istim propisani u pravilima ovih ustanova. Upravni odbori shodno odredbama zakona/pravila iz oblasti ustanova kulture i sporta donose pravila, a na ista prema aktima o osnivanju ovih ustanova Vlada Kantona Sarajevo daje saglasnost.

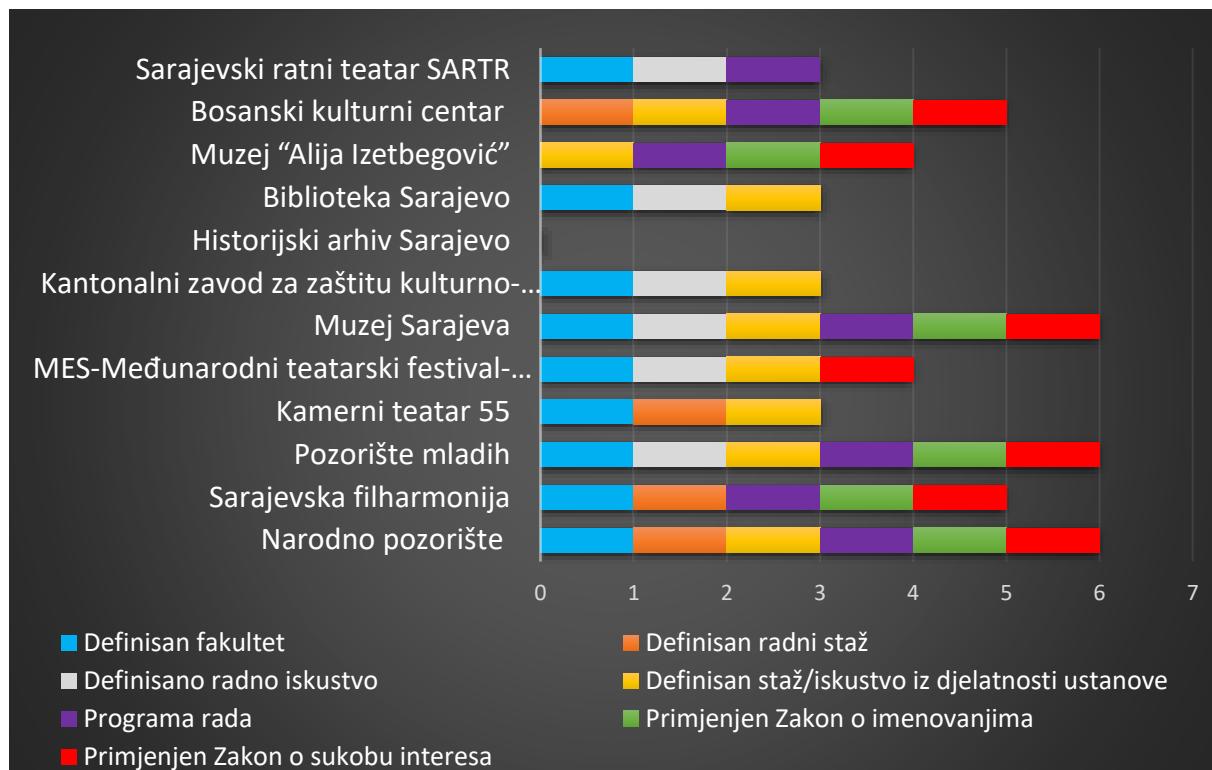
Na osnovu dokumentacije, Ured je konstatovao da se propisani uslovi za direktora u ustanovama iz oblasti kulture i sporta odnose na sljedeće:

1. Propisana **stručna spremna**, vrsta fakulteta. Od **12 ustanova** iz oblasti kulture i sporta, u **devet ustanova** jasno je definisan ovaj uslov, tj. naveden (preciziran) je fakultet kao uslov, dok u **tri ustanove** nije, predviđena je grupacija fakulteta.
2. Uslov koji se odnosi na **radni staž/iskustvo** nakon sticanja visoke stručne spreme, odnosno u staž/iskustvo u struci, od **12 ustanova** čija je dokumentacija bila predmet analize u **10 ustanova** ovaj uslov je definisan, dok u **dvije ustanove** nije.
3. Uslov koji se odnosi na staž/iskustvo iz **djelatnosti ustanove** definisan je u **devet ustanova**, dok u **tri ustanove** nije.
4. Predlaganje **programa rada ustanove** za mandatni period prilikom imenovanja za direktora u predmetnim ustanovama, kao uslov propisan je u **sedam ustanova** dok u **pet ustanova** nije.
5. Kada je u pitanju primjena odredbe Zakona o imenovanjima koja se odnosi na to da **lice koje je na funkciji u političkoj stranci** ne može biti imenovano za direktora, u **šest ustanova** je propisano kao uslov za imenovanje direktora, u **šest ustanova** nije.
6. Od **12 ustanova** čija je dokumentacija analizirana, u **pet ustanova**, kao uslov za imenovanje direktora ne primjenjuju se odredbe Zakona o sukobu interesa koje propisuju situacije nespojivosti s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositeljima izvršne funkcije ili savjetnika, dok u **sedam ustanova** primjenjuju, a iste se odnose na:
  - Članstvo u upravnom odboru, nadzornom odboru, skupštini, upravi ili menadžmentu ili u svojstvu ovlaštene osobe u javnom poduzeću nespojivo je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.

- Članstvo u upravnom ili nadzornom odboru ili obnašanje funkcije direktora direkcije ili agencije za privatizaciju nespojivi su s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Angažman u privatnom poduzeću u uvjetima u kojima se stvara sukob interesa, nespojiv je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Izabrani dužnosnici, nositelji izvršnih funkcija i savjetnici moraju podnijeti ostavku na svaku od nespojivih funkcija i poslova najkasnije u roku od tri dana nakon preuzimanja javne funkcije.

R. b.	Naziv ustanove	Definisan fakultet	Definisan radni staž	Definisano radno iskustvo	Definisan staž/iskustvo iz djelatnosti ustanove	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanji ma	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1	Narodno pozorište	Da	Da		Da	Da	Da	Da
2	Sarajevska filharmonija	Da	Da		Ne	Da	Da	Da
3	Pozorište mladih	Da		Da	Da	Da	Da	Da
4	Kamerni teatar 55	Da	Da		Da	Ne	Ne	Ne
5	MES- Međunarodni teatarski festival-Scena MESS	Da		Da	Da	Ne	Ne	Da
6	Muzej Sarajeva	Da		Da	Da	Da	Da	Da
7	Kantonalni zavod za zaštitu kulturno- istorijskog naslijeđa	Da		Da	Da	Ne	Ne	Ne
8	Historijski arhiv Sarajevo	Ne		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
9	Biblioteka Sarajevo	Da		Da	Da	Ne	Ne	Ne
10	Muzej „Alija Izetbegović“	Ne		Ne	Da	Da	Da	Da
11	Bosanski kulturni centar	Ne	Da		Da	Da	Da	Da
12	Sarajevski ratni teatar SARTR	Da		Da	Ne	Da	Ne	Ne
UKUPNO: 12		9	4	6	9	7	6	7

Tabela 33: Prikaz definisanih uslova za direktore u ustanovama iz oblasti kulture i sporta

Grafikon 35: Prikaz broja definisanih uslova za direktore u ustanovama po institucijama

Prilikom analize dostavljene dokumentacije Ured je utvrdio da u nekim od ustanova iz predmetne oblasti (JU Narodno pozorište Sarajevo, JU Sarajevska filharmonija, Muzej Sarajeva i JU Historijski arhiv Sarajevo) akti o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta datiraju iz 2006. ili 2008. godine i da isti nisu usklađeni za zakonskim, podzakonskim i internim propisima ustanova koji su stupili na snagu nakon navedenih godina. Ured je mišljenja da se isti moraju uskladiti sa važećom pravnom regulativom koja je na snazi.

Uslovi za direktora u ustanovama iz oblasti kulture i sporta u posljednje dvije godine nisu se mijenjali.

Sve ustanove iz oblasti kulture i sporta u Kantonu Sarajevo (12 ustanova) dostavile su Uredu tražene podatke i isti su bili predmet analize.

5. Javna preduzeća

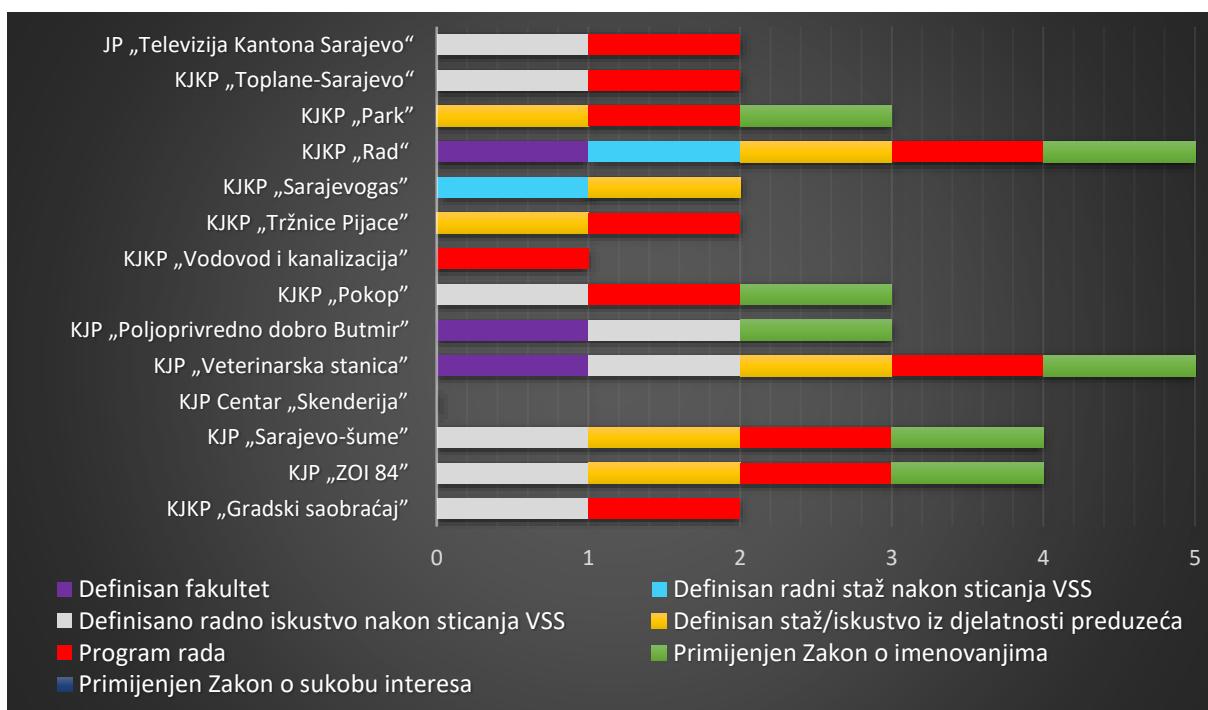
5.1. Propisani uslovi za direktora/v.d. direktora u javnim preduzećima i njihove izmjene

U **javnim preduzećima** u Kantonu Sarajevo uslovi za direktore propisani su u statutima ovih preduzeća koje donose skupštine preduzeća.

Ured je nakon izvršene analize dostavljenih propisanih uslova za direktore u javnim preduzećima u Kantonu Sarajevo konstatovao sljedeće:

1. Kada je u pitanju definisanje uslova koji se odnosi na **stručnu spremu** (završen fakultet) u većini preduzeća je to definisano po grupaciji/smjeru fakulteta. Od **14 preduzeća** koji su bili predmet analize samo je u **tri preduzeća** tačno definisan fakultet.

2. Uslov koji se odnosi na **radni staž ili iskustvo**, od **14 preduzeća**, u **dva preduzeća** propisan je radni staž u struci dok je radno iskustvo propisano **u osam preduzeća**. U **četiri preduzeća**, od **14** koji su bili predmet analize propisani uslov koji se odnosi na iskustvo je nejasan, te iz istog se ne može utvrditi o kojem iskustvu se radi, da li iskustvu stečenom nakon visoke stručne spreme ili nekom drugom iskustvu.
3. **Staž/iskustvo iz djelatnosti** preduzeća, kao uslov za imenovanje direktora propisano je kao uslov u **sedam preduzeća** dok u **sedam preduzeća** nije. Ovaj uslov u statutima preduzeća nije jasno definisan iz razloga što ne precizira vremenski period stečenog iskustva, te iz istog proizilazi da se može raditi o iskustvu u trajanju od nekoliko dana, mjeseci ili godina.
4. Uslov koji se odnosi na prezentiranje/ponudu **programa rada preduzeća** za mandatni period lica koje se imenuje za direktora preduzeća, od **14 preduzeća** koja su bila predmet analize, isti je propisan u **11 preduzeća** dok u **tri preduzeća** nije.
5. Kada je u pitanju primjena odredbe Zakona o imenovanjima koja se odnosi na to da **lice koje je na funkciji u političkoj stranci** ne može biti imenovano za direktora, u **sedam preduzeća** se primjenjuje ova odredba, dok u **sedam preduzeća** ista nije propisana. Također, Zakon o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) u članu 12. propisuje da u **„upravu ne mogu biti imenovana lica koja vrše funkciju u političkim strankama“**. U **sedam preduzeća** odredbe ovog zakona su primijenjene.
6. Kada je u pitanju primjena odredbi Zakona o sukobu interesa koje propisuju situacije nespojivosti s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositeljima izvršne funkcije ili savjetnika, odnosno smetnje za imenovanje na predmetnu funkciju, u **četiri preduzeća** su djelimično propisane i to na sljedeći način: **smetnje za imenovanje lica na funkciju direktora imaju lica koja vrše funkciju predsjednika ili člana nadzornog odbora ili uprave drugog društva ili institucije**. U **10 preduzeća** odredbe Zakona o sukobu interesa prilikom imenovanja direktora, prema dostavljenoj dokumentaciji Uredu ne primjenjuju se.

Grafikon 36: Prikaz definisanih uslova za direktore u javnim preduzećima, uz napomenu da je Zakon o sukobu interesa djelimično primijenjen u četiri preduzeća

R. b.	Naziv preduzeća	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisano radno iskustvo nakon sticanja VSS	Definisan staž/iskustvo iz djelatnosti preduzeća	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	KJKP „Gradski saobraćaj”	Ne		Da	Ne	Da	Ne	<i>Djelimično</i>
2.	KJP „ZOI 84”	Ne		Da	Da	Da	Da	Ne
3.	KJP „Sarajevo-šume”	Ne		Da	Da	Da	Da	Ne
4.	KJP Centar „Skenderija”	Ne		Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
5.	KJP „Veterinarska stanica”	Da		Da	Da	Da	Da	Ne
6.	KJP „Poljoprivredno dobro Butmir”	Da		Da	Ne	Ne	Da	Ne
7.	KJKP „Pokop”	Ne		Da	Ne	Da	Da	<i>Djelimično</i>
8.	KJKP „Vodovod i kanalizacija”	Ne		Ne	Ne	Da	Ne	Ne
9.	KJKP „Tržnice Pijace”	Ne		Ne	Da	Da	Ne	Ne
10.	KJKP „Sarajevogas”	Ne	Da		Da	Ne	Ne	Ne
11.	KJKP „Rad“	Da	Da		Da	Da	Da	<i>Djelimično</i>
12.	KJKP „Park”	Ne		Ne	Da	Da	Da	<i>Djelimično</i>
13.	KJKP „Toplane”	Ne		Da	Ne	Da	Ne	Ne
14.	JP „Televizija kantona Sarajevo”	Ne		Da	Ne	Da	Ne	Ne
UKUPNO		3	2	8	7	11	7	1

Tabela 34: Prikaz definisanih uslova za direktore u javnim preduzećima

Uslov za direktore koji se najčešće mijenja u statutima preduzeća, prema dostavljenoj i analiziranoj dokumentaciji iz javnih preduzeća u Kantonu Sarajevo odnosi se na **stručnu spremu**, dodaju se novi fakulteti ili se propisuje grupacija/smjer istih (npr. društveni smjer, tehnički smjer itd.).

Dalje, uslov koji se odnosi na **radno iskustvo** je mijenjan u pogledu smanjivanja broja godina potrebnog iskustva, kao i uslov koji se odnosi na potrebno radno iskustvo iz **djelatnosti preduzeća** u kojem se imenuje direktor.

U jednom preduzeću predmet izmjene statuta bio je brisanje uslova „za direktora i izvršnog direktora preduzeća ne mogu biti imenovana lica koja vrše funkciju u političkoj stranci“, a što je u suprotnosti sa Zakonom o imenovanjima i Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji u članu 12. propisuje da u „**upravu ne mogu biti imenovana lica koja vrše funkciju u političkim strankama**“.

Kada je u pitanju izmjena uslova za direktore u posljednje dvije godine, prema dostupnoj dokumentaciji Ured je konstatovao da se u **10 preduzeća** isti nisu mijenjali dok je u **tri preduzeća** bilo izmjena.

Sva **javna preduzeća** u Kantonu Sarajevo (**14 preduzeća**) dostavila su tražene podatke Uredu i bila su predmet analize.

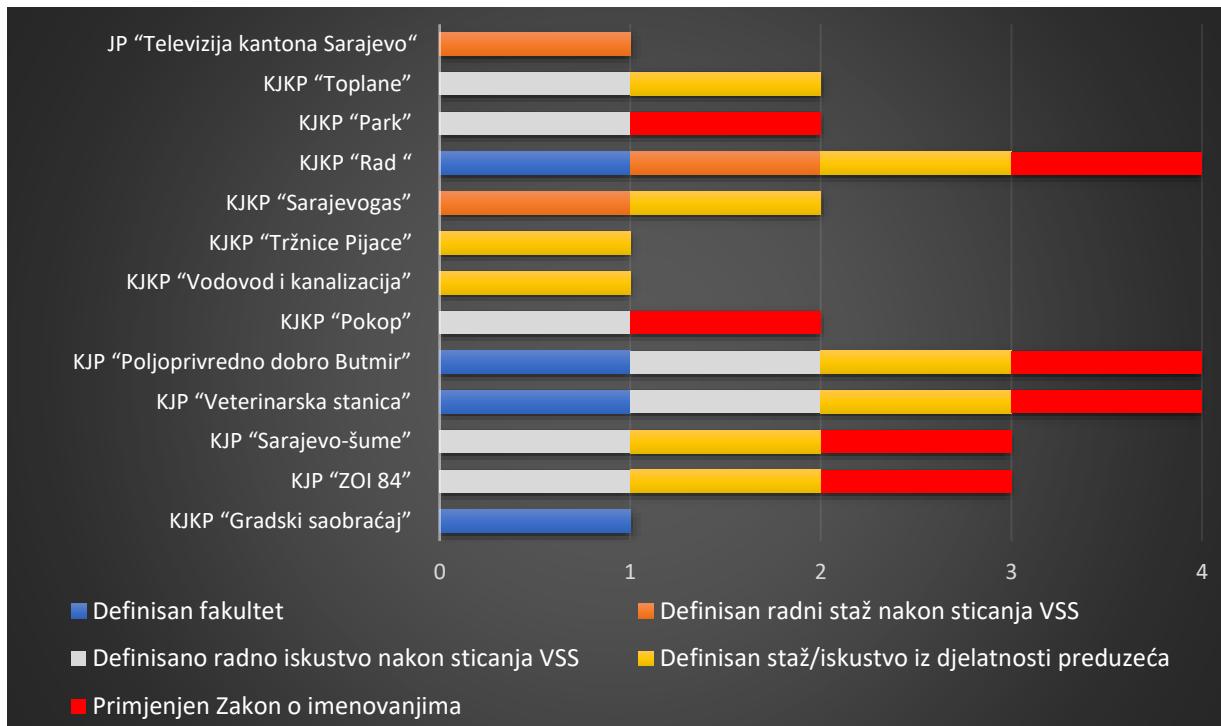
5.2. Propisani uslovi za izvršnog direktora/v.d. izvršnog direktora u javnim preduzećima i njihove izmjene

U **javnim preduzećima** u Kantonu Sarajevo uprave preduzeća pored direktora čine i izvršni direktori. Uslovi za izvršnog direktora propisani su u statutima ovih preduzeća koje donose skupštine preduzeća.

Nakon analize dostavljene dokumentacije od strane **13 javnih preduzeća** u Kantonu Sarajevo u pogledu propisanih uslova za izvršne direktore Ured je konstatovao slijedeće:

1. Uslov koji se odnosi na **stručnu spremu u četiri preduzeća** definisan je dok u **devet preduzeća** nije.
2. Kada je u pitanju definisanje radnog staža/iskustva u **tri preduzeća** propisan je radni staž u struci. U **sedam preduzeća** uslov koji se odnosi na iskustvo jasno je definisan, dok u **tri preduzeća** nije i ne može se sa sigurnošću utvrditi o kojem iskustvu se radi.
3. Staž/iskustvo iz djelatnosti preduzeća, kao uslov za imenovanje izvršnog direktora propisano je kao uslov u **devet preduzeća** dok u **četiri preduzeća** nije. Ovaj uslov u statutima preduzeća nije jasno definisan iz razloga što ne precizira vremenski period stečenog iskustva, te iz istog proizilazi da se može raditi o iskustvu u trajanju od nekoliko dana, mjeseci ili godina.
4. Kada je u pitanju primjena odredbe Zakona o imenovanjima koja se odnosi na to da **lice koje je na funkciji u političkoj stranci** ne može biti imenovano za izvršnog direktora, u **šest preduzeća** nije propisano kao uslov za imenovanje izvršnog direktora dok u **sedam preduzeća** jeste.

Također, Zakon o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) u članu 12. propisuje da u „**upravu ne mogu biti imenovana lica koja vrše funkciju u političkim strankama**“.

Grafikon 37: Prikaz definisanih uslova za izvršne direktore u javnim preduzećima

R.b.	Naziv preduzeća	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisano radno iskustvo nakon sticanja VSS	Definisan staž/iskustvo iz djelatnosti preduzeća	Primjenjen Zakon o imenovanjima
1.	KJKP „Gradski saobraćaj“	Da		Ne	Ne	Ne
2.	KJP „ZOI 84“	Ne		Da	Da	Da
3.	KJP „Sarajevo-šume“	Ne		Da	Da	Da
4.	KJP „Veterinarska stanica“	Da		Da	Da	Da
5.	KJP „Poljoprivredno dobro Butmir“	Da		Da	Da	Da
6.	KJKP „Pokop“	Ne		Da	Ne	Da
7.	KJKP „Vodovod i kanalizacija“	Ne		Ne	Da	Ne
8.	KJKP „Tržnice Pijace“	Ne		Ne	Da	Ne
9.	KJKP „Sarajevogas“	Ne	Da		Da	Ne
10.	KJKP „Rad“	Da	Da		Da	Da
11.	KJKP „Park“	Ne		Da	Ne	Da
12.	KJKP „Toplane“	Ne		Da	Da	Ne
13.	JP „Televizija kantona Sarajevo“	Ne	Da		Ne	Ne
UKUPNO		4	3	7	9	7

Tabela 35: Prikaz definisanih uslova za izvršne direktore u javnim preduzećima

Ured je na osnovu dostavljene dokumentacije konstatovao da su izmjene uslova za izvršne direktore vršene na identičan način kao i za direktore, a isto je prikazano u dijelu **5.1. Propisani uslovi za direktora/v.d. direktora u javnim preduzećima i njihove izmjene** ovog dokumenta.

6. Fondovi iz oblasti boračke zaštite

Uslovi za direktora u fondovima iz oblasti boračke zaštite propisani su u pravilima i pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Prema dostavljenim podacima iz **dva fonda** koliko ih je iz ove oblasti, Ured je konstatovao da je propisani uslov za direktore u pogledu **stručne spreme u jednom fondu** jasno definisan, navedeni su nazivi fakulteta, dok u jednom fondu nije, propisana je grupacija fakulteta.

Uslov koji se odnosi na **radni staž**, jasno je definisan u ovim fondovima.

U **jednom fondu** kao poseban uslov propisano je i predlaganje Programa rada za mandatni period prilikom imenovanja direktora, dok u **jednom fondu** ovaj uslov nije propisan.

Odredbe **Zakona o imenovanjima** i **Zakona o sukobu interesa**, kao opći uslov propisan je u jednom fondu dok ove odredbe prema dostupnoj dokumentaciji nisu propisane u jednom fondu kao opći uslov za imenovanje direktora.

Radni staž/iskustvo **iz djelatnosti fondova** nije propisan kao uslov za imenovanje direktora u ovim fondovima.

R.b.	Fond	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisan radni staž/iskustvo iz djelatnosti fonda	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Fond Memorijala	Ne	Da	Ne	Da	Da	Da
2.	Fond „Ikre“	Da	Da	Ne	Ne	Ne	Ne
UKUPNO		1	2	0	1	1	1

Tabela 36: Prikaz definisanih uslova za direktore u fondovima iz oblasti boračke zaštite

7. Ustanova iz oblasti zaštićenih prirodnih područja

U Kantonalnoj javnoj ustanovi za zaštićena prirodna područja uslovi da direktora/v.d. direktora propisani su u Pravilima ove ustanove, a u skladu sa Zakonom o ustanovama („Službene list Bosne i Hercegovine“, br. 6/92, 8/93 i 13/94).

Uslov za imenovanje direktora koji se odnose na **stručnu spremu** nije jasno definisan iz razloga što nisu precizirani nazivi fakulteta potrebni za ispunjavanje ovog uslova, navedena je pored pravnog i ekonomskog fakulteta i grupacija predmeta, a koja se odnosi na biotehničke nauke.

Radni staž nakon sticanja visoke stručne spreme, kao uslov za imenovanje direktora, propisan je jasno i odnosi se na staž u struci nakon sticanja visoke stručne spreme.

U pravilima predmetne ustanove, jedan od posebnih uslova za direktora je i predlaganje **programa rada** za mandatni period u ustanovi.

Odredbe **Zakona o imenovanjima** nisu propisane kao smetnje za imenovanje direktora ove ustanove, dok odredbe **Zakona o sukobu interesa** djelimično se primjenjuju i to na način da direktor ustanove ne može biti član upravnog odbora, ne navodeći o čijem odboru se radi, da li predmetne ili neke druge ustanove.

Radni staž/iskustvo **iz djelatnosti predmetne ustanove** nije propisan kao uslov za imenovanje direktora u ovim fondovima.

R. b.	Oblast	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisan radni staž/iskustvo iz djelatnosti ustanove	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Zaštićena prirodna područja	Ne	Da	Ne	Da	Ne	Djelimično
	UKUPNO	0	1	0	1	0	0

Tabela 37: Prikaz definisanih uslova za direktora u KJU za zaštićena prirodna područja

8. Turistička zajednica

U Statutu Turističke zajednice Kantona Sarajevo propisano je da predsjednik Turističke zajednice predstavlja i zastupa Turističku zajednicu.

U Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta propisani su uslovi za predsjednika.

Uslov koji se odnosi na **stručnu spremu** grupisan je po fakultetima, iz čega proizilazi da isti nije jasno definisan.

Radno iskustvo nije jasno definisano, jer je propisano pet godina, od toga najmanje tri godine na rukovodnim poslovima. Iz ovako propisanog uslova ne može se zaključiti o kojem iskustvu se radi, da li je to iskustvo stečeno nakon završene visoke stručne spreme ili iskustva stečenog prije završene visoke stručne spreme, odnosno iskustva u struci.

Radni staž/iskustvo iz **djelatnosti** Turističke zajednice nije predviđeno kao uslov.

Odredbe Zakona o imenovanjima i Zakona o sukobu interesa, kao smetnje za imenovanje predsjednika Turističke zajednice nisu predviđene za imenovanje na predmetnu funkciju.

Također, kao uslov za imenovanje predsjednika u aktu u kojem su propisani uslovi za predsjednika Turističke zajednice nije predviđeno ni predlaganje **programa rada** za mandatni period u Turističkoj zajednici Kantona Sarajevo.

R.b.	Oblast	Definisan fakultet	Definisan radni staž nakon sticanja VSS	Definisan radni staž/iskustvo iz djelatnosti ustanove	Program rada	Primijenjen Zakon o imenovanjima	Primijenjen Zakon o sukobu interesa
1.	Turistička zajednica	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
	UKUPNO	0	0	0	0	0	0

Tabela 38: Prikaz definisanih uslova za predsjednika Turističke zajednice

IV Zaključci i preporuke za postupanje

Ured je nakon izvršene analize propisanih uslova za direktore/v.d direktore i izvršne direktore/v.d izvršne direktore u javnim institucijama u Kantonu Sarajevo utvrdio da isti nisu jasno definisani u većini javnih institucija. Najveći broj nepravilnosti i neusklađenosti zabilježen je u javnim preduzećima, što pokazuju i druge analize.

Ovako propisani uslovi predstavljaju koruptivne rizike u pogledu mogućnosti različitog tumačenja prilikom ocjene njihovog ispunjavanja od strane lica koja se imenuju na funkcije direktora/v.d. direktora i izvršnih direktora/v.d. izvršnih direktora u javnim institucijama u Kantonu Sarajevo, a što za posljedicu može imati imenovanje nekompetentnih i nestručnih lica na predmetnu funkciju.

U cilju sprečavanja ovakvih posljedica, Ured daje preporuku nadležnim organima da se uslovi za direktore/v.d. direktore i izvršne direktore/v.d. izvršne direktore definišu/propišu na takav način da budu jedinstveni u svim javnim institucijama u Kantonu Sarajevo, razvrstani po oblastima institucija.

Također, Ured daje preporuku da se posebni uslovi za direktore/v.d. direktore i izvršne direktore/v.d. izvršne direktore definišu na sljedeći način:

- **Stručna spremna** – da se kao uslov propiše obavezno VSS - VII stepen, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa (koje se vrjednuje sa 240 ECTS bodova). Da se navede tačan naziv fakulteta (npr. pravni fakultet ili ekonomski fakultet) srođan djelatnostima javne institucije. Dokaz za ispunjavanje ovog uslova je diploma o završenom visokom obrazovanju, odnosno VSS.
- **Radni staž/iskustvo** – da se kao uslov propiše obavezan radni staž u struci nakon sticanja univerzitetske diplome, odnosno VSS, u trajanju od najmanje šest godina, od čega najmanje tri godine na rukovodnim poslovima. Dokaz za ispunjavanje ovog uslova je Uvjerenje/potvrda iz službene evidencije poslodavca ili Uvjerenje FZ PiO/MiO FBiH.
- **Radni staž/iskustvo iz djelatnosti javne institucije** – da se kao uslov propiše obavezno radno iskustvo iz djelatnosti javne institucije, u trajanju od najmanje dvije godine, nakon sticanja univerzitetske diplome, odnosno VSS. Dokaz za ispunjavanje ovog uslova je Uvjerenje/potvrda iz službene evidencije poslodavca.
- **Program rada i razvoja javne institucije u mandatnom periodu** – da se kao uslov propiše obavezno dostavljanje programa rada i razvoja javne ustanove za koju lice konkuriše na funkciju direktora, kako bi se na osnovu istog mogla procijeniti stručnost i iskustvo u djelatnostima javne institucije. Kao dokaz za ispunjavanje ovog uslova dostavlja se Program.
Program izabranog kandidata treba biti javno dostupan, tokom cijelog mandata, na web stranici javne institucije kako bi se mogao vršiti monitoring i evaluacija njegovog provođenja.
- Da se u aktima kojima su definisani predmetni uslovi, primjenjuju i odredbe Zakona o imenovanjima i Zakona o sukobu interesa i to na način da za direktora i izvršnog direktora ne mogu biti imenovana lica:
  - **koja vrše funkciju u političkoj stranci** (kao dokaz dostavlja se ovjerena izjava od strane nadležnog organa),

- **koja imaju** članstvo u upravnom odboru, nadzornom odboru, skupštini, upravi ili menadžmentu ili u svojstvu ovlaštene osobe u javnom poduzeću nespojivo je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- **koja imaju** članstvo u upravnom ili nadzornom odboru ili obnašanje funkcije direktora direkcije ili agencije za privatizaciju nespojivi su s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- **koja imaju** angažman u privatnom poduzeću u uvjetima u kojima se stvara sukob interesa, nespojiv je s javnim funkcijama izabranog dužnosnika, nositelja izvršne funkcije ili savjetnika.
- Da se u akte koje definišu uslove za direktore i izvršne direktore u preduzećima integrišu i odredbe Uredbe o usavršavanju predsjednika i članova nadzornih odbora i uprava privrednih društava sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 34/19) koje u članu 3. stav 1. propisuju da „**usavršavanje moraju proći predsjednici i članovi nadzornih odbora i uprava privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Kantona Sarajevo i predsjednici i članovi nadzornih odbora privrednih društava u kojim učešće državnog kapitala nije većinsko, a koji su u nadzorni odbor kandidovani ispred državnog kapitala, u roku od jedne (1) godine od dana imenovanja na poziciju**“, te na taj način obavežu lica na koje se iste odnose da u predviđenom roku prođu usavršavanje i na taj način stegnu certifikat nadležnog organa.
- Da se u aktima koji definišu predmetne uslove propišu (definišu) i opći uslovi kao i eventualni drugi uslovi koji proizilaze iz propisa karakterističnih za pojedinačne oblasti javnih institucija u Kantonu Sarajevo, tako da se svi uslovi objedine u jednom aktu.

Ured je mišljenja da se akti o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u ustanovama iz oblasti kulture, koji datiraju iz 2006. ili 2008. godine odmah usklade sa zakonskim, podzakonskim i internim propisima ustanova, a koji su stupili na snagu nakon navedenih godina, odnosno da se usklade sa važećom pravnom regulativom koja je na snazi.

Nadležni organi za definisanje predmetnih uslova date preporuke bi trebale integrisati u akte kojima su isti definisani najkasnije do novog imenovanja direktora/v.d. direktora i izvršnih direktora/v.d. izvršnih direktora u javne institucije u Kantonu Sarajevo.

Analiza ugovora o radu nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo

I Pravni osnov

Postupajući u skladu sa članom 5. Uredbe o osnivanju Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Ured je u 2021. godini, na osnovu dostavljene dokumentacije, izvršio analizu zaključenih ugovora o radu nosioca javnih funkcija (direktora) u ustanovama iz oblasti rada i socijalne politike Kantona Sarajevo (osam ustanova), oblasti zdravstva Kantona Sarajevo (13 ustanova), javnih preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo, preduzeća iz oblasti privrede (pet preduzeća), preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture (sedam preduzeća) za period od 01.01.2021. godine pa na dalje, s ciljem otkrivanja eventualnih nepravilnosti u vezi obima prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa i utvrđivanja jesu li ispoštovane preporuke Ureda iz 2020. godine kod sklapanja novih ugovora.

II Ustanove iz oblasti rada i socijalne politike Kantona Sarajevo

Prilikom analize ugovora o radu direktora ustanova iz oblasti rada i socijalne politike u Kantonu Sarajevo, Ured je utvrdio određenu nepravilnost, koja se odnose na sljedeće:

U odredbama ugovora zaključenog sa direktorom, jedna ustanova je istom dala pravo na otpremninu u slučaju prijevremenog razrješenja.

Kada je u pitanju **pravo na otpremninu**, nesporno je da se radi o pravu koje je predviđeno u Glavi XI Zakona o radu („Službene novine F BiH“, br. 26/16 i 89/18). Međutim, na radno – pravni status direktora, ne može se primjenjivati ovo pravo, jer je u članu 27. stav 4. Zakona o radu, eksplicitno navedeno da se na direktora ne primjenjuju odredbe Glave IV-VII i Glava XI ovog Zakona (naime, na direktore se ne primjenjuju odredbe ovog Zakona o radnom vremenu, odmorima, zaštiti radnika, plaćama i prestanku ugovora o radu). Nadalje, nesporno je da Zakon o radu predviđa mogućnost da se ugovorom o radu mogu utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim Zakonom, međutim u konkretnom slučaju, pravo na otpremninu uopće nije pravo koje je Zakonom utvrđeno na strani direktora.

Predmetna analiza obuhvatila je sljedeće javne ustanove iz oblasti rada i socijalne politike u Kantonu Sarajevo:

1. KJU „Odgojni centar Kantona Sarajevo“

Od strane ove ustanove dostavljena je dokumentacija koja se odnosi na tri zaključena ugovora sa direktorima i v.d. direktorima:

- Ugovor od 07.08.2019. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Aneks Ugovora od 07.08.2019. godine (zaključen 21.05.2020. godine);

- Ugovor od 26.05.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od šest mjeseci).

Nakon analize dostavljene dokumentacije, Ured je konstatovao da su Ugovor od 07.08.2019. godine i Aneks Ugovora od 21.05.2020. godine, obuhvaćeni analizom ugovora u 2020. godini. Prilikom analize Ugovora od 26.05.2021. godine, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora.

2. KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo

KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo dostavila je:

- Ugovor od 26.11.2019. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Aneks Ugovora od 26.11.2019. godine (zaključen 26.05.2020. godine).

Ugovori sa direktorom ove ustanove obuhvaćeni su analizom ugovora u 2020. godini.

3. KJU „Porodično savjetovalište“

Nakon izvršene analize dostavljenog Ugovora od 11.02.2021. godine (zaključen sa v.d. direktoricom na period do imenovanja direktora Ustanove, najduže šest mjeseci), Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora koje se odnose na povoljnija prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

4. JU „Kantonalni centar za socijalni rad“

Od strane ove ustanove dostavljen je Ugovor o radu sa v.d. direktorom od 19.01.2021. godine (zaključen do okončanja postupka izbora i imenovanja direktora Ustanove, a najduže do 24.07.2021. godine), te analizom dostavljenog ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti u vezi obima prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

5. KJU „Dom za socijalno zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba“

Nakon izvršene analize dostavljenih ugovora, i to:

- Ugovor o radu sa v.d. direktorom od 18.03.2021. godine (zaključen na period do imenovanja direktora, a najduže šest mjeseci od dana imenovanja);
- Ugovor o radu od 08.07.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama navedenih ugovora u pogledu povoljnijih prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

6. JU Terapijska zajednica-Kampus Kantona Sarajevo

Dostavljeni ugovor o radu, zaključen sa direktorom 05.10.2020. godine na period od četiri godine, iako je zaključen prije perioda koji je bio predmet planirane analize (tj. od 01.01.2021. godine pa nadalje), obuhvaćen je analizom, jer je isti važeći. Ugovorom je navedeno „strane su se izrekom sporazumjеле да ће у slučaju ако у било којем trenutku и не зависно о разлогу пријевременог разреšења директора од стране Poslodavca, директору пripasti опремнина у износу од 12 (dvanaest) просјечних исплаћених plata у последnjem мјесецу који је prethodio jednostranom raskidу овог Ugovora“. Navedenom odredbom dato je pravo direktoru na

otpremninu, a što nije u skladu sa članom 27. stav 4. Zakona o radu koji propisuje da se na direktora ne primjenjuju odredbe Glava IV-VII i XI navedenog zakona (naime, na direktore se ne primjenjuju odredbe ovog Zakona o radnom vremenu, odmorima, zaštiti radnika, plaćama i prestanku ugovora o radu). Nadalje, nesporno je da Zakon o radu predviđa mogućnost da se ugovorom o radu mogu utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim Zakonom, međutim u konkretnom slučaju, pravo na otpremninu uopće nije pravo koje je Zakonom utvrđeno na strani direktora. Shodno tome, izvodi se zaključak da se direktoru ne mogu dati povoljnija prava u ovom slučaju, jer ista nisu uopće predviđena za njega, a što proizvodi dodatne nepotrebne finansijske obaveze na strani ustanove, a samim tim i budžeta Kantona Sarajevo.

7. JU „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“

Od strane ove ustanove dostavljen je Ugovor od 23.06.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Nakon izvršene analize dostavljenog ugovora, Ured nije uočio nepravilnosti koje se odnose na povoljnija prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

8. KJU „Gerontološki centar“

Nakon izvršene analize dostavljenih ugovora, i to:

- Ugovor od 17.12.2019. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Aneks Ugovora od 17.12.2019. godine (zaključen 01.04.2021. godine);
- Ugovor od 07.06.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama zaključenih ugovora koje se odnose na povoljnija prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

Od **osam ustanova** obuhvaćenih analizom, Ured **je utvrdio nepravilnost kod jedne ustanove** iz oblasti rada i socijalne politike u Kantonu Sarajevo, prilikom zaključivanja novih ugovora sa direktorom/v.d. direktorom. Na osnovu svega navedenog, proizilazi da su ustanove iz oblasti rada i socijalne politike u Kantonu Sarajevo prilikom zaključivanja novih ugovora o radu sa direktorima značajno primijenile preporuke Ureda iz 2020. godine, prilikom definisanja prava i obaveza direktora u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

III Ustanove iz oblasti zdravstva Kantona Sarajevo

Ured je u 2021. godini izvršio pregled dostavljene dokumentacije koja se odnosi na zaključene ugovore o radu sa direktorima i v.d. direktorima **u 13 ustanova** iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo i tom prilikom Ured **nije utvrdio nepravilnosti** prilikom zaključivanja novih ugovora sa direktorom/v.d. direktorom.

Iz zaprimljene dokumentacije utvrđeno je da javne ustanove iz oblasti zdravstvene zaštite na području Kantona Sarajevo imaju zaključene ugovore, sa direktorima na određeno vrijeme, anekse ugovora, a neke ustanove su imale zaključene ugovore sa v.d. direktorima, na osnovu odredbi Zakona o radu, Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“, br. 46/10 i

75/13) i ostalih zakonskih i podzakonskih odredbi, koje su navedene u uvodu pojedinačno zaključenih ugovora.

U nastavku teksta je prikaz analize ugovora o radu zaključeni sa direktorima i v.d. direktorima, pojedinačno za svaku ustanovu iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo:

1. JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo

Ugovor o radu sa direktorom ove ustanove zaključen je u 2018. godini, odnosno nije zaključen u vrijeme koje je obuhvaćeno analizom, te stoga analiza sadržaja ovog ugovora nije ni vršena.

2. JU Psihijatrijska bolnica Kantona Sarajevo

Od strane ove ustanove dostavljeni su:

- Ugovor od 18.03.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Ugovor od 19.07.2021. godine (zaključen v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Analizom dostavljene dokumentacije, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama zaključenih Ugovora u pogledu povoljnijih prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

3. JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo

JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo dostavila je Ugovor od 13.07.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Analizom navedenog ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti.

4. JU Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva Kantona Sarajevo

Analizom dostavljene dokumentacije, i to Ugovora od 27.01.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine), Ured nije utvrdio nepravilnosti.

5. JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo

Od strane navedene ustanove dostavljen je Ugovor od 12.08.2021. radu godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Analizom sadržaja ovog ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti.

6. JU Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo

Nakon izvršene analize dostavljenog ugovora, i to Ugovor od 15.05.2019. godine (zaključen na period od četiri godine), konstatovano je da je dostavljeni ugovor Ured obuhvatio analizom ugovora u 2020. godini.

7. JU Zavod za sportsku medicinu Kantona Sarajevo

Analizom dostavljene dokumentacije konstatovano je da je dostavljeni ugovor sa direktorom obuhvaćen analizom ugovora u 2020. godini.

8. JU Opća bolnica „Prim. Dr. Abdulah Nakaš“

Analizom dostavljene dokumentacije, i to:

- Ugovor od 19.08.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Ugovor od 31.12.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci);
- Službena zabilješka od 19.08.2021. godine.

Nakon analize navedenih ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora, koje se odnose na povoljnija prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

9. JUKS Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Univerziteta u Sarajevu

Od strane ove ustanove dostavljen je akt u kojem je navedeno da je važeći ugovor sa v.d. direktoricom zaključen u 2020. godini, odnosno isti je obuhvaćen analizom ugovora u 2020. godine.

10. JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo

Od strane ove ustanove dostavljen je Ugovor od 18.03.2021. godine (zaključen na period do šest mjeseci).

Nakon izvršene analize navedenog ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u pogledu povoljnijih prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

11. Zavod za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP-a Kantona Sarajevo

Od strane ove ustanove dostavljen je Ugovor od 24.09.2020. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Analizom navedenog ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti u pogledu povoljnijih prava iz radno-pravnog odnosa.

12. Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

Od strane ove ustanove dostavljeni su:

- Ugovor od 29.07.2019. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 06.11.2019. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Nakon analize navedenih ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora.

13. JU Apoteke Sarajevo

Od strane ove ustanove dostavljeni su:

- Ugovor o pravima, obavezama i ovlaštenjima generalnog direktora JU „Apoteke Sarajevo”, 05.07.2019. godine (zaključen sa generalnim direktorom);
- Aneks 1 Ugovora od 05.07.2019. godine (zaključen sa generalnim direktorom dana 26.02.2021. godine).

Nakon izvršene analize dostavljenih ugovora, vidljivo je da je ova ustanova u Ugovoru od 05.07.2019. godine, dala direktoru pravo na otpremninu u slučaju prestanka mandata, a što je protivno članu 27. stav 4. Zakona o radu, koji propisuje da se na direktora ne primjenjuju odredbe Glava IV-VII i XI navedenog zakona, zatim pravo na naknadu u slučaju razrješenja mandata nezakonitim putem ili zbog izostanka očekivanog poslovnog uspjeha koji je posljedica objektivnih smetnji na koje generalni direktor nije mogao uticati (i to u iznosu od najmanje 12

do najviše 24 primljenih plata iz posljednjeg mjeseca, ako do razrješenja dođe prije isteka 24 mjeseca mandata, a ako do razrješenja dođe nakon isteka 24 mjeseca mandata, direktoru pripada naknada u iznosu od najmanje 6 do najviše 10 primljenih ukupnih plata iz posljednjeg mjeseca), a za što nakon analize pozitivnih pravnih propisa nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo moglo biti dato direktoru. U navedenom ugovoru Ured je utvrdio da je predviđeno da je JU Apoteke Sarajevo obavezna ponuditi zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme nakon prestanka mandata direktora, kao i u slučaju prestanka važenja ugovora uslijed organizacijskih primjena ili bilo kojih drugih razloga. Naime, navedeni ugovor sa direktorom zaključen je na određeno vrijeme, dok bi njegovo raspoređivanje unutar Ustanove, podrazumijevalo zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme. Postupanje na ovakav način bi bilo u suprotnosti sa Uredbom Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 19/21), iz razloga što je istom decidno propisan postupak prijema u radni odnos, te je predviđeno obavezno javno oglašavanje upražnjenih radnih mjesta. Nakon prestanka mandata direktora, jedino postoji mogućnost njegovog povratka na radno mjesto na kojem je bio zaposlen prije imenovanja na poziciju direktora, a što je između ostalog definisano odredbom člana 168. Zakona o radu. Raspored direktora nakon prestanka mandata kao i prestanka važenja ugovora na odgovarajuće radno mjesto unutar te iste ustanove, predstavljalo bi novo zapošljavanje koje podliježe pravilima propisanim citiranom uredbom i zakonom.

Aneksom 1 Ugovora od 05.07.2019. godine (zaključen sa generalnim direktorom dana 26.02.2021. godine) otklonjene su sve sporne odredbe kojima su data povoljnija prava direktoru, na način da su izbrisane iz Ugovora.

Na osnovu navedenog, proizilazi da su ustanove iz oblasti zdravstva u Kantonu Sarajevo u potpunosti ispoštovale preporuke Ureda iz 2020. godine, a koje su date sa ciljem preventivnog djelovanja, prilikom zaključivanja novih ugovora sa direktorom.

IV Javna preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo

U 2021. godini, Ured je izvršio pregled dostavljene dokumentacije koja se odnosi na zaključene ugovore o radu sa direktorima i v.d. direktorima u 12 preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo, i to u pet preduzeća iz oblasti privrede i sedam preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture.

Preduzeća iz oblasti privrede

Predmet analize od strane Ureda bila je dostavljena dokumentacija iz pet preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo, iz oblasti privrede, a koja se odnosi na zaključene ugovore o radu sa direktorima i v.d. direktorima.

Navedeni ugovori zaključeni su na osnovu odredbi Zakona o radu i Zakona o privrednim društvima („Službene novine FBiH“, broj 81/15), ostalih zakonskih odredbi, i drugih propisa koji tretiraju ovu oblast.

Prilikom analize dostavljene dokumentacije, Ured je od **pet preduzeća** čija je dokumentacija bila predmet analize kod **dva preduzeća** utvrdio nepravilnosti koje se odnose na to da je u

ugovorima o radu zaključenim sa direktorima/v.d. direktorima dato pravo da u slučaju raskida ugovora, razrješenja sa funkcije ili prestanka mandata, budu raspoređeni na odgovarajuće poslove u preduzeću, a za što nakon analize pravnih propisa nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo dato. Naime, navedeni ugovori sa direktorima i v.d. direktorima zaključeni su na određeno vrijeme, dok bi njihovim raspoređivanjem u okviru preduzeća podrazumijevalo zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme, a što bi bilo u suprotnosti sa odredbama Uredbe Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, iz razloga što je istom decidno propisan postupak prijema u radni odnos, te je predviđeno obavezno javno oglašavanje upražnjenih radnih mjesta.

U nastavku teksta je prikaz analize ugovora o radu zaključenih sa direktorima i v.d. direktorima, pojedinačno za svako preduzeće iz oblasti privrede:

1. KJP „ZOI 84“ Olimpijski centar Sarajevo d.o.o.

Od strane ovog preduzeća dostavljena je dokumentacija, iz koje je Ured izvršio analizu dva zaključena ugovora sa v.d. direktorom:

- Ugovor od 21.12.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 22.03.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci).

Nakon analize navedenih ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora. (NAPOMENA: Ugovor od 21.12.2020. godine, zaključen je prije perioda koji je bio predmet planirane analize, tj. od 01.01.2021. godine pa nadalje, međutim, s obzirom da je isti Uredu svakako dostavljen i bio važeći u 2021. godini, obuhvaćen je analizom).

2. KJP „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo

KJP „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo dostavilo je dokumentaciju za četiri zaključena ugovora o radu sa direktorom i v.d. direktorima, i to:

- Ugovor od 30.12.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 15.03.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od dva mjeseca);
- Ugovor od 02.06.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od dva mjeseca);
- Ugovor od 08.07.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Nakon analize dostavljene dokumentacije, Ured je utvrdio da ugovori od 30.12.2020. godine i 15.03.2021. godine predviđaju da „ako v.d. direktor preduzeća prije isteka mandata iz člana 14. ovog ugovora bude privremeno razriješen ili dođe do jednostranog raskida ugovora od strane Nadzornog organa, v.d. direktor ima pravo biti raspoređen na odgovarajuće poslove i radne zadatke u ovom preduzeću, a koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, radnom stažu i radnoj sposobnosti, ukoliko je upražnjeno sistematizovano radno mjesto“, za što nakon analize pravnih propisa koji regulišu ova pitanja nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo dato direktoru. Uvidom u raspoložive podatke i službene evidencije Ureda, Registar zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo i Registar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo, proizilazi da je v.d. direktor imenovan na određeno vrijeme. Na osnovu dopisa dostavljenog od navedenog preduzeća proizilazi da je imenovan prvi put imenovan na funkciju dana 23.09.2020. godine na mandatni period od dva mjeseca, zatim dana 30.12.2020. godine na mandatni period od tri mjeseca, te da u periodu od 25.11.2020. godine do 31.12.2021. godine nije bio u radnom odnosu ni po bilo kojem osnovu. Naime, navedeni ugovori sa v.d. direktorom zaključeni su na određeno vrijeme, dok bi njegovim raspoređivanjem u okviru preduzeća na način definisan ugovorom

podrazumijevalo zasnivanje drugačijeg/novog radnog odnosa, a takvo postupanje bilo bi u suprotnosti sa odredbama Uredbe Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, iz razloga što je istom decidno propisan postupak prijema u radni odnos, te je predviđeno obavezno javno oglašavanje upražnjenih radnih mjesta. Nakon razrješenja direktora, jedino postoji mogućnost njegovog povratka na radno mjesto na kojem je bio zaposlen prije imenovanja na poziciju direktora, a što je, između ostalog, definisano odredbom člana 168. Zakona o radu. Ured smatra da je potrebno decidno urediti prava direktora nakon razrješenja/isteka mandata u ugovorima o radu sa direktorom, u slučaju da se isti imenuju iz reda zaposlenika, na način da isti imaju pravo povratka na radno mjesto na kojem su bili zaposleni prije imenovanja na poziciju direktora. Na navedeni način su uređena prava direktora u naknadno zaključena dva ugovora o radu sa v.d. direktorom/direktorom od 02.06.2021. godine i 08.07.2021. godine. Iz navedenog proizilazi da nisu u potpunosti ispoštovane preporuke Ureda iz 2020. godine, koje su sačinjene sa ciljem preventivnog djelovanja prilikom sklapanja novih ugovora sa direktorom u vezi prava i obaveza iz radno-pravnog odnosa.

3. KJP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Sarajevo

KJP „Veterinarska stanica“ d.o.o. Sarajevo je dostavilo dokumentaciju koja se odnosi na zaključeni Ugovor od 16.07.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca).

Nakon analize navedenog ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u pogledu povoljnijih prava i obaveza direktora iz radno-pravnog odnosa.

4. KJP Centar „Skenderija“ d.o.o. Sarajevo

Ugovor o radu sa direktorom ovog preduzeća Ured je obuhvatio Analizom ugovora u 2020. godini.

5. KJP „Sarajevo-sume“ d.o.o. Sarajevo

Preduzeće Sarajevo-sume d.o.o. je dostavilo dokumentaciju, iz koje je Ured izvršio analizu dva ugovora zaključena sa direktorom i v.d. direktorom i to:

- Ugovor od 23.04.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 16.07.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Analizom navedenih ugovora, Ured je utvrdio da je u ugovoru od 16.07.2021. godine predviđeno da „ugovorne strane su saglasne da će po isteku perioda na koji je zaključen ovaj Ugovor, kao i u slučajevima prestanka obavljanja dužnosti prije isteka perioda na koji je zaključen ovaj Ugovor, a iz razloga navedenih u članu 13. ovog Ugovora ili raskida Ugovora, Preduzeće ponuditi Direktoru Preduzeća ugovor o radu na neodređeno vrijeme za radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnom iskustvu u skladu sa zakonskim propisima i općim aktima Preduzeća“, a za što nakon analize pozitivnih pravnih propisa nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo dato direktoru. Uvidom u službene evidencije Ureda, odnosno u Registar zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo i Registar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo, konstatovano je da je direktor zasnovao radni odnos u navedenom preduzeću danom imenovanja na navedenu funkciju. Naime, navedeni ugovor sa direktorom zaključen je na određeno vrijeme, dok bi njegovo raspoređivanje na odgovarajuće radno mjesto unutar

Preduzeća, na način definisan ugovorom, predstavljalo novo zapošljavanje. Postupanje na ovakav način bilo bi u suprotnosti sa Uredbom Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, iz razloga što je istom decidno propisan postupak prijema u radni odnos, te je predviđeno obavezno javno oglašavanje upražnjenih radnih mjesta. Nakon razrješenja direktora jedino postoji mogućnost njegovog povratka na radno mjesto na kojem je bio zaposlen prije imenovanja na poziciju direktora, a što je između ostalog definisano odredbom člana 168. Zakona o radu. Prilikom sklapanja novih ugovora o radu sa direktorom u pogledu prava i obaveza koja proizilaze iz Ugovora, nisu ispoštovane preporuke Ureda iz 2020. godine.

Na osnovu svega navedenog proizilazi da su preduzeća iz oblasti privrede u Kantonu Sarajevo prilikom zaključivanja novih ugovora o radu sa direktorima djelimično primijenile preporuke Ureda iz 2020. godine.

Preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture

Predmet analize od strane Ureda bila je dostavljena dokumentacija iz sedam preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo, iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture, a koja se odnosi na zaključene ugovore o radu sa direktorima, v.d. direktorima i anekse ugovora.

Navedeni ugovori zaključeni su na osnovu odredbi Zakona o radu, Zakona o privrednim društvima i ostalih zakonskih odredbi i propisa koji tretiraju ovu oblast.

Prilikom analize dokumentacije dostavljene od **sedam preduzeća Ured nije utvrdio nepravilnosti.**

U nastavku teksta je prikaz analize ugovora zaključenih sa direktorima i v.d. direktorima, pojedinačno za svako preduzeće iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture:

1. KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo

Iz dostavljene dokumentacije preduzeća KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo, Ured je izvršio analizu ugovora i to Ugovor od 28.06.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do okončanja konkursne procedure, a najduže na period do šest mjeseci).

Nakon analize, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama dostavljenog ugovora.

2. KJKP „Tržnice pijace“ d.o.o. Sarajevo

Preduzeće KJKP „Tržnice pijace“ d.o.o. Sarajevo je dostavilo dokumentaciju, te je Ured izvršio analizu dva zaključena ugovora o radu sa direktorima/v.d. direktorima i Aneks ugovora sa direktorom:

- Ugovor od 10.08.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period do šest mjeseci);
- Aneks Ugovora od 11.03.2021. godine na Ugovor od 10.08.2020.godine (zaključene da v.d. direktorom na period do tri mjeseca);
- Ugovor od 29.04.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Nakon analize navedenih ugovora Ured je utvrdio da ugovor od 10.08.2020. godine predviđa, u slučaju jednostrane odluke o raskidu od strane Preduzeća ili smjenjivanja ili razrješenja v.d.

direktora, istom se ima ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme: „Na rukovodećem radnom mjestu u okviru Preduzeća, u grupi složenosti poslova i pripadajućim koeficijentom plate, koji ne mogu biti manji od najviše grupe složenosti poslova“, a za što nakon analize pozitivnih pravnih propisa nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo dato direktoru. Navedene odredba je Aneksom ugovora od 11.03.2021. godine izmijenjena, odnosno izbrisana, te su ostale odredbe ugovora uskladene na način propisan Uredbom o postupku prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pravnim osobama s javnim ovlastima na teritoriji kantona, grada ili općine, u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji su osnivači kanton, grad ili općina te u privrednim društvima u kojima kanton, grad ili općina učestvuju sa više od 50% ukupnog kapitala („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 8/19). Postupanjem na navedeni način, ispoštovane su preporuke Ureda iz 2020. godine, koje su sačinjene sa ciljem preventivnog djelovanja.

3. KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo

Preduzeće KJKP „Toplane-Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo je dostavilo traženu dokumentaciju, iz koje je Ured izvršio analizu tri zaključena ugovora o radu sa direktorom/v.d. direktorom:

- Ugovor od 13.07.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine);
- Ugovor od 28.04.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom nije naveden period);
- Ugovor od 07.01.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom nije naveden period);
- Ugovor od 07.07.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom nije naveden period).

Nakon analize prethodno navedenih ugovora, Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora u dijelu koji se odnosi na povoljnija prava i obaveze direktora iz radno-pravnog odnosa.

4. KJKP „Sarajevogas“ d.o.o. Sarajevo

Iz dostavljene dokumentacije preduzeća KJKP „Sarajevogas“ d.o.o. Sarajevo, Ured je izvršio analizu dva ugovora o radu zaključena sa v.d. direktorom:

- Ugovor od 14.12.2020. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 18.03.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od šest mjeseci).

Nakon analize Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora.

5. KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo

Iz dostavljene dokumentacije preduzeća KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo, Ured je izvršio analizu dva ugovora o radu zaključena sa v.d. direktorom:

- Ugovor od 02.08.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca);
- Ugovor od 06.01.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od tri mjeseca).

Analizom navedenih ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti.

6. KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo

Od strane preduzeća KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo dostavljena je dokumentacija, te je Ured izvršio analizu dva zaključena ugovora o radu sa direktorom/v.d. direktorom:

- Ugovor od 22.04.2021. godine (zaključen sa v.d. direktorom na period od četiri);
- Ugovor od 21.06.2021. godine (zaključen sa direktorom na period od četiri godine).

Nakon analize prethodno navedenih ugovora Ured nije utvrdio nepravilnosti.

7. KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo

Iz dostavljene dokumentacije preduzeća KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo Ured je izvršio analizu Ugovora od 22.03.2021. godine (zaključen sa v.d. direktoricom na period od šest mjeseci).

Nakon analize Ured nije utvrdio nepravilnosti u odredbama ugovora.

Na osnovu analize dostavljene dokumentacije od preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture (sedam preduzeća), proizilazi da su u potpunosti ispoštovane preporuke Ureda prilikom zaključivanja novih ugovora sa direktorom u pogledu povoljnijih prava i obaveza iz radno-pravnog odnosa.

V Zaključci i preporuke za postupanje

Ured je u proteklom periodu izvršio pregled dostavljene dokumentacije **iz 33** preduzeća / ustanove u Kantonu Sarajevo, koja se odnosi na zaključene ugovore o radu sa direktorima i v.d. direktorima u ustanovama iz oblasti rada i socijalne politike, zdravstva, preduzeća čiji je osnivač Kanton Sarajevo (iz oblasti privrede i komunalne privrede i infrastrukture) i sačinio analizu utvrđenih nepravilnosti u istim i tom prilikom je kod **tri** ustanove/preduzeća Ured utvrdio eventualne nepravilnosti.

U ustanovama **iz oblasti rada i socijalne politike** od osam ustanova koje su bile predmet analize Ured je utvrdio **kod jedne ustanove određenu nepravilnost**.

U ustanovama **iz oblasti zdravstva** od 13 ustanova koje su bile predmet analize Ured **nije utvrdio nepravilnosti**.

U preduzećima čiji je osnivač Kanton Sarajevo **iz oblasti privrede od pet preduzeća** koje su bile predmet analize Ured je utvrdio **kod dva preduzeća određenu nepravilnost**.

U preduzećima čiji je osnivač Kanton Sarajevo **iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture**, (sedam preduzeća) koja su bile predmet analize, Ured **nije utvrdio nepravilnosti**.

Prikaz utvrđenih nepravilnosti u ustanovama/preduzećima sadržan je u sljedećoj tabeli.

R.B	Utvrđene nepravilnosti	Broj ustanova/preduzeća kod kojih su utvrđene nepravilnost po oblastima				
		Rad i socijalna politika	Zdravstvo	Privreda	Komunalna privreda i infrastruktura	Ukupno
1.	U ugovorima zaključenim sa direktorima i v.d. direktorima dato pravo na otpremninu u slučaju prekida ugovora.	1				1
2.	U zaključenom ugovoru o radu sa direktorom/ v.d. direktorom dato pravo da nakon isteka mandata/raskida ugovora, može biti raspoređen na radne poslove i zadatke u predmetnoj ustanovi/preduzeću.			2		2

Tabela 39: Utvrđene nepravilnosti u zaključenim ugovorima o radu sa direktorima i v.d. direktorima u ustanovama/preduzećima

Ured je utvrdio ukupno **dvije vrste nepravilnosti** kod zaključenih ugovora o radu sa direktorima i v. d. direktorima.

Iz prethodne tabele može se zaključiti da su dva preduzeća u zaključenim ugovorima o radu sa direktorima i v.d. direktorima dala pravo istima da, nakon isteka perioda na koji su imenovani, budu **raspoređeni na odgovarajuće slobodno i sistematizovano radno mjesto** u tom preduzeću, shodno njihovoј stručnoј spremi.

Ured ističe da nakon analize pravnih propisa koji regulišu ova pitanja nije utvrđen pravni osnov po kojem je ovo pravo dato, niti isti proizilazi iz spornih ugovora. Napominjemo da su svi navedeni ugovori direktora potpisani na određeno vrijeme, dok bi njihovo raspoređivanje na drugo radno mjesto, kako je to predviđeno u ovim ugovorima, podrazumijevalo zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme. Postupanje na ovakav način bilo bi u suprotnosti sa odredbama Uredbe Vlade Kantona Sarajevo o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, iz razloga što je istom decidno propisan postupak prijema u radni odnos, te je predviđeno obavezno javno oglašavanje upražnjenih radnih mjesta.

Nakon prestanka mandata direktora, jedino postoji mogućnost njegovog povratka na radno mjesto na kojem je bio zaposlen prije imenovanja na poziciju direktora, a što je između ostalog definisano odredbom člana 168. Zakona o radu.

Raspored direktora nakon prestanka mandata na odgovarajuće radno mjesto unutar te iste ustanove, u kojoj prethodno nije bio zaposlen, predstavljaljalo bi novo zapošljavanje koje podliježe pravilima propisanim citiranom Uredbom i Zakonom.

Pravo na otpremninu, u zaključenom ugovoru o radu sa direktorima ustanove predviđeno je **u jednoj ustanovi**.

Kada je u pitanju pravo na otpremninu, nesporno je da se radi o pravu koje je predviđeno u Glavi XI Zakona o radu. Međutim, na radno-pravni status direktora ne mogu se primjeniti ova prava, jer je u članu 27., stav 4. Zakona o radu eksplicitno navedeno da se na direktora ne

primjenjuju odredbe Glave IV-VII i Glave XI ovog zakona. Nadalje, nesporno je i da Zakon o radu predviđa mogućnost da se ugovorom o radu mogu utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom, međutim, u konkretnom slučaju pravo na otpremninu uopće nije pravo koje je Zakonom utvrđeno na strani direktora. Shodno tome, izvodi se zaključak da se direktoru ne mogu dati povoljnija prava u ovom slučaju, jer isto nije uopće predviđeno za njega, a što proizvodi dodatne nepotrebne finansijske obaveze na strani ustanova, a samim tim i Budžeta Kantona Sarajevo.

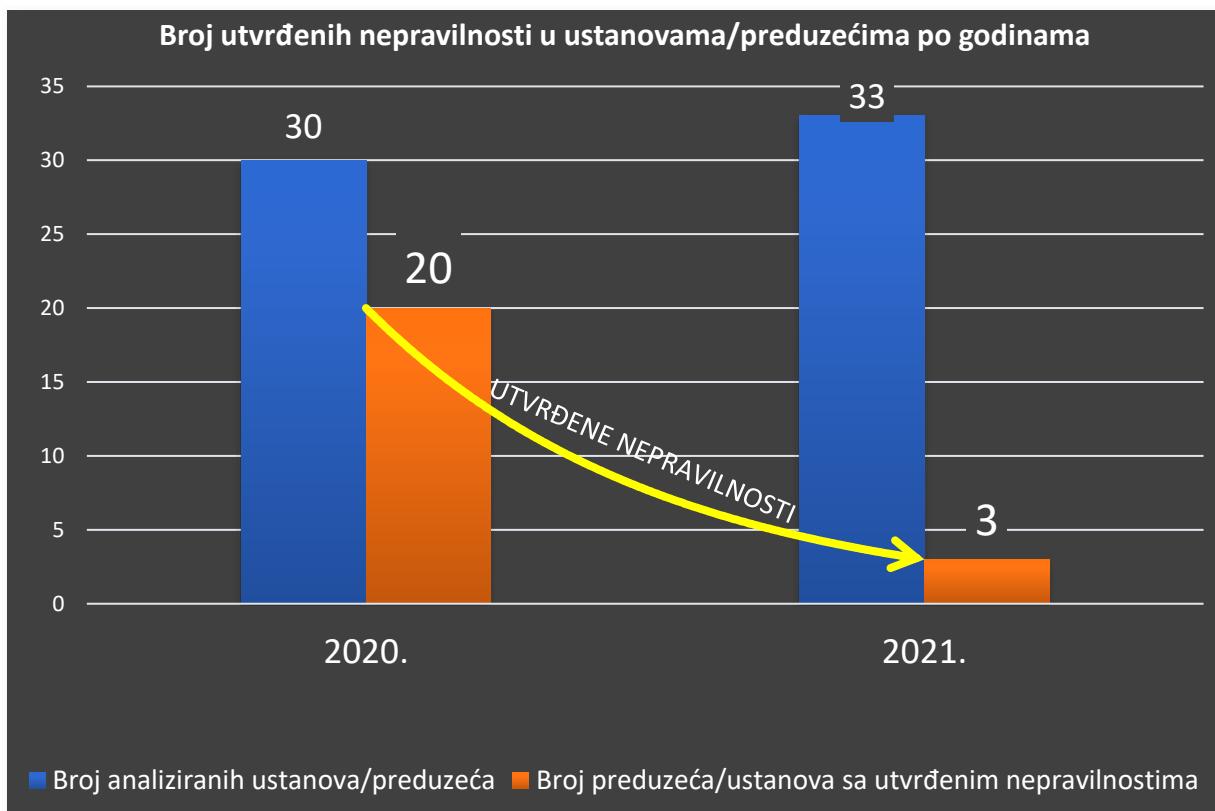
Ured je i u 2020. godini izvršio pregled i analizu dostavljene dokumentacije od navedenih ustanova/preduzeća, i tom prilikom je utvrdio određene nepravilnosti u istim, naime u odredbama ugovora zaključenih sa direktorima i v.d. direktorima, istima su data određena prava bez navođenja konkretnog pravnog osnova, kao što su pravo na otkazni rok, pravo na otpremninu, te pravo da isti nakon isteka perioda na koji su imenovani budu raspoređeni na drugo odgovarajuće slobodno i sistematizovano radno mjesto u toj Ustanovi, shodno njihovoj stručnoj spremi.

Na osnovu dostavljenih podataka, Ured je izvršio komparaciju prikupljenih podataka u 2020. godini i 2021. godini, te je evidentno da su u 2020. godini od **30 preduzeća/ustanova** koje su obuhvaćene analizom utvrđene **određene nepravilnosti kod 20 preduzeća/ustanova**, dok u 2021. godini **od 33 preduzeća/ustanove** koje su obuhvaćene analizom utvrđene su **određene nepravilnosti koje predstavljaju koruptivni rizik kod tri preduzeća/ustanove** prilikom zaključivanja novih ugovora sa direktorom/v.d. direktorom. Iz navedenog, proizilazi da su u većem dijelu ispoštovane preporuke Ureda iz 2020. godine koje su sačinjene sa ciljem preventivnog djelovanja.

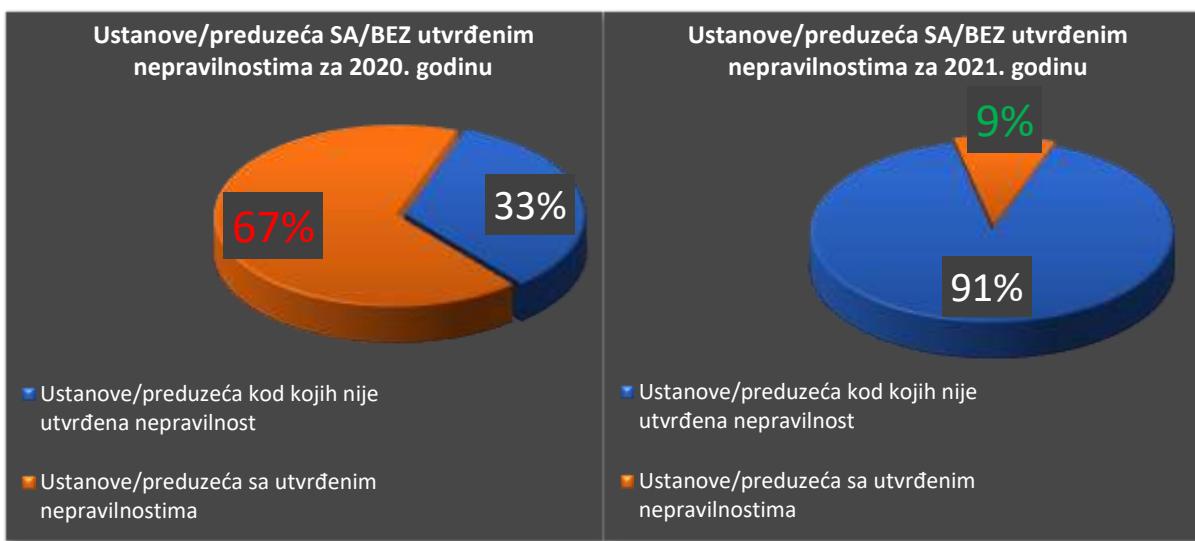
Prikaz broja utvrđenih nepravilnosti u ustanovama/preduzećima po godinama sadržan je u sljedećoj tabeli.

Godina	Broj ustanova /preduzeća koji su obuhvaćeni analizom	Broj preduzeća/ustanova u kojima su utvrđene nepravilnosti po godinama
2020. godina	30	20
2021. godina	33	3

Tabela 40: Broj utvrđenih nepravilnosti u ustanovama/preduzećima po godinama

Grafikon 38: Broj utvrđenih nepravilnosti u ustanovama/preduzećima po godinama

Grafikon 39: Broj utvrđenih nepravilnosti za 2020. i 2021. godinu u procentima

Na osnovu navedenih podataka, evidentno je da su u 2020. godini kod 67% preduzeća/ustanova utvrđene određene nepravilnosti, dok je u 2021. godini taj procenat znatno manji, odnosno utvrđene su određene nepravilnosti koje predstavljaju koruptivni rizik kod 9% preduzeća/ustanova.

U ovom segmentu, u ustanovama iz oblasti rada i socijalne politike Kantona Sarajevo, oblasti zdravstva Kantona Sarajevo, javnih preduzeća iz oblasti privrede, javnih preduzeća iz oblasti komunalne privrede i infrastrukture, došlo je do značajnog poboljšanja. Naime, navedenom

analizom dolazi se do zaključka da je broj uočenih eventualnih nepravilnosti u ugovorima zaključenim sa direktorima znatno manji u 2021. godini, u odnosu na broj nepravilnosti u 2020. godini.

Shodno svemu navedenom, a u cilju preventivnog djelovanja, Ured i za ubuduće daje preporuke:

- Prilikom zaključivanja i definisanja odredbi iz Ugovora potrebno je jasno definisati prava i obaveze direktora u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima, sa posebnom pažnjom na član 27. stav 4. Zakona o radu koji propisuje da se na direktora ne primjenjuju odredbe Glava IV-VII i XI navedenog zakona.
- Uzimajući u obzir sve navedeno, Ured predlaže da se upravljačke strukture ustanova / javnih preduzeća, a koje imenuje Vlada Kantona Sarajevo, i ubuduće suzdrže od naprijed navedenog djelovanja i zaključivanja ugovora čije pojedine odredbe mogu biti štetne po Budžet Kantona Sarajevo i protivne pozitivnim pravnim propisima.
- Ured će i u narednom periodu nastaviti pratiti postupanja ustanova/preduzeća u pogledu obima i prava direktora iz radno-pravnog odnosa kod sklapanja novih ugovora, i prikupljanja podataka u kojoj mjeri su ispoštovane preporuke Ureda.

O uočenim nepravilnostima, Ured je u 2020. godini informisao **resorna ministarstva i premijera Kantona Sarajevo**, te će i u narednom periodu dostaviti informaciju nadležnim organima na znanje.

NAPOMENA: Predmetna analiza izvršena je od strane Ureda isključivo sa aspekta prevencije i otkrivanja koruptivnih aktivnosti, te s ciljem detektovanja koruptivnih rizika, uz istovremeno uvažavanje općepoznate činjenice da je za tumačenje i eventualno poništavanje odredbi ugovora o radu, u cijelosti ili djelimično, nadležan sud.

Nosioci javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, direktori i v.d. direktori preduzeća/ustanove u Kantonu Sarajevo, imenuju se na mandatni period, te isti obavljaju djelatnost od javnog društvenog interesa. Prilikom zaključivanja i definisanja odredbi iz ugovora potrebno je da upravljačke strukture ustanova/javnih preduzeća, a koje imenuje Vlada Kantona Sarajevo, vode računa da odredbe ugovora budu u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima, te da ne budu na štetu Budžeta Kantona Sarajevo. Provedenom analizom dolazi se do zaključka da je broj uočenih eventualnih nepravilnosti u ugovorima zaključenim sa direktorima/v.d. direktorima preduzeća/ustanova u Kantonu Sarajevo znatno manji u 2021. godini, u odnosu na broj nepravilnosti u 2020. godini.

Registri zaposlenih i imenovanih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo

I Pravni osnov

Ured je nadležan za uspostavljanje i vođenje Registra imenovanih lica i Registra zaposlenih lica u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo. Pravni osnov za ove nadležnosti Ureda sadržan je u odredbama Odluke o registru imenovanih lica u Kantonu Sarajevo, koju je Vlada Kantona Sarajevo donijela na sjednici održanoj 23.05.2019. godine i Odluke o Registru zaposlenih u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo od 21.02.2019. godine.

II Osnovno o registru imenovanih i zaposlenih lica

Registrar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo

Uspostava Registra imenovanih lica u Kantonu Sarajevo za osnovi cilj ima upravljanje i otkrivanje sukoba interesa u obavljanju imenovanih javnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Pomenuti register je jedan od alata Ureda za detekciju situacija potencijalnog sukoba interesa u obavljanju imenovanih javnih funkcija. Riječ je o javno dostupnom, *online* registru, čiji podaci se nalaze na web platformi www.anticorrupti.com.

Registrar je elektronska baza podataka u kojoj su, u digitalnom formatu, sadržani podaci o imenovanim licima u Kantonu Sarajevo, propisani Odlukom o registru imenovanih lica u Kantonu Sarajevo i dio je Informacionog sistema Ureda. Registrar trenutno sadrži podatke o 11.710 imenovanih lica od koji je 3.773 aktivnih ili 35%, dok 7.937 imenovanih lica ima status pasivnih lica, odnosno lica kojima je mandat istekao ili prestao na jedan od načina propisan relevantnim propisima, a što predstavlja 65% od ukupnog broja lica u Registru.

Status imenovanog lica	Broj lica
Aktivan	3.773
Pasivan	7.937
Ukupno	11.710

Tabela 41: Registrar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo – broj lica prema statusu

Ovaj register pruža uvid u sistematizovane i objedinjenje podatke o imenovanim licima u institucijama za čije poslovanje, odnosno rad, postoji visok stepen zainteresovanosti javnosti. Poseban značaj ovaj register ima kada se koristi u korelaciji i kao dopuna Registra podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu Sarajevo, jer olakšava provedbu Zakona o prijavljivanju i postupku provjere podataka o imovini nosioca javnih funkcija u Kantonu

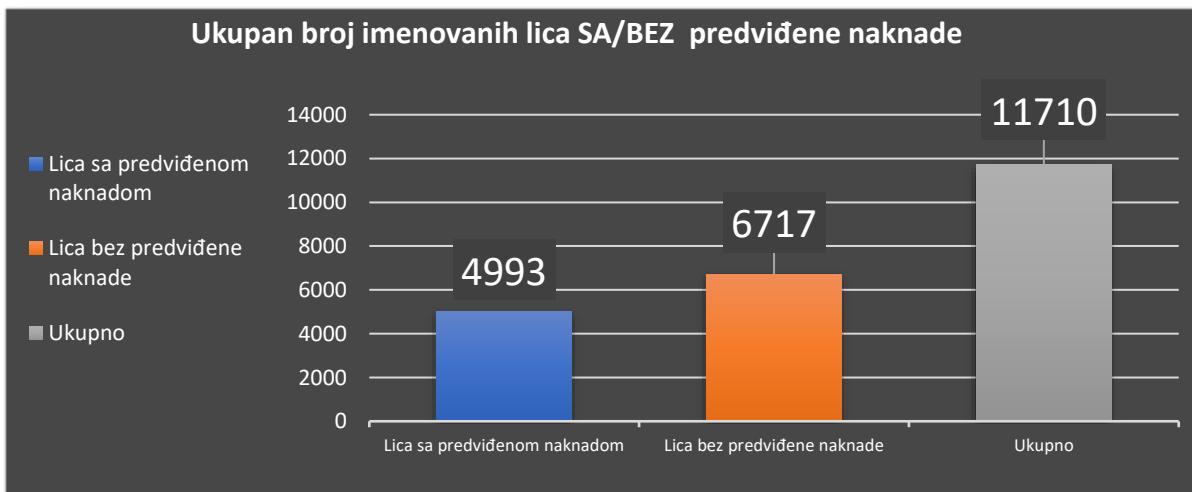
Sarajevo, posebno u dijelu koji se odnosi na poštivanje rokova za prijavu imovine, propisanih navedenim zakonom. Registr pruža uvid u stručne kvalifikacije lica koja obavljaju imenovane javne funkcije, te podatke o isplaćenim naknadama za obnašanje imenovanih funkcija, čime se unapređuje sistem transparentnosti i javne kontrole utroška budžetskih sredstava u Kantonu Sarajevo.

Grafikon 40: Broj imenovanih lica po statusu

Predviđena naknada	Broj lica
Lica sa predviđenom naknadom	4.993
Lica bez predviđene naknade	6.717
Ukupno	11.710

Tabela 42: Ukupan broj imenovanih lica sa ili bez predviđene naknade

Grafikon 41: Ukupan broj imenovanih lica sa predviđenom naknadom i bez predviđene naknade

Podaci sadržani u ovom registru, pored prevencije i otkrivanja sukoba interesa, služe jačanju integriteta, objektivnosti, nepristrasnosti i transparentnosti u vršenju javnih funkcija i podizanju nivoa povjerenja građana u institucije Kantona Sarajevo. Također, registr kao dio informacionog sistema Ureda pruža mogućnost izrade najrazličitijih analiza i grafičkih prikaza rezultata tih analiza.

Registrar zaposlenih lica u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo

Ovaj registar je jedinstvena evidencija podataka o zaposlenim licima, na neodređeno i određeno vrijeme, u organima uprave i institucijama javnog sektora Kantona Sarajevo, koja se vodi u elektronskom obliku. Kao *online* registar, javno dostupan putem web platforme www.anticorruptiks.com, ovaj registar također je dio Informacionog sistema Ureda i jedan je od alata za otkrivanje potencijalnih zloupotreba u postupcima zapošljavanja u javnom sektoru u Kantunu Sarajevo.

U Registru zaposlenih lica u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo nalaze se podaci o ukupno 36.180 osoba zaposlenih u javnom sektoru, a od tog broja 22.830 lica su aktivna (63,10%), a 13.350 je pasivnih lica (36,90%).

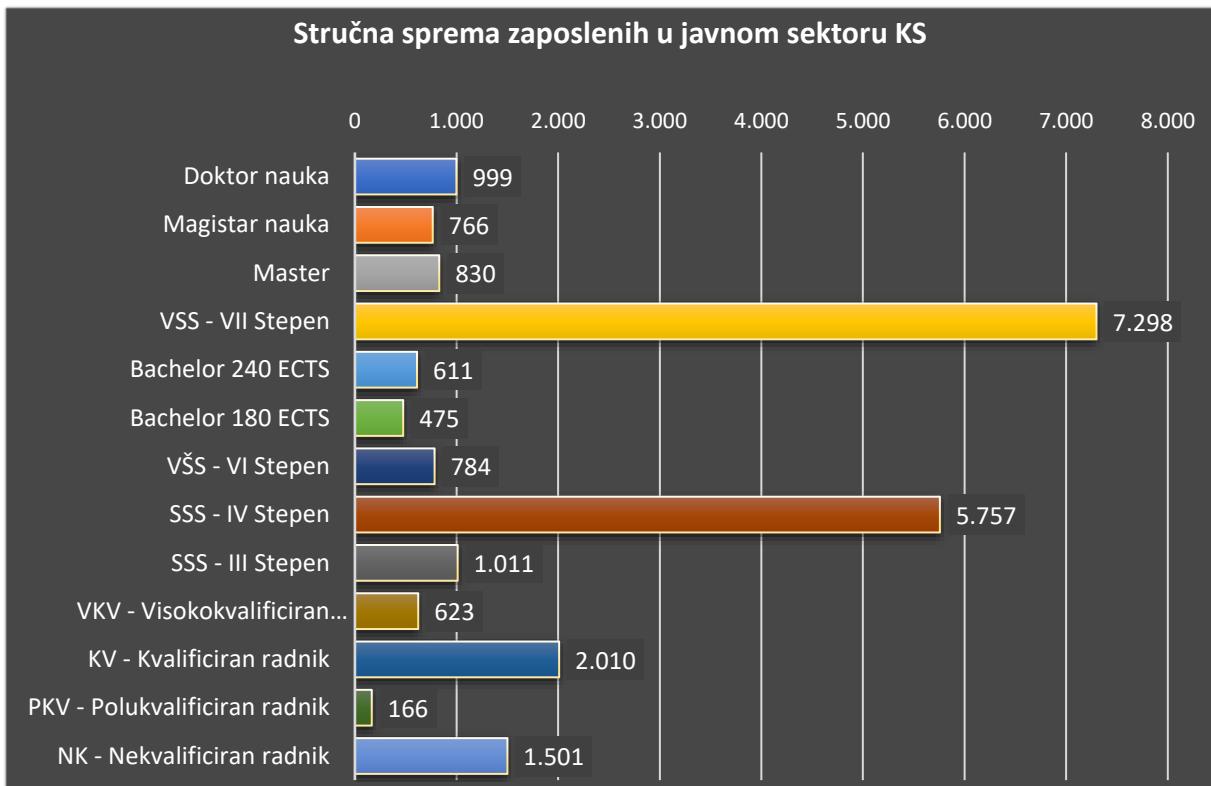
Status zaposlenika	Broj lica
Aktivan	22.831
Pasivan	13.859
Ukupno	36.690

Tabela 43: Broj zaposlenih lica prema statusu aktivan/pasivan

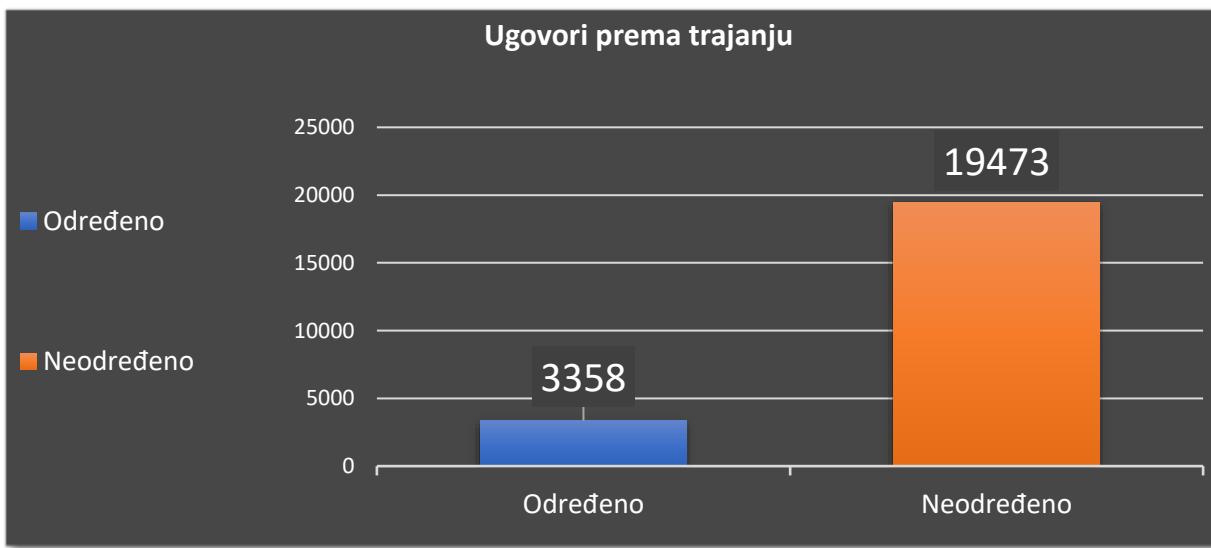

Grafikon 42: Broj zaposlenih lica prema statusu aktivan/pasivan

Registrar pruža značajne analitičko – statističke mogućnosti kreiranja izvještaja i grafičkih prikaza istih, po svim odrednicama sadržanim u ovom registru. Bitnim, upravo zbog mogućnosti uvida i upravljanja ljudskim kapacitetima javnog sektora Kantona Sarajevo, smatramo podatke o stručnoj spremi zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Ovi podaci su iznimno važni, prvenstveno Vladi Kantona Sarajevo za kreiranje adekvatnih politika, u cilju što bolje kvalifikacione strukture zaposlenih u javnom sektoru, te samim time poboljšanje konkurentnosti javnog sektora.

Grafikon 43: Stručna spremna zaposlenih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo – odnosi se na aktivna lica

Grafikon 44: Broj zaposlenih lica prema vremenskom periodu na koji se zaključuje ugovor o radu – odnosi se na aktivna lica

Prilikom uspostave Registra imenovanih lica i Registra zaposlenih lica u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo Ured se susretao sa stanovitim poteškoćama i problemima koji su u određenim momentima imali obilježja pritisaka.

Ovom prilikom smatramo bitnim pomenuti da je Ured unaprijedio oba pomenuta registra na način da je uspostavio **web aplikaciju** kojom se omogućava neposredni način unosa podataka o imenovanim i zaposlenim licima u javnom sektoru Kantona Sarajevo, od strane ovlaštenih osoba svake od institucija javnog sektora.

Zaključak

Uspostavljanje registara zaposlenih i imenovanih lica u javnom sektoru Kantona Sarajevo, pored toga što promoviše transparentnost javnog sektora, predstavlja jednu od temeljnih prepostavki u izgradnji preventivnog, efikasnog i efektivnog antikorupcijskog sistema u ovom kantonu. Ovi registri su integralni dio Informacionog sistema koji Ured koristi u provođenju svojih nadležnosti, analizi različitih pokazatelja i kreiranju antikorupcijskih inicijativa. Pored Ureda, *online* dostupnost ovih resursa, uz ugrađene statističko-analitičke pokazatelje, omogućava građanima, medijima, organizacijama civilnog društva, javnosti, ali i javnom sektoru, lakše i adekvatnije praćenje koruptivnih rizika, potencijalnih nepravilnosti i trendova u procesima zapošljavanja u javnom sektoru, kao i lakše i adekvatnije upravljanje i prevenciju sukoba interesa nosioca javnih funkcija. Ured će i dalje raditi na razvoju ovih resursa, prije svega u analitičkom smislu, te promovisati saradnju sa građanima, medijima i organizacijama civilnog društva u otkrivanju i rješavanju potencijalnih nepravilnosti i negativnih trendova, posebno u kritičnim momentima kao što su izbori, promjene vlasti i sl.

Integracija jedinica lokalne samouprave u antikoruptivni sistem

Ured je prvu inicijativu za iskazivanje opredijeljenosti ka istinskoj borbi protiv korupcije u segmentu sprečavanja sukoba interesa, odnosno pristupanju antikoruptivnom sistemu kojeg je Ured uspostavio, uputio još 2018. godine, svim jedinicama lokalne samouprave na teritoriji Kantona Sarajevo.

U decembru 2020. godine, Ured je ponovo uputio inicijativu jedinicama lokalne samouprave za pristupanje registrima koje Ured vodi, a koji se odnose na Registar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo, Registar zaposlenih u javnom sektoru Kantona Sarajevo i Registar podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

Vlada Kantona Sarajevo donijela je 18.01.2021. godine **Odluku o Registru podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo** u kojoj je u članu 1. stav (2) data preporuka općinama na teritoriji Kantona Sarajevo i Gradu Sarajevo da pristupe ovoj odluci, a u svrhu prevencije mogućih nezakonitosti ili nesvrishodnosti u postupcima provođenja javnih nabavki.

Dana 28.01.2021. godine Vlada Kantona Sarajevo donijela je **Odluku o dopuni Odluke o Registru zaposlenih u javnom sektoru na području Kantona Sarajevo** u kojoj se preporučuje općinama na teritoriji Kantona Sarajevo i Gradu Sarajevo da pristupe ovoj odluci, radi uspostave transparentnog, centralizovanog, kvalitetnog i učinkovitog sistema upravljanja ljudskim potencijalima u javnoj službi općina na teritoriji Kantona Sarajevo, Grada Sarajevo i Kantona Sarajevo.

Također, Vlada Kantona Sarajevo donijela je 18.02.2021. godine **Odluku o dopuni Odluke o Registru imenovanih lica u Kantunu Sarajevo** u kojoj se preporučuje općinama na teritoriji Kantona Sarajevo i Gradu Sarajevo da pristupe ovoj odluci, u svrhu prevencije mogućih pojavnih oblika sukoba interesa u javnoj službi općina na teritoriji Kantona Sarajevo, Grada Sarajevo i Kantona Sarajevo.

Pristupanje navedenim odlukama vrši se donošenjem odluka od strane načelnika, odnosno Gradonačelnika, koja sadrži izričito ovlaštenje Uredu za obradu podataka koji su predmet ovih odluka.

Prije pristupanja navedenim odlukama Vlade Kantona Sarajevo, kojim su uspostavljeni registri podataka o javnim nabavkama, zaposlenim i imenovanim licima, Ured je sa pet jedinica lokalne samouprave zaključio sporazum o provođenju zajedničkih aktivnosti na prevenciji i borbi protiv korupcije, te stvaranju jedinstvenog, efikasnog i učinkovitog pravnog i tehničkog okvira borbe protiv ove negativne socijalno-patološke pojave.

Jedinice lokalne samouprave na teritoriji Kantona Sarajevo sa kojima je Ured zaključio sporazum su:

- Općina Stari Grad Sarajevo – sporazum zaključen 05.02.2021. godine,
- Grad Sarajevo – sporazum zaključen 14.04.2021. godine,
- Općina Centar Sarajevo – sporazum zaključen 19.04.2021. godine,

- Općina Ilijaš – sporazum zaključen 20.04.2021. godine,
- Općina Iličić – sporazum zaključen 22.04.2021. godine.

Pripremljen je sporazum o saradnji i planirano je potpisivanje istog sa Općinom Vogošća i Općinom Novi Grad Sarajevo.

Općina Novo Sarajevo pristupila je antikoruptivnom sistemu u pogledu pristupa registrima koje vodi Ured.

Općina Trnovo i Općina Hadžići nisu iskazale opredjeljenje za pristupanje navedenim odlukama Vlade Kantona Sarajevo i samim time ove općine nisu u antikoruptivnom sistemu Kantona Sarajevo uspostavljenom od strane Ureda.

U nastavku teksta je prikaz pristupanja jedinica lokalne samouprave ranije navedenim aktima Vlade Kantona Sarajevo, odnosno pristupanju registrima na osnovu kojih su isti uspostavljeni, te integraciji ovih jedinica u antikoruptivni sistem Ureda.

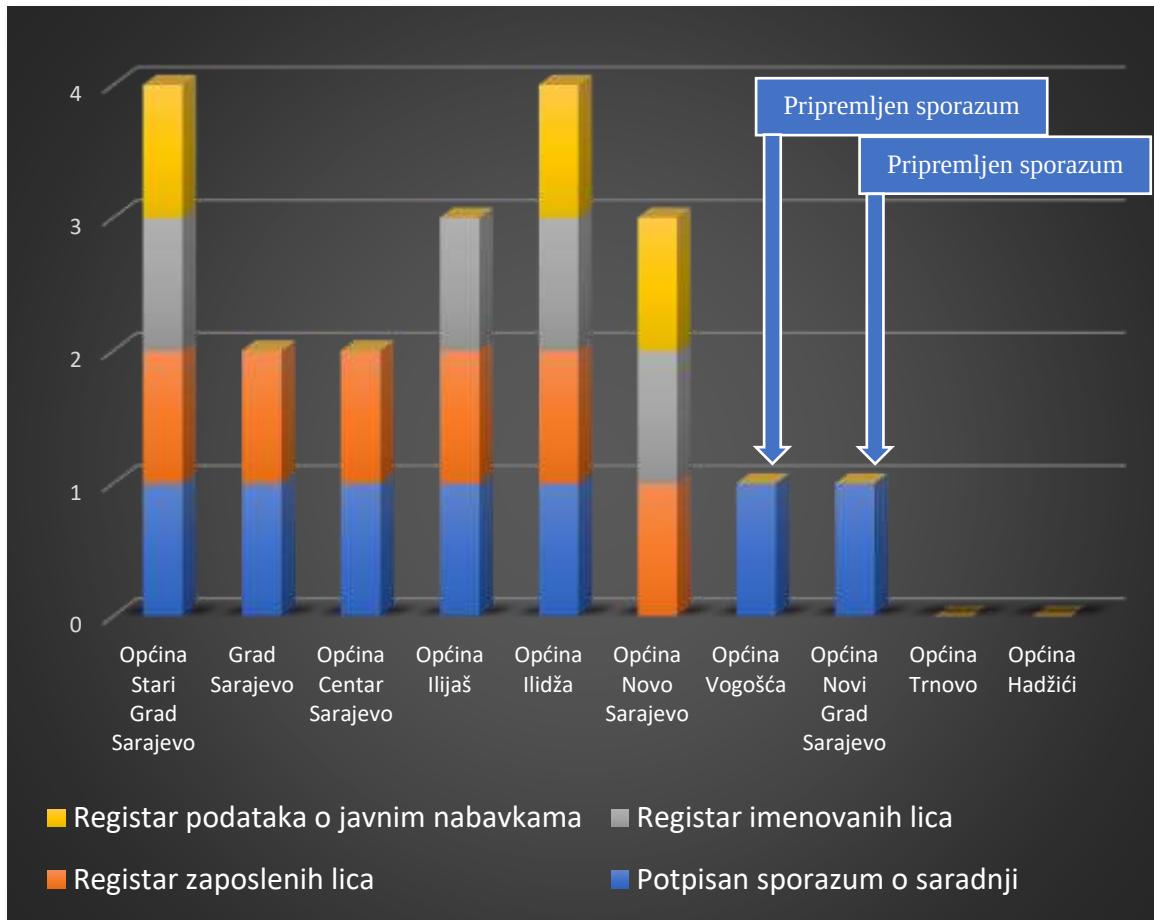
R.b.	Naziv jedinice lokalne samouprave	Potpisan sporazum o saradnji	Registar zaposlenih lica	Registar imenovanih lica	Registar podataka o javnim nabavkama
1.	Općina Stari Grad Sarajevo	Da	Da	Da	Da
2.	Grad Sarajevo	Da	Da	-	-
3.	Općina Centar Sarajevo	Da	Da	-	-
4.	Općina Ilijaš	Da	Da	Da	-
5.	Općina Iličić	Da	Da	Da	Da
6.	Općina Novo Sarajevo	-	Da	Da	Da
7.	Općina Vogošća	Pripremljen sporazum	-	-	-
8.	Općina Novi Grad Sarajevo	Pripremljen sporazum	-	-	-
9.	Općina Trnovo	-	-	-	-
10.	Općina Hadžići	-	-	-	-

Tabela 44: Integrисане единице локалне самуправе у антикоруптивни систем Уреда

Iz tabele je vidljivo da neke jedinice lokalne samouprave, u konkretnom slučaju **Grad Sarajevo** i **Općina Centar Sarajevo** nisu u potpunosti postupile u skladu sa potpisanim sporazumom sa Uredom, u pogledu unosa podataka u Registar imenovanih lica u Kantonu Sarajevo i Registar podataka o javnim nabavkama koje provode institucije čiji je osnivač Kanton Sarajevo. Također, ove dvije jedinice lokalne samouprave donijele su odluke o pristupanju odlukama Vlade Kantona Sarajevo kojima su uspostavljeni navedeni registri, međutim do dana 31.12.2021. godine iste nisu počele unositi podatke u ove registre.

U 2022. godini Ured namjerava u okviru Modula II Informacionog sistema Ureda, koji je primarno namijenjen izradi i praćenju provedbe elektronskog plana integriteta institucija javnog sektora Kantona Sarajevo, provesti pilot projekat u saradnji sa 10 institucija javnog sektora Kantona Sarajevo na izradi elektronskih planova integriteta ovih institucija i monitoringu mjera koje propisuju. Nakon okončanja pilot faze, ovaj sistem će u toku 2022. godine biti proširen na

sve institucije javnog sektora Kantona Sarajevo. Jedinicama lokalne samouprave na području Kantona Sarajevo će biti ponuđena integracija u navedeni sistem, čime bi Kanton Sarajevo postao lider u centralizaciji i primjeni informacionih tehnologija u izradi, monitoringu i evaluaciji planova integriteta institucija javnog sektora.

Grafikon 45: Prikaz integrisanih jedinica lokalne samouprave i pristup unosu po registrima

Zaključak

Integracija jedinica lokalne samouprave u jedinstveni antikoruptivni sistem Kantona Sarajevo je jedan od značajnijih procesa koje vodi Ured. Po prvi put se integrišu i centraliziraju podaci javnog sektora kantonalnog nivoa i jedinica lokalne samouprave u jedinstveni informacioni sistem i po tome je Kanton Sarajevo lider u stvaranju jedinstvene antikorupcijske zajednice. S obzirom na važnost ovog procesa i benefite koje on donosi u smislu izgradnje efektivnog antikorupcijskog sistema, Ured će i u narednom periodu nastaviti i promovisati aktivnosti u tom pravcu.

Uspostavljeni registri u 2021. godini

Uvod

Svake godine iz Budžeta Kantona Sarajevo izdvajaju se značajna sredstva za podsticaje poljoprivredi, poticaje razvoju male privrede i transfere neprofitnim organizacijama i pojedincima. Radi uspostavljanja transparentnijeg sistema dodjele javnih sredstava i prevencije potencijalnih koruptivnih aktivnosti u ovim procesima, Ured je inicirao uspostavljanje odgovarajućih registara koji se odnose na izdvajanja za ove namjene.

1. Registar korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo

Na inicijativu Ureda, a na prijedlog Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo donijela je **Odluku o Registru korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 11/21) kojom se uspostavlja Registar korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo.

Prema članu 1. stav (3) navedene odluke, ovaj registar predstavlja jedinstvenu evidenciju podataka o korisnicima podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo, dodijeljenim u skladu sa **Zakonom o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/12 i 15/13) od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo.

Svrha Registra, shodno članu 4. ove odluke, je uspostava centralizovanog, kvalitetnog i učinkovitog pregleda podsticaja dodijeljenih na osnovu navedenog zakona, radi unapređenja upravljanja podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo i dodatnog osiguranja transparentnosti u dodjeli podsticaja, kao i radi prevencije mogućih koruptivnih aktivnosti u ovom procesu.

Prema Odluci, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo obavezno je vršiti unos podataka u predmetni registar u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti rješenja o dodjeli podsticajnih sredstava.

Član 13. Odluke o Registru korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo propisuje da Ured vrši nadzor nad primjenom ove odluke.

Ured uspostavlja i vodi Registar u skladu sa odredbama ove odluke.

Ured je u 2021. godini uspostavio Registar korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo, te isti vodi na osnovu neposredno unesenih podataka od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo.

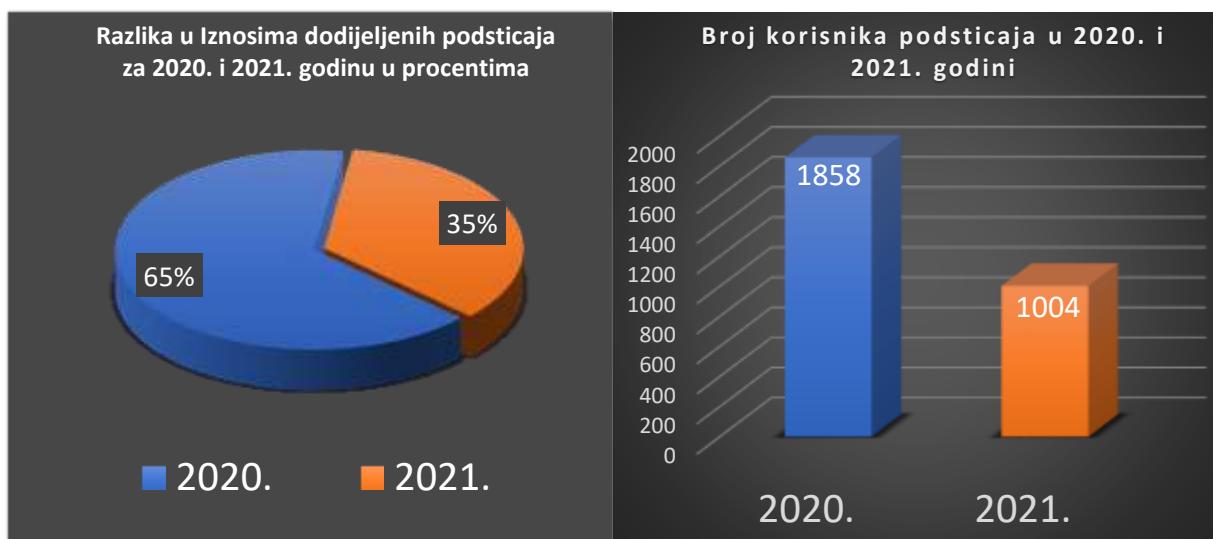
Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo vršilo je unos podataka o dodjeli podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo u Registar za 2020. i 2021. godinu.

Prema dostupnim podacima u Registru, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je u 2020. godine dodijelilo **4.771.617,45 KM** budžetskih sredstava putem podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo. Broj korisnika ovih podsticaja je **1858 korisnika**.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je u 2021. godini dodijelilo **2.527.992,36 KM** budžetskih sredstava putem podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo, a broj korisnika kojima su dodijeljena navedena sredstva je **1004 korisnik**.

Iznos dodijeljenih podsticaja u 2020. godini	Broj korisnika podsticaja u 2020. godini	Iznos dodijeljenih podsticaja u 2021. godini	Broj korisnika podsticaja u 2021. godini
4.771.617,45 KM	1858	2.527.992,36 KM	1004
Prosječno cca 2.568 KM po korisniku		Prosječno cca 2.518 KM po korisniku	

Tabela 45: Prikaz dodijeljenih podsticaja u poljoprivredi u 2020. i 2021. godini

Grafikon 46: Prikaz dodijeljenih podsticaja u poljoprivredi u 2020. i 2021. godini

2. Registr poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo

Registrar poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo uspostavljen je **Odlukom o Registru poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 11/21), koju je Vlada Kantona Sarajevo donijela na prijedlog Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, a na inicijativu Ureda.

Član 1. stav (3) navedene odluke propisuje da je Registrar poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo jedinstvena evidencija podataka o poticajima dodijeljenim u skladu sa **Zakonom o poticaju razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo** („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 29/15), koji se vodi u elektronskoj formi.

Shodno članu 4. navedene odluke, svrha predmetnog registra je uspostava centralizovanog, kvalitetnog i učinkovitog pregleda poticaja dodijeljenih na osnovu navedenog zakona, radi unapređenja upravljanja poticajima razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo i dodatnog

osiguranja transparentnosti u dodjeli ovih poticaja, kao i radi prevencije mogućih koruptivnih aktivnosti u ovom procesu.

Ured je shodno odredbama Odluke uspostavio i vodi predmetni registar, dok neposredan unos podataka u Registar vrši Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je obavezno da vrši unos podataka u Registar u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora sa korisnikom poticajnih sredstava, a nadzor nad primjenom Odluke vrši Ured.

Prema dostupnim podacima u Registru, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u 2020. godini je putem poticaja dodijelilo **712.508,26 KM** budžetskih sredstava, za **42 subjekta male privrede** u Kantonu Sarajevo, dok je **1.640.000,00 KM** budžetskih sredstava dodijeljeno subjektima male privrede putem kreditne linije.

Iznos dodijeljenih poticaja subjektima male privrede u 2020. godini	Broj subjekata male privrede	Iznos dodijeljenih poticaja subjektima male privrede putem kreditne linije u 2020. godini	Banka
712.508,26 KM	42	1.640.000,00 KM	1
Prosječno cca 16.964 KM po subjektu			

Tabela 46: Prikaz dodijeljenih poticaja subjektima male privrede u 2020. godini

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je prema Odluci o Registru poticaja razvoja male privrede u Kantonu Sarajevo bilo obavezno da u Registar, za dodijeljene poticaje u 2020. godini, unese podatke o dodijeljenim poticajima **samo za ugovore koji nisu istekli do dana stupanja na snagu ove odluke, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.**

Odluka je objavljena u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“, 18.03.2021. godine.

Postupak dodjele budžetskih sredstava kroz poticaje vrši se shodno Godišnjem planu provođenja programa razvoja male privrede za tekuću godinu, kojeg priprema Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, a Vlada Kantona Sarajevo isti usvaja.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo objavljuje javni poziv za podnošenje prijava za dodjelu budžetskih sredstava putem poticaja.

Nakon provedenog javnog poziva i ocjene zaprimljenih prijava od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Vlada Kantona Sarajevo donosi Odluku o dodjeli poticajnih grant sredstava. Shodno navedenoj odluci, ministar privrede zaključuje pojedinačne ugovore sa korisnicima poticajnih sredstava.

Korisnici poticajnih grant sredstava dostavljaju izvještaj o utrošku dodijeljenih sredstava.

Dodjela poticajnih grant sredstava od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo u 2020. godini, shodno podacima u Registru, vršila se po proceduri propisanoj u zakonskim i podzakonskim aktima.

3. Registar transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo

Vlada Kantona Sarajevo je na prijedlog Ureda donijela Uredbu o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 22/21) u kojoj je u članu 29. zadužen Ured za uspostavu Registra transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima za finansiranje i sufinansiranje aktivnosti / programa / projekata iz Budžeta Kantona Sarajevo u kojem će davaoci sredstava evidentirati podatke o svim dodijeljenim sredstvima neprofitnim organizacijama, udruženjima, pojedincima i ostalim primaocima transfera.

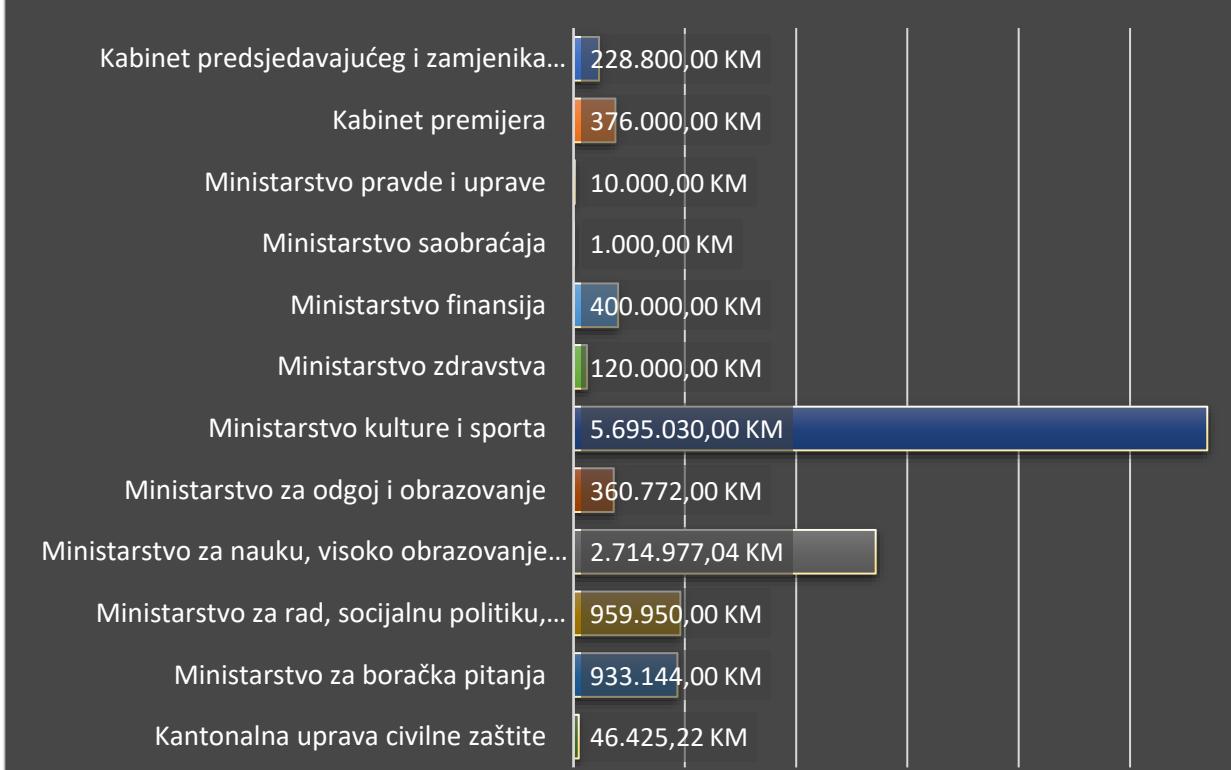
Ured je, shodno odredbama navedenog akta Vlade Kantona Sarajevo, u 2021. godini uspostavio Registar i isti vodi na osnovu podataka neposredno unesenih od strane ovlaštene osobe imenovane rješenjem rukovodioca davaoca sredstava.

Svrha uspostavljanja Registra je transparentan prikaz dodijeljenih budžetskih sredstava putem transfera od strane davaoca istih.

Prema podacima unesenim u Registar, Ured je konstatovao da su davaoci sredstava **u 2021. godini** dodijelili **11.846.098,26 KM** putem transfera neprofitnim organizacijama, udruženjima, pojedincima i ostalim primaocima transfera (pravnim licima, ustanovama, institutima i dr.). Iznos dodijeljenih transfera po javnom pozivu je **10.033.816,62 KM** dok je **1.812.281,64 KM** dodijeljeno bez objave javnog poziva.

U nastavku je prikaz iznosa dodijeljenih transfera od strane davaoca transfera, razvrstan po načinu dodjele transfera (po objavljenom javnom pozivu i bez objave poziva).

Iznos dodijeljenih transfera u 2021. godini, po davaocima transfera

Grafikon 47: Iznos dodijeljenih transfera u 2021. godini, razvrstan po davaocima transfera

R.b.	Naziv davaoca transfera	Iznos dodijeljenih transfera	Iznos dodijeljenih transfera po javnom pozivu	Iznos dodijeljenih transfera bez objave javnog poziva
1.	Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	228.800,00	93.300,00	135.500,00
2.	Kabinet premijera	376.000,00	115.000,00	261.000,00
3.	Ministarstvo pravde i uprave	10.000,00		10.000,00
4.	Ministarstvo saobraćaja	1.000,00	1.000,00	
5.	Ministarstvo finansija	400.000,00		400.000,00
6.	Ministarstvo zdravstva	120.000,00	50.000,00	70.000,00
7.	Ministarstvo kulture i sporta	5.695.030,00	5.542.970,00	152.060,00
8.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	360.772,00	360.772,00	
9.	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	2.714.977,04	2.704.949,40	10.027,64
10.	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice	959.950,00	238.900,00	721.050,00
11.	Ministarstvo za boračka pitanja	933.144,00	880.500,00	52.644,00
12.	Kantonalna uprava civilne zaštite	46.425,22	46.425,22	
	UKUPNO	11.846.098,26	10.033.816,62	1.812.281,64

Tabela 47: Iznos i način dodijeljenih transfera u 2021. godini, razvrstan po davaocima transfera

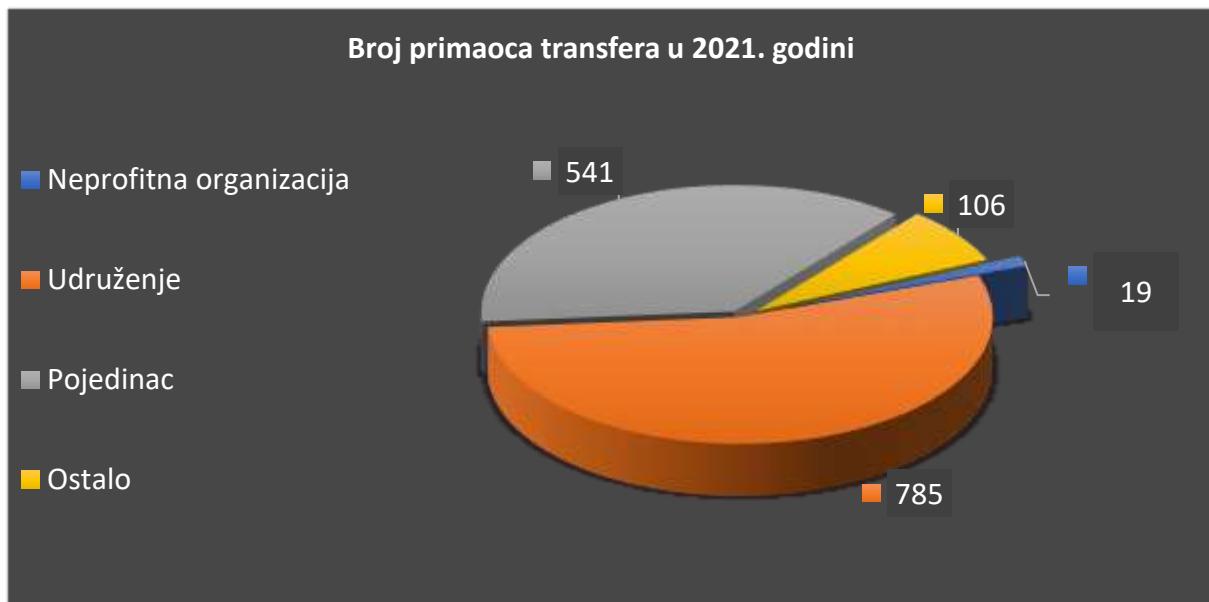

Grafikon 48: Način dodijeljenih transfera u 2021. godini, u procentima

U nastavku slijedi prikaz broja primaoca sredstava razvrstan na neprofitne organizacije, udruženja, pojedince i ostale primaoce (pravna lica, ustanove, institut i dr.)

R.b.	Davaoci transfera	Broj primaoca transfera	Neprofitna organizacija	Udruženje	Pojedinac	Ostalo
1.	Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS	55		39	16	
2.	Kabinet premijera	18		12		6
3.	Ministarstvo pravde i uprave	1		1		
4.	Ministarstvo saobraćaja	1		1		
5.	Ministarstvo finansija	1				1
6.	Ministarstvo zdravstva	3	1	1		1
7.	Ministarstvo kulture i sporta	608	12	463	87	46
8.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	32		32		
9.	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	55	1		2	52
10.	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice	573	5	141	427	
11.	Ministarstvo za boračka pitanja	97		88	9	
12	Kantonalna uprava civilne zaštite	7		7		
	UKUPNO	1451	19	785	541	106

Tabela 48: Broj primaoca transfera u 2021. godini (neprofitna organizacija, udruženje, pojedinac, ostalo)

Grafikon 49: Prikaz broja primaoca transfera u 2021. godini (neprofitna organizacija, udruženje, pojedinac, ostalo)

Iz prethodne tabele i grafikona vidljivo je da je najveći broj transfera dodijeljen udružnjima, ukupno 785 transfera, pojedincima 541 transfer, ostalim (pravnim licima, ustanovama, institutima i dr.) 106 transfera i neprofitnim organizacijama 19 transfera.

Iznos dodijeljenih transfera po primaocima transfera prikazan je u nastavku teksta.

	Naziv davaoca transfera	Iznos dodijeljenih transfera neprofitnim organizacijama	Iznos dodijeljenih sredstava udruženjima	Iznos dodijeljenih sredstava pojedincima	Iznos dodijeljenih transfera ostalim	Ukupno
1	Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg SKS		218.800,00	10.000,00		228.800,00
2	Kabinet premijera		126.000,00		250.000,00	376.000,00
3	Ministarstvo pravde i uprave		10.000,00			10.000,00
4	Ministarstvo saobraćaja		1.000,00			1.000,00
5	Ministarstvo finansija				400.000,00	400.000,00
6	Ministarstvo zdravstva	65.000,00	50.000,00		5.000,00	120.000,00
7	Ministarstvo kulture i sporta	213.200,00	4.667.800	131.330,00	682.700,00	5.695.030,00
8	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje		360.772,00			360.772,00
9	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade	9.127,64		900,00	2.704.949,40	2.714.977,04
10	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice	74.000,00	786.133,00	99.817,00		959.950,00
11	Ministarstvo za boračka pitanja		908.144,00	25.000,00		933.144,00
12	Kantonalna uprava civilne zaštite		46.425,22			46.425,22
UKUPNO		361.327,64	7.175.074,22	267.047,00	4.042.649,40	11.846.098,26

Tabela 49: Iznos dodijeljenih transfera po primaocima transfera u 2021. godini

Grafikon 50: Prikaz iznosa dodijeljenih transfera po primaocima transfera u 2021. godini

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo i Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo – Uprava policije u Registrar su evidentirali određene podatke o dodijeljenim transferima u 2020. godini, iako prema odredbama Uredbe o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo nisu bili obavezni.

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo, prema podacima unesenim u Registar, u 2020. godini dodijelilo je 9.650,00 KM putem transfera. Transfer je dodijeljen pojedincima (32 primaoca), bez objave javnog poziva.

Također i Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo – Uprava policije, prema evidentiranim podacima u Registru, u 2020. godini dodijelila je transfere pojedincima (12 primaoca) u iznosu od 8.386,36 KM, bez objave javnog poziva.

Napomena: Navedeni registri uspostavljeni su u 2021. godini, na osnovu akata Vlade Kantona Sarajevo. Podaci u registrima svakodnevno se ažuriraju, shodno fazama realizacije procesa dodjele budžetskih sredstava putem podsticaja u poljoprivredi, poticaja razvoja male privrede i putem transfera, a u skladu sa odredbama navedenih akata.

Evidentirani podaci u registrima će u narednom periodu biti predmet nadzora od strane Ureda, shodno aktima Vlade Kantona Sarajevo, u pogledu blagovremenosti unosa istih u registre.

Također, Ured će vršiti i dodatne analize postupaka dodjele budžetskih sredstava putem podsticaja, poticaja i transfera od strane davaoca istih, te u slučaju utvrđenih nepravilnosti Ured će postupati prema nadležnim institucijama.

Zaključak

U saradnji sa Vladom Kantona Sarajevo Ured je u 2021. godini uspostavio tri *online* regista, te na ovaj način učinio transparentnim tri rizična procesa u kojima je samo tokom 2021. godine dodijeljen iznos od cca 14,4 miliona KM.

Analiza saziva zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo u periodu 2018.-2022.

I Uvod

Prelasci članova zakonodavnih tijela iz jedne političke stranke u drugu tokom trajanja mandata, ili opredjeljenje za samostalno političko nastupanje, nije neuobičajena pojava na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Ova pojava sa sobom nosi određene rizike, koji često u sebi nose i koruptivnu komponentu. Zakonodavna tijela donose odluke, usvajaju zakone i druge propise, te potiču politike i trendove koji se direktno odražavaju na javni sektor i njegovo funkcionisanje. Promjene u političkom omjeru snaga zakonodavnih tijela odražavaju se na procese javnog sektora i mogu izazvati različite krize i poremećaje, koji posebno dolaze do izražaja u kritičnim momentima kao što su predizborni periodi, promjena izvršne vlasti, usvajanje ili rebalans budžeta, upravljanje institucijama javnog sektora itd.

U ovom dijelu analize slijedi prikaz brojki i pokazatelja promjena u sazivu Skupštine Kantona Sarajevo u periodu 2018.-2022.

II Saziv Skupštine Kantona Sarajevo za period 2018. – 2022.

Grafikon 51: Broj zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo po strankama u procentima na početku mandata 2018. – 2022.

U okviru mandata saziva Skupštine Kantona Sarajevo 2018. – 2022. mogu se izdvojiti sljedeći ključni momenti:

- 34% ili 12 zastupnika napustilo je stranku ispred koje su započeli mandat u Skupštini Kantona Sarajevo;
- 25% ili devet zastupnika prešlo je u drugu stranku tokom trajanja mandata;
- 9% ili tri zastupnika prešlo je u samostalne zastupnike;
- Dva puta je izglasano nepovjerenje Vladi Kantona Sarajevo, odnosno promijenjena je skupštinska većina;
- Četiri rebalansa Budžeta Kantona Sarajevo u dosadašnjem toku mandata trenutnog saziva Skupštine Kantona Sarajevo.

Grafikon 52: Broj zastupnika u procentima po strankama u trenutku izrade analize, u okviru mandata 2018. – 2022.

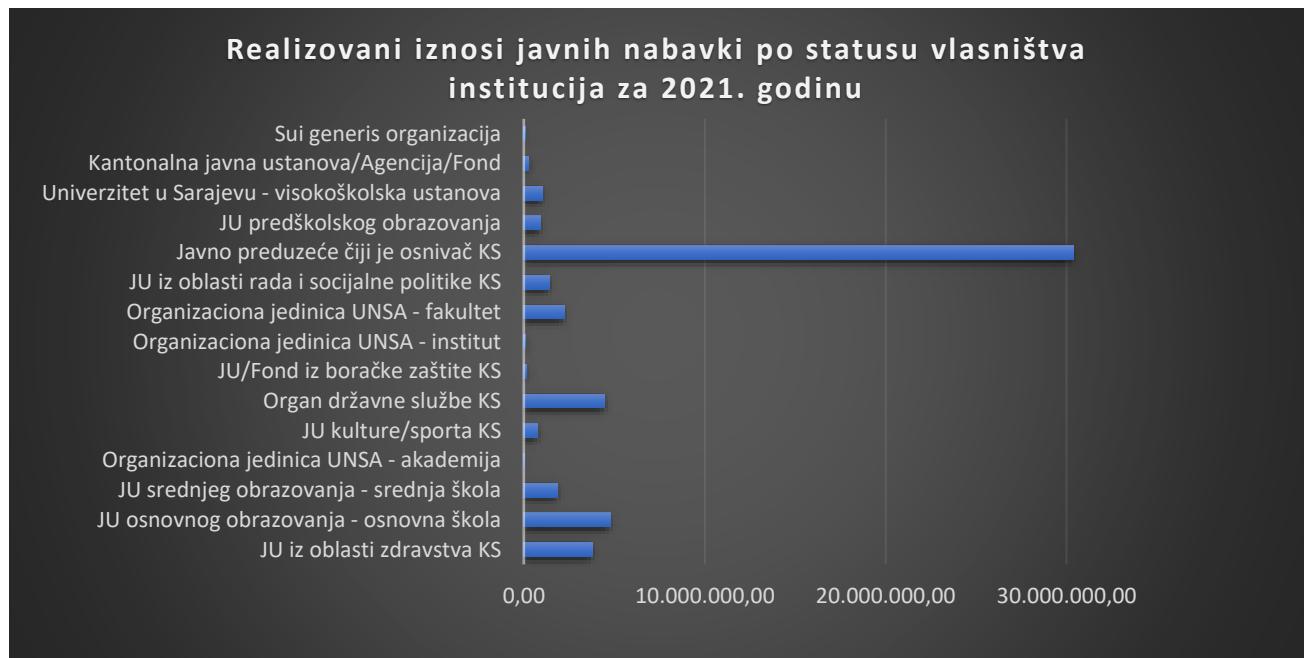
Grafikon 53: Procentualni sastav prema pripadnosti članova Vlade Kantona Sarajevo strankama u periodu nakon izbora 2018. godine

Iz prikazanih podataka može se vidjeti kako se političke promjene unutar Skupštine Kantona Sarajevo odražavaju na sastav Vlade Kantona Sarajevo, kao izvršnog tijela ovog kantona, što

se potom odražava na funkcionisanje i trendove cijelog javnog sektora Kantona Sarajevo. Kanton Sarajevo je najbogatiji kanton u Federaciji BiH i njegov budžet uporediv je sa budžetom manjeg entiteta u Bosni i Hercegovini, na osnovu čega je jasno da javni sektor Kantona Sarajevo raspolaže značajnim finansijskim sredstvima.

Javni sektor Kantona Sarajevo podijeljen je po resorima kojima upravlja Vlada Kantona Sarajevo i u kojima se nalaze različite institucije javnog sektora, kao što su javna preduzeća, zdravstvene ustanove, obrazovne institucije itd. Kroz upravljanje resorima upravlja se i različitim procesima u javnom sektoru, kao što su procesi zapošljavanja, imenovanja upravljačkih struktura, javne nabavke, transferi neprofitnim organizacijama i pojedincima, podsticaji poljoprivredi i poticaji razvoju male privrede itd., što podrazumijeva upravljanje i značajnim finansijskim tokovima, o čemu se može vidjeti opširnije u drugim poglavljima ove analize.

Ilustracije radi, na sljedećem grafikonu se može vidjeti utrošak javnih sredstava u procesima javnih nabavki, gdje su institucije grupisane prema oblastima kojima pripadaju, za 2021. godinu. Na ovom grafikonu je uočljivo, imajući u vidu i njihove djelatnosti, da su kroz postupke javnih nabavki u 2021. godini najviše sredstava utrošila javna preduzeća Kantona Sarajevo.

Grafikon 54: Realizovani iznosi javnih nabavki po statusu vlasništva institucija Kantona Sarajevo za 2021. godinu.

Zaključak

Kroz Informacioni sistem Ureda, uključujući javnu komponentu ovog sistema sa *online* registrima i analitičko-statističkim pokazateljima, može se pratiti uticaj političkih promjena u sazivu Skupštine Kantona Sarajevo na funkcionisanje i procese javnog sektora Kantona Sarajevo. Navedeni resursi omogućavaju lakše i adekvatnije praćenje trendova, ali i koruptivnih rizika i potencijalnih nepravilnosti u procesima koji se odvijaju u javnom sektoru, posebno u kritičnim momentima kao što su izbori ili promjena vlasti.

Analize Ureda i njihovi rezultati

Poznavanje korupcije i njenih pojavnih oblika, detektovanje oblasti u kojima se korupcija najčešće pojavljuje, utvrđivanje koruptivnih rizika u pojedinim procesima i aktivnostima u javnom sektoru jedan je od načina uspješne borbe protiv korupcije. Upravo zbog rečenog Ured je u toku 2021. godine izradio značajan broj analitičkih materijala kojima se nastoji steći potpun uvid u pojedine važne aktivnosti javnog sektora Kantona Sarajevo. Također, analitičkim materijalima Ureda stiče se uvid u pravne propise kojima su uređene pojedine oblasti javnog sektora Kantona Sarajevo, te potencijalne manjkavosti, nepreciznosti, nedorečenosti ili postojanje koruptivnih rizika u tim propisima. U narednom izlaganju predočit ćemo najvažnije analize koje je Ured izradio u toku 2021. godine, cilj koji se svakom od njih želi postići, te njihove krajnje učinke. Generalni ciljevi svih analiza Ureda su preventivni, edukativni i korektivni. Analitički materijali Ureda u toku 2021. godine su:

1. Analiza procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora.

Cilj Analize procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora jeste sagledati pravni okvir u segmentu javnog zapošljavanja u Kantonu Sarajevo, odnosno postupak prijema u radni odnos u institucijama javnog sektora na području Kantona Sarajevo, te utvrditi učesnike i njihove uloge u ovom procesu, postojeće izazove i prepreke u pogledu praćenja i nadzora nad postupkom zapošljavanja od strane supervizora, te iznijeti određene zaključke sa preporukama, kojima se unapređuje ovaj proces. Također, jedan od ciljeva koji se želi postići izradom ovog dokumenta je da se unaprijedi sistem zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo, kako bi se osigurala veća funkcionalnost, transparentnost ovih postupaka i otklonili diskriminatoryni faktori i barijere. Zapošljavanje u javnom sektoru Kantona Sarajevo predstavlja jednu od aktivnosti javnog sektora podložnu pojavi koruptivnih rizika, te postupci zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo moraju biti lišeni zloupotreba ili one moraju biti dovedene na društveno „prihvatljiv“ nivo. Analizom procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora predočeni su statistički podaci iz Informacionog sistema Ureda, koji se odnose na broj postupaka u kojima je Ured imenovao supervizora, broj izvršilaca za čiji prijem su raspisivani javni oglasi, postupci na određeno i neodređeno vrijeme, podaci o stepenu stručne spreme lica čije zaposlenje se traži i vrši u javnom sektoru, broju uočenih nepravilnosti u postupcima prijema u radni odnos, poništenim postupcima i dr. Ovim analitičkim materijalom daje se uvid u pravni okvir kojim su uređeni postupci zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo, te se identificira prostor za unapređenje pravnog okvira vezano za provođenje nadležnosti supervizora i daju modaliteti za unapređenje. Ovom analizom ističe se važnost povezanosti svih aktera uključenih u postupak prijema u radni odnos u institucijama javnog sektora Kantona Sarajevo. Pri tome na prvom mjestu se misli na poslodavca koji provodi postupak prijema u radni odnos, komisiju za postupak prijema u radni odnos, Ured i imenovanog supervizora.

Obuka supervizora jedan je od alata kojim se unapređuje proces zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Zaključkom Analize procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora konstatovano je da treba inicirati izmjene i dopune

postojeće Uredbe kojom se uređuje postupak prijema u radni odnos u javnom sektoru Kantona Sarajevo ili donošenje nove uredbe. Ured je Analizu procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora učinio dostupnom javnosti u februaru 2021. godine, te upoznao ministarstva i Vladu Kantona Sarajevo sa sadržajem ove analize. Nakon analize, a u skladu sa njenim zaključkom, Vlada Kantona Sarajevo donijela je novu *Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo*. Ova uredba krajnji je izlazni rezultat Analize procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora.

SAŽETAK: Nakon objave Analize procesa zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo – kroz institut supervizora Vlada Kantona Sarajevo donijela je Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo

2. Analiza organa i pravnog okvira za borbu protiv korupcije u zemljama okruženja – stanje u BiH i Kantonu Sarajevo

Ovim analitičkim pregledom obuhvaćena su glavna ili vodeća državna tijela zadužena za borbu protiv korupcije u Republici Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori i Sloveniji, u svrhu sticanja korisnih podataka i saznanja o osnovnim odrednicama njihovog djelovanja i pravnoj podlozi za to djelovanje. U analizi detaljnije su opisani organizacija, nadležnosti i ovlasti, djelokrug rada, postupanje u predmetima iz njihove nadležnosti, zapošljavanje, način imenovanja rukovodnog kadra i kontrola rada državnih tijela zaduženih za borbu protiv korupcije u pomenutim zemljama. Svaka od navedenih država usvojila je više antikorupcijskih zakona i drugih propisa, kao i strategije za borbu protiv korupcije, te je u ovom analitičkom dokumentu dat i osvrt na osnovne odrednice i specifičnosti ovih propisa. Ovom analizom su istaknute i razlike u institucionalnoj organizaciji borbe protiv korupcije, u statusu i nadležnostima tijela za borbu protiv korupcije po državama. Specifičnost ustavno-pravnog uređenja Bosne i Hercegovine uveliko se reflektuje i na oblast borbe protiv korupcije, a što je analizom definitivno potvrđeno. Složen ustavno-pravni sistem naše zemlje, dioba nadležnosti između države, entiteta, kantona i jedinica lokalne samouprave u mnogome usložnjava borbu protiv korupcije. Kad je riječ o pravnom okviru za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini, u ovoj analizi se pored domaćih propisa navode i međunarodni propisi i standardi. Uporedna analiza nedvojbeno je pokazala postojeće nedostatke propisa i tijela za borbu protiv korupcije u našoj zemlji. Pravni okvir za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo također je predmet ove analize. Analizom se konstatuju manjkavosti pravnog okvira za borbu protiv korupcije i u Kantonu Sarajevo. Analiza pokazuje da postojeći pravni okvir za borbu protiv korupcije u Kantonu Sarajevo ne predstavlja upotpunjenu i zaokruženu normativnu cjelinu, naprotiv još uvijek postoje pravne praznine i nedorečenosti u ovoj oblasti koje predstavljaju nedostatke antikoruptivnog sistema u Kantonu Sarajevo. Osnovni zaključak ove analize ukazuje na potrebu donošenja jedinstvenog propisa kojim bi se riješila većina manjkavosti trenutnog pravnog okvira za borbu protiv korupcije u Kantonu Sarajevo. Riječ je o *Zakonu o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo*. Ovaj zakon je glavni izlazi rezultat Analize organa i pravnog okvira za borbu protiv korupcije u zemljama okruženja – stanje u BiH i Kantonu Sarajevo. Ured je izradio radni materijal *Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo*, te isti

poslao na sugestije međunarodnim i domaćim partnerima. Radnim materijalom *Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo* reguliše se pet vrsta odnosa, upravo onih pet vrsta odnosa koji trenutno nisu pravno uređeni, sa aspekta prevencije i borbe protiv korupcije. Obaveza je Ureda da jača antikoruptivni sistem Kantona Sarajevo. Ovim Ured daje svoj doprinos donošenju ovog propisa i nastojimo dodatno olakšati posao zakonodavcu. Drugi izlazni rezultat Analize organa i pravnog okvira za borbu protiv korupcije u zemljama okruženja – stanje u BiH i Kantonu Sarajevo je nacrt *Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022. i Akcionog plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022.* Ured je izradio nacrt ovog dokumenta koji sadrži niz konkretnih aktivnosti koje se mogu realizirati. Izrada nacrta Strategije i Akcionog plana pokazatelj je intenziviranog strateškog antikorupcijskog djelovanja Ureda, koje ima za cilj jačanje i nadogradnju sistema antikorupcijskih mera u Kantonu Sarajevo.

SAŽETAK: Analiza organa i pravnog okvira za borbu protiv korupcije u zemljama okruženja – stanje u BiH i Kantonu Sarajevo rezultirala je izradom radnog materijala Zakona o prevenciji, suzbijanju i borbi protiv korupcije u Kantonu Sarajevo (radni materijal) i nacrta Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022. i Akcionog plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo 2021. – 2022.

3. Analitički osvrt na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo

Cilj izrade Analitičkog osvrta na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo jeste sagledati korake i specifičnosti procesa zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, osnovne propise kojim je uređeno zapošljavanje i zahtjeve koji ti propisi postavljaju, te hodogram aktivnosti koje se moraju provesti pri zapošljavanju u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo. Ovim dokumentom prezentiraju se glavni učesnici procesa zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, kao i njihove uloge u ovom procesu. Analitičkim osvrtom pruža se uvid u korake procesa zapošljavanja u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo, te ukazuje na nedostatke ovog procesa i iznalaze praktična i primjenjiva rješenja za njihovo otklanjanje. Analizom su prezentirani pravni propisi kojima se uređuje postupak prijema u radni odnos u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo i redoslijed koraka procesa prijema u radni odnos, određen ovim propisima. Zaključkom Analitičkog osvrta na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo utvrđeno je:

- da je postupak zapošljavanja u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo suviše komplikovan, regulisan sa više propisa, različite pravne snage i oblasti uređivanja, prenormiran i traje dugo,

- da postupci zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama, kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, predstavljaju zatvoren sistem u koji je teško ući, a isto tako i izaći,
- da proces zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama, kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, ima obilježja socijalne osjetljivosti prema određenim kategorijama lica. Ovo se prvenstveno odnosi na prednost pri zapošljavanju u ovim ustanovama koja se daje određenim kandidatima, po osnovu zakona i drugim propisa iz oblasti boračke zaštite. Socijalna komponenta procesa zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama jasno je vidljiva i kroz kriterije za bodovanje propisane Pravilnikom s kriterijima za prijem radnika u radni odnos u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo,
- analizom pravnog okvira kojim se uređuju postupci zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama, kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, može se konstatovati da sindikati imaju važnu ulogu u ovim postupcima, a u pojedinim dijelovima ovog procesa i prenaglašenu. Naime, kroz cijeli postupak prijema u radni odnos može se vidjeti važnost sindikata (Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja FBiH – Kantonalni odbor Kantona Sarajevo i Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, nauke i kulture BiH – Kantonalni odbor Kantona Sarajevo),
- nasuprot uloge sindikata u postupcima zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama, kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, uloga i značaj direktora škola u ovim postupcima je iznimno mala. Direktor rukovodi školom, predstavlja i zastupa školu i odgovoran je za zakonitost rada škole. Kako je najodgovornija osoba u školi, potrebno je značajnije ojačati ulogu direktora u postupcima zapošljavanja, kako bi imali uticaj na sve procese za koje su odgovorni. Na ovaj način bi se dala prilika direktorima koji kvalitetno obavljaju svoj posao. Kao protuteža osnaživanju uloge direktora škola, potrebno je u istim poboljšati mehanizme prijavljivanja zloupotreba učinjenih od strane direktora,
- Zakon o radu Federacije BiH daje mogućnosti zaključivanja ugovora o radu na određeno vrijeme, a koji se ne može se zaključiti za period duži od tri godine. Ako radnik izričito ili prečutno obnovi ugovor o radu na određeno vrijeme sa istim poslodavcem, odnosno izričito ili prečutno zaključi s istim poslodavcem uzastopne ugovore o radu na određeno vrijeme na period duži od tri godine bez prekida, takav ugovor smatraće se ugovorom o radu na neodređeno vrijeme. Ovu mogućnost koriste zaposleni u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, te njihov radni odnos, po sili zakona, iz radnog odnosa na određeno vrijeme prelazi u radni odnos na neodređeno vrijeme,
- smanjenje mogućnosti diskrecionog odlučivanja je jedan od dokazanih mehanizama prevencije koruptivnih ponašanja. S tim u vezi potrebno je osigurati primjenu informacionih tehnologija u postupcima zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo. Jedna od mogućnosti je softversko, na osnovu unaprijed zadatih kriterija i algoritama, evidentiranje, zbrinjavanje i raspoređivanje zaposlenika za čijim radom je prestala potreba na poslove i zadatke koji odgovaraju njihovoj stručnoj spremi u druge odgojno – obrazovne ustanove i druge koje se finansiraju iz budžeta Kantona Sarajevo. Ovim bi se minimizirao uticaj ljudskog faktora u ovom segmentu zapošljavanja,

- Kolektivni ugovor za djelatnosti predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivni ugovor za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo, u članu 115. propisuju slučajeve kada javni konkurs nije potreban za sklapanje ugovora o radu, a što samo po sebi nije podudarno sa principima javnosti, transparentnosti, odgovornosti i svrshodnosti kao osnovnim načelima na kojima bi trebao počivati rad kompletног javnog sektora. To je npr. slučaj kada radnik, koji je u stalnom radnom odnosu na neodređeno vrijeme, želi zamijeniti radno mjesto i zaključiti ugovor o radu na upražnjeno radno mjesto u školi, u kojoj radi i za koje ispunjava uslove definisane pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka. U tom slučaju škola u kojoj postoji upražnjeno radno mjesto, nakon prethodno pribavljenog mišljenja sindikalnog povjerenika, radniku otkazuje ugovor o radu i istovremeno radniku nudi zaključivanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima na upražnjrenom radnom mestu za koje ispunjava uslove. Ovaj način zapošljavanja, bez konkursa, može negativno uticati na kvalitet nastavnog kadra i povredi principa jednakog pristupa i zasluga.

Analitičkim osvrtom na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo konstatuje se realna potreba da se postupci zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo dodatno unaprijede, učine jednostavnijim i dodatno smanji mogućnost uticaja na iste, te preveniraju koruptivni rizici. Unapređenje procesa zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama, kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo, najefikasnije se vrši izmjenama, dopunama ili donošenjem novog pravnog okvira kojim je proces zapošljavanja regulisan.

SAŽETAK: Analitički osvrt na procese zapošljavanja u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama čiji je osnivač Kanton Sarajevo Ured je uputio Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo kako bi se upoznali sa sadržajem ovog dokumenta.

Zaključak

Izrada različitih analitičkih materijala od strane Ureda, odnosno stvaranje analitičkih proizvoda, ima za svrhu sticanje uvida u osnovne procese u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Također, ovim analizama vrši se uvid u pravni okvir kojim su regulisani određeni segmenti javnog sektora u Kantonu Sarajevo, te nastoje identificirati koruptivni rizici u pravnom okviru ili u cjelokupnom procesu koji je predmet analize. Pored navedenog, analitički materijali Ureda nude i preporuke za poboljšanje svakog procesa koji je predmet ovih analitičkih materijala.

Revizorski izvještaji

I Općenito o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine

Nadležnosti Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju), propisane odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, obuhvataju javne institucije u Federaciji Bosne i Hercegovine svih nivoa vlasti. Kako je ovim zakonom propisano, generalni revizor svake godine donosi godišnji plan revizija. U godišnji plan revizija uključuju se zakonski obavezne revizije, dok se u skladu sa raspoloživim resursima planiraju i revizije za koje ne postoji kontinuirana godišnja obaveza, koje se određuju na osnovu utvrđenih kriterija.

Glavni cilj Ureda za reviziju je da kroz provođenje revizija osigura nezavisna mišljenja o izvršenju budžeta i finansijskim izvještajima, korištenju resursa i upravljanja državnom imovinom u javnom sektoru svih nivoa vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, kako bi se doprinijelo pouzdanom obavještavanju o korištenju budžetskih sredstava, transparentnom i kvalitetnom upravljanju javnim prihodima, troškovima i imovinom u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ured za reviziju informiše odgovorne organe i javnost o svojim nalazima i preporukama kroz blagovremeno i javno objavljivanje revizorskih izvještaja, te ukoliko su relevantne, kroz druge aktivnosti informisanja. Ured za reviziju je politički nezavisan i ne smije se dovoditi u vezu sa bilo kojom političkom strankom.

Iзвјештај nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, a dio u kojem se izražava mišljenje ključni je dio na koji korisnik treba obratiti pažnju.

Postoji više vrsta mišljenja u skladu s rezultatima obavljene revizije. Tako se razlikuju pozitivno revizijsko mišljenje – nemodificirano, te modificirano mišljenje – koje može biti mišljenje s rezervom¹, negativno mišljenje² i suzdržanost³ od mišljenja. Prvo označava da finansijski izvještaji pružaju istinit i fer prikaz, odnosno predočuju realno i objektivno, finansijski položaj, novčane tokove i rezultat poslovanja, dok se modificirana mišljenja određuju na osnovu vrste pitanja koje uzrokuje modifikaciju i revizorovoj prosudbi.

---

¹ Revizor će izraziti mišljenje s rezervom kada, nakon što je dobio dostaone i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili zbirno, značajni, ali ne i prevladavajući za finansijske izvještaje. Također, revizor će izraziti ovakvo mišljenje i kada ne može dobiti dostaone i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, ali zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili značajni, ali ne i prevladavajući.

² Revizor će izraziti negativno mišljenje kada, nakon što je dobio dostaone i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili zbirno, i značajni i prevladavajući za finansijske izvještaje.

³ Suzdržano mišljenje revizor može donijeti kada ne može dobiti dostaone i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, te zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili i značajni i prevladavajući. Također, revizor će suzdržati mišljenje kada, u iznimno rijetkim okolnostima koje uključuju višestruke neizvjesnosti, zaključi da, unatoč tome što je dobio dostaone i primjerene revizijske dokaze u vezi sa svakom pojedinom neizvjesnošću, nije moguće formirati mišljenje o finansijskim izvještajima zbog moguće interakcije neizvjesnosti i njihovog mogućeg kumulativnog učinka na finansijske izvještaje.

U 2021. godini Ured za reviziju sačinio je i objavio pet izvještaja o finansijskoj reviziji, za 2020. godinu, koji se odnose na institucije kantonalnog nivoa vlasti Kantona Sarajevo i koji su javno dostupni na web stranici ove institucije (www.vrifbih.ba). Ovi izvještaji odnose se na Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo, Kantonalno javno komunalno preduzeće „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo, Javnu ustanovu Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo i Javnu ustanovu „Djeca Sarajeva“, a u nastavku slijedi kraći osvrt na iste.

II Pregled revizorskih izvještaja za 2020. godinu

Izvještaj o finansijskoj reviziji Ministarstva privrede Kantona Sarajevo

Izvještaj nezavisnog revizora

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

a) *Izvještaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja*

Nakon izvršene revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Ministarstva privrede Kantona Sarajevo (Bilans stanja na 31.12.2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza - tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika), revizori su dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

1. Neutrošeni namjenski prihodi u iznosu od najmanje 5.806.576 KM nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Ministarstva, što ima za posljedicu da su kratkoročna vremenska razgraničenja na 31.12.2020. godine potcijenjena za navedeni iznos. To nije u skladu s članom 48. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 7.1.1 i 7.2.3 Izvještaja);
2. Stalna sredstva u obliku prava, iskazana u iznosu od 3.488.130 KM, precijenjena su za 2.500.000 KM, s obzirom na to da nije prezentiran relevantan dokument kojim bi se potvrdilo da je po osnovu isplaćene naknade po Sudskoj nagodbi ostvareno pravo. Za preostali iznos stalnih sredstava u obliku prava od 988.130 KM nije vršen obračun amortizacije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, zbog čega ne možemo potvrditi iskazani iznos stalnih sredstava i njihovih izvora (tačka 7.2.2 Izvještaja).

b) *Izvještaj o reviziji usklađenosti*

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Ministarstva privrede Kantona Sarajevo za 2020. godinu, revizori su izvršili i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, te na istu dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

Prijedlog Programa utroška tekućih i kapitalnih transfera u iznosu od 21.636.974 KM, koje je Ministarstvo uputilo Vladi Kantona Sarajevo, ne sadrži kriterije za raspodjelu sredstava, niti način i rokove izvještavanja u skladu s članom 36. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2020. godinu (tačka 7.1.2.3 i 7.1.2.4 Izvještaja).

Također, revizori su **istakli** sljedeće pitanje:

Zakonom o koncesijama predviđeno je da ugovor o koncesiji sa koncesionarom zaključuje Vlada Kantona, a Ministarstvo je obavezno kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršavanje njegovih obaveza, te redovno pratiti obim i količinu koncesionog prava. Korisnicima koncesija voda koji nisu imali zaključen ugovor naknada se u prethodnom periodu utvrđivala na osnovu Odluke o naknadi za eksploataciju voda na području Kantona Sarajevo, do stavljanja van snage početkom 2018. godine. Po ovom osnovu u pomoćnoj evidenciji Ministarstva na datum bilansa iskazana su potraživanja u ukupnom iznosu od 13.977.493 KM, od čega samo od „Bags Energotehnika“ d.d. Vogošća u iznosu od 12.329.122 KM. Sa korisnicima kod kojih su iskazana potraživanja nisu zaključeni ugovori, oni i dalje koriste vodu, a Ministarstvo od stavljanja van snage Odluke o naknadi za eksploataciju voda ne iskazuje potraživanja. I pored činjenice da se eksploatacija prirodnih resursa na području Kantona vrši neosnovano, Ministarstvo nije u saradnji sa drugim organima i institucijama poduzimalo adekvatne aktivnosti kako bi se korištenje prirodnih resursa u Kantonu vršilo u skladu sa zakonskim propisima (tačka 7.2.1 Izvještaja).

Izvještaj o reviziji

U dijelu izvještaja „Izvještaj o reviziji“, navedeno je da Ured za reviziju prvi put vrši finansijsku reviziju Ministarstva privrede Kantona Sarajevo. U prethodnom periodu, u okviru finansijske revizije Kantona Sarajevo, revidirane su i pojedine transakcije ovog ministarstva.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 18 preporuka:

1. Uspostaviti i implementirati sistem internih kontrola prema COSO modelu u dijelu upravljanja rizicima, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.
2. Poduzeti aktivnosti na popunjavanju radnih mesta i početku rada Direkcije za turizam, u cilju obavljanja poslova iz utvrđene nadležnosti.
3. Poduzeti aktivnosti prema Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo na uspostavi Registra budžetskih korisnika Kantona Sarajevo u skladu sa Zakonom o budžetima i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra korisnika budžeta u FBiH.
4. Namjenska sredstva iz oblasti šuma planirati i izvršavati u skladu sa Zakonom o šumama Kantona Sarajevo.
5. Analizu iskaza - tekstualni dio godišnjih finansijskih izvještaja, sačinjavati u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
6. Poduzeti aktivnosti prema Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo u cilju donošenja akta kojim će se urediti planiranje, raspolaganje, praćenje, iskazivanje i razgraničavanje namjenskih prihoda za koje je odgovorno Ministarstvo.
7. Namjenske prihode priznavati u iznosu koji je iskorišten, a neiskorišteni iznos iskazivati na vremenskim razgraničenjima, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor.

8. Obračun i evidentiranje naknada po osnovu Rješenja o imenovanju energijskog menadžera koordinatora na nivou Kantona Sarajevo vršiti u skladu sa vrstom naknade na odgovarajućem analitičkom kontu, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
9. Programi utroška tekućih i kapitalnih transfera trebaju sadržavati sve bitne elemente programa, utvrđene Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo.
10. Za raspodjelu transfera po modelu ostalih vrsta podsticaja u poljoprivredi, koji se vrši na osnovu javnog poziva, potrebno je utvrditi jasne i mjerljive kriterije, kao i dokumentaciju koju treba dostaviti, kojom se dokazuje ispunjenost utvrđenih kriterija, u cilju adekvatne ocjene, rangiranja i utvrđivanja sredstava koja se dodjeljuju.
11. Program utroška namjenskih sredstava u oblasti šumarstva donositi u skladu s članom 62. stav (2) Zakona o šumama, shodno sredstvima utvrđenim Budžetom Kantona u tekućoj godini za te namjene.
12. Poduzeti aktivnosti kako bi se, u skladu sa zaključenim ugovorima, realizacija projekata iz oblasti šumarstva izvršila u utvrđenom roku, a u slučaju kašnjenja obračunala i naplatila predviđena kazna.
13. Poduzeti aktivnosti prema Vladi Kantona Sarajevo kako bi se korištenje prirodnih resursa u Kantonu Sarajevo vršilo u skladu sa Zakonom o koncesijama, na osnovu zaključenih ugovora o koncesijama.
14. Kratkoročna potraživanja iskazivati u knjigovodstvenim evidencijama na osnovu validnih knjigovodstvenih isprava, iskazana potraživanja usaglasiti putem odgovarajuće knjigovodstvene isprave prije sastavljanja finansijskih izvještaja, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
15. Pravovremeno poduzimati sve zakonom predviđene mjere naplate potraživanja, a potraživanja starija od šest mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona Sarajevo.
16. Obračun amortizacije na stalna sredstva u obliku prava vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
17. Izvršiti uvid u dokumentaciju na osnovu koje su izvršena ulaganja u „Bags Energotehnika“ d.d. Vogošća, utvrditi tačan status ulaganja i po navedenom izvršiti odgovarajuća knjiženja.
18. U potpunosti utvrditi stvarno stanje sredstava, te izvršiti usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i podzakonskim aktima.

Izvještaj o finansijskoj reviziji Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo

Izvještaj nezavisnog revizora

Na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, daje se izvještaj nezavisnog revizora.

a) Izvještaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo (Bilans stanja na 31.12.2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime računovodstvenih politika), revizori su dali **mišljenje** prema kojem finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Ministarstva na 31.12.2020. godine, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

b) Izvještaj o reviziji usklađenosti

Uz reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo za 2020. godinu, revizori su izvršili i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, te na istu dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

Ministarstvo nije sačinilo i Vladi Kantona Sarajevo dostavilo Prijedlog plana i programa mjera zdravstvene zaštite za područje Kantona Sarajevo i Prijedlog odluke o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investiciono ulaganje i investiciono i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti za 2020. godinu. Navedeno nije u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je predviđeno da spomenuta akta utvrđuje i donosi Vlada Kantona Sarajevo na prijedlog Ministarstva (tačka 5 Izvještaja).

Također, revizori su **istakli** sljedeće **pitanje**:

Ističemo rizik pri obavljanju redovnih poslova i zadataka Ministarstva, s tim što je rizik posebno povećan u vrijeme pandemije COVID-19, iz razloga što u periodu od 16.7.2020. do 26.8.2020. godine Ministarstvo nije imalo ministra kao potpisnika dokumenata. Navedeno je indirektno uticalo i na rad javnih zdravstvenih ustanova Kantona, nabavku lijekova i drugo (tačka 5. Izvještaja).

Izvještaj o reviziji

U dijelu izvještaja „Izvještaj o reviziji“, navedeno je da Ured za reviziju prvi put vrši finansijsku reviziju Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, u cilju izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonskim i drugim propisima. Pojedine transakcije ovog ministarstva revidirane su u prethodnom periodu, u okviru finansijske revizije Kantona Sarajevo.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno šest preporuka:

1. Vršiti ocjenu rizika, te Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole sačinjavati na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.
2. Potrebno je Vladi Kantona Sarajevo predložiti Plan i program mjera zdravstvene zaštite za područje Kantona Sarajevo.

3. Potrebno je Vladi Kantona Sarajevo predložiti Odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investiciono ulaganje i investiciono i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti.
4. Vršiti ocjenjivanje državnih službenika i namještenika u skladu s važećim zakonskim propisima.
5. Preispitati odredbe Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta u dijelu koji se odnosi na sveobuhvatnost poslova iz nadležnosti, te angažovanje zaposlenika na poslovima utvrđenim Pravilnikom vršiti u skladu s važećim propisima.
6. Definisati način provođenja nadzora nad namjenskim utroškom sredstava kapitalnih transfera dodijeljenih zdravstvenim ustanovama.

Izvještaj o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo

Izvještaj nezavisnog revizora

Na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, daje se izvještaj nezavisnog revizora.

a) *Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja*

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo (Bilans stanja na 31.12.2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika), revizori su dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

1. Ne može se potvrditi iskazana vrijednost zaliha u iznosu od 5.390.276 KM jer Društvo nije vršilo vrednovanje zaliha u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, a iskazana su stanja i zalihe koje su nabavljene još prije 2016. godine. Efekti usklađivanja na finansijski rezultat nisu se mogli kvantificirati (tačka 6.2.2.1 Izvještaja);
2. Na datum bilansa nije izvršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine u skladu s odredbama MRS-a 36 - Umanjenje vrijednosti imovine, zbog čega se knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 20.131.600 KM može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Standarda. Efekti na finansijske izvještaje nisu se mogli utvrditi (tačka 6.2.1 Izvještaja).

Revizori su **istakli** sljedeće **pitanje**:

Društvo ima iskazan nepokriveni gubitak u iznosu od 98.538.251 KM za koji je Vlada Kantona Sarajevo donijela Zaključak u 2019. godini, kojim se obavezala da će razmatrati Plan restrukturiranja Društva, sa eventualnim prijedlogom za dokapitalizaciju, u skladu s finansijskim mogućnostima osnivača. Do okončanja revizije Vlada Kantona Sarajevo nije razmatrala Plan restrukturiranja Društva, niti su poduzete adekvatne mjere s ciljem poboljšanja njegovog finansijskog položaja (tačka 6.2.3 Izvještaja).

b) Izvještaj o reviziji usklađenosti

Uz reviziju finansijskih izvještaja Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo za 2020. godinu, revizori su izvršili i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, te na istu dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

1. Isplata plaće za januar 2020. godine izvršena je na osnovu Odluke direktora za 253 radnika, po koeficijentima koji su veći u odnosu na zaključene ugovore o radu, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Ukupno uvećanje rashoda po ovom osnovu iznosilo je 55.556 KM. Također, Društvo je tokom cijele godine isplaćivalo dodatak na plaću za 111 radnika, u ukupnom iznosu od 144.781 KM, radi podjele mjesecnih računa, iako navedeni poslovi nisu sistematizovani Pravilnikom o radu (tačka 6.1.2.1 Izvještaja);
2. Društvo je donijelo izmjene Plana nabavki za 2020. godinu, čime je uvećan za 7.214.850 KM bez saglasnosti Skupštine, što nije u skladu s članom 6. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i članom 26. Statuta Društva. Prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije nisu ispoštovani principi jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača, te nije osigurano poštivanje odredbi zaključenih ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).

Također, revizori su **istakli** sljedeće **pitanje**:

Zapošljavanje 47 osoba (u najvećem dijelu pripravnika) vršilo se putem programa sufinansiranja zapošljavanja na period od 12 mjeseci. Upitna je opravdanost ovakvog zapošljavanja budući da ono ne zadovoljava stvarne potrebe Društva, jer se najvećim dijelom radi o zapošljavanju pripravnika na određeno vrijeme – do godinu dana. Planom poslovanja planirano je zapošljavanje 20 novih radnika, u skladu s planom penzionisanja postojećeg kadra (tačka 4. i 6.1.2.1 Izvještaja).

Izvještaj o reviziji

U dijelu izvještaja „Izvještaj o reviziji“, navedeno je da Ured za reviziju treći put vrši finansijsku reviziju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Toplane – Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo. Zbog značajnog protoka vremena od provođenja revizije, nije vršena ocjena postupanja po datim preporukama iz revizorskog izvještaja za 2008. godinu.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 16 preporuka:

1. Popunjavanje radnih mjesta vršiti u skladu s Planom poslovanja i stvarnim potrebama Društva, kao i Pravilnikom o radu.
2. Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.
3. Odluke o promjenama cijena donositi uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona Sarajevo.
4. Putne naloge za službena vozila popunjavati u skladu s Pravilnikom o obveznom sadržaju i načinu popunjavanja obrasca putnog naloga, u dijelu svakodnevnog popunjavanja podataka o evidenciji rada vozila.
5. Evidenciju o radnom vremenu voditi u skladu s Pravilnikom o radu na način da se u nju unose podaci o početku i završetku rada.
6. Prilikom obračuna plaće primjenjivati koeficijente iz zaključenih ugovora o radu.

7. Izvršiti procjenu troškova i potrebnog vremena za obavljanje poslova distribucije računa, te na osnovu toga ocijeniti potrebu sistematizovanja radnih mesta za ove poslove, u odnosu na provođenje postupka javne nabavke.
8. Preispitati opravdanost isplate toplog obroka iznad neoporezivog iznosa, imajući u vidu položaj u kojem se Društvo nalazi.
9. Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknade vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.
10. Obezbijediti dokaze o vlasništvu nekretnina koje koristi Društvo i njihovoj uknjižbi kod nadležnih sudova.
11. Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha, u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.
12. Intenzivirati aktivnosti na naplati potraživanja kako bi se obezbijedilo nesmetano poslovanje Društva.
13. U saradnji s Kantonom Sarajevo, kao osnivačem, poduzeti aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka i utvrditi mjere kako bi se poboljšao finansijski položaj Društva.
14. Izmjene Plana nabavki vršiti isključivo na osnovu saglasnosti Skupštine Društva, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Statutom.
15. Postupke javnih nabavki provoditi u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu sačinjavanja tenderske dokumentacije.
16. Osigurati poštivanje odredbi zaključenih ugovora sa izabranim dobavljačima u dijelu roka izvršenja ugovorenih poslova.

Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo

Izvještaj nezavisnog revizora

Na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, daje se izvještaj nezavisnog revizora.

a) *Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja*

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja Javne ustanove Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo (Bilans stanja na 31.12.2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika), revizori su dali **mišljenje** prema kojem finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj ovog zavoda na 31.12.2020. godine, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Također, revizori su **istakli** sljedeće **pitanje**:

Zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja građevinskog objekta, koja je u Bilansu stanja na 31.12.2020. godine iskazana u iznosu od 632.846 KM (tačka 6.2.1 Izvještaja).

b) Izvještaj o reviziji usklađenosti

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javne ustanove Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo za 2020. godinu, revizori su izvršili i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, te na istu dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

Tenderska dokumentacija za unajmljivanje medicinskih aparata za imunohemiju, nabavku pripadajućih reagenasa, potrošnog materijala za medicinske aparate i kancelarijskog materijala nije sačinjena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, jer ne sadrži sve potrebne informacije o uslovima i postupku dodjele ugovora, koje su ponuđačima dovoljne za pripremu ponuda na konkurenčkoj osnovi. Osim toga, kod pojedinih nabavki obavijest o dodijeli ugovora nije objavljena u propisanom roku, što nije u skladu s članom 74. Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).

Izvještaj o reviziji

U dijelu izvještaja „Izvještaj o reviziji“, konstatovano je da Ured za reviziju prvi put vrši finansijsku reviziju ovog zavoda, u cilju izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 16 preporuka:

1. Uspostaviti i implementirati sistem finansijskog upravljanja i kontrole prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Standardima interne kontrole u javnom sektoru u FBiH.
2. Donijeti Pravilnik o radu u skladu sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na teritoriji Kantona Sarajevo, te sa radnicima zaključiti ugovore o radu u skladu sa internim aktom.
3. Donijeti interni akt koji reguliše način korištenja službenih automobila i normative utroška goriva, a Pravilnik o blagajničkom poslovanju uskladiti sa važećim zakonskim propisima.
4. Donijeti Akcioni plan provedbe plana integriteta, te osigurati nadzor nad provođenjem mjera i aktivnosti utvrđenih Planom integriteta.
5. Potrebno je da Upravni odbor podnosi osnivaču najmanje jednom godišnje Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom.
6. Plan i program rada i finansijski plan sačinjavati prije početka godine, a internim aktom regulisati način, metodologiju i rokove planiranja.
7. Ugovore o djelu za angažovanje zdravstvenih radnika i saradnika za pružanje specijalističkih zdravstvenih usluga zaključivati na osnovu prethodno donesenih procedura za povremeni angažman u cilju osiguranja transparentnosti kod odabira osoba sa kojima će se ugovori zaključiti.
8. Osigurati vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnog prostora koji je knjigovodstveni evidentiran u poslovnim knjigama Zavoda.

9. Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.
10. Usaglasiti kapital Zavoda iskazan u poslovnim knjigama i u sudskom registru, te izvršiti analizu iskazanog stanja na poziciji revalorizacijskih rezervi Zavoda.
11. Izvršiti sveobuhvatan godišnji popis sredstava i kapitala u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o računovodstvu Zavoda.
12. Vanbilansno evidentirati lijekove sa ampularne liste lijekova koje finansira Zavod za zdravstveno osiguranje Kantona Sarajevo, u skladu sa članom 65. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.
13. Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.
14. Tendersku dokumentaciju sačinjavati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.
15. Obavijesti o dodjeli ugovora nakon provedenog postupka javne nabavke objavljivati u propisanim rokovima u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te poduzeti aktivnosti koje će osigurati dosljedno poštivanje ugovorenih rokova isporuke.
16. Rezervisanja po započetim sudskim sporovima vršiti u sladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, i Pravilnikom o računovodstvenim politikama Zavoda, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.

Izvještaj o finansijskoj reviziji Javne ustanove „Djeca Sarajeva“

Izvještaj nezavisnog revizora

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

a) *Izvještaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja*

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja Javne ustanove „Djeca Sarajeva“ (Bilans stanja na 31.12.2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza - tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika), revizori su dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

Knjigovodstveno evidentiranje zgrada u pripremi u iznosu od 1.730.000 KM i opreme u pripremi u iznosu od 619.040 KM u Glavnoj knjizi Ustanove nije izvršeno na osnovu relevantne knjigovodstvene dokumentacije, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.1 Izvještaja).

b) Izvještaj o reviziji usklađenosti

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javne ustanove „Djeca Sarajeva“ za 2020. godinu, revizori su izvršili i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, te na istu dali **mišljenje sa rezervom**. Osnova za mišljenje s rezervom:

Zaključena su 53 ugovora o radu na određeno vrijeme, a da nije provedena konkursna procedura za prijeme zaposlenika, što nije u skladu sa članom 20a Zakona o radu i internim aktima Ustanove (tačka 6.1.2.1 Izvještaja).

Izvještaj o reviziji

U dijelu izvještaja „Izvještaj o reviziji“, navedeno je da Ured za reviziju prvi put vrši finansijsku reviziju Javne ustanove „Djeca Sarajeva“, s ciljem izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno devet preporuka:

1. Internim aktom utvrditi potreban broj izvršilaca za sva sistematizovana radna mjesta u Ustanovi.
2. Ažurirati interne akte kojima se uređuje finansijsko poslovanje Ustanove, te uspostaviti kontrolu knjigovodstvenih dokumenata i načina knjiženja u glavnu knjigu, koje provodi nadležno Ministarstvo.
3. Potrebno je imenovati menadžera integriteta i sačinjavati izvještaj o realizaciji mera iz Plana integriteta.
4. Obrasce godišnjih finansijskih izvještaja u dijelu planiranih pozicija popunjavati u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
5. Prijem u radni odnos vršiti nakon provedene konkursne procedure, u skladu sa odredbama Zakona o radu i internim aktima Ustanove.
6. Potrebno je uskladiti normative namirnice sa Smjernicama za zdravu ishranu djece predškolskog i školskog uzrasta, te utvrditi cijenu koštanja obroka.
7. U saradnji sa nadležnim Ministarstvom osigurati da se knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena u Glavnoj knjizi Ustanove vrši na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije.
8. Godišnji popis stalnih sredstava u pripremi vršiti u potpunosti, u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
9. Tehničku specifikaciju u tenderskoj dokumentaciji sačinjavati na način koji bi osigurao princip nediskriminacije i jednakog tretmana za sve ponuđače u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

III Analiza revizorskih izvještaja za 2020. godinu

Finansijska revizija obuhvata davanje revizorskog mišljenja na finansijske izvještaje, kao i revizorsko mišljenje na reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s

relevantnim zakonima i drugim propisima. Kada su u pitanju revizije finansijskih izvještaja institucija javnog sektora Kantona Sarajevo, za 2020. godinu, data su dva pozitivna mišljenja i tri mišljenja sa rezervom, a u izvještajima su revizori istakli i određena pitanja. Po pitanju revizije usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, za 2020. godinu, za svih pet institucija dato je mišljenje sa rezervom, uz isticanje određenih pitanja.

U navedenim izvještajima o finansijskoj reviziji, za 2020. godinu, dato je ukupno 65 preporuka.

Grafikon 55: Rezultati revizije finansijskih izvještaja i revizije usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija za 2020. godinu, za pet institucija Kantona Sarajevo, koje je proveo Ured za reviziju

Oblasti izvještaja	Preporuke
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	40
Bilans stanja	18
Popis sredstava i obaveza	3
Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	5
Kapital	2
Stalna sredstva	7
Vanbilansna evidencija	1
Bilans uspjeha	7
Prihodi	1
Rashodi, izdaci i finansiranje	6
Bilješke uz finansijske izvještaje	1
Za finansijske izvještaje općenito	2
Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta / Račun prihoda i rashoda	12
Prihodi i primici	2
Rashodi, izdaci i finansiranje	
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	2
Kapitalni transferi	3
Plaće i naknade troškova zaposlenih	3
Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2
JAVNE NABAVKE	6
OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI	3
SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
SUDSKI SPOROVI	1
PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA/PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	5
Ukupno	65

Tabela 50: U izvještajima o reviziji pet institucija Kantona Sarajevo za 2020. godinu dato je ukupno 65 preporuka.

Ured se obratio intuicijama Kantona Sarajevo, na koje su se odnosili revizorski izvještaji za 2020. godinu, po pitanju postupanja po preporukama iz ovih izvještaja. Na osnovu dostavljenih odgovora može se zaključiti da su sve institucije pokrenule postupanja po revizorskim nalazima.

Na obraćanje po pitanju postupanja po preporukama revizorskih izvještaja za 2019. godinu, Ured je zaprimio odgovore svih devet institucija Kantona Sarajevo na koje su se izvještaji odnosili, te u ovom dijelu teksta slijedi sažetak dostavljenih odgovora.

Po pitanju Izvještaja o finansijskoj reviziji Kantona Sarajevo za 2019. godinu, Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo je pripremilo objedinjeni izvještaj o poduzetim aktivnostima budžetskih korisnika po preporukama Ureda za reviziju institucija FBiH, u skladu sa članom 16. stav (3) Zakona o reviziji institucija u FBiH. Objedinjeni izvještaj Vlada Kantona Sarajevo prihvatile je 26.11.2020. godine, a Skupština Kantona Sarajevo usvojila 03.03.2021. godine. Na osnovu objedinjenog izvještaja Ministarstva finansija Kantona Sarajevo dostavljenog Uredu može se zaključiti da je postupano po svim revizorskim preporukama, a da su nosioci aktivnosti bile 12 institucija Kantona Sarajevo.

Služba za skupštinske poslove Skupštine Kantona Sarajevo i Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo provode aktivnosti po pitanju nalaza iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Skupštine Kantona Sarajevo za 2019. godinu, izuzev po pitanju uspostavljanja Skupštine Kantona Sarajevo kao jedinstvenog organa, što nije u nadležnosti ovih službi.

Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo navelo je u odgovoru Uredu da je postupilo po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji za ovo ministarstvo za 2019. godinu, u potpunosti i djelimično, a nastojat će prevazići i ostale slabosti identifikovane u revizorskom izvještaju.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo za 2019. godinu, u dijelu koji se odnosi na reviziju finansijskih izvještaja, revizori su dali negativno mišljenje. U dostavljenoj informaciji obrazloženo je postupanje Zavoda po tačkama koje su bile osnov za negativno mišljenje, te da će se aktivnosti u tom smislu nastaviti i u narednom periodu s ciljem dovođenja ove institucije u usklađenost sa relevantnim zakonskim i drugim propisima.

U informaciji o postupanju po nalazima Izvještaja o finansijskoj reviziji Direkcije za puteve Kantona Sarajevo, za 2019. godinu, dat je osvrt na revizorske preporuke koje se odnose na javne nabavke, te je navedeno da će u narednom periodu Direkcija poduzimati radnje u skladu sa preporukama dostavljenim u revizorskom izvještaju. Također, u dostavljenoj informaciji navedeno je i da je Direkcija bila predmet Interne revizije Ministarstva finansija Kantona Sarajevo – javne nabavke u Direkciji za 2019. godinu, te je dato i očitovanje po osam preporuka iz Izvještaja interne revizije.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2019. godinu revizori su dali ukupno 22 preporuke. U dostavljenoj informaciji navedene su poduzete aktivnosti i status postupanja po svih 22 preporuke, te se na osnovu ove informacije može konstatovati da je ovaj zavod proveo 13 revizorskih preporuka, provođenje četiri preporuke je u toku, dvije su djelimično provedene i tri nisu provedene.

Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo dostavio je informaciju o postupanju po svih šest preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2019. godinu, na osnovu koje se može zaključiti da je ovaj zavod proveo ili pokrenuo aktivnosti na provođenju revizorskim preporuka, izuzev za dvije preporuke koje se odnose na pitanja na koja Zavod ne može direktno uticati.

Iz dostavljene kopije Izjašnjenja o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Javne ustanove Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo za 2019. godinu (originalno izjašnjenje je dostavljeno Uredu za reviziju 16.12.2020. godine) može se konstatovati da je ova javna ustanova dala osvrt na svih šest datih preporuka, te da su pokrenute aktivnosti na njihovoj realizaciji.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Rad“ d.o.o. Sarajevo za 2019. godinu, nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja revizori su dali negativno mišljenje, dok su u dijelu koji se odnosi na reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima dali mišljenje sa rezervom. U dostavljenoj informaciji Preduzeća dat je osvrt na postupanje po osnovu neusklađenosti koje su bile osnov za negativno mišljenje u izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja, odnosno o postupanju po osnovu neusklađenosti koje su bile osnov za mišljenje sa rezervom u izvještaju o reviziji usklađenosti.

Kao jedan od najvažnijih kontrolnih mehanizama pravilnog i efikasnog trošenja javnih sredstava, revizija ima veoma značajnu ulogu u prevenciji korupcije, odnosno izgradnji sistemskog antikorupcijskog ambijenta koji će minimizirati mogućnost pojave koruptivnih aktivnosti. Aktivnosti javne revizije mogu biti veoma značajne i za istražne organe, međutim, najvažnija uloga revizije jeste njen uticaj na određena ponašanja i nepravilnosti koji je sistemskog i preventivnog karaktera.

Revizija je posebno značajna za oblast javnih nabavki, jer se provođenjem revizije uočavaju pojave i prakse u ovoj izuzetno važnoj oblasti koje možda ne bi bile otkrivene na drugačiji način.

Također, osim što može ukazati na nepravilne i nedopuštene prakse, revizija često pruža mogućnost da se postojeća praksa, iako nije u suprotnosti sa važećim formalnim pravilima, unaprijedi kroz preporuke i savjete. Revizorske preporuke su prije svega usmjerene na podizanje finansijske discipline i povećanje transparentnosti rada javnog sektora. Međutim, često izostaje realizacija revizorskih preporuka, a zatim i pitanje pokretanja odgovornosti zbog nepostupanja po revizorskim preporukama, kao i sankcija za propuste i kršenje propisa. Tako, u praksi značajan broj preporuka revizije neće biti realizovan, bez posljedica po odgovorne osobe i institucije. Pored toga, kapacitiranost, resursi, politička podrška, te drugi problemi i poteškoće sa kojima se u svom radu susreću revizorski organi, narušavaju efikasnost revizorskog sistema i smanjuju, u većoj ili manjoj mjeri, pozitivan efekat revizije na javni sektor.

Kada su u pitanju izvještaji o finansijskoj reviziji institucija Kantona Sarajevo za 2019. i 2020. godinu, može se zaključiti da su oni veoma kvalitetno i detaljno sačinjeni, da su istiniti i da na realan način oslikavaju stvarno stanje, te da ukazuju na problematiku sa kojom se Ured susreće i na koju ukazuje već duži period.

Preporuke i konstatacije koje su revizori iznijeli u svojim izvještajima, koji se odnose na institucije javnog sektora Kantona Sarajevo, Ured će nastojati u svakom slučaju koristiti, na najbolji način, u budućim aktivnostima koje se tiču nadležnosti Ureda u kontekstu izgradnje sistemske prevencije korupcije i drugih nepravilnosti.

Zaključak:

Ured razvija segment svog informacionog sistema radi potpunije evidencije, analize i praćenja postupanja po utvrđenim nalazima i preporukama Ureda za reviziju, što će se koristiti prilikom kreiranja antikorupcijskih inicijativa i strateških dokumenata, kao i pri izradi plana integriteta i akcionog plana za borbu protiv korupcije institucija javnog sektora Kantona Sarajevo.

Konflikti i neosnovane beneficije unutar institucija javnog sektora Kantona Sarajevo

I Uvod

Obavljajući različite analize u skladu sa svojim nadležnostima Ured nastoji izdvojiti i ukazati na koruptivne rizike u funkcionisanju javnog sektora Kantona Sarajevo, pri čemu nailazi na pojave i prakse koje nisu u skladu sa pozitivno-pravnim propisima i etičkim normama. Često se radi o pojavama i praksama koje se odvijaju unutar određenih institucija javnog sektora i koje najčešće ostaju nepoznate javnosti i eksternim subjektima. Na jednu od takvih pojava Ured je ukazivao i u ovoj i u prethodnoj analizi (poglavlje koje se odnosi na analizu ugovora o radu nosioca javnih funkcija), a radi se o neosnovanim beneficijama propisanim ugovorom o radu rukovodiocima javnih institucija. Druga pojava, koja do sada nije bila predmet analize Ureda, jesu opstrukcije zaposlenika, često politički ili ideološki motivisane, sa kojima se susreće novo rukovodstvo, što za posljedicu ima zarobljenost institucije internim konfliktom i nemogućnost njenog optimalnog razvijanja i funkcionisanja.

Ovakve pojave, pored toga što su često pravno i suštinski neutemeljene, imaju negativne posljedice na funkcionisanje javnog sektora i proizvode nepotrebno trošenje javnih resursa, zbog čega im je potrebno posvetiti potrebnu pažnju i kreirati sistemska rješenja za njihovo otklanjanje i sprečavanje. U nastavku teksta slijedi kraći osvrt na izdvojene pojave.

II Neosnovane beneficije nosioca javnih funkcija

Ured je proveo analizu ugovora o radu nosioca javnih funkcija (direktora i v.d. direktora) u Kantonu Sarajevo za 2020. (30 institucija) i 2021. godinu (33 institucije). Jedan od rezultata provedene analize jeste ukazivanje na beneficije utvrđene ugovorima o radu nosioca javnih funkcija, koje u određenim slučajevima nemaju formalni i pravni osnov, kao što je:

- Pravo na otpremninu koje nema osnovu u pozitivnim propisima;
- Neosnovano pravo na naknadu u slučaju razrješenja mandata nezakonitim putem ili zbog izostanka očekivanog poslovnog uspjeha koji je posljedica objektivnih smetnji na koje direktor nije mogao uticati;
- Pravo na zapošljavanje u instituciji nakon završetka rukovodeće funkcije, bez valjanog pravnog osnova (npr. obaveza institucije da ponudi zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme nakon prestanka mandata direktora, kao i u slučaju prestanka važenja ugovora uslijed organizacijskih promjena ili bilo kojih drugih razloga; ili pravo dato direktorima/v.d. direktorima da u slučaju raskida ugovora, razrješenja sa funkcije ili prestanka mandata, budu raspoređeni na odgovarajuće poslove u preduzeću).

Provodenjem predmetne analize za 2020. godinu identifikovane su nepravilnosti u 20 institucija, a za 2021. godinu u tri institucije. Značajno manji broj institucija u analizi za 2021. godinu (umanjenje za cca 86%) u kojima su utvrđene nepravilnosti u ovoj oblasti, u odnosu na prethodnu godinu, pokazuje da su preporuke Ureda po ovom pitanju u velikoj mjeri ispoštovane.

Međutim, s obzirom da još nisu u potpunosti otklonjene nepravilnosti u predmetnoj oblasti, što i dalje, pored toga što nije u skladu sa pozitivno-pravnim propisima, može negativno uticati na utrošak javnih sredstava, biti smetnja pravilnom i nesmetanom funkcionisanju javnih institucija u pružanju usluga građanima, narušavati povjerenje građana u javni sektor, prouzrokovati sudsko tumačenje ili eventualno poništavanje odredbi ugovora o radu itd., potrebno je kreirati sistemsko rješenje u prevenciji ovakvih praksi.

III Konflikti unutar institucija javnog sektora

Konflikti unutar institucija javnog sektora, odnosno neprofesionalno motivisane opstrukcije zaposlenika sa kojima se susreće novo rukovodstvo, jeste pojava koju je Ured detektovao kroz obavljanje različitih aktivnosti iz svoje nadležnosti. Iako do sada nije bila predmet posebne analize, zbog svog veoma negativnog i destruktivnog uticaja na javni sektor, ova pojava zavrjeđuje da joj se posveti više pažnje i pokuša pronaći adekvatno rješenje za njeno suzbijanje.

Novo rukovodstvo se često nalazi u konfliktu sa pojedincima ili neformalnim strukturama koje egzistiraju unutar javnih institucija kojima rukovode. Iako organizacijski konflikti nisu neuobičajena pojava, za instituciju su posebno štetni politički, ideološki ili neprofesionalno motivisani sukobi usmjereni protiv aktuelnog rukovodstva.

Pojedinci ili grupe često pripadaju neformalnim strukturama zaposlenika koje je uspostavila ranija uprava i koji iz različitih motiva, najčešće političkih, aktivno djeluju, manje ili više prikriveno, sa namjerom kompromitacije aktuelnog rukovodstva institucije. Ranija uprava često ostaje u instituciji i nakon isteka svog mandata, uglavnom na važnim pozicijama, što se može posmatrati upravo u smislu neosnovanih beneficija spomenutih u prethodnom dijelu teksta. U takvom djelovanju, između ostalog, može doći do neovlaštenog dostavljanja internih informacija političkim subjektima, što se potom u manje ili više autentičnom kontekstu koristi za političke obraćune u javnom prostoru.

Negativno djelovanje protiv rukovodstva institucije ostvaruje se i kroz upućivanje neosnovanih prijava nadležnim institucijama, kako bi se kroz ovakav vid opstrukcije svjesno opteretilo i diskreditovalo aktuelno rukovodstvo, a sa ovakvom praksom susreće se i Ured, inspekcijski organi, Kantonalno tužilaštvo i MUP. Na ovaj način nepotrebno se iscrpljuju organi koji postupaju po ovakvim prijavama po službenoj dužnosti, ali i institucije i njihovo rukovodstvo na koje se odnose te prijave, te se stvara prostor za zloupotrebe i nameću problemi koji nisu realno utemeljeni, a zapostavljaju primarne aktivnosti i procesi. Poseban problem stvara se Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove koja službeno postupajući po ovakvim prijavama (uglavnom anonimnim) u najvećem dijelu crpi svoje kapacitete isključivo na javni sektor, zbog čega ne može preostale kapacitete usmjeriti na realni sektor kako bi svoje nadležnosti provodila u optimalnoj mjeri. U tom smislu analiza postupanja ove uprave mogla bi pokazati da je postala „inspekcija javnog sektora“.

Različiti su načini na koje interne strukture ili pojedinci mogu aktivno djelovati protiv rukovodstva. Ako takvo djelovanje nije isključivo u duhu profesionalnih odnosa i zaštite javnog interesa, onda se radi o malicioznoj pojavi sa destruktivnim posljedicama, te tako može doći do blokade i disfunkcionalnosti institucije, urušavanja povjerenja javnosti u institucije, pada kvaliteta javnih usluga, nepotrebnog trošenja javnih sredstava i resursa itd.

S obzirom na česte i dinamične promjene vlasti u Kantonu Sarajevo, koje za sobom povlače promjene u izboru i imenovanju značajnog broja nosioca javnih funkcija, dolazi do sedimentiranja različitih neformalnih grupa unutar institucija koje nerijetko djeluju politički i destruktivno. O uticaju političkih promjena, odnosno promjena vlasti u Kantonu Sarajevo, može se više vidjeti u poglavlju ovog dokumenta koje se odnosi na analizu saziva zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo u periodu 2018.-2022. Imajući u vidu ove napomene može se konstatovati da se problem internog konflikta, o kojem je bila riječ u ovom tekstu, može blisko povezati sa problemom zapošljavanja, odnosno političkog zapošljavanja u javnom sektoru Kantona Sarajevo. Na složenost razmatranja i rješavanja izložene problematike značajno utiče činjenica da se najčešće radi o pojavama koje nisu u neskladu sa pozitivno-pravnim propisima, odnosno taj nesklad je često teško dokazati.

Zaključak:

Kako se radi o pojavama koje su štetne za građane i negativno utiču na javni sektor Kantona Sarajevo, odnosno pojavama koje ugrožavaju kvalitet funkcionisanja i obavljanja djelatnosti institucija javnog sektora u pružanju usluga građanima, Ured će nastojati kreirati i predložiti adekvatna rješenja i inicijative za njihovo sistemsko suzbijanje.

Završno izlaganje

U trenucima pisanja ove analize Bosna i Hercegovina se nalazi vjerovatno u najtežoj situaciji još od perioda potpisivanja Dejtonskog sporazuma.

Glavni krivac za ovako tešku i složenu situaciju jeste korupcija, tačnije korumpirane osobe i grupacije. Takve osobe, svojim ponašanjem i javnim imidžom, prilično se dobro uklapaju u postojeće društvene konvencije i potreban je znatan napor, pa i resursi, da bi se identificirali i otkrili. Nerijetko to su visoko pozicionirani funkcioneri, službenici, političari i biznismeni. Njihovi zločini nisu nasilnički, ali po svojem globalnom efektu dovode do nepoželjnih i teških društvenih ili kolektivnih posljedica, koje mogu rezultirati nasiljem, pa i ratovima. Spremni su i sposobni zarobiti institucije sistema i državu, prilagoditi zakone i društvene procese svojim ličnim interesima, apetitima i potrebama, te u konačnici ugroziti opstanak države.

Korupcija stvara hronične i teške negativne posljedice, proizvodi siromaštvo, socijalnu nepravdu, pravnu nesigurnost, haotičnost, „lažni nacionalizam i patriotizam“, bujanje i evoluciju svih oblika kriminala, odlazak mladih, bespomoćnost i pojedinaca i državnih institucija, te brojne druge za društvo i državu pogubne i nezdrave pojave.

Ono što je u ovom trenutku pozitivno jeste da Bosna i Hercegovina ima snažnu podršku međunarodne zajednice u jačanju državnih institucija i kreiranju kredibilnog antikorupcijskog sistema, ali ključne korake moramo poduzeti mi, kao društvo i pojedinci.

Ključno za opstanak naše države jeste aktivna građanska participacija i aktivizam, odnosno djelovanje kroz institucije sistema i angažman svih građana, posebno mladih, na izgradnji prosperitetnog i pravičnog društva. Građani moraju shvatiti da je neprijatelj države, na prvom mjestu, korupcija. Društveno i političko aktivno djelovanje građana mora biti usmjereno protiv korupcije i korumpiranih osoba i grupacija, jer borba protiv korupcije nema alternativu, a odustajanje i odlazak znači gubitak države.

Tek kada jedno društvo postane istinski svjesno korupcije i njene pogubnosti, što se postiže adekvatnim obrazovanjem i širenjem svijesti o tome, jačanjem pojedinačnog i kolektivnog integriteta i odgovornosti, može se očekivati da će to društvo poduzeti nužne korake u progonu korupcije iz svojih institucija i države. Društvo koje je prognalo korupciju iz svoje sredine neminovno očekuje prosperitet i blagostanje.

„Vrhunac patriotismra je kada državu branite od vlasti“ – James Garrison.

S iskrenom nadom i namjerom da Bosni i Hercegovini i njenim građanima predstoji svjetlica budućnost,

Šef Ureda

Dr. Erduan Kafedžić s.r.

